

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

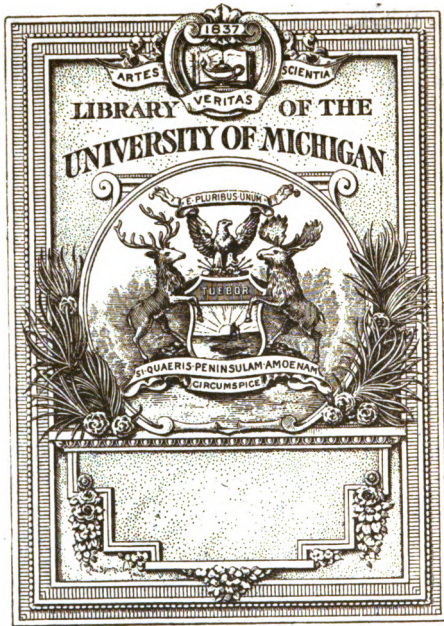
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

THE GIFT OF
Mr. E. L. Freeman

PLATONIS
REI PUBLICAE LIBRI DECEM.

EX RECOGNITIONE

CAROLI FRIDERICI HERMANNI.

EDITIO STEREOTYPA.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCXCV.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

[ἢ περὶ δικαίου, πολιτικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΓΛΑΥΚΩΝ, ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ,
ΘΡΑΣΤΜΑΧΟΣ, ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ, ΚΕΦΑΛΟΣ.

A.

St. T.
II, p.

I. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ 327
Ἀρίστωνος, προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἅμα τὴν ἐορ-
τὴν βουλόμενος θεάσασθαι τίνα τρόπον ποιήσουσιν, ἅτε
νῦν πρῶτον ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπι-
χωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἦττον ἐφαίνεται
πρέπειν ἢν οἱ Θραῖκες ἐπεμπον. προσευξάμενοι δὲ καὶ
θεωρήσαντες ἀπῆμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόρρω- B
θεν ἡμᾶς οἰκαδε ὠρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου
ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἔ κελεῦσαι. καὶ
μου ὅπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἱματίου, Κελεύει ὑμᾶς,
ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε
καὶ ἠρόμην ὅπου αὐτὸς εἶη. Οὗτος, ἔφη, ὅπισθεν προς-
έρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἢ δ' ὅς
ὁ Γλαύκων. καὶ ὀλίγω ὕστερον ὅ τε Πολέμαρχος ἦκε καὶ C
Αδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος ὁ
Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ οὖν Πολέ-
μαρχος ἔφη ὦ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὠρμη-
σθαι ὡς ἀπίοντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἢν δ' ἐγώ.
Οραῖς οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὐ; Ἡ τοίνυν
τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένει αὐτοῦ. Ουκ-

PLATO IV.

1

299079

Digitized by Google

Recat. 12. J. E. H. C.

St. T. II, p. 327.

οὔν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἐλλείπεται τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς, ὡς χρὴ ἡμᾶς ἀφείναι; Ἡ καὶ δύναισθ' ἄν, ἦ δ' ὅς, πείσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων, οὕτω διανοεῖσθε. καὶ ὁ Ἀδείμαντος, 328 Ἄρά γε, ἦ δ' ὅς, οὐδ' ἴστε ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς ἐσπέραν ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ; Ἀφ' ἵππων; ἦν δ' ἐγώ· καινόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἀμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ἦ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρὸς γε παννυχίδα ποιήσουσιν, ἦν ἄξιον θεάσασθαι. ἔξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθα τε πολλοῖς τῶν βνέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. καὶ ὁ Γλαύκων, Ἔοικεν, ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν.

αδδ
 II. Ἦμεν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Ἀυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Χαλκηδόνιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνύμου· ἦν δ' ἔνδον καὶ ὁ πατήρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος. καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν C εἶναι· διὰ χρόνον γὰρ καὶ ἑωράκη αὐτόν. καθῆστο δὲ ἔστεφανωμένος ἐπὶ τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθνηκῶς γὰρ ἐτύγγανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἕκαθεξόμεθα οὖν παρ' αὐτόν· ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλω. εὐθύς οὖν με ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάξατό τε καὶ εἶπεν Ὡς Σώκρατες, οὐδὲ θαμίξεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρῆν μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ἔτι ἐν δυνάμει ἦν τοῦ ῥαδίως πορεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἄν σε ἔδει δεῦρο ἰέναι, ἀλλ' ἡμεῖς ἄν παρὰ σὲ ἦμεν· νῦν δὲ σε χρὴ πικνότερον δεῦρο ἰέναι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι ἐμοιγε, ὅσον αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὖξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἡδοναί. μὴ οὖν ἄλλως

ποιεί, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο
 παρ' ἡμᾶς φοῖτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους.
 Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Κέφαλε, χαίρω γε διαλεγόμενος
 τοῖς σφόδρα πρεσβύταις δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐ- B
 τῶν πυθθάνεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἦν
 καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστι, τραχεία
 καὶ χαλεπή, ἢ φραδία καὶ εὐπορος· καὶ δὴ καὶ σοῦ ἠδέως
 ἂν πυθοίμην, ὃ τί σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα *τῆσε*
 ἤδη εἰ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῶ φασὶν εἶναι οἱ *ὠκει*
 ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγ-
 γέλλεις.

III. Ἐγὼ σοι, ἔφη, νῆ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες,
 οἷόν γέ μοι φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες 329
 εἰς ταῦτο παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασώζοντες τὴν
 παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται
 ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἠδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀνα-
 μιμνησκόμενοι περὶ τε τάφροδισία καὶ περὶ πότους καὶ
 εὐωχίας καὶ ἄλλ' ἅττα ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγα-
 νακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν
 εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰ- B
 κείων προπηλακίσεις τοῦ γήραος ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ τού-
 τῳ δὴ τὸ γήραος ὕμνοῦσιν ὄσων κακῶν σφίσις αἴτιον.
 ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰ-
 τιᾶσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτ' αἴτιον, κἂν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα
 ἐπεπόνθη ἔνεκά γε γήραος καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐν-
 ταῦθα ἦλθον ἡλικίας. νῦν δ' ἐγωγε ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ
 οὕτως ἔχουσι καὶ ἄλλοις καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτὲ τῷ
 ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπὸ τινος Πῶς, ἔφη,
 ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τάφροδισία; ἔτι οἶός τε εἰ γυ- C
 ναικὶ συγγίγνεσθαι; καὶ ὅς, Εὐφήμει, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε·
 ἀσμεναίτατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττιῶντα
 τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγῶν. εὖ οὖν μοι καὶ

τότε ἔδοξεν ἐκείνος εἰπεῖν καὶ νῦν οὐχ ἦττον. παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γῆρας πολλὴ εἰρήνη γίγνεται καὶ ἔλευθερία, ἐπειδὴν αἱ ἐπιθυμίαι παύσονται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσι, παντάπασι τὸ τοῦ Σοφοκλέους γί-
 D γνεται· δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἔστι καὶ μαινομένων ἀπηλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων περὶ καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἐστίν, οὐ τὸ γῆρας, ᾧ Σώκρατες, ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἄν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ
 ζ + ✓ εὐκόλοι ᾧσι, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μὴ, καὶ γῆρας, ᾧ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει.

IV. Καὶ ἐγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βουλόμενος ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκίνουν καὶ εἶπον ὦ Κέφαλε,
 E οἰμαί σου τοὺς πολλοὺς, ὅταν ταῦτα λέγῃς, οὐκ ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἠγείσθαι σε ῥαδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διατὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτηῖσθαι· τοῖς γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύθια φασιν εἶναι. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· οὐ γὰρ ἀποδέχονται. καὶ λέγουσι μὲν τί, οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται. ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὐ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ λοιδορουμένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ
 330 δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοί, ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐτ' ἄν αὐτὸς Σεριφίος ᾧν ὀνομαστὸς ἐγένετο οὐτ' ἐκείνος Ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ τὸ γῆρας φέρουσιν, εὐ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὐτ' ἄν ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι ῥαδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι, οὐδ' ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας εὐκόλος ποτ' ἄν ἑαυτῷ γένοιτο.
 Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ Κέφαλε, ᾧν κέκτησαι τὰ πλέω
 B παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσω; Ποῦ ἐπεκτησάμην, ἔφη, ᾧ Σώκρατες; μέσος τις γέγονα χρηματιστῆς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοὶ σχεδόν τι ὄσῃν ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν πολλὰκις τὸσαύτην ἐποίησε, Λυσανίας δὲ ὁ πατήρ ἔτι ἐλάττω

αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὔσης· ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ, εἰ μὴ ἐλάττω καταλίπω τουτοισί, ἀλλὰ βραχεὶ γέ τιμι πλείω ἢ παρελάβον. Ὅυ̅ τοι ἔνεκα ἠρόμην, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὡς τὸ πολὺ οἱ ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῆ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὐτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι, ταύτη τε δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι περὶ τὰ χρήματα σπουδάζουσιν ὡς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ἥπερ οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἄλλ' ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

V. Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγὼ. ἀλλὰ μοι ἔτι τοσόνδε εἰπέ· τί μέγιστον οἶει ἀγαθὸν ἀπολελανκέναι τοῦ πολλῆν οὐσίαν κεκτῆσθαι; Ὁ, ἦ δ' ὄς, ἴσως οὐκ ἂν πολλοὺς πείσαιμι λέγων. εὗ γὰρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ἢ τοῦ οἰεσθαι τελευτήσῃ, εἰσέρχεται αὐτῷ θεός καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰσήει. οἱ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Αἴδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελάμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὦσι· καὶ αὐτὸς ἦτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρωσ ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὧν τῶν ἐκεῖ μᾶλλον τι καθορᾶ αὐτά. ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίννεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινα τι ἠδίκηκεν. ὁ μὲν οὖν εὐρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, ὥσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῆ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυν-331 εἰδῶτι ἠδεῖα ἐλπίς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γὰρ τοι, ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὄς ἂν δικαίως καὶ ὀσιῶς τὸν βίον διαγάγη,

γλυκεῖα οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος συναορεῖ
 ἑλπίς, ἃ μάλιστα θνατῶν

πολύτροφον γνώμαν κυβερνᾷ.

- εὖ οὖν λέγει θανμαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτ' ἔγωγε
 τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι,
 B οὗ τι παντὶ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ. τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά
 τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ' αὖ ὀφείλοντα ἢ θεῶ
 θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπων χρήματα ἔπειτα ἐκείσε ἀπιέναι
 δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἢ τῶν χρημάτων κτήσις
 συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρεῖας πολλὰς· ἀλλὰ γε
 ἐν ἀνθ' ἐνὸς οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἂν εἰς τοῦτο
 ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὃ Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον
 C εἶναι. Παγκάλως, ἣν δ' ἐγώ, λέγεις, ὃ Κέφαλε. τοῦτο δ'
 αὐτό, τὴν δικαιοσύνην, πόττερα τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ φή-
 σομεν εἶναι ἀπλῶς οὕτως καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἂν τις τι
 παρὰ του λάβῃ, ἢ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίοτε μὲν δι-
 καιῶς, ἐνίοτε δὲ ἀδίκως ποιεῖν; οἶον τοιόνδε λέγω· πᾶς
 ἂν πον εἴποι, εἴ τις λάβοι παρὰ φίλου ἀνδρὸς σωφρονοῦν-
 τος ὄπλα, εἰ μανεῖς ἀπαιτοί, ὅτι οὔτε χρὴ τὰ τοιαῦτα
 ἀποδιδόναι, οὔτε δίκαιος ἂν εἴῃ ὁ ἀποδιδούς, οὐδ' αὖ
 πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα πάντα ἐθέλων ἀληθῆ λέγειν.
 D Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκ ἄρα οὗτος ὄρος ἐστὶ δικαιο-
 σύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἂν λάβῃ τις ἀποδιδόναι.
 Πάνν μὲν οὖν, ἔφη, ὃ Σώκρατες, ὑπολαβῶν ὁ Πολέμαρ-
 χος, εἶπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδῃ πεῖθεσθαι. Καὶ μέγιστος,
 ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ
 γὰρ με ἦδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ,
 ὁ Πολέμαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνν γε, ἢ δ' ὅς
 γελάσας· καὶ ἅμα ἦει πρὸς τὰ ἱερά.
 E VI. Λέγε δὴ, εἶπον ἐγώ, σὺ ὁ τοῦ λόγου κληρονό-
 μος, τί φῆς τὸν Σιμωνίδην λέγοντα ὀρθῶς λέγειν περὶ
 δικαιοσύνης; Ὅτι, ἢ δ' ὅς, τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἐκάστῳ

ἀποδιδόναι δίκαιόν ἐστι· τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἄλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, Σιμωνίδῃ γε οὐ φράδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γὰρ καὶ θεῖος ἀνὴρ· τοῦτο μέντοι ὃ τί ποτε λέγει, σὺ μὲν, ᾧ Πολέμαρχε, ἴσως γινώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γὰρ ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινος παρακαταθεμένου τι ὀφροῦν μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦντι ἀποδιδόναι· καίτοι γε ὀφειλόμενόν πού 332 ἐστι τοῦτο, ὃ παρακατέθετο· ἦ γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδ' ὀπωστιοῦν τότε; ὁπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῖ; Ἀληθῆ, ἦ δ' ὅς. Ἄλλο δὴ τι ἢ τὸ τοιοῦτον, ὡς ἔοικε, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὀφειλόμενα δίκαιον εἶναι ἀποδιδόναι. Ἄλλο μέντοι νῆ Δί', ἔφη· τοῖς γὰρ φίλοις οἴεται ὀφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μὲν τι δοῦν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδίδωσιν, ὅς ἂν τῷ χρυσίον ἀποδοῦν παρακαταθεμένῳ, ἔαν- B περ ἢ ἀπόδοσις καὶ ἢ λῆψις βλαβερά γίννηται, φίλοι δὲ ᾧσιν ὃ τε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς· οὐχ οὕτω λέγειν φῆς τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον, ὃ τι ἂν τύχη ὀφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ὃ γε ὀφείλεται αὐτοῖς· ὀφείλεται δὲ γε, οἶμαι, παρὰ γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ, ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι.

VII. Ἦνιξάτο ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ὁ Σιμωνί- C δης ποιητικῶς τὸ δίκαιον ὃ εἶη. διανοεῖτο μὲν γάρ, ὡς φαίνεται, ὅτι τοῦτ' εἶη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἐκάστῳ ἀποδιδόναι, τοῦτο δὲ ἄνόμασεν ὀφειλόμενον. Ἄλλὰ τί οἶει; ἔφη. Ὡς πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἤρετο· ᾧ Σιμωνίδῃ, ἦ τίσιν οὖν τί ἀποδιδούσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἰατρικὴ καλεῖται; τί ἂν οἶει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, ἢ σώμασι φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἡ δὲ τίσι τί ἀποδιδούσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἡ

D τοῖς ὄψοις τὰ ἡδύσματα. Εἶεν· ἢ οὖν δὴ τίσι τί ἀποδιδού-
 σα τέχνη δικαιοσύνη ἂν καλοῖτο; Εἰ μὲν τι, ἔφη, δεῖ ἀκο-
 λουθεῖν, ὃ Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένους, ἢ τοῖς
 φίλοις τε καὶ ἐχθροῖς ὠφελείας τε καὶ βλάβας ἀποδιδούσα.
 Τὸ τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς
 δικαιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κά-
 μνοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἐχθροὺς κακῶς πρὸς νόσον
 E καὶ ὑγίειαν; Ἰατρός. Τίς δὲ πλείοντα πρὸς τὸν τῆς θα-
 λάττης κίνδυνον; Κυβερνήτης. Τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι
 πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν
 καὶ ἐχθροὺς βλάπτειν; Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ
 ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε δοκεῖ. Εἶεν· μὴ κάμνουσί γε μὴν, ὃ
 φίλε Πολέμαρχε, ἰατρός ἄχρηστος. Ἀληθῆ. Καὶ μὴ πλέου-
 σι δὴ κυβερνήτης. Ναί. Ἄρα καὶ τοῖς μὴ πολεμουσιν ὁ
 δίκαιος ἄχρηστος; Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτο. Χρήσιμον
 333 ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη; Χρήσιμον. Καὶ γὰρ γε-
 ωργία· ἢ οὐ; Ναί. Πρὸς γε καρποῦ κτήσιν. Ναί. Καὶ
 μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρὸς γε ὑποδημάτων ἂν,
 οἶμαι, φαίης κτήσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δὴ; τὴν δικαιοσύ-
 νην πρὸς τίνος χρεῖαν ἢ κτήσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἂν χρή-
 σιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὃ Σώκρατες. Ξυμβό-
 λαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἢ τι ἄλλο; Κοινωνήματα
 B δῆτα. Ἄρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνὸς
 εἰς πεττῶν θέσιν, ἢ ὁ πεττευτικός; Ὁ πεττευτικός. Ἄλλ'
 εἰς πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τε
 καὶ ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ οἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἄλλ'
 εἰς τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ
 κιθαριστικοῦ, ὥσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρου-
 μάτων; Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλήν γ' ἴσως, ὃ
 Πολέμαρχε, πρὸς τὸ χρησθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέῃ ἀργυ-
 C ρίου κοινῇ πριάσθαι ἢ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δέ, ὡς ἐγὼ
 οἶμαι, ὁ ἵππικός· ἢ γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε +

πλοτον ὁ ναυπηγὸς ἢ ὁ κυβερνήτης. Ἔοικεν. Ὅταν οὖν ^{ἐκείνῳ} τί δέη ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρησιμώτερος τῶν ἄλλων; Ὅταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι, ὡς Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις, ὅταν μηδὲν δέη αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ κελσθαι; Πάνυ γε. Ὅταν ἄρα ἄχρηστον ἢ ἀργύριον, τότε χρησιμὸς ἐπ' αὐτῷ ἢ δικαιοσύνη; Κινδυνεύει. Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέη φυλάττειν, ἢ δικαιοσύνη χρησιμὸς καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· ὅταν δὲ χρῆσθαι, ἢ ἀμπελουργικῇ; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ λύραν ὅταν δέη φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρησιμὸν εἶναι τὴν δικαιοσύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ὀπλιτικὴν καὶ τὴν μουσικὴν; Ἀνάγκη. Καὶ περὶ τὰλλα δὴ πάντα ἢ δικαιοσύνη ἐκάστου ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστία χρησιμὸς; Κινδυνεύει.

VIII. Οὐκ ἂν οὖν, ὡς φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη ^ἡ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα χρησιμὸν ὄν τυγχάνει. τόδε δὲ σκεψώμεθα. ἄρ' οὐχ ὁ πατάξι δεινότατος ἐν μάχῃ εἴτε πυκτικῇ εἴτε τινὶ καὶ ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν καὶ νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι, καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποιῆσαι; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἀλλὰ μὴν στρατοπέδου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅσπερ ³³⁴ καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι καὶ βουλεύματα καὶ τὰς ἄλλας πράξεις. Πάνυ γε. Ὅτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ, τούτου καὶ φῶρ δεινός. Ἔοικεν. Εἰ ἄρα ὁ δίκαιος ἀργύριον δεινὸς φυλάττειν, καὶ κλέπτειν δεινός. Ὡς γοῦν ὁ λόγος, ἔφη, σημαίνει. Κλέπτῃς ἄρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν, ἀναπέφανται· καὶ κινδυνεύεις παρ' Ὀμήρου μεμαθηκέναι αὐτό. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς πρὸς μητρὸς πάππον Ἀυτόλυκον ἀγαπᾷ τε καὶ φησιν αὐτὸν πάντας ^B ἀνθρώπους κεκάσθαι κλεπτοσύνη θ' ὄρκῳ τε. ἔοικεν οὖν ἢ δικαιοσύνη καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' Ὀμήρον καὶ κατὰ Σιμωνίδην κλεπτικὴ τις εἶναι, ἐπ' ὠφελείᾳ μέντοι τῶν φέ-

λων καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὕτως ἔλεγες; Οἱ
 μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' οὐκέτι οἶδα ἔγωγε ὅ τι ἔλεγον·
 τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἢ
 δικαιοσύνη, βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις
 C εἶναι πότερον τοὺς δοκοῦντας ἐκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἢ
 τοὺς ὄντας, κἂν μὴ δοκῶσι, καὶ ἐχθροὺς ὡσαύτως; Εὐ-
 κὸς μὲν, ἔφη, οὓς ἂν τις ἠγγῆται χρηστούς, φιλεῖν, οὓς δ'
 ἂν πονηροὺς, μισεῖν. Ἄρ' οὖν οὐχ ἀμαρτάνουσιν οἱ ἄν-
 θρωποι περὶ τοῦτο, ὥστε δοκεῖν αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρη-
 στοὺς εἶναι μὴ ὄντας, πολλοὺς δὲ τούναντίον; Ἀμαρτά-
 νουσιν. Τούτοις ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἐχθροί, οἱ δὲ κακοὶ
 φίλοι; Πάνυ γε. Ἄλλ' ὅμως δίκαιον τότε τούτοις, τοὺς
 D μὲν πονηροὺς ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς βλάπτειν. Φαί-
 νεται. Ἄλλὰ μὴν οἷ γε ἀγαθοὶ δίκαιοί τε καὶ οἷοι μὴ ἀδι-
 κεῖν. Ἀληθῆ. Κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον τοὺς μηδὲν ἀδι-
 κοῦντας δίκαιον κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρα-
 τες· πονηρὸς γὰρ ἔοικεν εἶναι ὁ λόγος. Τοὺς ἀδίκους ἄρα,
 ἦν δ' ἐγώ, δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὠφελεῖν.
 Οὗτος ἐκείνου καλλίων φαίνεται. Πολλοῖς ἄρα, ὦ Πολέ-
 μαρχε, ξυμβήσεται, ὅσοι διημαρτήκασι τῶν ἀνθρώπων,
 E δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους βλάπτειν· πονηροὶ γὰρ αὐ-
 τοῖς εἰσί· τοὺς δ' ἐχθροὺς ὠφελεῖν· ἀγαθοὶ γὰρ καὶ οὐ-
 τως ἐροῦμεν αὐτὸ τούναντίον ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν
 λέγειν. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτω ξυμβαίνει. ἀλλὰ μεταθώ-
 μεθα· κινδυνεύομεν γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν
 θέσθαι. Πῶς θέμενοι, ὦ Πολέμαρχε; Τὸν δοκοῦντα χρη-
 στὸν, τοῦτον φίλον εἶναι. Νῦν δὲ πῶς, ἦν δ' ἐγώ, με-
 ταθώμεθα; Τὸν δοκοῦντά τε, ἢ δ' ὅς, καὶ τὸν ὄντα χρη-
 335 στὸν φίλον· τὸν δὲ δοκοῦντα μὲν, ὄντα δὲ μὴ, δοκεῖν ἀλλὰ
 μὴ εἶναι φίλον· καὶ περὶ τοῦ ἐχθροῦ δὲ ἢ αὐτῇ θέσις. Φί-
 λος μὲν δὴ, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἐχ-
 θρὸς δὲ ὁ πονηρὸς. Ναί. Κελεύεις δὴ ἡμᾶς προσθεῖναι

τῷ δικαίῳ ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν, λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὖ ποιεῖν, τὸν δὲ ἐχθρὸν κακῶς· νῦν πρὸς τούτῳ ᾧδε λέγειν, ὅτι ἔστι δίκαιον τὸν μὲν φίλον ἀγαθὸν ὄντα εὖ ποιεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν κακὸν ὄντα βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἄν μοι δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι. B

IX. Ἔστιν ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, δίκαιον ἀνδρὸς βλάπτειν καὶ ὄντινῶν ἀνθρώπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη, τοὺς γε πονηροὺς τε καὶ ἐχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Βλαπτόμενοι δ' ἵπποι βελτίους ἢ χείρους γίνονται; Χείρους. Ἄρα εἰς τὴν τῶν κυνῶν ἀρετὴν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων; Εἰς τὴν τῶν ἵππων. Ἀρ' οὖν καὶ κύνες βλαπτόμενοι χείρους γίνονται εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετὴν; Ἀνάγκη. Ἀνθρώπους δέ, ᾧ ἑταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν, C βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν χείρους γίνεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἄλλ' ἢ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπεία ἀρετὴ; Καὶ τοῦτ' ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτομένους ἄρα, ᾧ φίλε, τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίνεσθαι. Ἔοικεν. Ἀρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύνανται ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἵππικῇ οἱ ἵππικοὶ ἀφίππους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δίκαιοι ἀδίκους; ἢ καὶ ξυλλήβδην ἀρετῇ οἱ ἀγαθοὶ κακούς; Ἀλλὰ D ἀδύνατον. Οὐ γὰρ θερμοτήτος, οἶμαι, ἔργον ψύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Ναί. Οὐδὲ ξηρότητος ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Ὁ δέ γε δίκαιος ἀγαθός; Πάνυ γε. Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ᾧ Πολέμαρχε, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου. Παντάπασι μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, ᾧ E Σώκρατες.· Εἰ ἄρα τὰ ὀφειλόμενα ἐκάστῳ ἀποδιδόναί φησί τις δίκαιον εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ, τοῖς μὲν ἐχθροῖς βλάβην ὀφείλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀνδρός, τοῖς

- δὲ φίλοις ἀφέλειαν, οὐκ ἦν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών· οὐ γὰρ ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμοῦ γὰρ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη ὃν βλάπτειν. Συγχωρῶ, ἦ δ' ὅς. Μαχούμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, κοινῆ ἐγώ τε καὶ σύ, εἴαν τις αὐτὸ φῆ ἢ Σιμωνίδην ἢ Βίαντα ἢ Πιττακὸν εἰρηκέναι ἢ τιν' ἄλλον τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν. Ἔγωγ' οὖν, ἔφη, ἔτοιμός εἰμι
- 336 κοινωνεῖν τῆς μάχης. Ἄλλ' οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μοι δοκεῖ εἶναι τὸ ῥῆμα τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους ἀφελεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἶμαι αὐτὸ Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξεῤῥου ἢ Ἰσμηρίου τοῦ Θηβαίου ἢ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίου ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἢ δικαιοσύνη ὃν οὐδὲ τὸ δίκαιον, τί ἂν ἄλλο τις αὐτὸ φαίη εἶναι;
- B X. Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγόμενων ἡμῶν μεταξὺ ᾠρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἔπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ὡς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἤγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἑαυτὸν ὡς περ θηρίον ἤκεν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος. καὶ ἐγώ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δεισαντες διεπτοήθημεν· ὁ δ' εἰς τὸ
- C μέσον φθειγξάμενος Τίς, ἔφη, ἡμᾶς πάλαι φλυαρία ἔχει, ᾧ Σώκρατες; καὶ τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλήλους ὑποκατακλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἶπερ ὡς ἀληθῶς βούλει εἶδέναι τὸ δίκαιον ὃ τι ἐστί, μὴ μόνον ἐρώτα μηδὲ φιλοτιμοῦ ἐλέγχων, ἐπειδάν τις τι ἀποκρίνηται, ἐγνωκῶς τοῦτο, ὅτι ῥᾶον ἐρωτᾶν ἢ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπό-
- D κριναι καὶ εἰπέ, τί φῆς εἶναι τὸ δίκαιον· καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ θεὸν ἐστὶ μηδ' ὅτι τὸ ἀφείμιμον μηδ' ὅτι τὸ λυσιτελοῦν μηδ' ὅτι τὸ κερδαλέον μηδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον, ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὃ τι ἂν λέγῃς· ὡς ἐγὼ οὐκ ἀποδέξομαι, εἴαν ὑθλους τοιούτους λέγῃς. καὶ ἐγώ

ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, καὶ μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἐωράκη αὐτὸν ἢ ἐκείνος ἐμέ, ἄφωνος ἂν γενέσθαι. νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἤρχετο ἐξαργιαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐ- **R**
 τῷ οἴός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι, καὶ εἶπον ὑποτρέμων
 Ὡ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἴσθι· εἰ γὰρ ἐξαμαρτά-
 νομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγώ τε καὶ ὄδε, εὖ ἴσθι ὅτι
 ἄκοντες ἀμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίου
 ἐζητοῦμεν, οὐκ ἂν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλί-
 νεσθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσῃ καὶ διαφθείρειν τὴν εὐρε-
 σιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πράγμα πολλῶν
 χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπέικειν ἀλ-
 λήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅτι μάλιστα φανῆναι αὐτό. οἴου
 γε σύ, ὦ φίλε· ἀλλ', οἶμαι, οὐ δύναμέθα· ἐλεεῖσθαι οὖν
 ἡμᾶς πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστί που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δεινῶν **331**
 ἢ χαλεπαίνεσθαι.

XI. Καὶ ὃς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρκάνιον
 καὶ εἶπεν Ὡ Ἡράκλεις, ἔφη, αὕτη κείνη ἢ εἰωθυῖα εἰρωνεῖα
 Σωκράτους, καὶ ταῦτ' ἐγὼ ἤδη τε καὶ τούτοις προὔλεγον,
 ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθέλησῃς, εἰρωνεύσοιο δὲ
 καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσῃς ἢ ἀποκρινοῖο, εἰ τίς τί σε ἐρω-
 τᾷ. Σοφὸς γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· εὖ οὖν ἤδη-
 σθα ὅτι, εἰ τίνα ἔροιο ὀπόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα, καὶ ἐρόμενος
 προείποις αὐτῷ· ὅπως μοι, ὦ ἄνθρωπε, μὴ ἐρεῖς, ὅτι **B**
 ἔστι τὰ δώδεκα δις ἕξ μηδ' ὅτι τρεῖς τέτταρα μηδ' ὅτι ἑξάκις
 δύο μηδ' ὅτι τετράκις τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαι σου, ἔαν
 τοιαῦτα φλυαρήσῃς· δῆλον, οἶμαι, σοὶ ἦν ὅτι οὐδεὶς ἀπο-
 κρινοῖτο τῷ οὕτω πυνθανομένῳ. ἀλλ' εἶ σοι εἶπεν· ὦ
 Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προείπες
 μηδέν; πότερον, ὦ θαυμάσιε, μηδ' εἰ τούτων τι τυγχά-
 νει ὄν, ἀλλ' ἕτερον εἶπω τι τοῦ ἀληθοῦς; ἢ πῶς λέγεις;
 τί ἂν αὐτῷ εἶπες πρὸς ταῦτα; Εἶπεν, ἔφη· ὡς δὴ ὁμοιον **C**

τοῦτο ἐκείνω. Οὐδέν γε κωλύει, ἦν δ' ἐγώ· εἰ δ' οὖν καὶ μὴ ἔστιν ὁμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον, ἤττον τι αὐτὸν οἶει ἀποκρινεῖσθαι τὸ φαινόμενον ἑαυτῷ, εἴαν τε ἡμεῖς ἀπαγορεύωμεν εἴαν τε μὴ; Ἄλλο τί οὖν, ἔφη, καὶ σὺ οὕτω ποιήσεις; ὣν ἐγὼ ἀπεῖπον, τούτων τι ἀποκρινεῖ; Οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μοι σκεψαμένω D οὕτω δόξειεν. Τί οὖν, ἔφη, ἂν ἐγὼ δεῖξω ἐτέραν ἀπόκρισιν παρὰ πάσας ταύτας περὶ δικαιοσύνης βελτίω τούτων; τί ἀξιοῖς παθεῖν; Τί ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ ὅπερ προσήκει πάσχειν τῷ μὴ εἰδότη; προσήκει δέ που μαθεῖν παρὰ τοῦ εἰδότης· καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. Ἡδὺς γὰρ εἶ, ἔφη· ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότισον ἀργύριον. Οὐκ οὖν ἐπειδάν μοι γένηται, εἶπον. Ἄλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Γλαύκων· ἀλλ' ἔνεκα ἀργυρίου, ὦ Θρασύμαχε, λέγε· πάντες B γὰρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσομεν. Πάνυ γε, οἶμαι, ἦ δ' ὅς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξῃται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνη λόγον καὶ ἐλέγχῃ. Πῶς γὰρ ἂν, ἔφην ἐγώ, ὦ βέλτιστε, τὶς ἀποκρίναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναί, ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ εἶη, ὅπως μηδὲν ἐρεῖ ὣν ἡγεῖται, ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ 338 μᾶλλον εἰκὸς λέγειν· σὺ γὰρ δὴ φῆς εἰδέναί καὶ ἔχειν εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποιεῖ, ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀποκρινόμενος καὶ μὴ φθονήσης καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους.

XII. Εἰπόντος δὲ μου ταῦτα ὃ τε Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν· καὶ ὁ Θρασύμαχος φανερός μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἵν' εὐδοκιμήσειεν, ἡγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλην· προσεποιεῖτο δὲ φιλονεικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευ- B τῶν δὲ ξυνεχώρησε, κάπειτα Αὐτῆ δὴ, ἔφη, ἡ Σωκράτους σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν ἄλ-

λων περιμόντα μανθάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδι-
 δόναί. Ὅτι μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, μανθάνω παρὰ τῶν ἄλλων,
 ἀληθῆ εἶπες, ὦ Θρασύμαχε· ὅτι δὲ οὐ με φῆς χάριν ἐκτί-
 νειν, ψεύδει. ἐκτίνω γὰρ ὄσσην δύναμαι· δύναμαι δὲ ἐπαι-
 νεῖν μόνον· χρήματα γὰρ οὐκ ἔχω· ὡς δὲ προθύμως
 τοῦτο δοῶ, εἴαν τις μοι δοκῆ εὐ λέγειν, εὐ εἴσει αὐτίκα δὴ
 μάλα, ἐπειδὰν ἀποκρίνη· οἶμαι γὰρ σε εὐ ἔρειν. Ἄκουε C
 δὴ, ἦ δ' ὄς. φημί γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ
 τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ'
 οὐκ ἐθέλησεις. Ἐὰν μάθω γε πρῶτον, ἔφη, τί λέγεις·
 νῦν γὰρ οὐπω οἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φῆς ξυμφέρον δί-
 καιον εἶναι. καὶ τοῦτο, ὦ Θρασύμαχε, τί ποτε λέγεις; οὐ
 γὰρ που τό γε τοιόνδε φῆς· εἰ Πουλυδάμας ἡμῶν κρείτ-
 των ὁ παγκρατιαστής καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ βόεια κρέα
 πρὸς τὸ σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ ἡμῖν τοῖς ἥττοσιν D
 ἐκείνου ξυμφέρον ἅμα καὶ δίκαιον. Βδελυρὸς γὰρ εἶ,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ταύτη ὑπολαμβάνεις, ἢ ἂν κακουρ-
 γήσῃς μάλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὦ ἄριστε, ἦν δ'
 ἐγὼ· ἀλλὰ σαφέστερον εἰπέ, τί λέγεις. Εἶτ' οὐκ οἶσθ',
 ἔφη, ὅτι τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρα-
 τοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν E
 τοῦτο κρατεῖ ἐν ἐκάστη πόλει, τὸ ἄρχον; Πάνυ γε. Τίθε-
 ται δέ γε τοὺς νόμους ἐκάστη ἢ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὐτῆ ξυμφέ- E
 ρον, δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννὶς δὲ τυραν-
 νικούς, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω· θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο
 δίκαιον τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν
 τούτου ἐκβαίνοντα κολάζουσιν ὡς παρανομοῦντά τε καὶ
 ἀδικοῦντα. τοῦτ' οὖν ἐστίν, ὦ βέλτιστε, ὃ λέγω ἐν ἀπά-
 σαις ταῖς πόλεσι ταῦτόν εἶναι δίκαιον, τὸ τῆς καθεστη- 339
 κυίας ἀρχῆς ξυμφέρον· αὕτη δὲ που κρατεῖ, ὥστε ξυμβαί-
 νει τῷ ὀρθῶς λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι τι αὐτὸ δίκαιον,
 τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, ἦν δ' ἐγὼ, ἔμαθον ὃ

λέγεις· εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ μὴ, πειράσομαι μαθεῖν. τὸ ξυμφέρον μὲν οὖν, ᾧ Θρασύμαχε, καὶ σὺ ἀπεκρίνω δίκαιον εἶναι· καίτοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο ἀποκρι-
 B νοίμην· πρόσσεσι δὲ δὴ αὐτόθι τὸ τοῦ κρείττονος. Σμι-
 κρά γε ἴσως, ἔφη, προσθήκη. Οὐπω δῆλον οὐδ' εἰ μεγά-
 λη· ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦτο σκεπτέον εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆλον.
 ἐπειδὴ γὰρ ξυμφέρων γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ τὸ δί-
 καιον, σὺ δὲ προστίθης καὶ αὐτὸ φῆς εἶναι τὸ τοῦ κρείτ-
 τουνος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δῆ. Σκόπει, ἔφη.

XIII. Ταῦτ' ἔσται, ἣν δ' ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ· οὐ καὶ
 πείθεσθαι μέντοι τοῖς ἄρχουσι δίκαιον φῆς εἶναι; Ἐγώ γε.
 C Πότερον δὲ ἀναμάρτητοὶ εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν
 ἐκάσταις ἢ οἳοί τι καὶ ἀμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οἳοί τι
 καὶ ἀμαρτεῖν. Οὐκοῦν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς
 μὲν ὀρθῶς τιθέασι, τοὺς δὲ τινὰς οὐκ ὀρθῶς; Οἶμαι
 ἔγωγε. Τὸ δὲ ὀρθῶς ἄρα τὸ τὰ ξυμφέροντά ἐστι τίθεσθαι
 ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς ἀξύμφορα; ἢ πῶς λέγεις; Οὐ-
 τως. Ἄ δ' ἂν θῶνται, ποιητέον τοῖς ἀρχομένοις, καὶ
 τοῦτό ἐστι τὸ δίκαιον; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐ μόνον ἄρα δι-
 D καιόν ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέ-
 ρον ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τούναντίον τὸ μὴ ξυμφέρων. Τί λέ-
 γεις σύ; ἔφη. Ἄ σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ· σκοπῶμεν δὲ
 βέλτιον. οὐχ ὁμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοῖς ἀρχομένοις
 προστάττοντας ποιεῖν ἅττα ἐνίοτε διαμαρτάνειν τοῦ ἑαυ-
 τοῖς βελτίστου, ἃ δ' ἂν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες, δίκαιον
 εἶναι τοῖς ἀρχομένοις ποιεῖν; ταῦτ' οὐχ ὁμολόγηται; Οἶ-
 E μαι ἔγωγε, ἔφη. Οἴου τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἀξύμφορα
 ποιεῖν τοῖς ἀρχομοσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὁμολο-
 γῆσθαι σοι, ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἄκοντες κακὰ αὐτοῖς
 προστάττωσι, τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῆς ταῦτα ποιεῖν, ἃ
 ἐκείνοι προσέταξαν· ἄρα τότε, ᾧ σοφώτατε Θρασύμαχε,
 οὐκ ἀναγκαῖον συμβαίνειν αὐτὸ οὕτως δίκαιον εἶναι

ποιεῖν, τὸναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις; τὸ γὰρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δῆπου προστάττεται τοῖς ἥττοσι ποιεῖν. **Κ**Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέστατά γε. 340 Ἐὰν σὺ γ', ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσης, ὁ Κλειτοφῶν ὑπολαβῶν. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γὰρ Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίοτε ἑαυτοῖς κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἀρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ὦ Πολέμαρχε, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων δίκαιον εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ τὸ τοῦ κρείττονος, ὦ Κλειτοφῶν, ξυμφέρον δίκαιον εἶναι ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφοτέρωθεν ὁμολόγησεν αὐτῷ ἐνίοτε **B** τοὺς κρείττους τὰ αὐτοῖς ἀξύμφορα κελεύειν τοὺς ἥττους τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὁμολογιῶν οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δίκαιον ἂν εἴη ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. Ἄλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ἔλεγεν ὃ ἡγοῖτο ὁ κρείττων αὐτῷ ξυμφέρειν· τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥττονι, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτο ἐτίθετο. Ἄλλ' οὐχ οὕτως, ἢ δ' ὅς ὁ Πολέμαρχος, ἐλέγετο. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Πολέμαρχε, διαφέρει, ἀλλ' εἰ νῦν **C** οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀποδεχώμεθα.

XIV. Καὶ μοι εἰπέ, ὦ Θρασύμαχε· τοῦτο ἦν ὃ ἐβούλου λέγειν τὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δοκοῦν εἶναι τῷ κρείττονι, εἴαν τε ξυμφέρῃ εἴαν τε μὴ; οὕτω σε φῶμεν λέγειν; Ἡμιστά γ', ἔφη· ἀλλὰ κρείττω με οἶει καλεῖν τὸν ἑξαμαρτάνοντα, ὅταν ἑξαμαρτάνῃ; Ἐγώ γε, εἶπον, ὦμην σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἄρχοντας ὁμολογεῖς οὐκ ἀναμαρτήτους εἶναι, ἀλλὰ τι καὶ ἑξαμαρτάνειν. **D** Συκοφάντης γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἰατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἑξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας κατ' αὐτὸ τοῦτο ὃ ἑξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, ὃς ἂν ἐν λογισμῷ ἀμαρτάνῃ, τότε ὅταν ἀμαρτάνῃ, κατὰ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν; ἀλλ', οἶμαι, λέγομεν τῷ ῥῆ-

ματι οὕτως, ὅτι ὁ ἰατρός ἐξήμαρτε καὶ ὁ λογιστὴς ἐξήμαρτε καὶ ὁ γραμματιστής· τὸ δ', οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθ' ὅσον τοῦτ' ἐστὶν ὁ προσαγορευόμενος αὐτόν, οὐδέποτε ἀμαρτάνει· ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖ, οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἀμαρτάνει. ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπιστήμης ὁ ἀμαρτάνων ἀμαρτάνει, ἐν ᾧ οὐκ ἐστὶ δημιουργός· ὥστε δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἄρχων οὐδεὶς ἀμαρτάνει τότε ὅταν ἄρχων ἦ, ἀλλὰ πᾶς γ' ἂν εἴποι, ὅτι ὁ ἰατρός ἤμαρτε καὶ ὁ ἄρχων ἤμαρτε. τοιοῦτον οὐκ ἔστι σοὶ καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι· τὸ δὲ ἀκριβέστατον ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν, τὸν ἄρχοντα, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστὶ, μὴ ἀμαρτάνειν, μὴ ἀμαρτάνοντα δὲ τὸ αὐτῷ βέλτιστον τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἀρχομένῳ ποιητέον ὥστε, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος ποιεῖν συμφέρον.

XV. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ Θρασύμαχε· δοκῶ σοὶ συκοφαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οἶε γὰρ με ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ὡς ἠρόμην; Εὐ μὲν οὖν οἶδα, ἔφη· καὶ οὐδέν γέ σοι πλέον ἐσται· οὔτε γὰρ ἂν με λάθοις κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθῶν βιάσασθαι τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδέ γ' ἂν ἐπιχειρήσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ μακάριε. ἀλλ' ἵνα μὴ αὐθις ἡμῖν τοιοῦτον ἐγγένηται, διόρισαι, ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ τὸν κρείττονα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὃν νῦν δὴ ἔλεγες, οὗ τὸ ξυμφέρον κρείττονος ὄντος δίκαιον ἐσται τῷ ἥττονι ποιεῖν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ ἄρχοντα ὄντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι· ἀλλ' οὐ μὴ οἶός τ' ἦς. Οἶε γὰρ ἂν με, εἶπον, οὕτω μανῆναι, ὥστε ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν, ἔφη, ἐπεχείρησας, οὐδέν ᾧν καὶ ταῦτα. Ἄθην, ἦν δ' ἐγώ, τῶν τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ ἰατρός, ὃν

ἄρτι ἔλεγες, πότερον χρηματιστής ἐστὶν ἢ τῶν καμνόντων
 θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ ὄντι ἰατρὸν ὄντα. Τῶν
 καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης; ὁ ὀρ-
 θῶς κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἐστὶν ἢ ναύτης; Ναυτῶν
 ἄρχων. Οὐδέν, οἶμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον, ὅτι πλεὶς ἐν τῇ D
 νηϊ, οὐδ' ἐστὶ κλητέος ναύτης· οὐ γὰρ κατὰ τὸ πλεῖν κυ-
 βερνήτης καλεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν
 ναυτῶν ἀρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἐκάστῳ τούτων
 ἐστὶ τι ξυμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἣν δ' ἐγώ,
 ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφέρον ἐκάστῳ ζητεῖν τε
 καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἀρ' οὖν καὶ ἐκάστη τῶν
 τεχνῶν ἐστὶ τι ξυμφέρον ἄλλο ἢ ὃ τι μάλιστα τελέαν
 εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Ὡσπερ, ἔφην ἐγώ, εἰ με ἔροιο, E
 εἰ ἔξαρκεῖ σῶματι εἶναι σῶματι ἢ προσδεῖται τινος, εἶποίμ'
 ἂν ὅτι παντάπασι μὲν οὖν προσδεῖται. διὰ ταῦτα καὶ ἡ
 τέχνη ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ νῦν εὐρημένη, ὅτι σῶμά ἐστι πονη-
 ρὸν καὶ οὐκ ἔξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ οὖν ὅπως
 ἐκπορίξῃ τὰ ξυμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ τέ-
 χνη. ἢ ὀρθῶς σοι δοκῶ, ἔφην, ἂν εἰπέιν οὕτω λέγων, ἢ οὐ;
 Ὄρθῶς, ἔφη. Τί δὲ δῆ; αὐτὴ ἡ ἰατρικὴ ἐστὶ πονηρά, ἢ 342
 ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὃ τι προσδεῖται τινος ἀρετῆς, ὥσπερ
 ὀφθαλμοὶ ὄψεως καὶ ὠτα ἀκοῆς καὶ διὰ ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς
 δεῖ τινὸς τέχνης τῆς τὸ ξυμφέρον εἰς ταῦτα σκεψομένης τε
 καὶ ἐκποριζούσης; Ἄρα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τέχνῃ ἐνὶ τις πονη-
 ρία, καὶ δεῖ ἐκάστη τέχνη ἄλλης τέχνης, ἥτις αὐτῇ τὸ ξυμ-
 φέρον σκέψεται, καὶ τῇ σκοπομένη ἑτέρας αὐ τοιαύτης,
 καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἀπέραντον; ἢ αὐτὴ αὐτῇ τὸ ξυμφέρον
 σκέψεται; ἢ οὔτε αὐτῆς οὔτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν B
 αὐτῆς πονηρίαν τὸ ξυμφέρον σκοπεῖν· οὔτε γὰρ πονηρία
 οὔτε ἀμαρτία οὐδεμίᾳ οὐδεμιᾷ τέχνῃ πάρεστιν, οὐδὲ προς-
 ἡκεῖ τέχνη ἄλλῳ τὸ ξυμφέρον ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ οὐ τέχνη
 ἐστίν, αὐτῇ δὲ ἀβλαβῆς καὶ ἀκέραιός ἐστὶν ὀρθῆ οὔσα,

1. = ἔνεστι

2*

ἕωσπερ ἂν ἡ ἐκάστη ἀκριβῆς ὄλη ἤπερ ἐστί; καὶ σκόπει ἐκείνω τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως, ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἰατρικὴ ἰατρικῆ το
 C ξυμφέρον σκοπεῖ ἀλλὰ σώματι. Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἱππικὴ ἱππικῆ ἀλλ' ἵπποις· οὐδὲ ἄλλη τέχνη οὐδεμία ἑαυτῆ, οὐδὲ γὰρ προσδεῖται, ἀλλ' ἐκείνω οὗ τέχνη ἐστίν. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως. Ἄλλα μὲν, ὦ Θρασύμαχε, ἄρχουσί γε αἱ τέχνηαι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου, οὐπὲρ εἰσι τέχνηαι. Συνεχώρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγισ. Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάτ
 D τει, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἥττονός τε καὶ ἀρχομένου ὑπὸ ἑαυτῆς. Ξυνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευτῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ ὠμολόγησεν, Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἰατρὸς οὐδεὶς, καθ' ὅσον ἰατρὸς, τὸ τῷ ἰατρῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι; ὠμολόγηται γὰρ ὁ ἀκριβῆς ἰατρὸς σωμάτων εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ χρηματιστής. ἢ οὐχ ὠμολόγηται; Ξυνέφη. Οὐκοῦν καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ ἀκριβῆς ναυτῶν εἶναι ἄρχων
 E ἀλλ' οὐ ναύτης; Ὁμολόγηται. Οὐκ ἄρα ὁ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἄρχων τὸ τῷ κυβερνήτῃ ξυμφέρον σκέψεται τε καὶ προστάξει, ἀλλὰ τὸ τῷ ναύτῃ τε καὶ ἀρχομένῳ. Ξυνέφησε μόγισ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ, καθ' ὅσον ἄρχων ἐστί, τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ ᾧ ἂν αὐτὸς δημιουργῆ, καὶ πρὸς ἐκείνο βλέπων καὶ τὸ ἐκείνω ξυμφέρον καὶ πρέπον καὶ λέγει ἢ λέγει καὶ ποιεῖ ἢ ποιεῖ ἅπαντα.

843 XVI. Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἤμεν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι καταφανὲς ἦν, ὅτι ὁ τοῦ δικαίου λόγος εἰς τὸναντίον περιειστήκει, ὁ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τίτθῃ σοι ἐστιν; Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν; Ὅτι

τοί σε, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾷ καὶ οὐκ απομυττει δεόμενον, ὅς γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις. Ὅτι δὴ τί μάλιστα; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οἶει τοὺς ποιμένας ἢ τοὺς βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν καὶ παχύνειν αὐτούς καὶ θεραπεύειν πρὸς ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ αὐτῶν· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας, οἳ ὡς ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἢ ὡσπερ ἂν τις πρὸς πρόβατα διατεθεῖη, καὶ ἄλλο τι σκοπεῖν αὐτούς διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἢ τοῦτο ὄθεν αὐτοὶ ὠφελήσονται. καὶ οὕτω πόρρω εἰ περί τε τοῦ δικαίου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας, ὥστε ἀγνοεῖς, ὅτι ἢ μὲν δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος βλάβη, ἢ δὲ ἀδικία τὸνναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηδικῶν τε καὶ δικαίων, οἳ δ' ἀρχόμενοι ποιοῦσι τὸ ἐκείνου ξυμφέρον κρείττονος ὄντος, καὶ εὐδαίμονα ἐκείνου ποιοῦσιν ὑπηρετοῦντες αὐτῷ, ἑαυτοὺς δὲ οὐδ' ὀπωστιοῦν. σκοπεῖσθαι δέ, ὡς εὐηθέστατε Σώκρατες, οὕτωςί χρῆ, ὅτι δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἕλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις, ὅπου ἂν ὁ τοιοῦτος τῷ τοιοῦτῳ κοινωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἂν εὗροις ἐν τῇ διαλύσει τῆς κοινωνίας πλεον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου ἀλλ' ἕλαττον· ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ὅταν τέ τινες εἰσφοραὶ ᾧσιν, ὁ μὲν δίκαιος ἀπὸ τῶν ἴσων πλεον εἰσφέρει, ὁ δ' ἕλαττον, ὅταν τε λήψεις, ὁ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ πολλὰ κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν ἀρχὴν τινα ἄρχῃ ἐκάτερος, τῷ μὲν δικαίῳ ὑπάρχει, καὶ εἰ μηδεμίᾳ ἄλλῃ ζημίᾳ, τὰ γε οἰκεῖα δι' ἀμέλειαν μοχθηροτέρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου μηδὲν ὠφελεῖσθαι διὰ τὸ δίκαιον εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις ἀπέχθεσθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, ὅταν μη-

- δὲν ἐθέλη αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ δίκαιον· τῷ δὲ ἀδίκῳ πάντα τούτων τὰναντία ὑπάρχει. λέγω γὰρ ὄνπερ νῦν δη
- 344** ἔλεγον, τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν. τοῦτον οὖν σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν, ὅσῳ μᾶλλον ξυμφέρει ἰδία αὐτῷ ἀδικὸν εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων δὲ ῥᾶστα μαθήσει, ἂν ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς, ἢ τὸν μὲν ἀδικήσαντα εὐδαιμονέστατον ποιεῖ, τοὺς δὲ ἀδικηθέντας καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς, ἢ οὐ κατὰ σμικρὸν τὰλλότρια καὶ λάθρα καὶ βία ἀφαιρεῖται, καὶ ἰερὰ καὶ ὅσια καὶ ἰδία καὶ δημόσια,
- B** ἀλλὰ ξυλλήβδην· ἂν ἐφ' ἐκάστῳ μέρει ὅταν τις ἀδικήσας μὴ λάθῃ, ζημιουῖται τε καὶ ὄνειδῃ ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ γὰρ ἰερόσυλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρῆχοι καὶ ἀποστερηταὶ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τοιούτων κακουργημάτων καλοῦνται· ἐπειδὴν δὲ τις πρὸς τοῖς τῶν πολιτῶν χρήμασι καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισάμενος δουλώσῃται, ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχρῶν ὀνομάτων εὐδαιμονες καὶ μακάριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἂν πύθωνται αὐτὸν
- C** τὴν ὅλην ἀδικίαν ἡδικηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα ἀλλὰ τὸ πάσχειν φοβούμενοι ὄνειδιζουσιν οἱ ὄνειδιζοντες τὴν ἀδικίαν. οὕτως, ὡς Σώκρατες, καὶ ἰσχυρότερον καὶ ἔλευθεριώτερον καὶ δεσποτικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἔστιν ἱκανῶς γιγνομένη, καὶ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείττονος ξυμφέρον τὸ δίκαιον τυγχάνει ὄν, τὸ δ' ἀδικὸν ἑαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ ξυμφέρον.
- D** XVII. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῶ εἶχεν ἀπιέναι, ὡςπερ βαλανεύς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ἄτων ἀθρόον καὶ πολὺν τὸν λόγον. οὐ μὴν εἰασάν γε αὐτὸν οἱ παρόντες, ἀλλ' ἠνάγκασαν ὑπομεῖναι τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰρημένων λόγον· καὶ δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδέομην τε καὶ εἶπον ὦ δαιμόνιε Θρασύμαχε, οἷον ἐμβαλῶν

λόγον ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἱκανῶς ἢ μιθεῖν
 εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει; ἢ σμικρὸν οἰεῖ ἐπιχειρεῖν
 πρᾶγμα διορίζεσθαι, ἀλλ' οὐ βίου διαγωγὴν, ἢ ἂν διαγό- E
 μενος ἕκαστος ἡμῶν λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῶῃ; Ἐγὼ γὰρ
 οἶμαι, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, τουτὶ ἄλλως ἔχειν; Ἔοικας, ἦν
 δ' ἐγώ, ἦτοι ἡμῶν γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν
 εἴτε χειρόν εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῆς
 εἰδέναι. ἀλλ', ὧ' γὰθ' ἐ, προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδείξασθαι·
 οὗτοι κακῶς σοι κέλσεται, ὃ τι ἂν ἡμᾶς τοσοῦσδε ὄντας 345
 εὐεργετήσης. ἐγὼ γὰρ δὴ σοι λέγω τό γ' ἐμόν, ὅτι οὐ πεί-
 θομαι οὐδ' οἶμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον
 εἶναι, οὐδ' ἂν ἔᾱ τις αὐτὴν καὶ μὴ διακωλύῃ πράττειν
 ἃ βούλεται· ἀλλ', ὧ' γὰθ' ἐ, ἔστω μὲν ἄδικος, δυνάσθω δὲ
 ἀδικεῖν ἢ τῷ λαυθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι, ὅμως ἐμέ γε
 οὐ πείθει ὡς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. ταυτ'
 οὖν καὶ ἕτερος ἴσως τις ἡμῶν πέπονθεν, οὐ μόνος ἐγώ. B
 πείσον οὖν, ὧ' μακάριε, ἱκανῶς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὀρθῶς βου-
 λευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιούμενοι.
 Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γὰρ οἷς νῦν δὴ ἔλεγον μὴ πέ-
 πεισθαι, τί σοι ἔτι ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ
 τὸν λόγον; Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σὺ γε· ἀλλὰ πρῶτον
 μὲν, ἃ ἂν εἴπῃς, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἂν μετατιθῇ, φανε-
 ρῶς μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἔξαπάτα. νῦν δὲ ὀρᾶς, ὧ'
 Θρασύμαχε, ἔτι γὰρ τὰ ἐμπροσθεν ἐπισκεψάμεθα, ὅτι τὸν C
 ὡς ἀληθῶς ἱατρὸν τὸ πρῶτον ὀριζόμενος, τὸν ὡς ἀληθῶς
 ποιμένα οὐκέτι ὧ' οὐ δεῖν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ
 πιαίνειν οἰεῖ αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμὴν ἔστιν,
 οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα, ἀλλ'
 ὥσπερ δαιτυμόνα τινὰ καὶ μέλλοντα ἐστιάσεσθαι πρὸς
 τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι, ὥσπερ χρημα-
 τιστὴν ἀλλ' οὐ ποιμένα. τῇ δὲ ποιμενικῇ οὐ δῆπου ἄλλου D
 του μέλει ἢ, ἐφ' ᾧ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλτιστον

ἐμποριεῖ· ἐπεὶ τὰ γε αὐτῆς, ὥστ' εἶναι βελτίστη, ἱκανῶς
 δήπου ἐκπεπόρισται, ἕως γ' ἂν μηδὲν ἐνδέη τοῦ ποιμη-
 νικῆ εἶναι· οὕτω δὲ ὄμην ἐγῶγε νῦν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι
 ἡμῖν ὁμολογεῖν, πᾶσαν ἀρχήν, καθ' ὅσον ἀρχή, μηδενί
 ἄλλῳ τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ τῷ ἀρχομένῳ τε
 E καὶ θεραπευομένῳ, ἐν τε πολιτικῇ καὶ ἰδιατικῇ ἀρχῇ· σὺ
 δὲ τοὺς ἀρχοντας ἐν ταῖς πόλεσι, τοὺς ἀληθῶς ἀρχοντας,
 ἐκόντας οἶει ἀρχεῖν; Μὰ Δί' οὐκ, ἔφη, ἀλλ' εὖ οἶδα.

XVIII. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, τὰς ἄλλας
 ἀρχὰς οὐκ ἐννοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἐθέλει ἀρχεῖν ἐκόν, ἀλλὰ
 μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν ἐσομένην ἐκ
 346 τοῦ ἀρχεῖν ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἶπέ· οὐχὶ
 ἐκάστην μέντοι φαμὲν ἐκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἐτέ-
 ραν εἶναι, τῷ ἐτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καί, ὦ μακάριε,
 μὴ παρὰ δόξαν ἀποκρίνου, ἵνα τι καὶ περαινῶμεν. Ἀλλὰ
 τούτῳ, ἔφη, ἐτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὠφέλειαν ἐκάστη ἰδίαν
 τινα ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν
 ὑγίειαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρίαν ἐν τῷ πλεῖν, καὶ αἱ
 ἄλλαι οὕτως; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν;
 B αὕτη γὰρ αὐτῆς ἢ δύναμις· ἢ τὴν ἰατρικὴν σὺ καὶ τὴν
 κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἐάνπερ βούλη ἀκρι-
 βῶς διορίζειν, ὥσπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἐάν τις
 κυβερνῶν ὑγιῆς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρειν αὐτῷ πλεῖν ἐν
 τῇ θαλάττῃ, ἔνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρι-
 κήν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἶμαι, τὴν μισθωτικὴν, ἐὰν
 ὑγιαίνει τις μισθαρονῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν
 C μισθαρητικὴν, ἐὰν ἰώμενός τις μισθαρηῆ; Οὐκ, ἔφη.
 Οὐκοῦν τὴν γε ὠφέλειαν ἐκάστης τῆς τέχνης ἰδίαν ὁμο-
 λογήσαμεν εἶναι; Ἔστω, ἔφη. Ἦντινα ἄρα ὠφέλειαν
 κοινῇ ὠφελοῦνται πάντες οἱ δημιουργοί, δῆλον ὅτι κοινῇ
 τινὶ τῷ αὐτῷ προσχρῶμενοι ἀπ' ἐκείνου ὠφελοῦνται.
 Ἔοικεν, ἔφη. Φαμὲν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνημένους ὠφελεί-

σθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προσχρησθαι τῇ μισθω-
 τικῇ τέχνῃ γίνεσθαι αὐτοῖς. Ξυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα
 ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τέχνης ἐκάστῳ αὕτη ἡ ὠφελεία ἐστίν, ἢ D
 τοῦ μισθοῦ λῆψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριβῶς σκοπεῖσθαι, ἢ μὲν
 ἰατρικὴ ὑγίειαν ποιεῖ, ἢ δὲ μισθαρνητικὴ μισθόν, καὶ ἢ
 μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἢ δὲ μισθαρνητικὴ αὕτῃ ἐπομένῃ
 μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι οὕτω· τὸ αὐτῆς ἐκάστη ἔργον
 ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ ἐκεῖνο, ἐφ' ᾧ τέτακται. εἰ δὲ μὴ
 μισθὸς αὐτῇ προσγίγνηται, ἔσθ' ὅ τι ὠφελεῖται ὁ δη-
 μιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φαίνεται, ἔφη. Ἄρ' οὖν
 οὐδ' ὠφελεῖ τότε, ὅταν προῖκα ἐργάζηται; Οἶμαι ἔγωγε. E
 Οὐκοῦν, ᾧ Θρασύμαχε, τοῦτο ἤδη δῆλον, ὅτι οὐδεμίαν
 τέχνην οὐδὲ ἀρχὴν τὸ αὐτῇ ὠφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ',
 ὅπερ πάσαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει
 καὶ ἐπιτάττει, τὸ ἐκεῖνου ξυμφέρον ἥττονος ὄντος σκο-
 ποῦσα, ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. διὰ δὴ ταῦτα ἔγωγε, ᾧ
 φίλε Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἐκόντα
 ἄρχεῖν καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα,
 ἀλλὰ μισθὸν αἰτεῖν, ὅτι ὁ μέλλων καλῶς τῇ τέχνῃ πράξειν 347
 οὐδέποτε αὐτῷ τὸ βέλτιστον πράττει οὐδ' ἐπιτάττει κατὰ
 τὴν τέχνην ἐπιτάττων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ· ὦν δὴ ἔνεκα,
 ὡς ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθέλησειν
 ἄρχεῖν, ἢ ἀργύριον ἢ τιμὴν, ἢ ζημίαν, εἰ μὴ ἄρχῃ.

XIX. Πῶς τοῦτο λέγεις, ᾧ Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύ-
 κων. τοὺς μὲν γὰρ δύο μισθοὺς γιννώσκω· τὴν δὲ ζημίαν
 ἦντινα λέγεις καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἰρηκας, οὐ ξυνῆκα.
 Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν, ἔφην, οὐ ξυνιεῖς, δι' ὃν B
 ἄρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἄρχεῖν. ἢ οὐκ
 οἴσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλάργυρον εἶναι ὄνειδος
 λέγεται τε καὶ ἔστιν; Ἔγωγε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν,
 ἦν δ' ἐγώ, οὔτε χρημάτων ἔνεκα ἐθέλουσιν ἄρχεῖν οἱ ἀγα-
 θοὶ οὔτε τιμῆς· οὔτε γὰρ φανερώς πραττόμενοι τῆς ἀρχῆς

ἔνεκα μισθὸν μισθωτοὶ βούλονται κεκλησθαι, οὔτε λάθρα
 αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες κλέπται· οὐδ' αὖ τιμῆς
 C ἔνεκα· οὐ γὰρ εἰσι φιλότιμοι. δεῖ δὲ αὐτοῖς ἀνάγκην προς-
 εῖναι καὶ ζημίαν, εἰ μέλλουσιν ἐθέλειν ἄρχειν· ὅθεν κιν-
 δυνεύει τὸ ἐκόντα ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἰέναι ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην
 περιμένειν αἰσχρὸν νενομίσθαι. τῆς δὲ ζημίας μεγίστη το
 ὑπὸ πονηροτέρου ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ αὐτὸς ἐθέλη ἄρχειν·
 ἢν δεῖσαντές μοι φαίνονται ἄρχειν, ὅταν ἄρχωσιν, οἱ ἐπι-
 εικεῖς, καὶ τότε ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄρχειν, οὐχ ὡς ἐπ' ἀγα-
 θὸν τι ἴοντες οὐδ' ὡς εὐπαθήσουτες ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὡς
 D ἐπ' ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἔχοντες ἑαυτῶν βελτίοσιν ἐπιτρέψαι
 οὐδὲ ὁμοίοις. ἐπεὶ κινδυνεύει, πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ
 γένοιτο, περιμάχητον ἂν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὡσπερ νυκτὶ
 τὸ ἄρχειν, καὶ ἐνταῦθ' ἂν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῶ
 ὄντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ συμφέρον σκο-
 πεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ· ὥστε πᾶς ἂν ὁ γιννώσκων
 τὸ ὠφελεῖσθαι μᾶλλον ἔλοιτο ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλον ὠφελῶν
 πράγματα ἔχειν. τοῦτο μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῆ συγχωρῶ
 E Θρασυμάχῳ, ὡς τὸ δίκαιόν ἐστι τὸ τοῦ κρείττονος συμφέ-
 ρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαυθις σκεψόμεθα· πολὺν
 δέ μοι δοκεῖ μείζον εἶναι, ὃ νῦν λέγει Θρασύμαχος, τὸν
 τοῦ ἀδίκου βίον φάσκων εἶναι κρείττω ἢ τὸν τοῦ δικαίου.
 σὺ οὖν πότερον, ἢν δ' ἐγώ, ὃ Γλαύκων, αἰρεῖ καὶ ποτέ-
 ρως ἀληθεστέρας δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Τὸν τοῦ δικαίου
 ἔγωγε, ἔφη, λυσιτελέστερον βίον εἶναι. Ἦκουσας, ἢν δ'
 348 ἐγώ, ὅσα ἄρτι Θρασύμαχος ἀγαθὰ διῆλθε τῷ τοῦ ἀδίκου;
 Ἦκουσα, ἔφη, ἀλλ' οὐ πείθομαι. Βούλει οὖν αὐτὸν πεί-
 θωμεν, ἂν δυνάμεθα πη ἔξευρειν, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγει;
 Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἢ δ' ὄς. Ἄν μὲν τοίνυν, ἢν δ'
 ἐγώ, ἀντικατατείναντες λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λό-
 γον, ὅσα αὐτὸ ἀγαθὰ ἔχει τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ αὐθις οὗτος,
 καὶ ἄλλον ἡμεῖς, ἀριθμεῖν δεήσει τὰ γαθὰ καὶ μετρεῖν, ὅσα

ἐκότεροι ἐν ἐκατέρῳ λέγομεν, καὶ ἤδη δικαστῶν τινῶν B
τῶν διακρινούντων δεησόμεθα· ἄν δὲ ὥσπερ ἄρτι ἀνομο-
λογούμενοι πρὸς ἀλλήλους σκοπῶμεν, ἅμα αὐτοὶ τε δι-
κασταὶ καὶ ρήτορες ἐσόμεθα. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πο-
τέρως οὖν σοι, ἢν δ' ἐγώ, ἀρέσκει; Οὕτως, ἔφη.

XX. Ἴθι δὴ, ἢν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἀποκρίναι
ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς· τὴν τελέαν ἀδικίαν τελέας οὔσης δικαιο-
σύνης λυσιτελεστέραν φῆς εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν καὶ φημί,
ἔφη, καὶ δι' ἃ, εἰρηκα. Φέρε δὴ τὸ τοιούδε περὶ αὐτῶν C
πῶς λέγεις; τὸ μὲν που ἀρετὴν αὐτοῖν καλεῖς, τὸ δὲ κα-
κίαν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην ἀρετὴν,
τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν; Εἰκόσ γ', ἔφη, ὦ ἦδιστε, ἐπειδὴ
καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν, δικαιοσύνην δ' οὐ.
Ἀλλὰ τί μὴν; Τούναντίον, ἢ δ' ὄς. Ἡ τὴν δικαιοσύνην
κακίαν; Οὐκ, ἀλλὰ πάνυ γενναίαν εὐήθειαν. Τὴν ἀδι- D
κίαν ἄρα κακοήθειαν καλεῖς; Οὐκ, ἀλλ' εὐβουλίαν, ἔφη.
Ἡ καὶ φρόνιμοί σοι, ὦ Θρασύμαχε, δοκοῦσιν εἶναι καὶ
ἔραστοι οἱ ἄδικοι; Οἷ γε τελέως, ἔφη, οἷοί τε ἀδικεῖν, πό-
λεις τε καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ὑφ' ἑαυτοὺς ποιει-
σθαι· σὺ δὲ οἶε με ἴσως τοὺς τὰ βαλάντια ἀποτέμνοντας
λέγειν. λυσιτελεῖ μὲν οὖν, ἢ δ' ὄς, καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰ-
περ λανθάνη· ἔστι δὲ οὐκ ἄξια λόγου, ἀλλ' ἂ νῦν δὴ ἔλε-
γον. Τοῦτο μέντοι, ἔφη, οὐκ ἀγνωῶ ὅ τι βούλει λέγειν· E
ἀλλὰ τόδε ἐθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρος
τὴν ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις. Ἀλλὰ
πάνυ οὕτω τίθημι. Τοῦτο, ἢν δ' ἐγώ, ἤδη στερεώτερον,
ὦ ἑταῖρε, καὶ οὐκέτι ῥάδιον ἔχειν ὅ τί τις εἶπη. εἰ γὰρ λυ-
σιτελεῖν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι ἢ αἰσχρὸν
αὐτὸ ὁμολόγεις εἶναι, ὥσπερ ἄλλοι τινές, εἶχομεν ἄν τι
λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν δὲ δῆλος εἰ ὅτι
φήσεις αὐτὸ καλὸν καὶ ἰσχυρὸν εἶναι καὶ τἄλλα αὐτῷ
πάντα προσθήσεις, ἃ ἡμεῖς τῷ δικαίῳ προσετίθεμεν, ἐπει- 349

δή γε καὶ ἐν ἀρετῇ αὐτὸ καὶ σοφία ἐτόλμησας θείναι.
 Ἀληθέστατα, ἔφη, μαντεύει. Ἄλλ' οὐ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ,
 ἀποκνητέον γε τῷ λόγῳ ἐπεξελεθῆν σκοπούμενον, ἕως ἄν
 σε ὑπολαμβάνω λέγειν ἅπερ διανοεῖ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖς σύ,
 ᾧ Θρασύμαχε, ἀτεχνῶς νῦν οὐ σκώπτειν, ἀλλὰ τὰ δο-
 κοῦντα περὶ τῆς ἀληθείας λέγειν. Τί δέ σοι, ἔφη, τοῦτο
 διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή, ἀλλ' οὐ τὸν λόγον ἐλέγ-
 χεις; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ τόδε μοι πειρῶ ἐτι πρὸς
 τούτοις ἀποκρίνασθαι· ὁ δίκαιος τοῦ δικαίου δοκεῖ τί σοι
 ἄν ἐθέλειν πλεόν ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἄν ἦν
 ἀστεῖος, ὡς περ νῦν, καὶ εὐήθης. Τί δέ; τῆς δικαίας πρά-
 ξεως; Οὐδὲ τῆς δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον
 ἀξιοῖ ἄν πλεονεκτεῖν καὶ ἡγοῖτο δίκαιον εἶναι, ἢ οὐκ ἄν
 ἡγοῖτο δίκαιον; Ἡγοῖτ' ἄν, ἦ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῖ, ἀλλ' οὐκ
 ἄν δύναιτο. Ἄλλ' οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ
 C τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλεόν ἔχειν μηδὲ βούλεται ὁ δί-
 καιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; Ἄλλ' οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τί δὲ δὴ ὁ
 ἄδικος; Ἄρα ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας
 πράξεως; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη, ὅς γε πάντων πλεόν ἔχειν
 ἀξιοῖ. Οὐκοῦν καὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ
 ἄδικος πλεονεκτῆσει καὶ ἀμιλλήσεται ὡς, ἀπάντων πλεῖ-
 στον αὐτὸς λάβη; Ἔστι ταῦτα.

XXI. Ὡδε δὴ λέγωμεν, ἔφη· ὁ δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοί-
 D ου οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ ἄδικος τοῦ τε ὁμοί-
 ου καὶ τοῦ ἀνομοίου. Ἄριστα, ἔφη, εἰρηκας. Ἔστι δέ γε,
 ἔφη, φρονιμὸς τε καὶ ἀγαθὸς ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέ-
 τερα. Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὖ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε
 τῷ φρονιμῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοι-
 κεν; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ἔφη, ὁ τοιοῦτος ᾧν καὶ ἔοικέν κί
 τοῖς τοιούτοις, ὁ δὲ μὴ ἔοικέναι; Καλῶς. τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν
 ἐκάτερος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν. Ἄλλὰ τί μέλλει; ἔφη. Ἐλεν,
 E ᾧ Θρασύμαχε· μουσικὸν δὲ τινα λέγεις, ἕτερον δὲ ἄμουσον·

Ἔρωγε. Πότερον φρόνιμον καὶ πότερον ἄφρονα; Του μὲν μουσικὸν δήπου φρόνιμον, τὸν δὲ ἄμουσον ἄφρονα. Οὐκοῦν καὶ ἄπερ φρόνιμον, ἀγαθόν, ἃ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί δὲ ἰατρικόν; οὐχ οὕτως; Οὕτως. Δοκεῖ ἂν οὖν τίς σοι, ὧ ἄριστε, μουσικὸς ἀνὴρ ἀρμοττόμενος λύραν ἐθέλειν μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορδῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιούν πλέον εἶχειν; Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ ἰατρικός; ἐν 350 τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει ἐθέλειν ἂν τι ἰατρικοῦ πλεονεκτεῖν ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μὴ ἰατρικοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὲ ὄρα ἐπιστήμης τε καὶ ἀνεπιστημοσύνης, εἰ τίς σοι δοκεῖ ἐπιστήμων ὅστισοῦν πλείω ἂν ἐθέλειν αἰρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστήμων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταῦτὰ τῷ ὁμοίῳ ἑαυτῷ εἰς τὴν αὐτὴν προᾶξιν. Ἄλλ' ἴσως, ἔφη, ἀνάγκη τοῦτο γε οὕτως εἶχειν. Τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτῆσειεν ἂν, ὁμοίως B δὲ ἀνεπιστήμονος; Ἴσως. Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός; Φημί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθός τε καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἐθελήσει πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου. Ἔοικεν, ἔφη. Ὁ δὲ κακός τε καὶ ἀμαθῆς τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὧ Θρασύμαχε, ἦν δ' ἐγώ, ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ; ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; Ἔρωγε, ἔφη. Ὁ δέ γε δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτῆσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; Ναί. Ἔοικεν ἄρα, ἦν δ' C ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ καὶ ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυνεύει. Ἄλλὰ μὴν ὠμολογοῦμεν, ᾧ γε ὁμοίος ἐκάτερος εἴη, τοιοῦτον καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ὁμολογοῦμεν γάρ. Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὦν ἀγαθός τε καὶ σοφός, ὁ δὲ ἄδικος ἀμαθῆς τε καὶ κακός.

XXII. Ὁ δὲ Θρασύμαχος ὠμολόγησε μὲν πάντα

D ταῦτα, οὐχ ὡς ἐγὼ νῦν ῥαδίως λέγω, ἀλλ' ἐλκόμενος καὶ
 μόγις, μετὰ ἰδρωῶτος θαναματοῦ ὄσου, ἄτε καὶ θέρους ὄν-
 τος· τότε καὶ εἶδον ἐγώ, πρότερον δὲ οὐπω, Θρασύμα-
 χον ἐρυθριῶντα. ἐπειδὴ δὲ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δι-
 κα οσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν
 τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω κεί-
 σθω, ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρὸν εἶναι τὴν ἀδικίαν· ἢ οὐ
 μέμνησαι, ὦ Θρασύμαχε; Μέμνημαι, ἔφη· ἀλλ' ἐμοιγε
 οὐδὲ ἂ νῦν λέγεις ἀρέσκει, καὶ ἔχω περὶ αὐτῶν λέγειν. εἰ
 E οὖν λέγοιμι, εὐ οἶδ' ὅτι δημηγορεῖν ἂν με φαίης· ἢ οὖν
 ἔα με εἰπεῖν ὅσα βούλομαι, ἢ, εἰ βούλει ἐρωτᾶν, ἐρώτα·
 ἐγὼ δὲ σοι, ὥσπερ ταῖς γραυσὶ ταῖς τοὺς μύθους λεγού-
 σαις, εἶεν ἐρωῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι. Μη-
 δαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, παρά γε τὴν σαντοῦ δόξαν. Ὡστε σοι,
 ἔφη, ἀρέσκειν, ἐπειδὴ περ οὐκ ἔῤῃς λέγειν. καίτοι τί ἄλλο
 βούλει; Οὐδὲν μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἶπερ τοῦτο ποιή-
 σεις, ποίει· ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω. Ἐρώτα δὴ. Τοῦτο τοίνυν
 351 ἐρωτῶ, ὅπερ ἄρτι, ἵνα καὶ ἐξῆς διασκεψώμεθα τὸν λόγον,
 ὁποῖόν τι τυγχάνει ὃν δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν. ἐλέχθη
 γάρ που, ὅτι καὶ δυνατώτερον καὶ ἰσχυρότερον εἶη ἀδικίᾳ
 δικαιοσύνης· νῦν δὲ γ', ἔφην, εἶπερ σοφία τε καὶ ἀρετὴ
 ἐστὶ δικαιοσύνη, ῥαδίως, οἶμαι, φανήσεται καὶ ἰσχυρότε-
 ρον ἀδικίας, ἐπειδὴ περ ἐστὶν ἀμαθία ἢ ἀδικία. οὐδεὶς ἂν
 ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν ἀλλ' οὔτι οὕτως ἀπλῶς, ὦ Θρασύ-
 μαχε, ἔγωγε ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τῆδέ πη σκέψασθαι· πόλιν
 B φαίης ἂν ἀδικὸν εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις ἐπιχειρεῖν δου-
 λουῖσθαι ἀδικῶς καὶ καταδεδουλωῖσθαι, πολλὰς δὲ καὶ
 ὑφ' ἑαυτῆ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη· καὶ
 τοῦτό γε ἡ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελεώτατα οὐσα
 ἀδικός. Μανθάνω, ἔφην, ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ λόγος· ἀλ-
 λά τότε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ· πρότερον ἢ κρείττων γιγνο-
 μένη πόλις πόλεως ἄνευ δικαιοσύνης τὴν δύναμιν ταύτην

ἔξει, ἢ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιοσύνης; Εἰ μὲν, ἔφη, ὡς σὺ ἄρτι ἔλεγεις ἔχει, ἢ δικαιοσύνη σοφία, μετὰ δικαιοσύ- C
νης· εἰ δ' ὡς ἐγὼ ἔλεγον, μετὰ ἀδικίας. Πάνυ ἄγαμαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μόνον καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνεις πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ, ἔφη, χαρίζομαι.

XXIII. Εὐ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τότε μοι χάρισαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἂν ἢ πόλιν ἢ στρατόπεδον ἢ ληστὰς ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπὶ τι ἐρχεται ἀδίκως, πρᾶξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῦεν ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, D
ἢ δ' ὅς. Τί δ' εἰ μὴ ἀδικοῦεν; οὐ μᾶλλον; Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὦ Θρασύμαχε, ἢ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις παρέχει, ἢ δὲ δικαιοσύνη ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν· ἢ γάρ; Ἔστω, ἢ δ' ὅς, ἵνα σοι μὴ διαφέρωμαι. Ἄλλ' εὐ γε σὺ ποιῶν, ὦ ἄριστε. τότε δέ μοι λέγε· ἄρα εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μῖσος ἐμποιεῖν ὅπου ἂν ἐνῆ, οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη μισεῖν ποιήσῃ ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδυνάτους εἶναι κοινῇ μετ' E
ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ; ἂν ἐν δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσι καὶ ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; Ἔσονται, ἔφη. Ἐὰν δὲ δῆ, ὦ θαυμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγένηται ἀδικία, μῶν μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν, ἢ οὐδὲν ἦττον ἔξει; Μηδὲν ἦττον ἐχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἶαν, ὦ ἂν ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὄρωον, πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸ 352
ποιεῖν πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιάζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνυ γε. Καὶ ἐν ἐνὶ δῆ, οἶμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσῃ, ἅπερ πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράττειν ποιήσῃ στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμονοοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα εχ-

θρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις· ἦ γάρ; *Ναί.* Δίκαιοι
 B δέ γ' εἰσὶν, ὧ φίλε, καὶ οἱ θεοί; Ἔστωσαν, ἔφη. Καὶ
 θεοὺς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται ὁ ἄδικος, ὧ Θρασύμαχε, ὁ δὲ δί-
 καιος φίλος. Εὐώχου τοῦ λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ
 ἐγώ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴδι
 δὴ, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὰ λοιπὰ μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρω-
 σον ἀποκρινόμενος ὥσπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σο-
 φώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ δί-
 καιοὶ φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ' ἀλλή-
 C λων οἴοι τε, ἀλλὰ δὴ καὶ οὕς φάμεν ἐρρωμένως πάποτε τι
 μετ' ἀλλήλων κοινῇ πράξει ἀδίκους ὄντας, τοῦτο οὐ παν-
 τάπασιν ἀληθὲς λέγομεν· οὐ γὰρ ἂν ἀπείχοντο ἀλλήλων
 κομιδῇ ὄντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἐνήν τις αὐτοῖς δι-
 καιοσύνη, ἣ αὐτοὺς ἐποίει μῆτοι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ'
 οὓς ἤεσαν ἅμα ἀδικεῖν, δι' ἣν ἐπραξαν ἅ ἐπραξαν, ὧρ-
 μησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἀδικία ἡμιμόχθηροι ὄντες, ἐπεὶ οἱ
 D γε παμπόνηροι καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶ καὶ πράττειν
 ἀδύνατοι· ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει, μανθάνω, ἀλλ'
 οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον εἰτίθεσο. εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶσιν οἱ
 δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροί εἰσιν, ὅπερ τὸ
 ὕστερον προὔθεμέθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται
 μὲν οὖν καὶ νῦν, ὧς γέ μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως
 δ' ἐτι βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ
 λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄντινα τρόπον χρῆ ξῆν. Σκόπει δὴ,
 ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ· καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι
 E ἵππου ἔργον; Ἐμοίγε. Ἄρ' οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου
 καὶ ἄλλου ὄτουοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνω ἐκείνω ποιῆ τις ἢ
 ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἄλλ' ὧδε· ἐσθ' ὅτω ἂν ἄλλω
 ἄλλοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλω ἢ
 ὠσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φα-
 353 μὲν ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δέ; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου
 κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ

οὔ; Ἀλλ' οὐδενί γ' ἄν, οἶμαι, οὕτω καλῶς, ὥς δρεπάνω τῷ ἐπὶ τοῦτο ἐργασθέντι. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο τοῦτου ἐργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν.

XXIV. Νῦν δὴ, οἶμαι, ἄμεινον ἄν μάθοις ὃ ἄρτι ἠρώτων πυνθανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἐργον, ὃ ἄν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται. Ἀλλ', ἔφη, μανθάνω τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο ἐκάστου πράγματος ἐργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὐκοῦν καὶ B ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστω, ὥπερ καὶ ἐργον τι προστέτακται; ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν. ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἐργον; Ἔστιν. Ἄρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν; Καὶ ἀρετὴ. Τί δέ; ὄτων ἦν τι ἐργον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ; Καὶ ἀρετὴ. Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτω; Οὕτω. Ἐχε δὴ· ἄρ' ἄν ποτε ὄμματα τὸ αὐτῶν ἐργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν C ἀρετήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη· τυφλότητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὄψεως. Ἦτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἢ ἀρετῆ· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῆ οἰκεία μὲν ἀρετῆ τὸ αὐτῶν ἐργον εὖ ἐργάζεται τὰ ἐργαζόμενα, κακία δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ὅσα στερόμενα τῆς αὐτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐτῶν ἐργον ἀπεργάζεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ D τὰλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἴθι δὴ, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστι τι ἐργον, ὃ ἄλλω τῶν ὄντων οὐδ' ἄν ἐνὶ πράξαις, οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βουλευέσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλω ἢ ψυχῇ δικαίως ἄν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαίμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι; Οὐδενὶ ἄλλω. Τί δ' αὖ τὸ ξῆν; ψυχῆς φήσομεν ἐργον εἶναι; Μάλιστα γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἄρ' E οὖν ποτέ, ὦ Θρασύμαχε, ψυχῆ τὰ αὐτῆς ἐργα εὖ ἀπεργάζεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνα-

τον. Ἀνάγκη ἄρα κακῆ ψυχῆ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελει-
 σθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὖ πράττειν. Ἀνάγκη.
 Οὐκοῦν ἀρετὴν γε ξυνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύ-
 νην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσαμεν γάρ. Ἡ μὲν
 ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιάσεται, κακῶς
 354 δὲ ὁ ἄδικος. Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον. Ἀλλὰ
 μὴν ὃ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὃ δὲ μὴ τάναν-
 τία. Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὃ δ' ἄδι-
 κος ἄθλιος. Ἔστωσαν, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ἄθλιόν γε εἶναι οὐ
 λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ. Πῶς γὰρ οὐ; Οὐδέποτε ἄρα, ὦ
 μακάριε Θρασύμαχε, λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης.
 Ταῦτα δὴ σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰστιάσθω ἐν τοῖς Βεν-
 διδείοις. Ὑπὸ σοῦ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἐπειδὴ
 μοι πρῶτος ἐγένου καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ μέντοι κα-
 B λῶς γε εἰστίαμαι, δι' ἑμαυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ· ἀλλ' ὥσπερ
 οἱ λίχνοι τοῦ αἰεὶ παραφερομένου ἀπογενέονται ἀρπάζου-
 τες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ ἐγὼ μοι
 δοκῶ οὕτω, πρὶν ὃ τὸ πρῶτον ἐσκοποῦμεν εὐρεῖν, τὸ δί-
 καιον ὃ τί ποτ' ἐστίν, ἀφόμενος ἐκείνου ὀρμῆσαι ἐπὶ τὸ
 σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε κακία ἐστὶ καὶ ἀμαθία εἴτε σο-
 φία καὶ ἀρετή, καὶ ἐμπροσθέντος αὐ ὕστερον λόγου, ὅτι λυ-
 σιτελέστερον ἢ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπεσχόμην
 C τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι νυνὶ γέ-
 γουεν ἐκ τοῦ διαλόγου μηδὲν εἰδέυαι· ὁπότε γὰρ τὸ δί-
 καιον μὴ οἶδα ὃ ἐστὶ, σχολῆ εἶσομαι εἴτε ἀρετὴ τις οὔσα
 τυγχάνει εἴτε καὶ οὐ, καὶ πότερον ὃ ἔχων αὐτὸ οὐκ εὐδαί-
 μων ἐστὶν ἢ εὐδαίμων.

From a poor scholar it would seem. And then we shall see whether or
no you and I agree.

II. Οίδα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι δοκεῖ οὕτω, καὶ πάλαι ὑπο
Θρασυμάχου ὡς τοιοῦτον ὄν ψέγεται· ἀλλ' ἐγώ τις, ὡς
B εἶοικε, θυσημαθῆς. Ἴδι δῆ, ἔφη, ἄκουσον καὶ ἐμοῦ, ἐάν σοι
ταυτὰ δοκῆ. Θρασύμαχος γάρ μοι φαίνεται πρωϊαίτερον
τοῦ δέοντος ὑπὸ σοῦ ὥσπερ ὄφρις κηληθῆναι, ἐμοὶ δὲ
οὐπω κατὰ νοῦν ἢ ἀπόδειξις γέγονε περὶ ἐκατέρου· ἐπι-
θυμῶ γὰρ ἀκούσαι, τί τ' ἐστὶν ἐκάτερον καὶ τίνα ἔχει δύ-
ναμιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐνὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τοὺς δὲ μισθοὺς
καὶ τὰ γιγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἐᾶσαι χαίρειν. οὕτωςί οὖν
— ποιήσω, ἐάν καὶ σοὶ δοκῆ· ἐπαναφεῶμαι τὸν Θρασυ-
C μάχου λόγον, καὶ πρῶτον μὲν ἐρῶ δικαιοσύνην. οἶον εἶ-
ναί φασι καὶ ὄθεν γεγρονέναι· δεύτερον δὲ ὅτι πάντες
αὐτὸ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἄκουτες ἐπιτηδεύουσιν ὡς ἀναγ-
καῖον ἀλλ' οὐχ ὡς ἀγαθόν· τρίτον δὲ ὅτι εἰκότως αὐτὸ
D δρῶσι· πολὺ γὰρ ἀμείνων ἄρα ὁ τοῦ ἀδίκου ἢ ὁ τοῦ δι-
καίου βίος, ὡς λέγουσιν. [ἐπεὶ ἐμοιγε, ὦ Σώκρατες, οὐτι
δοκεῖ οὕτως] ἀπορῶ μέντοι διατεθρολημένος τὰ ὦτα,
ἀκούων Θρασυμάχου καὶ μυρίων ἄλλων, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς
D δικαιοσύνης λόγον, ὡς ἀμεινον ἀδικίας, οὐδενός πω ἀκή-
κοα ὡς βούλομαι· βούλομαι δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐγκωμια-
ζόμενον ἀκούσαι. μάλιστα δ' οἶμαι ἂν σοῦ πνθῆσθαι· διὸ
κατατείνας ἐρῶ τὸν ἀδικὸν βίον ἐπαινῶν, εἰπῶν δὲ ἐνδεί-
ξομαί σοι, ὄν τρόπον αὐ βούλομαι καὶ σοῦ ἀκούειν ἀδικίαν
μὲν ψέγοντος, δικαιοσύνην δὲ ἐπαινοῦντος. ἀλλ' ὄρα, εἶ-
σοι βουλομένῳ ἢ λέγω. Πάντων μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ·
E περὶ γὰρ τίνος ἂν μᾶλλον πολλάκις τις νοῦν ἔχων χαίροι
λέγων καὶ ἀκούων; Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· καὶ ὁ πρῶ-
τον ἔφην ἐρεῖν, περὶ τούτου ἄκουε, τί οἶόν τε καὶ ὄθεν I?
γέγονε δικαιοσύνη. πεφυκέναι γὰρ δῆ φασι τὸ μὲν ἀδικεῖν
ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι κακόν, πλέονι δὲ κακῷ ὑπερ-
?? βάλλειν τὸ ἀδικεῖσθαι ἢ ἀγαθῷ τὸ ἀδικεῖν, ὥστ' ἐπειδὰν
ἀλλήλους ἀδικῶσί τε καὶ ἀδικῶνται καὶ ἀμφοτέρων γεύων-
They say that doing harm is not a good thing, and being harmed
is not; but that suffering harm is more of an evil than doing
is a good

through want of confidence in their power to do wrong.

ται, τοῖς μὴ δυναμένοις τὸ μὲν ἐκφεύγειν τὸ δὲ αἰρεῖν δο- 359
κεῖ λυσιτελεῖν ξυνθέσθαι ἀλλήλοις μὴτ' ἀδικεῖν μητ' ἀδι-
κεῖσθαι· καὶ ἐντεῦθεν δὴ ἄρξασθαι νόμους τίθεσθαι καὶ
ξυνθήκας αὐτῶν, καὶ ὀνομάσαι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγ-
μα νόμιμόν τε καὶ δίκαιον, καὶ εἶναι δὴ ταύτην γένεσίν τε
καὶ οὐσίαν δικαιοσύνης, μεταξὺ οὐσαν τοῦ μὲν ἀρίστου ὄν-
τος, ἐὰν ἀδικῶν μὴ διδῶ δίκην, τοῦ δὲ κακίστου, ἐὰν ἀδι-
κούμενος τιμωρεῖσθαι ἀδύνατος ἦ, τὸ δὲ δίκαιον ἐν μέσῳ
ὄν τούτων ἀμφοτέρων ἀγαπᾶσθαι οὐχ ὡς ἀγαθόν, ἀλλ' ὡς B
ἀρρωστία τοῦ ἀδικεῖν τιμώμενον· ἐπεὶ τὸν δυνάμενον
αὐτὸ ποιεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς ἄνδρα οὐδ' ἂν ἐνίποτε ξυν-
θέσθαι τὸ μῆτε ἀδικεῖν μῆτε ἀδικεῖσθαι· μαίνεσθαι
γὰρ ἂν. ἡ μὲν οὖν δὴ φύσις δικαιοσύνης, ὃ Σώκρατες,
αὕτη τε καὶ τοιαύτη, καὶ ἐξ ὧν πέφυκε τοιαῦτα, ὡς ὁ
λόγος. with no single thing one

III. Ὡς δὲ καὶ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμία τοῦ ἀδι- 360
κεῖν ἄκοντες αὐτὸ ἐπιτηδεύουσι, μάλιστ' ἂν αἰσθοίμεθα,
εἰ τοιόνδε ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ· δόντες ἐξουσίαν ἐκατέ- O
ρω ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ,
εἴτ' ἐπακολουθήσαιμεν θεώμενοι, ποῦ ἢ ἐπιθυμία ἐκά-
τερον ἄξει. ἐπ' αὐτοφώρῳ οὖν λάβοιμεν ἂν τὸν δίκαιον τῷ
ἀδίκῳ εἰς ταῦτόν ἰόντα διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὃ πᾶσα φύσις
διώκειν πέφυκεν ὡς ἀγαθόν, νόμῳ δὲ βία παράγεται ἐπὶ
τὴν τοῦ ἴσου τιμὴν. εἴη δ' ἂν ἡ ἐξουσία ἣν λέγω τοιάδε
μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο οἷαν ποτέ φασι δύναμιν τῷ
[Γύγου] τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ γενέσθαι. εἶναι μὲν γὰρ αὐ- D
τὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἄρχοντι,
ὄμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ φαγῆναι τι τῆς
γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ἧ ἔνεμεν· ἰδόντα
δὲ καὶ θανμάσαντα καταβῆναι, καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ μυ-
θολογοῦσι θανμαστὰ καὶ ἵππον χαλκοῦν κοῖλον, θυρίδας
ἔχοντα, καθ' ἃς ἐγκύψαντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρόν, ὡς φαί-

νεσθαι, μείζω ἢ κατ' ἄνθρωπον, τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν οὐ-
 E δὲν, περὶ δὲ τῆ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν περιελόμε-
 νον ἐκβῆναι. συλλόγου δὲ γενομένου τοῖς ποιμέσιν εἰω-
 θότος, ἴν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὰ
 ποιμνία, ἀφικέσθαι καὶ ἐκείνον ἔχοντα τὸν δακτύλιον.
 καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων τυχεῖν τὴν σφενδόνην
 τοῦ δακτυλίου περιαγεγόντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἰσω τῆς
 360 χειρός· τοῦτου δὲ γενομένου ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοῖς
 παρακαθημένοις, καὶ διαλέγεσθαι ὡς περὶ οἰχομένου. καὶ
μαρ τὸν θαναμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον
 στρέφαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέφοντα φανερὸν γε-
 νέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειράσθαι τοῦ δακτυ-
 λίου, εἰ ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω ξυμβα-
 λειν, στρέφοντι μὲν εἰσω τὴν σφενδόνην ἀδήλω γίγνε-
 σθαι, ἔξω δὲ δῆλῳ. αἰσθόμενον δὲ εὐθύς διαπράξασθαι
 τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα· ἐλθόντα δὲ
 καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέ-
 B μενον τῷ βασιλεῖ ἀποκτείνει καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν.
 εἰ οὖν δύο τοιοῦτω δακτυλίῳ γενολίσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ
 δίκαιος περιθιέτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἂν γένοιτο, ὡς
9. M. J. 558 δόξειεν, οὕτως ἄδαμάντινος, ὃς ἂν μείνειεν ἐν τῇ δικαιο-
 σύνη καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἄλλοτριῶν καὶ μὴ
 ἄπτεσθαι, ἔξὸν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὅ τι βού-
 C λοιτο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγίγνεσθαι
 ὅτῳ βούλοιο, καὶ ἀποκτινύναι καὶ ἐκ δεσμῶν λύειν οὐς-
 τινὰς βούλοιο, καὶ τἄλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις
 ἰσόθεον ὄντα. οὕτω δὲ δρῶν οὐδὲν ἂν διάφορον τοῦ ἐτέ-
 ρου ποιοῖ, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτόν ἴοιεν ἀμφοτέροι. καίτοι μέγα
ε τοῦτο τεκμήριον ἂν φαίη τις, ὅτι οὐδεὶς ἐκὰν δίκαιος ἀλλ' *ε. α.*
ἀναγκαζόμενος, (ὡς οὐκ ἀγαθοῦ ἰδία ὄντος) ἐπεὶ ὅπου γ'
ἂν οἴηται ἕκαστος οἷός τε ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. λυσι-
 β τελεῖν γὰρ δὴ οἴεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἰδία τὴν ἀδι-
made emphatic because μετὶ τὴν ἰσοθροῦν ἰσοθροῦ
ideally

Homeric in defense of ?

ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ β.

Homeric

κίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οἰόμενος, ὡς φήσει ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἰ τις τοιαύτης ἐξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδὲν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἄψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἂν δόξειεν εἶναι τοῖς ἀισθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῖεν δ' ἂν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἐξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον. ταῦτα μὲν οὖν δὴ οὕτως.

iv IV. Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τοῦ βίου περὶ ὧν λέγομεν

ἐὰν διαστησώμεθα τὸν τε δικαιοτάτον καὶ τὸν ἀδικώτατον, οἷοί τ' ἐσόμεθα κρῖναι ὀρθῶς· εἰ δὲ μή, οὐ· τίς οὖν δὴ ἢ διάστασις; ἦθε· μηδὲν ἀφαιρῶμεν μήτε τοῦ ἀδίκου ἀπὸ τῆς ἀδικίας, μήτε τοῦ δικαίου ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης ἀλλὰ τέλειον ἑκάτερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἐπιτήδευμα τιθῶμεν· κρῶτον μὲν οὖν ὁ ἄδικος ὥσπερ οἱ δεινοὶ δημιουργοὶ ποιεῖτω· οἷον κυβερνήτης ἄκρος ἢ ἰατρός τὰ τε ἀδύνατα ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὰ δυνατὰ διαισθάνεται, καὶ τοῖς μὲν ἐπιχειρεῖ, τὰ δὲ ἑᾶ, ἔτι δὲ ἐὰν ἄρα πη σφαλῆ, ἱκανὸς ἐπανορθοῦσθαι· οὕτω καὶ ὁ ἄδικος ἐπιχειρῶν ὀρθῶς τοῖς ἀδικήμασι λανθανέτω, εἰ μέλλει σφόδρα ἄδικος εἶναι· τὸν ἀλίσκόμενον δὲ πραῦλον ἠγητέον· ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι μὴ ὄντα. δοτέον οὖν τῷ τελέως ἀδίκῳ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἀφαιρετέον, ἀλλ' ἐάτεον τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα τὴν μεγίστην δόξαν αὐτῷ παρεσκευακέναι εἰς δικαιοσύνην, καὶ ἐὰν ἄρα σφάλληται τι, ἐπανορθοῦσθαι δυνατῶ εἶναι, λέγειν τε ἱκανῶ ὄντι πρὸς τὸ πελθεῖν, ἐὰν τι μηνύηται τῶν ἀδικημάτων, καὶ βιάσασθαι ὅσα ἂν βίαις δέηται, διὰ τε ἀνδρείαν καὶ ῥώμην καὶ διὰ παρασκευὴν φίλων καὶ οὐσίας. τοῦτον δὲ τοιοῦτον θέντες τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ἰστώμεν τῷ λόγῳ, ἄνδρα ἀπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ' ἀσχύλον οὐ δοκεῖν ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν. εἰ γὰρ δόξει δίκαιος εἶναι, ἔβονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ δο-

143

man

α in description

not he may have had his ^{own} justice put to the test by not being moved by bad repute and the things that result therefrom.

κοῦντι τοιούτῳ εἶναι· ἄδηλον οὖν, εἴτε τοῦ δικαίου εἴτε τῶν δωρεῶν τε καὶ τιμῶν ἕνεκα τοιοῦτος εἶη. γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης, καὶ ποιητέος ἐναντίως διακείμενος τῷ προτέρῳ· μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἐχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵνα ἢ βεβαδανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέργεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς γιγνομένων· ἀλλ' ἴτω ἀμετάστατος μέχρι θανάτου, δοκῶν μὲν εἶναι ἄδικος διὰ βίον, ὦν δὲ δίκαιος, ἵν' ἀμφοτέροι εἰς τὸ ἔσχατον ἐληλυθότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνωνται ὁπότερος αὐτοῖν εὐδαιμονέστερος. ✓

not with
in fact

V. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαῦκων, ὡς ἐρωμένως ἐκάτερον ὥσπερ ἀνδριάντα εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῖν ἀνδροῖν. Ὡς μάλιστα, ἔφη, δύναμαι. ὄντοιν δὲ τοιούτοιν, οὐδὲν ἔτι, ὡς ἐγώ μαι, χαλεπὸν ἐπέξελθεῖν τῷ

E

λόγῳ, οἷος ἐκάτερον βίος ἐπιμένει. λεκτέον οὖν· καὶ δὴ κἂν ἀγροικοτέρως λέγεται, μὴ ἐμὲ οἴου λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ τοὺς ἐπαινοῦντας πρὸ δικαιοσύνης ἀδικίαν. ἐροῦσι δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τῷ φθαλ-

362

μῶ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθῶν ἀνασχινδυλευθήσεται, καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν· τὸ δὲ τοῦ Αἰσχύλου πολὺ ἦν ἄρα ὀρθότερον λέγειν κατὰ τοῦ ἀδίκου. τῷ ὄντι γὰρ φήσουσι τὸν ἄδικον, ἅτε ἐπιτηδεύοντα πρᾶγμα ἀληθείας ἐγόμενον καὶ οὐ πρὸς δόξαν ζῶντα, οὐ δοκεῖν ἄδικον ἀλλ' εἶναι ἐθέλειν, ^{which has to do with} βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενον, ^{do with} ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλευμάτα, πρῶτον μὲν ἄρχειν ἐν τῇ πόλει δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι, ἔπειτα γαμῖν ὁπόθεν ἂν βούληται, ἐκδιδόναι εἰς οὓς ἂν βούληται, ξυμβάλλειν, κοινωνεῖν οἷς ἂν ἐθέλη, καὶ παρὰ ταῦτα πάντα ὠφελείσθαι κερδαίνοντα τῷ μὴ δυσχεραίνειν τὸ ἀδικεῖν· εἰς ἀγῶνας τοίνυν ἰόντα καὶ ἰδία καὶ δη-

Reaching the riches from the deep soul of his soul.

not with
in fact

L = but in what respect them?

εὐδοκίμησις = good opinion

μοσία περιγίγνεσθαι καὶ πλεονεκτεῖν τῶν ἐχθρῶν, πλεονεκτοῦντα δὲ πλουτεῖν καὶ τοὺς τε φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς βλάπτειν, καὶ θεοῖς θυσίας καὶ ἀναθήματα ἱκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς θύειν τε καὶ ἀνατιθέναι, καὶ θεραπεύειν τοῦ δικαίου πολὺ ἄμεινον τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς ἂν βούληται, ὥστε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι μᾶλλον προσήκειν ἐκ τῶν εἰκότων ἢ τὸν δίκαιον. οὕτω φασίν, ὧ Σώκρατες, παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῷ ἀδίκῳ παρεσκευάσθαι τὸν βίον ἄμεινον ἢ τῷ δικαίῳ.

VI. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Γλαύκωνος, ἐγὼ μὲν ἐν νῶ D εἶχόν τι λέγειν πρὸς ταῦτα, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀδείμαντος, Οὐ τί που οἶει, ἔφη, ὧ Σώκρατες, ἱκανῶς εἰρησθαι περὶ τοῦ λόγου; Ἄλλὰ τί μὴν; εἶπον. Αὐτό, ἢ δ' ὅς, οὐκ εἰρηται ὁ μάλιστα ἔδει δηθῆναι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, τὸ λεγόμενον, ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη· ὥστε καὶ σύ, εἴ τι ὅδε ἐλλείπει, ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ γε ἱκανὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου φηθέντα καταπαλαῖσαι καὶ ἀδύνατον ποιῆσαι βοηθεῖν δικαιοσύνη. καὶ ὅς, Οὐδέν, ἔφη, λέγεις, ἀλλ' ἔτι καὶ τάδε E ἄκουε· δεῖ γὰρ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους ὧν ὅδε εἶπεν, οἱ δικαιοσύνην μὲν ἐπαινοῦσιν, ἀδικίαν δὲ ψέγουσιν, ἢ ἢ σαφέστερον ὅ μοι δοκεῖ βούλεσθαι Γλαύκων. λέγουσι δέ που καὶ παρακελεύονται πατέρες τε υἱέσι καὶ πάντες οἱ τινῶν κηδόμενοι, ὡς χρὴ δίκαιον εἶναι, οὐκ 363 αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες, ἀλλὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσαπερ Γλαύκων διήλθεν ἄρτι ἀπὸ τοῦ εὐδοκιμεῖν ὄντα τῷ ἀδίκῳ. ἐπὶ πλεον δὲ οὕτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσι· τὰς γὰρ παρὰ θεῶν εὐδοκιμήσεις ἐμβάλλοντες ἄφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθὰ, τοῖς ὁσίοις ἄφρασι θεοὺς διδόναι, ὡσπερ ὁ γενναῖος Ἡσίοδος τε καὶ Ὅμηρος φασίν, ὁ μὲν τὰς δροῦς τοῖς δικαίοις τοὺς θεοὺς ποιεῖν E

β

ἡ ἐπιπένη ἐν τῷ ἔκθεμα 7
τῷ ὄντι = in fact

ἄκρας μὲν τε φέρειν βαλάνους, μέσσας δὲ μελίσσας
 εἰροπόκοι δ' ὄτες, φησὶν, μαλλοῖς καταβεβρίθασι,
 καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ ἀγαθὰ τούτων ἐχόμενα· παραπλήσια
 δὲ καὶ ὁ ἕτερος· ὥστε τευ γάρ φησιν

ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅστε θεουδῆς
 εὐδικίας ἀνέχησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα

C πυρούς καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῶ,
 τίκτη δ' ἔμπεδα μήλα, θάλασσα δὲ παρέχη ἰχθύς.

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τὰγαθὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐ-
 τοῦ παρὰ θεῶν διδόασι τοῖς δικαίοις· εἰς Ἄιδου γὰρ ἀγα-
 γόντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν

D ὀσίῳν κατασκευάσαντες ἐστεφανωμένους ποιοῦσι τὸν
 ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν μεθύοντας, ἡγησάμενοι κάλ-
 λιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον· οἱ δ' ἔτι τούτων
 μακροτέρους ἀποτείνουσι μισθοὺς παρὰ θεῶν· παῖδας

γὰρ παίδων φασὶ καὶ γένος κατόπισθεν λείπεσθαι τοῦ
 ὀσίου καὶ εὐόρκου. ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιά-
 ζουσι δικαιοσύνην· τοὺς δὲ ἀνοσίους αὐ καὶ ἀδίκους εἰς

E ἀναγκάζουσι φέρειν, ἔτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἄγον-
 τες, (ἀπερὶ Γλαύκων περὶ τῶν δικαίων δοξαζομένων δὲ ἀδί-
 κων διήλθε τιμωρήματα.) ταῦτα περὶ τῶν ἀδίκων λέγου-
 σιν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ὁ μὲν οὖν ἔπαινος καὶ ὁ φόγος
 οὗτος ἐκατέρῳν.

VII. Πρὸς δὲ τούτοις σκέψαι, ὦ Σώκρατες, ἄλλο αὐ
 εἶδος λόγων περὶ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας ἰδίᾳ τε λεγό-
 364 μενον καὶ ὑπὸ ποιητῶν. πάντες γὰρ ἐξ ἑνὸς στόματος
 ὑμνοῦσιν, ὡς καλὸν μὲν ἢ σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη,
 χαλεπὸν μέντοι καὶ ἐπίπονον· ἀκολασία δὲ καὶ ἀδικία ἡδὺ
 μὲν καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι, δόξη δὲ μόνον καὶ νόμῳ αἰ-
 σχρόν. λυσιτελέστερα δὲ τῶν δικαίων τὰ ἄδικα ὡς ἐπὶ τὸ
 πλῆθος λέγουσι, καὶ πονηροὺς πλουσίους καὶ ἄλλας δυ-

νάμεις ἔχοντας εὐδαιμονίζειν καὶ τιμᾶν εὐχερῶς ἐθέλουσι 2?
 δημοσία τε καὶ ἰδία, τοὺς δὲ ἀτιμάζειν καὶ ὑπερορᾶν, οἱ
 ἄν πη ἀσθενεῖς τε καὶ κέννητες ὄσιν, ὁμολογοῦντες αὐ- B
 τοὺς ἀμείνους εἶναι τῶν ἐτέρων. τούτων δὲ πάντων σὺ 3 79D
 περὶ θεῶν τε λόγοι καὶ ἀρετῆς θαυμασιώτατοι λέγονται,
 ὡς ἄρα καὶ θεοὶ πολλοὶς μὲν ἀγαθοῖς δυστυχίας τε καὶ
 βίον καπὸν ἐνεμῶν, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐναντίαν μοῖραν. M B
 ἀγύονται δὲ καὶ μάντιες ἐπὶ πλουσίων θύρας ἴοντες πεί-
 θουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη
 δυσταίς τε καὶ ἐπώδαις, εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐ- C
 τοῦ ἢ προγόνων, ἀκείσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ ἑορτῶν,
 ἐάν τέ τινα ἐχθρὸν πημῆναι ἐθέλη, μετὰ μικρῶν δαπα-
 νῶν ὁμοίως δίκαιον ἀδίκῳ βλάψειν, ἐπαγωγᾶς τισὶ καὶ
 καταδέσμοις τοῖς θεοῖς, ὡς φασι, πείθοντές σφισιν ὑπη-
 ρετεῖν. τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς
 ἵκάνονται, οἱ μὲν κακίας πέρι εὐπετείας διδόντες,

ὡς τὴν μὲν κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἐλέσθαι
 ῥηιδίως· λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
 τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωῖτα θεοὶ προπάρουθεν ἐθηκαν

καὶ τινα ὁδὸν μακράν τε καὶ ἀνάτη· οἱ δὲ τῆς τῶν θεῶν
 ὑπ' ἀνθρώπων παραγωγῆς τὸν Ὅμηρον μαρτύρονται, ὅτι
 καὶ ἐκεῖνος εἶπε

λιστοὶ δέ [στρεπτοὶ] τε καὶ θεοὶ αὐτοί,
 καὶ τοὺς μὲν θυσλαῖσι καὶ εὐχολαῖς ἀγαναίσιν
 λοιβῇ τε κνίσῃ τε παρατρῶπῶσ' ἀνθρώποι E
 λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβῆῃ καὶ ἀμάρτη.

βίβλων δὲ ὄμαδον παρέχονται Μουσαίου καὶ Ὀρφείως,
 Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἐγγόνων, ὡς φασι, καθ' ἃς θυη-
 πολοῦσι, πείθοντες οὐ μόνον ἰδιώτας ἀλλὰ καὶ πόλεις,
 ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων διὰ θυσιῶν
 καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν εἰσὶ μὲν ἔτι ζῶσιν, εἰσὶ δὲ καὶ τελευ- 365

σφ...

ἐν Αἰδῶν

τήσασιν, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν, αἱ τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀπολύουσιν ἡμᾶς, μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

VIII. Ταῦτα πάντα, ἔφη, ὦ φίλε Σώκρατες, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα λεγόμενα ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας, ὡς ἀνθρώποι καὶ θεοὶ περὶ αὐτὰ ἔχουσι τιμῆς, τί οἰόμεθα ἀκούσας νέων ψυχὰς ποιεῖν, ὅσοι εὐφρύνει καὶ ἱκανοὶ ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὡς περὶ ἐπιπτόμενοι συλλογίσασθαι ἐξ αὐτῶν, 2?

B ποῖός τις ἂν ᾖ καὶ πῆ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς ἄριστα διέλθει; λέγοι γὰρ ἂν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὐτὸν κατὰ Πίνδαρον ἐκεῖνο τὸ

πότερον δίκῃ τείχος ὕψιον

ἢ σκολιαῖς ἀπάταις

(ἀναβὰς καὶ ἑμαυτὸν οὕτω περιφράξας διαβιῶ;) γὰρ μὲν γὰρ λεγόμενα δίκαιῳ μὲν ὄντι μοι, ἔαν μὴ καὶ δοκῶ, ὄφελος οὐδὲν φασὶν εἶναι, πόνουσ δὲ καὶ ζημίας φανερός· ἀδίκῳ δὲ δόξαν δικαιοσύνης παρασκευασαμένῳ θεοσπέσιος βίος λέγεται. οὐκοῦν, ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν, ὡς δηλοῦσί μοι οἱ σοφοί, καὶ τὰν ἀλάθειαν βιάται καὶ κύριον εὐδαιμονίας, ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον ὄλως· πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα κύκλω περὶ ἑμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραφτέον, τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἐλκτέον ἐξόπισθεν κερδαλέαν καὶ ποικίλην. ἀλλὰ γάρ, φησί τις, οὐ ράδιον αἰεὶ λανθάνειν κακὸν ὄντα. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν εὐπετέες, φήσομεν, τῶν μεγάλων· ἀλλ' ὅμως,

D εἰ μέλλομεν εὐδαιμονήσειν, ταύτη ἰτέον, ὡς τὰ ἔγνη τῶν λόγων φέρει. ἐπὶ γὰρ τὸ λανθάνειν ξυνωμοσίας τε καὶ ἐταιρείας συνάξομεν, εἰσὶ τε πειθοῦς διδάσκαλοι σοφίαν δημηγορικὴν τε καὶ δικανικὴν διδόντες, ἐξ ὧν τὰ μὲν πείσομεν, τὰ δὲ βιασόμεθα, ὡς πλεονεκτοῦντες δίκην μὴ δίδοναι. ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατόν. οὐκοῦν, εἰ μὲν μὴ εἰσὶν ἢ μηδὲν αὐτοῖς τῶν ἀνθρώπων μέλει, καὶ ἡμῖν μελητέον τοῦ λανθάνειν· εἰ δὲ

εἰσί τε καὶ ἐπιμελοῦνται, οὐκ ἄλλοθεν τοι αὐτοὺς ἴσμεν ἢ ἀκηκόαμεν ἢ ἔκ τε τῶν λόγων καὶ τῶν γενεαλογησάντων ποιητῶν· οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν, ὡς εἰσὶν οἴοι θυσίαις τε καὶ εὐχολαῖς ἀγανῆσι καὶ ἀναθήμασι παράγεσθαι ἀναπειθόμενοι· οἷς ἢ ἀμφοτέρω ἢ οὐδέτερω πειστέον· εἰ δ' οὖν πειστέον, ἀδικητέον καὶ θυτέον ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων. δίκαιοι μὲν γὰρ ὄντες ἀξήμιοι ὑπὸ θεῶν ἐσόμεθα, τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπώσομεθα· ἄδικοι δὲ κερδανουμένω τε καὶ λισσόμενοι ὑπερβαίνοντες καὶ ἀμαρτάνοντες πείθοντες αὐτοὺς ἀξήμιοι ἀπαλλάξομεν. ἀλλὰ γὰρ ἐν Ἄιδου δίκην δώσομεν ὧν ἂν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν, ἢ αὐτοὶ ἢ πατῆρες παίδων. ἀλλ' ὠφελήσουσιν ἀγνυζόμενους αἱ τελευταὶ καὶ οἱ λύσιοι θεοί, ὡς αἱ μέγιστα πόλεις λέγουσι καὶ οἱ θεῶν παῖδες, ποιηταὶ καὶ προφῆται τῶν θεῶν γενόμενοι, οἱ ταῦτα οὕτως ἔχειν μὲνύουσιν.

IX. Κατὰ τίνα οὖν ἔτι λόγον δικαιοσύνην ἂν πρὸ μεγίστης ἀδικίας αἰροίμεθ' ἄν; ἢν ἔαν μετ' εὐσχημοσύνης κιβδήλου κτησώμεθα, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις πράξομεν κατὰ νοῦν ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες, (ὡς ὁ τῶν πολλῶν τε καὶ ἄκρων λεγόμενος λόγος) ἔκ δὴ πάντων τῶν εἰρημένων τίς μηχανή, ὧς Σώκρατες, δικαιοσύνην τιμᾶν ἐθέλειν, ὧς τις δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς ἢ χρημάτων ἢ σώματος ἢ γένους, ἀλλὰ μὴ γελᾶν ἐπαινουμένης ἀκούοντα; ὡς δὴ τοι εἰ τις ἔχει ψευδῆ μὲν ἀποφῆναι ἢ εἰρήκαμεν, ἱκανῶς δὲ ἔγνωκεν ὅτι ἄριστον δικαιοσύνη, πολλήν που συγγνώμην ἔχει καὶ οὐκ ὀργίζεται τοῖς ἀδίκους, ἀλλ' οἶδεν, ὅτι πλὴν εἰ τις θεία φύσει δυσχεραίνων τὸ ἀδικεῖν ἢ ἐπιστήμην λαβῶν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς ἐκῶν δίκαιος, ἀλλ' ὑπὸ ἀνανδρίας ἢ γήρωσ ἢ τινος ἄλλης ἀσθενείας φέγει τὸ ἀδικεῖν, ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν. ὡς δέ, δῆλον· ὁ γὰρ πρῶτος τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν ἐλθὼν πρῶτος ἀδικεῖ, καθ' ὅσον ἂν οἷός τ' ᾖ. καὶ τούτων ἀπάν-

B

L

των οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο, ὅθεν περ ἅπας ὁ λόγος οὗτος ὠρμησε καὶ τῷδε καὶ ἐμοὶ πρὸς σέ, ὦ Σώκρατες, εἶπειν, ὅτι, ὡς θαυμάσιε πάντων ὑμῶν, ὅσοι ἐπαινέται

E φατὲ δικαιοσύνης εἶναι, ἀπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἡμῶν ἀρξάμενοι, ὅσων λόγοι λελειμμένοι, μέχρι τῶν νῦν ἀνθρώπων οὐδεὶς πώποτε ἐφῆξεν ἀδικίαν οὐδ' ἐπήνεσε δικαιοσύνην ἄλλως ἢ δόξας τε καὶ τιμὰς καὶ δωρεὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας· αὐτὸ δ' ἐκάτερον τῇ αὐτοῦ δυνάμει ἐν τῇ

τοῦ ἔχοντος ψυχῇ ἐνὸν καὶ λανθάνον θεοὺς τε καὶ ἀνθρώπους οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἐν ποιήσει οὔτ' ἐν ἰδίῳ λόγοις ἐπεξῆλθεν ἱκανῶς τῷ λόγῳ, ὡς τὸ μὲν μέγιστον κακῶν ὅσα ἴσχει ψυχὴ ἐν αὐτῇ, δικαιοσύνη δὲ μέγιστον

367 ἀγαθόν. εἰ γὰρ οὕτως ἐλέγετο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ πάντων ὑμῶν καὶ ἐκ νέων ἡμᾶς ἐπέλιθετε, οὐκ ἂν ἀλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ ἦν ἕκαστος φύλαξ, δεδιὼς μὴ ἀδικῶν τῷ μεγίστῳ κακῷ ξύννοικος ἦ. ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ἴσως δὲ καὶ ἐτι τούτων πλεῖω Θρασύμαχος τε καὶ ἄλλος πού τις ὑπὲρ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας λέγοιεν ἂν μεταστρέφοντες αὐτοῖν τὴν δύναμιν, φορτικῶς, ὡς γέ μοι

B δοκεῖ· ἀλλ' ἐγώ, οὐδὲν γὰρ σε δέομαι ἀποκρύπτεσθαι, σοῦ ἐπιθυμῶν ἀκοῦσαι τάναντία, ὡς δύναμαι μάλιστα κατατείνας λέγω. μὴ οὖν ἡμῖν μόνον ἐνδείξῃ τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρείττον, ἀλλὰ τί ποιούσα ἐκατέρα τὸν ἔχοντα αὐτῇ δι' αὐτὴν ἢ μὲν κακόν, ἢ δὲ ἀγαθόν ἐστι· τὰς δὲ δόξας ἀφαίρει, ὥσπερ Γλαύκων διεκελεύσατο. εἰ γὰρ μὴ ἀφαιρήσεις ἐκατέρωθεν τὰς ἀληθεῖς, τὰς δὲ ψευθεῖς προσθήσεις, οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν ἐπαινέειν σε, ἀλλὰ τὸ

C δοκεῖν, οὐδὲ τὸ ἄδικον εἶναι ψέγειν, ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, καὶ παρακελεύεσθαι ἄδικον ὄντα λανθάνειν, καὶ ὁμολογεῖν Θρασυμάχῳ, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθόν, ξυμφέρων τοῦ κρείττονος, τὸ δὲ ἄδικον αὐτῷ μὲν ξυμφέρων καὶ λυσιτελοῦν, τῷ δὲ ἥττονι ἀξυμφορον. ἐπειδὴ οὖν

ὁμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι δικαιοσύνην, 357
 ἃ τῶν τε ἀποβαινόντων ἀπ' αὐτῶν ἕνεκα ἄξια κερτῆσθαι,
 πολὺν δὲ μᾶλλον αὐτὰ αὐτῶν, οἷον ὄραυ, ἀκούειν, φρο-
 νεῖν, καὶ ὑγιαίνειν δὴ, καὶ ὅσ' ἄλλα ἀγαθὰ γόνιμα τῇ αὐ- D
 τῶν φύσει ἀλλ' οὐ δόξῃ ἐστὶ, τοῦτ' οὖν αὐτὸ ἐπαίνεσον
 δικαιοσύνης, ὃ αὐτῇ δι' αὐτὴν τὸν ἔχοντα οὐκ ἴσησι καὶ
 ἀδικία βλάπτει· μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις ἐπαι-
 νεῖν. ὡς ἐγὼ τῶν μὲν ἄλλων ἀνασχοίμην ἂν οὕτως ἐπαι-
 νούντων δικαιοσύνην καὶ ψεγόντων ἀδικίαν, δόξας τε
 περὶ αὐτῶν καὶ μισθοὺς ἐγκωμιαζόντων καὶ λοιδορούν-
 των, σοῦ δὲ οὐκ ἄν, εἰ μὴ σὺ κελεύοις, διότι πάντα τὸν
 βίον οὐδὲν ἄλλο σκοπῶν διελήλυθας ἢ τοῦτο. μὴ οὖν E
 ἤμιν ἐνδείξῃ μόνον τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας
 κρείττον, ἀλλὰ τί ποιούσα ἑκατέρω τὸν ἔχοντα αὐτῇ δι'
 αὐτὴν, ἐάν τε λαυθάνη ἐάν τε μὴ θεοῦς τε καὶ ἀνθρώ-
 πους, ἢ μὲν ἀγαθόν, ἢ δὲ κακόν ἐστιν. ἐπιφύκειται

X. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας, αἰ μὲν δὴ τὴν φύσιν τοῦ τε
 Γλαύκωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἠγάμην, ἀτὰρ οὖν καὶ
 τότε πάνυ γε ἤσθην καὶ εἶπον· Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς, ὡ 368
 παῖδες ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀρχὴν τῶν ἐλεγείων ἐποί-
 ησεν ὁ Γλαύκωνος ἔραστής, εὐδοκιμήσαντας περὶ τὴν
 Μεγαροῦ μάχην, εἰπῶν·

παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖου γένος ἀνδρός.
 τοῦτό μοι, ὦ φίλοι, εὐδοκεῖ ἔχειν· πάνυ γὰρ θεῖον πε-
 πόνθατε, εἰ μὴ πέπεισθε ἀδικίαν δικαιοσύνης ἄμεινον
 εἶναι, οὕτω δυνάμενοι εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ. δοκεῖτε δὴ μοι
 ὡς ἀληθῶς οὐ πεπεισθαι. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου B
 τοῦ ὑμετέρου τρόπου, ἐπεὶ κατὰ γε αὐτοὺς τοὺς λόγους
 ἠπίστουν ἂν ὑμῖν· ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιστεύω, τοσοῦτῳ μᾶ-
 λον ἀπορῶ ὅ τι χηρήσωμαι· οὔτε γὰρ ὅπως βοηθῶ ἔχω·
 δοκῶ γάρ μοι ἀδύνατος εἶναι· σημείον δέ μοι, ὅτι ἂ πρὸς
 Θρασύμαχον λέγων ῥῆμην ἀποφαίνειν, ὡς ἄμεινον δικαιο-

σύνη ἀδικίας, οὐκ ἀπεδέξασθέ μου· οὐτ' αὖ ὅπως μὴ βοη-
 θήσω ἔχω· δέδοικα γάρ, μὴ οὐδ' ὅσιον ἢ παραγενόμενον
 C δικαιοσύνη κακηγορούμενη ἀπαγορεύειν καὶ μὴ βοηθεῖν
 ἐτι ἐμπνέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι. κράτιστον οὖν
 οὕτως ὅπως δύναμαι ἐπικουρεῖν αὐτῇ. ὃ τε οὖν Γλαύ-
 κων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο παντὶ τρόπῳ βοηθήσαι καὶ μὴ
 ἀνεῖναι τὸν λόγον, ἀλλὰ διερευνήσασθαι τί τέ ἐστιν ἐκά-
 τερον καὶ περὶ τῆς ἀφελείας αὐτοῖν τάληθές ποτέρας ἔχει.
 εἶπον οὖν ὅπερ ἐμοὶ ἔδοξεν, ὅτι Τὸ ζήτημα ᾧ ἐπιχειροῦ-
 μεν οὐ φαῦλον ἀλλ' ὄξυ βλέποντος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται.
 D ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ θεινοί, δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τοιαύτην
 ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἷανπερ ἂν εἰ προσέταξέ τις
 γράμματα σμικρὰ πόρρωθεν ἀναγνῶναι μὴ πάνυ ὄξυ
 βλέπουσιν, ἔπειτά τις ἐνενόησεν, ὅτι τὰ αὐτὰ γράμματα
 ἔστι που καὶ ἄλλοθι μείζω τε καὶ ἐν μείζονι, ἔρμαιον ἂν
 ἐφάνη, οἶμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας οὕτως ἐπισκο-
 πεῖν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνει. Πάνυ μὲν οὖν,
 E ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ᾧ Σώκратες, ἐν τῇ
 περὶ τὸ δίκαιον ζητήσῃ καθορᾶς; Ἐγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ.
 δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἐνός, ἔστι δέ που καὶ
 ὅλης πόλεως; Πάνυ γε, ἦ δ' ὄς. Οὐκοῦν μείζον πόλις
 ἐνός ἀνδρός; Μείζον, ἔφη. Ἴσως τοίνυν πλείων ἂν δι-
 καιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνεῖη καὶ ῥάων καταμαθεῖν. εἰ
 369 οὖν βούλεσθε, πρῶτον ἐν ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν ποῖόν τί
 ἐστίν· ἔπειτα οὕτως ἐπισκεψώμεθα καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ,
 τὴν τοῦ μείζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττονος ἰδέα ἐπι-
 σκοποῦντες. Ἀλλὰ μοι δοκεῖς, ἔφη, καλῶς λέγειν. Ἄρ'
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ,
 καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς ἰδοίμεν ἂν γιγνομένην καὶ
 τὴν ἀδικίαν; Τάχ' ἂν, ἦ δ' ὄς. Οὐκοῦν γενομένου αὐτοῦ
 B ἐλπὶς εὐπετέστερον ἰδεῖν ὃ ζητοῦμεν; Πολύ γε. Δοκεῖ οὖν
 χρῆναι ἐπιχειρηῆσαι περαινεῖν; οἶμαι μὲν γὰρ οὐκ ὀλίγον

ἔργον αὐτὸ εἶναι· σκοπεῖτε οὖν. Ἔσκεπται, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ μὴ ἄλλως ποιεῖ. *End. Sec. Intro. Οὐκ αἰετὸ*

XI. Γίνυται τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγώμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ ἀντάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής· ἢ τίν' οἰεῖ ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίξει; Οὐδεμίαν, ἢ δ' ὅς. Οὕτω δὴ ἄρα παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου, τὸν δ' ἐπ' ἄλλον χρεῖα, πολλῶν δεόμενοι, πολλοὺς εἰς μίαν οἰκησιν ἀγείραντες κοινωνοὺς τε καὶ βοηθοὺς, ταύτη τῇ ξυνοικίᾳ ἐθέμεθα πόλιν ὄνομα. ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὴ ἄλλος ἄλλω, εἰ τι μεταδίδωσι, ἢ μεταλαμβάνει οἰόμενος αὐτῷ ἄμεινον εἶναι. Πάνυ γε. Ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. ποιήσει δὲ αὐτήν, ὡς ἔοικεν, ἢ ἡμετέρα χρεῖα. Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ μεγίστη τῶν χρεῶν ἢ τῆς τροφῆς παρασκευὴ τοῦ εἶναι τε καὶ ζῆν ἔνεκα. Παντάσῃ γε. Δευτέρα δὴ οἰκήσεως, τρίτη δὲ ἐσθῆτος καὶ τῶν τοιούτων. Ἔστι ταῦτα. Φέρε δὴ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς ἢ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν εἰς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δέ τις ὑφάντης; ἢ καὶ σκνυτόμον αὐτόσε προσθήσομεν ἢ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτήν; Πάνυ γε. Εἴη δ' ἂν ἢ γε ἀναγκαιοτάτη πόλις ἐκ τετάρων ἢ πέντε ἀνδρῶν. Φαίνεται. Τί δὴ οὖν; ἓνα ἕκαστον τούτων δεῖ τὸ αὐτοῦ ἔργον ἅπασιν κοινὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἓνα ὄντα παρασκευάζειν σιτία τέτταρσι καὶ τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ, καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν; ἢ ἀμελήσαντα ἑαυτῷ μόνον τέταρτον μέρος ποιεῖν τούτου τοῦ σίτου ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῇ διατρέβειν, τὸ δὲ ἱματίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δι' αὐτὸν τὰ αὐτοῦ πράττειν; καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη Ἀλλ' ἴσως, ὦ Σώκρατες,

οὕτω ῥᾶον ἢ 'κείνως. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, μὰ Δί' ἄτοπον.
 ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σου, ὅτι πρῶτον μὲν φύ-
 B ται ἕκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἑκάστω, ἀλλὰ διαφέρων τὴν
 φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πρᾶξι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι;
 "Ἐμοιγε. Τί δέ; πότερον κάλλιον πράττει ἄν τις εἰς ὧν
 πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ ὅταν μίαν εἰς; "Ὅταν, ἢ δ'
 ὅς, εἰς μίαν. Ἀλλὰ μὴν, οἶμαι, καὶ τόδε δῆλον, ὡς, εἴαν τις
 τινος παρῆ ἔργον καιρὸν, διόλλυται. Δῆλον γάρ. Οὐ
 γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν τοῦ πράττοντος
 C σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν πράττοντα τῷ πρα-
 ττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει. Ἀνάγκη.
 Ἐκ δὴ τούτων πλείω τε ἕκαστα γίνεται καὶ κάλλιον καὶ
 ῥᾶον, ὅταν εἰς ἐν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν
 α. τ. ἄλλων ἄγων, πράττη. Παντάπασι μὲν οὖν. Πλειόνων
 δὴ, ὧ' Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἢ τετάρων ἐπὶ τὰς παρα-
 σκευὰς ὧν ἐλέγομεν· ὁ γὰρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, οὐκ αὐ-
 τὸς ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι,
 D οὐδὲ σμινύην οὐδὲ τᾶλλα ὄργανα ὅσα περὶ γεωργίαν.
 οὐδ' αὖ ὁ οἰκοδόμος· πολλῶν δὲ καὶ τούτω δεῖ· ὡσαύτως
 δ' ὁ ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυτοτόμος. Ἀληθῆ. Τέκτονες δὴ
 καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοί τινες πολλοὶ δημιουργοί, κοινω-
 νοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνόμενοι, συχνὸν αὐτὸ ποιοῦ-
 σιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐκ ἄν πω πάνυ γε μέγα τι εἴη,
 i. a. * οὐδ' * εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τοὺς τε ἄλ-
 E λους νομέας προσθείμην, ἵνα οἷ τε γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἀροῦν
 ἔχοιεν βοῦς, οἷ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν
 γεωργῶν χρῆσθαι ὑποξυγίαις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι
 δέρμασι τε καὶ ἐρίοις. Οὐδέ γε, ἢ δ' ὅς, σμικρὰ πόλις ἄν
 εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἀλλὰ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, κατοικί-
 σαι γε αὐτὴν τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὗ ἐπεισαγω-
 γίμων μὴ δεήσει, σχεδόν τι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ.
 Προσδεήσει ἄρα ἐτι καὶ ἄλλων, οἱ ἐξ ἄλλης πόλεως αὐτῆ
 μου.

κομίσουσιν ὧν δεῖται. Δεήσει. Καὶ μὴν κενὸς ἂν ἦ ὁ
 διάκονος, μηδὲν ἄγων ὧν ἐκεῖνοι δέονται, παρ' ὧν ἂν
 κομίζωνται ὧν ἂν αὐτοῖς χρεῖα, κενὸς ἄπεισιν. ἢ γάρ; 371
 Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἱκα-
 νά, ἀλλὰ καὶ οἷα καὶ ὅσα ἐκεῖνοις ὧν ἂν δέωνται. Δεῖ ^{νικαιε}
 γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουρ-
 γῶν δεῖ ἡμῖν τῇ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν
 ἄλλων ^{αυτῶν} διακόνων που τῶν τε εἰσαζόντων καὶ ἐξαζόντων
 ἕκαστα· οὗτοι δὲ εἰσιν ἔμποροι· ἢ γάρ; Ναί. Καὶ ἐμπό-
 ρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μὲν γε κατὰ θά-
 λατταν ἢ ἐμπορία γίνηται, συχῶν καὶ ἄλλων προσδεή- B
 σεται τῶν ἐπιστημόνων τῆς περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας.
 Συχνῶν μέντοι.

XII. Τί δὲ δὴ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει; πῶς ἀλλήλοις μετα-
 δώσουσιν ὧν ἂν ἕκαστοι ἐργάζωνται; ὧν δὴ ἔνεκα καὶ
 κοινωनीαν ποιησάμενοι πόλιν ὠκίσσαμεν. Δῆλον δὴ, ἢ δ'
 ὅς, ὅτι πωλοῦντες καὶ ἀνούμενοι. Ἄγορὰ δὴ ἡμῖν καὶ νό-
 μισμα ξύμβολον τῆς ἀλλαγῆς ἔνεκα γενήσεται ἐκ τούτου.
 Πάνυ μὲν οὖν. Ἄν οὖν κομίσας ὁ γεωργὸς εἰς τὴν ἀγο- C
 ράν τι ὧν ποιεῖ ἢ τις ἄλλος τῶν δημιουργῶν μὴ εἰς
 τὸν αὐτὸν χρόνον ἦκη τοῖς δεομένοις τὰ παρ' αὐτοῦ
 ἀλλάξασθαι, ἀργήσει τῆς αὐτοῦ δημιουργίας καθήμενος
 ἐν ἀγορᾷ; Οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς, ἀλλ' εἰσὶν οἱ τοῦτο ὀρώντες
 ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακονίαν τάττουσι ταύτην, ἐν μὲν ταῖς ^{semit}
 ὀρθῶς οἰκουμέναις πόλεσι σχεδόν τι οἱ ἀσθενέστατοι τὰ
 σώματα καὶ ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πράττειν. αὐτοῦ γάρ
 δεῖ μένοντας αὐτοὺς περὶ τὴν ἀγορὰν τὰ μὲν ἀντ' ἀργυ- D
 ρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντ'
 αὐτ' ἀργυρίου διαλλάττειν, ὅσοι τι δέονται πρίασθαι. Αὕτη
 ἄρα, ἢ δ' ἐγὼ, ἢ χρεῖα καπήλων ἡμῖν γενέσιν ἐμποιεῖ τῇ
 πόλει. ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὠνήν τε καὶ
 πρᾶσιν διακονοῦντας ἰδρυμένους ἐν ἀγορᾷ, τοὺς δὲ πλα-

νήτας ἐπὶ τὰς πόλεις ἐμπόρους; Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δὴ
 τινες, ὡς ἐγῶμαι, εἰσὶ καὶ ἄλλοι διάκονοι, οἳ ἂν τὰ μὲν τῆς
 B **διανοίας** μὴ πάνυ ἀξιοκοινωνήτοι ᾧσι, τὴν δὲ τοῦ σώμα-
 τος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόρους ἐχῶσιν· οἳ δὴ πωλοῦν-
 τες τὴν τῆς ἰσχύος χρεῖαν, τὴν τιμὴν ταύτην μισθὸν κα-
 λοῦντες, κέκληνται, ὡς ἐγῶμαι, μισθωτοί· ἢ γάρ; Πάνυ
 μὲν οὖν. Πλήρωμα δὴ πόλεως εἰσιν, ὡς ἔοικε, καὶ μισθω-
 τοί. Δοκεῖ μοι. Ἄρ' οὖν, ὧ Ἀδείμαντε, ἤδη ἡμῖν ἠὔξεται
 ἡ πόλις, ᾧστ' εἶναι τελέα; Ἴσως. Πού οὖν ἂν ποτε ἐν
 αὐτῇ εἴη ἢ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία; καὶ τίνι ἅμα ἐγγε-
 νομένη ᾧν ἐσκέμμεθα; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, οὐκ ἐννοῶ, ὧ Σώ-
 κρατες, (εἰ μὴ που ἐν αὐτῶν τούτων χρεῖα τιμὴ τῇ πρὸς
 ἀλλήλους.) Ἄλλ' Ἴσως, ἢν δ' ἐγώ, καλῶς λέγεις· καὶ σκε-
 πτέον γε καὶ οὐκ ἀποκρητέον. πρῶτον οὖν σκεψώμεθα,
 τίνα τρόπον διαιτῆσονται οἱ οὕτω παρεσκευασμένοι. ἄλλο
τι ἢ σίτον τε ποιοῦντες καὶ οἶνον καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδή-
ματα, καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας, θέρους μὲν τὰ πολλὰ
 γυμνοὶ τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάζονται, τοῦ δὲ χειμῶνος
 B **ἤμφισμένοι τε καὶ ὑποδεδεμένοι ἱκανῶς;** θρέφονται δὲ
 ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιτα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυ-
ρῶν ἄλευρα, τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες, μάζας γεν-
 ναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβαλλόμενοι ἢ
 φύλλα καθαρὰ, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων
 μίλακί τε καὶ μυρρίναις, εὐωχῆσονται αὐτοὶ τε καὶ τὰ παι-
 δία, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες
 τοὺς θεοὺς, ἠδέως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν οὐ-
 C **σίαν ποιοῦμενοι τοὺς παιδας, εὐλαβούμενοι πενίαν ἢ πό-**
λεμον;

ενωθ
872
F.
κινῶ

✓
C

καὶ

XIII. Καὶ ὁ Γλαύκων ὑπολαβὼν, Ἄνευ ὄψου, ἔφη,
 ὡς ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἐστιωμένους. Ἀληθῆ, ἢν δ'
 ἐγώ, λέγεις. ἐπελαθόμην ὅτι καὶ ὄψου ἐξουσιν· ἄλλας τε
 δῆλον ὅτι καὶ ἐλάας καὶ τυρόν, καὶ βολβούς καὶ λάχανα,

$\alpha = \text{to be comfortable.}$

$\beta = \text{providing that we first prove if we must not longer maintain}$
 $\text{me miserable, as it is}$

ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ β.

οἷα δὲ ἐν ἀγροῖς ἐψήματα, ἐψήσονται· καὶ τραγήματά που
παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ
κνάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσι πρὸς τὸ πῦρ, D
μετρίως ὑποπίνοντες· καὶ οὕτω διάγοντες τὸν βίον ἐν
εἰρήνῃ μετὰ ὑγείας, ὡς εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἄλλον
τοιούτου βίον τοῖς ἐγγόνοις παραδώσουσιν. καὶ ὅς, Εἰ

summe

δὲ ὑῶν πόλιν, ὃ Σώκратες, ἔφη, κατεσκεύαζες, τί ἂν
αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἐχόρταζες; Ἀλλὰ πῶς χρῆ, ἦν δ' ἐγώ,
ὃ Γλαύκων; Ἄπερ νομίζεται, ἔφη· ἐπὶ τε κλινῶν κατα-
κείσθαι, οἶμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖσθαι, καὶ
ἀπὸ τραπέζων δειπνεῖν καὶ ὄψα ἄπερ καὶ οἱ νῦν ἔχουσι E
καὶ τραγήματα. Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω· οὐ πόλιν, ὡς
ἔοικε, σκοποῦμεν μόνον ὅπως γίνεται, ἀλλὰ καὶ τρυφῶ-

σαν πόλιν. ἴσως οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γὰρ καὶ
τοιαύτην τάχ' ἂν κατίδοιμεν τήν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδι-
κίαν ὅπῃ ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφύονται. ἡ μὲν οὖν ἀλη-
θινὴ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι ἦν διεληλύθαμεν, ὥσπερ ὑγιῆς
τις· εἰ δ' αὖ βούλεσθε καὶ φλεγμαίνουσιν πόλιν θεωρή-
σωμεν, οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γὰρ δὴ τισιν, ὡς δοκεῖ,
οὐκ ἐξαρκέσει, οὐδ' αὐτῆ ἡ δίαιτα, ἀλλὰ κλῖναι τε προσέ- 373
σονται καὶ τράπεζαι καὶ τᾶλλα σκευή, καὶ ὄψα δὴ καὶ
μύρτα καὶ θυμαίαματα καὶ ἑταῖροι καὶ πέμματα, ἕκαστα
τούτων παντοδαπά· καὶ δὴ καὶ ἂ τὸ πρῶτον ἐλέγομεν οὐκ-
ἔτι τὰ ἀναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδή-
ματα, ἀλλὰ τήν τε ζωγραφίαν κινητέον καὶ χρυσὸν καὶ
ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κτητέον. ἦ γάρ; Ναί, ἔφη. B

Οὐκοῦν μείζονά τε αὐτὴν πόλιν δεῖ ποιεῖν; ἐκείνη γὰρ ἡ
ὑγιεινὴ οὐκέτι ἱκανή, ἀλλ' ἤδη ὄγκου ἐμπληστέα καὶ πλή-
θους, ἃ οὐκέτι τοῦ ἀναγκαίου ἔνεκά ἐστιν ἐν ταῖς πόλε-
σιν, οἷον οἳ τε θηρευταὶ πάντες, οἳ τε μιμηταί, πολλοὶ μὲν
οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα, πολλοὶ δὲ οἱ περὶ
μουσικὴν, ποιηταί τε καὶ τούτων ὑπηρέται, ῥαψῳδοί, ὑπο-

$\beta = \text{the whole measure but not the excess.}$

Itan aures from luxury - as most of the other cities of Greece

κριται, χορευται, εργολάβοι, σκευῶν τε παντοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ τὸν γυναικειὸν κόσμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων δεησόμεθα. ἢ οὐ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιθῶν, τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων, καὶ αὐτοψοποιῶν τε καὶ μαγείρων; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προσδεησόμεθα· τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνῆν· ἔδει γὰρ οὐδέν· ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προσδεήσει, δεήσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων βοσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. ἢ γάρ; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν καὶ ἰατρῶν ἐν χρεῖαις ἐσόμεθα πολὺ μᾶλλον οὕτω δαισιώμενοι ἢ ὡς τὸ πρότερον; Πολύ γε.

XIV. Καὶ ἡ χώρα που ἢ τότε ἱκανὴ τρέφειν τοὺς τότε σμικρὰ δὴ ἐξ ἱκανῆς ἔσται· ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ἡμῖν ἀποτμητέον, εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἔξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις αὐτῆς ἡμετέρας, εἰ καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσις ἀπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων ὄρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Πολεμήσομεν τὸ μετὰ τοῦτο, ὦ Γλαύκων; ἢ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη. Καὶ μηδὲν γέ πω λέγωμεν, ἦν δ' ἐγώ, μήτ' εἰ τι κακὸν μήτ' εἰ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὐτὴν γένεσιν εὐρήκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίνεται, ὅταν γίνηται. Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δὴ, ὦ φίλε, μείζονος τῆς πό-

οὐκ εἶναι
 D
 E
 οὐκ εἶναι
 ἀφ' ἑαυτῶν
 ἀφ' ἑαυτῶν

374 λεως δεῖ οὐτὶ σμικρῶ, ἀλλ' ὄλω στρατοπέδῳ, ὃ ἐξεληθὸν ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἀπάσης καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν διαμαχεῖται τοῖς ἐπιούσιν. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· αὐτοὶ οὐκ ἱκανοί; Οὐκ, εἰ σύ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὠμολογήσαμεν καλῶς, ἠνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν· ὠμολογοῦμεν δέ που, εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἓνα πολλὰς καλῶς ἐργάζεσθαι τέχνας. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ἢ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικὴ δοκεῖ εἶναι;

372
 373
 374

will be not also equiva πολιμαλφτινολε/for the
particular occupation

Καὶ μάλα, ἔφη. Ἡ οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μάλλον κήδεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' ἄρα τὸν μὲν σκυτοτόμον διεκωλύομεν μῆτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἶναι ἅμα μῆτε ὑφάντην μῆτε οἰκοδόμον, ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ τῆς σκυτικῆς ἔργον καλῶς γίγνοιτο, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ ἐκάστῳ ὡσαύτως ἐν ἀπεδίδομεν, πρὸς ὃ πεφύκει ἕκαστος καὶ ἐφ' ᾧ ἔμελλε τῶν ἄλλων σχολὴν ἄγων διὰ βίου αὐτὸ ἐργαζόμενος οὐ παρῆεις τοὺς καιροὺς καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ δὴ περὶ τὸν πόλεμον πότερον οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω ῥάδιον, ὥστε καὶ γεωργῶν τις ἅμα πολεμικὸς ἐστὶ καὶ σκυτοτομῶν καὶ ἄλλην τέχνην ἠντινοῦν ἐργαζόμενος, πεττευτικὸς δὲ ἢ κυβευτικὸς ἱκανῶς οὐδ' ἂν εἰς γένοιτο μὴ αὐτὸ τοῦτο ἐκ παιδὸς ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ παρέργῳ χρώμενος; καὶ ἀσπίδα μὲν λαβῶν ἢ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὄπλων τε καὶ ὀργάνων αὐθημερὸν ὀπλιτικῆς ἢ τινος ἄλλης μάχης τῶν κατὰ πόλεμον ἱκανὸς ἐστὶ ἀγωνιστής, τῶν δὲ ἄλλων ὀργάνων οὐδὲν οὐδένα δημιουργὸν οὐδὲ ἀθλητὴν ληφθὲν ποιήσει, οὐδ' ἐστὶ χρήσιμον τῷ μῆτε τὴν ἐπιστήμην ἐκάστου λαβόντι μῆτε τὴν μελέτην ἱκανὴν παρασχομένῳ; Πολλοῦ γὰρ ἂν, ἢ δ' ὅς, τὰ ὄργανα ἦν ἄξια.

XV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν φυλάκων ἔργον, τοσοῦτ' (σχολῆς τε τῶν ἄλλων πλείστης ἂν εἴη καὶ αὐτῆς τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δεόμενον. Οἶμαι ἐγώγε, ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ φύσεως ἐπιτηδειᾶς εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιτηδεύμα; Πῶς δ' οὐ; Ἡμέτερον δὲ ἔργον ἂν εἴη, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἰοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι, τίνες τε καὶ ποταὶ φύσεις ἐπιτηδειαὶ εἰς πόλεως φυλακὴν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα· ὁμως δὲ οὐκ ἀποδειλιατέον, ὅσον γ' ἂν δύναιμι παρῆικη. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οἷε οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν

If this were so then what he would have been invaluable. so far as our power is...
Digitized by Google

νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἶον ὄξυν τέ που δεῖ αὐτοῦν ἐκάτερον εἶναι πρὸς αἰσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον διωκάθειν, καὶ ἰσχυρὸν αὖ, ἐὰν δέη ἐλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων. Καὶ μὴν ἀνδρείον γε, εἶπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὐ; Ἀνδρείος δὲ εἶναι ἄρα ἐθελήσει ὁ μὴ θυμοειδῆς εἶτε ἵππος εἶτε κύων ἢ ἄλλο ὅτιοῦν ζῶον; ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὡς ἅμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός, οὗ παρόντος ψυχῇ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τε ἔστι καὶ ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἶον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι, δηλαδὴ. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ. Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι ἀλλήλοις ἔσονται καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὄντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ ῥαδίως. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ φθίθονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἅμα πρᾶον καὶ μεγαλόθυμον ἦθος εὐρήσομεν; ἐναντία γὰρ που θυμοειδεῖ πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων ὅποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται· ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικε, καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει, ἔφη. καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀποροῦμεν· ἥς γὰρ προουθέμεθα εἰκόνας ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνόησαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις, οἷας ἡμεῖς οὐκ εἰδόμεθα, ἔχουσαι τὰναντία ταῦτα. Ποῦ δὴ; Ἴδοι μὲν ἂν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζώοις, οὐ μὲντ' ἂν ἦκιστα ἐν ᾧ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἶσθα γὰρ που τῶν γενναίων κυνῶν, ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ὡς οἶόν τε πραοτάτους εἶναι,

But surely this mixture of canine nature is charming,
and quite like a philosopher.

προς δὲ τοὺς ἀγνώτας τὸναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο
μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατόν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητού-
μεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν.

XVI. Ἄρ' οὖν σοι δοκεῖ ἐτι τοῦδε προσδεῖσθαι ὁ φυ-
λακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἐτι προσγενέσθαι
φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δὴ; ἔφη· οὐ γὰρ ἐννοῶ. Καὶ
τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόψει, ὃ καὶ ἄξιον θαν-
μάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὅν μὲν ἂν ἴδῃ ἀγνώτα,
χαλεπαίνει, οὐδὲν δὲ κακὸν προπεπονθῶς· ὃν δ' ἂν γνώ-
ριμον, ἀσπάξεται, κἂν μηδὲν πάποτε ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν
πεπόνθη. ἢ οὐπω τοῦτο ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη,
μέχρι τούτου προσέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δραῖ ταῦτα,
θῆλον. Ἀλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται τὸ πάθος αὐτοῦ
τῆς φύσεως καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῆ δὴ; Ἦι, ἦν
δ' ἐγώ, ὅσιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἐχθρὰν διακρίνει, ἢ
τῷ τὴν μὲν καταμαθεῖν, τὴν δὲ ἀγνοῆσαι· καίτοι πῶς οὐκ
ἂν φιλομαθὲς εἴη, συνέσει τε καὶ ἀγνοία ὀριζόμενον τό τε
οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ὅπως οὐ.
Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον
ταῦτόν; Ταῦτόν γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαρροῦντες τιθῶμεν
καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ γνωρί-
μους πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύσει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ
αὐτόν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυ-
μοειδὴς καὶ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ
μέλλων καλὸς ἀγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντά-
πασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἂν οὕτως ὑπάρχοι·
θρέφονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρό-
πον; καὶ ἄρά τι προὔργου ἡμῖν ἐστὶν αὐτὸ σκοποῦσι πρὸς
τὸ κατιδεῖν, οὐπερ ἔνεκα πάντα σκοποῦμεν, δικαιοσύνην
τε καὶ ἀδικίαν τίνα τρόπον ἐν πόλει γίγνεται; ἵνα μὴ ἐῶ-
μεν ἱκανὸν λόγον ἢ συχρὸν διεξιῶμεν. καὶ ὁ τοῦ Γλαύκω-
νος ἀδελφὸς Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε προσδοκῶ προὔρ-

x white white

γοι εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδ' εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὔσα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἴδι οὖν, ὥσπερ ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἄγοντες λόγῳ παι-
 B δεύωμεν τοὺς ἄνδρας. Ἀλλὰ χρῆ.

XVII. Τίς οὖν ἡ παιδεία; ἢ χαλεπὸν εὐρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου εὐρημένης; ἔστι δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι γυμναστική, ἢ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσική. Ἔστι γάρ. Ἄρ' οὖν οὐ μουσικῇ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντες ἢ γυμναστικῇ; Πῶς δ' οὐ; Μουσικῆς δ' εἰπὼν τίθης λόγους, ἢ οὐ; Ἔγωγε. Λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν
 377 ἀληθές, ψεῦδος δ' ἕτερον; Ναί. Παιδευτέον δ' ἐν ἀμφοτέροις, πρότερον δ' ἐν τοῖς ψευδέσιν; Οὐ μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν; τοῦτο δέ που ὡς τὸ ὅλοι εἶπεῖν ψεῦδος, ἐνὶ δὲ καὶ ἀληθῆ. πρότερον δὲ μύθοις πρὸς τὰ παιδιά ἢ γυμνασίοις χρώμεθα. Ἔστι ταῦτα. Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἀπτεόν ἢ γυμναστικῆς. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθ' ὅτι ἀρχὴ παντὸς
 B ἔργου μέγιστον, ἄλλως τε καὶ νέω καὶ ἀπαλῶ ὄψου; μάλιστα γὰρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπος, ὃν ἂν τις βούληται ἐνσημῆνασθαι ἐκάστῳ. Κομιδῆ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν ῥαδίως οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπι-
 C τυχόντων μύθους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἃς, ἐπειδὴν τελεωθῶσιν, ἔχειν οἴησόμεθα δεῖν αὐτούς; Οὐδ' ὅπως οἶον παρήσομεν. Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς εἴκειν, ἐπιστατητέον τοῖς μυθοποιοῖς, καὶ ὃν μὲν ἂν καλὸν ποιήσωσιν. ἐγκριτέον, ὃν δ' ἂν μὴ, ἀποκριτέον· τοὺς δ' ἐγκριθέντας πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισὶ καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύ-
 θοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερσίν, ὧν δὲ νῦν

λέγουσι τούς πολλούς έκβλητέον. Ποίους δὴ; ἔφη. Ἐν τοῖς μελίσσι, ἦν δ' ἐγώ, μύθοις ὀψόμεθα καὶ τούς ἐλάττους. δεῖ γάρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταύτῳ δύνασθαι τούς τε μελίους καὶ τούς ἐλάττους. ἢ οὐκ οἶει; α
 Ἐγώ, ἔφη. ἀλλ' οὐκ ἐννοῶ οὐδὲ τούς μελίους τίνας λέγεις. Οὐς Ἡσίοδος τε, εἶπον, καὶ Ὅμηρος ἡμῖν ἐλεγέτην καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γάρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγον τε καὶ λέγουσιν. Ποίους δὴ, ἢ δ' ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις; Ὅπερ, ἦν δ' ἐγώ, χρὴ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐάν τις μὴ καλῶς ψεύδηται. Τί τοῦτο; Ὅταν εἰ- B
 κάξη τις κακῶς τῷ λόγῳ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἰοί εἶσιν, ὥσπερ γραφεὺς μηδὲν εἰκότα γράφων οἷς ἂν ὁμοία βουληθῆ γράψαι. Καὶ γάρ, ἔφη, ὀρθῶς ἔχει τά γε τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα; Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεύδος ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο, ὡς Οὐρανός τε εἰργάσατο ἄφρησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος, ὃ τε αὐτὸν Κρόνος ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτόν· τὰ δὲ δὴ τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ T.
 378 υλέος, οὐδ' ἂν εἴ ἦν ἀληθῆ, ᾧ μὴν δεῖν ῥαδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι' ἀπορρήτων ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσασμένους οὐ χοῖρον, ἀλλὰ τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα, ὅπως ὃ τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκούσαι. Καὶ T.
 γάρ, ἢ δ' ὅς, οὗτοι γε οἱ λόγοι χαλεποί. Καὶ οὐ λεκτέοι γ', ἔφη, ὡς Ἀδείμαντε, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, οὐδὲ λε- B
 κτέον νέῳ ἀκούονται, ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἂν θανμαστὸν ποιοῖ, οὐδ' αὐτὸ ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δροφῆ ἂν ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ ἐπιτήθεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τὸ παράπαν, ὡς θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχον- T.
 ται αὐτῶν ἀπὸ μέρους.

αγε

445

εται· οὐδὲ γὰρ ἀληθῆ· εἰ γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάξειν αἰσχιστον νομίζειν τὸ ῥαδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι· πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον, καὶ ἄλλας ἐχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν· ἀλλ' εἴ πως μέλλομεν πείσειν, ὥς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἕτερος ἑτέρῳ ἀπήχθητο οὐδ' ἔστι τοῦτο ὄσιον, τοιαῦτα μᾶλλον πρὸς τὰ παιδία εὐθύς καὶ γέρουσι καὶ γραυσὶ καὶ πρεσβυτέροις γιγνομένοις, καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγύς τούτων ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. Ἦρας δὲ δεσμούςς ὑπὸ υἱέος καὶ Ἠφαιστου δῖψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένη ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὅσας Ὀμηρος πεποίηκεν οὐ παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὐτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτε ἄνευ ὑπονοιῶν. ὁ γὰρ νέος οὐχ οἷός τε κρίνειν ὃ τί τε ὑπόνοια καὶ ὃ μῆ, ἀλλ' ἂν ἂν τηλικούτος ὢν λάβῃ ἐν ταῖς δόξαις, δυσέκνιπτά τε καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ γίνεσθαι. ὢν δὴ ἴσως ἔνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ἂν πρῶτα ἀκούουσιν, ὅτι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν.

XVIII. Ἐχει γὰρ, ἔφη, λόγον. ἀλλ' εἰ τις αὐτὰ καὶ ταῦτα ἐρωτῶν ἡμᾶς, ταῦτα ἅττα ἐστὶ καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνες ἂν φαίμεν; καὶ ἐγὼ εἶπον Ὡς Ἀδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ ἐγὼ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' οἰκίσται πόλεως. οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναι, ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητὰς, παρ' οὓς εἰάν ποιεῖσιν οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὲν αὐτοῖς γε ποιητέον μύθους. Ὀρθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας τίνες ἂν εἴεν; τοιοῖδε πού τινες, ἦν δ' ἐγώ· οἷος τυγχάνει ὁ θεὸς ὢν, αἰεὶ δῆπου ἀποδοτέον, εἰάν τις αὐτὸν ἐν ἐπεσι ποιῇ εἰάν τε ἐν τραγωδίᾳ. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὁ γε θεὸς τῷ ὄντι τε καὶ λεκτέον οὕτως; Τί μὲν; Ἀλλὰ μὲν οὐδέν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἦ γάρ; Οὐ μοι δοκεῖ.

τα κάλλιπτα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν
 ἂν ἀποδοτέον
 Βούληται τὴν, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ
 οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ

Ἄρ' οὖν, ὃ μὴ βλαβερόν, βλάπτει; Οὐδαμῶς. Ὁ δὲ μὴ βλάπτει, κακόν τι ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. Ὁ δὲ γε μηδὲν κακόν ποιεῖ, οὐδ' ἂν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ; Τί δέ; ὠφελίμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Αἴτιον ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον. Παντελῶς γ', ἔφη. Οὐδ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τὰ γὰθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἅττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀποδεκτέον οὔτε Ομήρου οὔτ' ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοήτως ἀμαρτάνοντος καὶ λέγοντος, ὡς δοιοὶ πίθοι

ἠνωμια

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει κρηῶν ἐμπλειοι, ὃ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὃ δειλῶν· καὶ ᾧ μὲν ἂν μίξας ὁ Ζεὺς δῶ ἀμφοτέρων, ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῶ, ᾧ δ' ἂν μὴ, ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα, τὸν δὲ κακῆ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα διὰν ἐλαύνει· οὐδ' ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται. E

XIX. Τὴν δὲ τῶν ορκῶν καὶ σπονδῶν σύγχυσις, ἦν ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, εἴαν τις φῆ δι' Ἀθηναῖς τε καὶ Διὸς γερονένοι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα· οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρῖσιν διὰ Θέμιτός τε καὶ Διός· οὐδ' αὖ, ὡς Αἰσχύλος λέγει, 380 ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι

θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς, ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλη. ἀλλ' εἴαν τις ποιῆ, ἐν οἷς ταῦτα τὰ λαμβεῖα ἔνεστι, τὰ τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκά ἢ τι ἄλλο τῶν

he must allow me to say that the Greeks themselves are not
of the gods;

Τ τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἑατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ,
ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν ὃν νῦν ἡμεῖς λόγον ζητοῦμεν, ^{μοῦν}
B καὶ λεκτέον, ὡς ὁ μὲν θεὸς δίκαιά τε καὶ ἀγαθὰ εἰργάζετο,
οἱ δὲ ἀνίκαντο κολαζόμενοι. ὡς δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην
διδόντες, ἦν δὲ δὴ ὁ δρωῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἑατέον λέγειν
τὸν ποιητὴν· ἀλλ' εἰ μὲν ὅτι ἐδεήθησαν κολάσεως λέγοιεν,
ὡς ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ἀφελούντο ὑπὸ τοῦ
θεοῦ, ἑατέον· κακῶν δὲ αἰτιον φάναί θεόν τιμι γίγνεσθαι
ἀγαθὸν ὄντα, διαμαχετέον παντὶ τρόπῳ μῆτε τινὰ λέγειν
C τινὰ ἀκούειν, μῆτε νεώτερον μῆτε πρεσβύτερον, μῆτ' ἐν
^{μαρ}
^{πινε} μέτρῳ μῆτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὔτε ὅσια ἂν
λεγόμενα, εἰ λέγοιτο, οὔτε ξύμφορα ἡμῖν οὔτε σύμφωνα
αὐτὰ αὐτοῖς. Σύμψηφός σοί εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου,
καὶ μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἂν εἰη
τῶν περὶ θεοῦ νόμων τε καὶ τύπων, ἐν ᾧ δεήσει τοὺς
λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων
αἰτιον τὸν θεὸν ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπό-
D χρη. Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἄρα γόητα τὸν θεὸν οἶει
εἶναι καὶ οἶον ἐξ ἐπιβουλήs φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις
ιδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὐ-
τοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ
ποιοῦντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἀπλοῦν τε εἶναι
καὶ πάντων ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ιδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω,
ἔφη, νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τότε; οὐκ ἀνάγκη, εἶπερ
τι ἐξίσταται τῆς αὐτοῦ ιδέας, ἢ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ μεθίστα-
E σθαι ἢ ὑπ' ἄλλου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ μὲν ἄλλου τὰ
ἄριστα ἔχοντα ἥκιστα ἀλλοιοῦνται τε καὶ κινεῖται; οἶον
σῶμα ὑπὸ σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ πόνων, καὶ πᾶν φυτὸν
ὑπὸ εἰλήσεών τε καὶ ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημά-
381 των, οὐ τὸ ὑγιέστατον καὶ ἰσχυρότατον ἥκιστα ἀλλοιοῦ-
ται; Πῶς δ' οὐ; Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν ἀνδρειοτάτην καὶ φρο- κιν

...only as instrument or vessel of the soul. ? ? ? ?

νιμωτάτην ἤμιστ' ἂν τι ἐξωθεν πάθος ταράξειέ τε καὶ ἀλλοιώσειεν; **Ναί.** Καὶ μὴν που καὶ τὰ γε ξύνθετα πάντα σκευή τε καὶ οἰκοδομήματα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τὰ εὖ εἰργασμένα καὶ εὖ ἔχοντα ὑπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων ἤμιστα ἀλλοιοῦται. Ἔστι δὴ ταῦτα. Πᾶν δὴ τὸ καλῶς ἔχον ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις ἐλαχίστην **B** μεταβολὴν ὑπ' ἄλλου ἐνδέχεται. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν ὁ θεὸς γε καὶ τὰ τοῦ θεοῦ πάντα ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὐ; Ταύτη μὲν δὴ ἤμιστα ἂν πολλὰς μορφὰς ἰσχοι ὁ θεός. ἤμιστα δῆτα.

voluntary

XX. Ἄλλ' ἄρα αὐτὸς αὐτὸν μεταβάλλοι ἂν καὶ ἀλλοιοῖ; **Δῆλον,** ἔφη, ὅτι, εἴπερ ἀλλοιοῦται. Πότερον οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει ἑαυτὸν ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἰσχρον ἑαυτοῦ; **Ἀνάγκη,** ἔφη, ἐπὶ τὸ χεῖρον, εἴπερ ἀλλοιοῦται· οὐ γάρ που ἐνδεᾶ γε φήσομεν τὸν **C** θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι. Ὀρθότατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ ἂν τίς σοι, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκὼν αὐτὸν χεῖρω ποιεῖν ὀπρῶν ἢ θεῶν ἢ ἀνθρώπων; **Ἀδύνατον,** ἔφη. Ἀδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ θεῶ ἐθέλειν αὐτὸν ἀλλοιοῦν, ἀλλ', ὡς ἔοικε, κάλλιστος καὶ ἄριστος ὢν εἰς τὸ δυνατὸν ἕκαστος αὐτῶν μένει ἀεὶ ἀπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ. **Ἄπασα,** ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε δοκεῖ. **Μηδεὶς** ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν ποιητῶν, ὡς **D**

θεοὶ ξείνοισιν εἰκότες ἀλλοδαποῖσι
παντοιοὶ τελέθοντες ἐπιστροφῶσι πόληας·
μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδεὶς, μηδ' ἐν τραγωδίαις μηδ' ἐν τοῖς ἄλλοις ποιήμασιν εἰσαγέτω Ἴφραν ἡλλοιωμένην ὡς ἰέρειαν ἀγείρουσαν
Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις·
καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ μὴ ἡμῖν ψευδέσθωσαν· μηδ' αὖ **E**
ὑπὸ τούτων ἀναπειθόμεναι αἱ μητέρες τὰ παῖδια ἐκδειματούντων, λέγουσαι τοὺς μύθους κακῶς, ὡς ἄρα θεοὶ

"Evil is a involuntary act"

τις κενδεσμοις δεσεισθαι
 τινες περιέρχονται νυκτωρ πολλοῖς ξένοις καὶ παντο-
 दाποῖς ἰνδαλλόμενοι, ἵνα μὴ ἅμα μὲν εἰς θεοὺς βλασφη-
 μῶσιν, ἅμα δὲ τοὺς παῖδας ἀπεργάζωνται δειλοτέρους.
 Μὴ γάρ, ἔφη. Ἄλλ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοὶ μὲν οἱ θεοὶ
 εἰσιν οἳ μὴ μεταβάλλειν, ἡμῖν δὲ ποιουσί δοκεῖν σφᾶς
 παντοδαποὺς φαίνεσθαι, ἕξαπατῶντες καὶ γοητεύοντες;
 382 Ἴσως, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ψεύδεσθαι θεὸς ἐθέλοι ἂν
 ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ φάντασμα προτείνων; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὄς.
 Οὐκ οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ
 οἶόν τε τοῦτο εἰπεῖν, πάντες θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι μισοῦ-
 σιν; Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τῶ κυριώ-
 τատῳ που ἑαυτῶν) ψεύδεσθαι καὶ περὶ τὰ κυριώτατα οὐ-
 1 δεις ἐκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται ἐκεῖ
 αὐτὸ κεκτῆσθαι. Οὐδὲ νῦν πω, ἦ δ' ὄς, μανθάνω. Οἷει
 B γάρ τί με, ἔφην, σεμνὸν λέγειν· ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι τῇ ψυχῇ
 περὶ τὰ ὄντα ψεύδεσθαι τε καὶ ἐψεῦσθαι καὶ ἀμαθῆ εἶναι
 καὶ ἐνταῦθα ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τὸ ψεῦδος πάντες ἤκι-
 στα ἂν δέξαιντο καὶ μισοῦσι μάλιστα αὐτὸ ἐν τῷ τοιοῦτῳ.
 Πολύ γε, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν ὀρθότατά γ' ἂν, ὃ νῦν δὴ ἔλε-
 γον, τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεῦδος καλοῖτο, ἢ ἐν τῇ ψυχῇ
 ἄγνοια ἢ τοῦ ἐψευσμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μί-
 μμημά τι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐστὶ παθήματος καὶ ὕστερον γε-
 C γονὸς εἶδωλον, οὐ πάνυ ἄκρατον ψεῦδος. ἢ οὐχ οὕτως;
 Πάνυ μὲν οὖν.

XXI. Τὸ μὲν δὴ τῶ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν
 ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων μισεῖται. Δοκεῖ μοι. Τί δὲ δὴ;
 τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος πότε καὶ τῶ χρήσιμον, ὥστε μὴ
 ἄξιον εἶναι μισους; Ἄρ' οὐ πρὸς τε τοὺς πολεμίους, καὶ
 τῶν καλουμένων φίλων οἳ ἂν διὰ μανίαν ἢ τινα ἄνοιαν
 κακόν τι ἐπιχειρῶσι πράττειν, τότε ἀποτροπῆς ἕνεκα ὡς
 D φάρμακον χρήσιμον γίνεταί; καὶ ἐν αἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν
 ταῖς μυθολογίαις διὰ τὸ μὴ εἰδέναι, ὅπη τάληθες ἔχει περὶ

τῶν παλαιῶν, ἀφομοιοῦντες τῷ ἀληθεῖ τὸ ψεῦδος ὃ τι μάλιστα οὕτω χρῆσιμον ποιοῦμεν; Καὶ μάλα, ἢ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Κατὰ τί δὴ οὖν τούτων τῷ θεῷ το ψεῦδος χρῆσιμον; πότερον διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὰ παλαιὰ ἀφομοιωῖν ἂν ψεύδοιτο; Γελοῖον μὲντ' ἂν εἶη, ἔφη. Ποιητὴς μὲν ἄρα ψευδῆς ἐν θεῷ οὐκ ἐνι. Οὐ μοι δοκεῖ. Ἀλλὰ δεδιῶς τοὺς ἐχθροὺς ψεύδοιτο; Πολλοῦ γε δεῖ. Ἀλλὰ δι' οἰκείων ἄνοιαν ἢ μανίαν; Ἀλλ' οὐδεὶς, ἔφη, τῶν ἀνοήτων καὶ μαινομένων θεοφιλῆς. Οὐκ ἄρα ἔστιν οὗ ἔνεκα ἂν θεὸς ψεύδοιτο. Οὐκ ἔστιν. Πάντη ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιον τε καὶ τὸ θεῖον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Κομιδῇ ἄρα ὁ θεὸς ἀπλοῦν καὶ ἀληθῆς ἐν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ οὔτε αὐτὸς μεθίσταται οὔτε ἄλλους ἐξαπατᾷ, οὔτε κατὰ λόγους οὔτε κατὰ σημείων πομπάς, οὐδ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ. Οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. 383 Συγχωρεῖς ἄρα, ἔφη, τοῦτον δευτέρου τύπον εἶναι, ἐν ᾧ δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας ὄντας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ; Συγχωρῶ. Πολλὰ ἄρα Ὀμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι· οὐδὲ Ἀίσχylου, ὅταν φῆ ἢ Θέτις τὸν Ἀπόλλω ἐν τοῖς αὐτῆς γά- B μοις ἄδοντα

ἐνδατεῖσθαι τὰς ἐὰς εὐπαιδίας,
 νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακροαίωνας βίους.
 ξύμπαντά τ' εἰπὼν θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
 παιῶν' ἐπευφήμησεν, εὐθυμῶν ἐμέ.
 κἀγὼ τὸ Φοῖβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
 ἤλπιζον εἶναι, μαντικῇ βρῦον τέχνη.
 ὁ δ', αὐτὸς ὕμνων, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρων.
 αὐτὸς τὰδ' εἰπὼν, αὐτὸς ἔστιν ὁ κτανων
 τὸν παῖδα τὸν ἐμόν

C ὅταν τις τοιαῦτα λέγῃ περὶ θεῶν, χαλεπανοῦμέν τε καὶ χορὸν οὐ δῶσομεν, οὐδὲ τοὺς διδασκάλους ἐάσομεν ἐπι παιδείᾳ χρῆσθαι τῶν νέων, εἰ μέλλουσιν ἡμῖν οἱ φύλακες θεοσεβεῖς τε καὶ θεοὶ γίγνεσθαι, καθ' ὅσον ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον οἶόν τε. Παντάπασιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύπους τούτους συγχωρῶ καὶ ὡς νόμοις ἂν χρῶμην. ✓

Γ.

386 I. Τὰ μὲν δὴ περὶ θεοῦς, ἦν δ' ἐγώ, τοιαῦτ' ἄττα, ὡς ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὐθύς ἐκ παίδων τοῖς θεοῦς τε τιμήσουσι καὶ γουέας τήν τε ἀλλήλων φιλίαν μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις. Καὶ οἶμαί γ', ἔφη, ὀρθῶς ἡμῖν φαίνεσθαι. Τί δὲ δῆ; εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀνδρεῖοι, ἄρ' οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἶα αὐτοὺς ποιήσασθαι ἀνδρεῖον, ἔχοντα ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ δειμα; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε. Τί δέ; τὰν Ἄιδου ἡγούμενον εἶναι τε καὶ δεινὰ εἶναι οἶει τινὰ θανάτου ἀδεῆ ἔσεσθαι καὶ ἐν ταῖς μάχαις αἰρήσεσθαι πρὸ ἥττης τε καὶ δουλείας θάνατον; Οὐδαμῶς. Δεῖ δῆ, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ περὶ τούτων τῶν μύθων τοῖς ἐπιχειροῦσι λέγειν, καὶ δεῖσθαι μὴ λαιδορεῖν ἀπλῶς οὕτως τὰ ἐν Ἄιδου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπαινεῖν, ὡς οὐτ' ἀληθῆ λέγοντας οὐτ' ὠφέλιμα τοῖς μέλουσι μαχίμοις ἔσεσθαι. Δεῖ μέντοι, ἔφη. Ἐξαλείψομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τα τοιαῦτα,

βουλοίμην κ' ἐπάρορος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ — —

ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·
καὶ τὸ

οίκια δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανεῖη
 σμερδαλέ' εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοὶ περ·
 καὶ
 ὦ πόποι, ἦ ῥά τις ἔστι καὶ εἰν' Αἴδαο δόμοισι
 ψυχὴ καὶ εἶδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἐνὶ πάμπαν·
 καὶ τὸ

οἷα πεπνῦσθαι, ταὶ δὲ σκιὰ ἀτσοῦσι·
 καὶ
 ψυχὴ δ' ἐκ φεθέων πταμένη Ἄιδόσδε βεβήκει,
 ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἦβην·
 καὶ τὸ

ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἦ ὕτε καπνός,
 ὄχετο τετριγυῖα·

καὶ
 ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῶ ἄντρου θεσπεσίοιο
 τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀποπέσῃσιν
 ὄρμαθου ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλησιν ἔχονται,
 ὡς αἰ τετριγυῖαι ἄμ' ἦσαν.

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα Ὅμηρόν τε B
 καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπαίνειν ἂν διαγράψω-
 μεν, οὐχ ὡς οὐ ποιητικὰ καὶ ἡδέα τοῖς πολλοῖς ἀκούειν,
 ἀλλ' ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσοῦτῳ ἦττον ἀκουστέον παισὶ
 καὶ ἀνδράσιν, οὓς δεῖ ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανά-
 του μᾶλλον πεφοβημένους. Παντάπασι μὲν οὖν.

II. Οὐκοῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀνόματι πάντα
 τὰ δεινὰ τε καὶ φοβερὰ ἀποβλητέα, κωκυτούς τε καὶ στυ-
 γας καὶ ἐνέρους καὶ ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ C
 τύπου ὀνομαζόμενα φρίττειν δὴ ποιεῖ ὅσα ἔτη πάντας
 τοὺς ἀκούοντας. καὶ ἴσως εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι ἡμεῖς δὲ
 ὑπὲρ τῶν φυλάκων φοβούμεθα, μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης φρί-
 κης θερμότεροι καὶ μαλακώτεροι τοῦ δέοντος γένωνται
 ἡμῖν. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη, φοβούμεθα. Ἀφαιρετέα ἄρα;
 5*

Ναί. Τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον τε καὶ ποιητέον; Ἀἴθλα δὴ. Καὶ τοὺς ὀδυρμούς ἄρα ἐξαιρήσομεν
 D καὶ τοὺς οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν; Ἀνάγκη, ἔφη, εἶπερ καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει δὴ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὐ. φαμέν δὲ δὴ, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὐπερ καὶ ἐταῖρός ἐστι, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται. Φαμέν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γ' ἐκείνου ὡς δεινόν τι πεπονθότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δὴτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ
 E αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἐτέρου προσδεῖται. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἦκιστ' ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι υἱέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων. Ἦκιστα μέντοι. Ἦκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι, φέρειν δὲ ὡς πραότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὄρθῶς ἄρ' ἄν ἐξαιροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξί
 388 δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπουδαίαις, καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν, ἵνα ἡμῖν δυσχεραίνωσιν ὅμοια τούτοις ποιεῖν οὐς δὴ φαμέν ἐπὶ φυλακῇ τῆς χώρας τρέφειν. Ὄρθῶς, ἔφη. Πάλιν δὴ Ὀμήρου τε δεησόμεθα καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν μὴ ποιεῖν Ἀχιλλέα θεᾶς παῖδα

ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατακείμενον, ἄλλοτε δ' αὐτε ὑπτιον, ἄλλοτε δὲ πρηνη,

τοτὲ δ' ὀρθὸν ἀναστάντα

πλωῖζοντ' ἄλυνοντ' ἐπὶ θῖν' ἄλος ἀτρυγέτοιο,

B μὴδὲ ἀμφοτέρησι χερσὶν ἐλόντα κόνιν αἰθαλόεσσαν χευάμενον κακ κεφαλῆς, μὴδὲ ἄλλα κλαίοντά τε καὶ ὀδυρόμενον, ὅσα καὶ οἶα ἐκεῖνος ἐποίησε· μὴδὲ Πρίαμον ἐγγυὺς θεῶν γεγυότα λιτανεύοντά τε καὶ κυλινδούμενον κατὰ κόπρον,

ἐξονομακλήδην ὀνομάζοντ' ἄνδρα ἕκαστον.

πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεοὺς γε ποιεῖν ὄδυρομένους καὶ λέγοντας

ᾧμοι ἐγὼ θειλή, ᾧμοι δυσαριστοτόκεια·

εἰ δ' οὖν θεοὺς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆσαι οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥστε· ᾧ πόποι, φάναι,

ἢ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστν

ὀφθαλμοῖσιν ὄρωμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἤτορ·

καὶ

αἰ αἰ ἐγών, ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενoitιάδαο δαμῆναι.

III. Εἰ γάρ, ᾧ φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ νέοι σπουδῇ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῶεν ὡς ἀναξίως λενομένων, σχολῇ ἂν ἐαυτόν γέ τις ἄνθρωπον ὄντα ἀνάξιον ἡγήσαιο τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοιούτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲν αἰσχυρόμενος οὐδὲ καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσι παθήμασι θρήνους ἂν ἄδοι καὶ ὄδυρομύς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Δεῖ δέ γε

οὐχ, ὡς ἄρτι ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαιεν· ᾧ πειστέον, ἕως ἂν τις ἡμᾶς ἄλλω καλλίονι πείσῃ. Οὐ γὰρ οὖν δεῖ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις ἐφῆ ἰσχυρῷ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιούτον. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγον κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἂν τις ποιῆ, ἀποδεκτέον, 389

πολὺ δὲ ἦττον, εἰ θεοὺς. Πολὺ μέντοι, ἢ δ' ὅς. Οὐκ οὖν Ὀμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα [ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν],

ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,

ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δῶματα ποιπνύοντα,

οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἰ σύ, ἔφη, βούλει ἐμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὡς ἐν φαρμάκου εἶδει, δῆλον,

ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἄπτεον. Ἀἴλον, ἔφη. Τοῖς ἄρχουσι δὴ τῆς πόλεως εἶπερ τισὶν ἄλλοις προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἕνεκα ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς πόλεως· τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἄπτεον
 C τοῦ τοιοῦτου, ἀλλὰ πρὸς γε δὴ τοὺς τοιοῦτους ἄρχοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταῦτόν καὶ μείζον ἁμάρτημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκούντι πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος παθημάτων μὴ τάληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ τῆς νεῶς τε καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγουσι, ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυμμαχῶν πρῶξεως ἔχει. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἄν ἄρ' ἄλλον τινα
 D λαμβάνῃ ψευδόμενον ἐν τῇ πόλει τῶν οἰδημιουργοῖ ἐκασί, μάντιν ἢ ἰητήρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων, κολάσει ὡς ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεῶς ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν γε, ἢ δ' ὅς, ἐπί γε λόγῳ ἔργα τελεῖται. Τί δέ; σωφροσύνης ἄρα οὐ δεήσει. ἡμῖν τοῖς νεανίαις; Πῶς δ' οὐ; Σωφροσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα, ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι,
 E αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν, οἶμαι, καλῶς λέγεσθαι, οἶα καὶ Ὀμήρῳ Διομήδης λέγει,

τέττα, σιωπῇ ἦσο, ἐμῷ δ' ἐπιπεΐθεο μύθῳ,
 καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα, τὰ [ἴσαν μένεα πνεύοντες Ἀχαιοί]
 σιγῇ δειδιώτες σημάντορας,
 390 καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Καλῶς. Τί δέ; τὰ τοιάδε
 οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο
 καὶ τὰ τούτων ἐξῆς ἄρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις ἐν λόγῳ ἢ ἐν ποιήσει εἴρηκε νεανιεύματα ἰδιωτῶν εἰς ἄρχοντας; Οὐ καλῶς. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἰς γε σωφροσύνην νέοις ἐπιτήδεια ἀκούειν· εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται, θαναμαστόν οὐδέν· ἢ πῶς σοι φαίνεται; Οὕτως, ἔφη.

IV. Τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν παραπλεῖαι ὡς ἰ τράπεζαι

σίτου καὶ κρειῶν, μέθῃ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων B
οἰνοχόος φορέησι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι,
δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκού-
ειν νέω; ἢ τὸ

λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;
ἢ Δία, καθευδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων
καὶ μόνος ἐργηγορῶς ἃ ἐβουλεύσατο, τούτων πάντων
ῥαδίως ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν ἀφροδισίων ἐπι- C
θυμίαν, καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα τὴν Ἥραν, ὥστε μῆδ'
εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ βουλόμενον
χαμαὶ ξυγγίγνεσθαι, καὶ λέγοντα ὡς οὕτως ὑπὸ ἐπιθυμίας
ἔχεται, ὡς οὐδ' ὅτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἀλλήλους
φίλους λήθοντε τοκῆας;

οὐδὲ Ἄρεώς τε καὶ Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν δι'
ἕτερα τοιαῦτα. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ μοι φαίνεται
ἐπιτήδειον. Ἄλλ' εἰ πού τινες, ἦν δ' ἐγώ, καρτερίαι πρὸς D
ἅπαντα καὶ λέγονται καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀν-
δρῶν, θεατέον τε καὶ ἀκουστέον, οἶον καὶ τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

τέτλαθι δῆ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Παντάσασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε
ἐυτέον εἶναι τοὺς ἄνδρας οὐδὲ φιλοχρημάτους. Οὐδαμῶς. E
Οὐδ' ἀστέον αὐτοῖς ὅτι

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας·

οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸν Φοῖνικα ἐπαινετέον,
ὡς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα μὲν λαβόντι
ἐπαμύνειν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἄνευ δὲ δῶρων μὴ ἀπαλλάττε-
σθαι τῆς μήνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν Ἀχιλλεῖα ἀξιόσομεν οὐδ'
ὕμολογήσομεν οὕτω φιλοχρήματον εἶναι, ὥστε παρὰ τοῦ

Ἀγαμέμνωνος δῶρα λαβεῖν, καὶ τιμὴν αὐτὸν λαβόντα νε-
 391 κροῦ ἀπολύειν, ἄλλως δὲ μὴ θέλειν. Οὕκουν δίκαιόν γε,
 ἔφη, ἐπαινεῖν τὰ τοιαῦτα. Ὀκνωῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, δι'
 Ὅμηρον λέγειν, ὅτι οὐδ' ὄσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως
 φάναι καὶ ἄλλων λεγόντων πείθεσθαι, καὶ αὐτὸς ὡς πρὸς
 τὸν Ἀπόλλω εἶπεν

ἔβλαψάς μ' ἐκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·

ἦ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρεῖη·

B καὶ ὡς πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὄντα, ἀπειθῶς εἶχε καὶ
 μάχεσθαι ἔτοιμος ἦν· καὶ αὐτὸς τὰς τοῦ ἑτέρου ποταμοῦ
 Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας

Πατρόκλῳ ἦρωϊ, ἔφη, κόμην ὑπάσαιμι φέρεσθαι,
 νεκρῷ ὄντι, καὶ ὡς ἔδρασε τοῦτο, οὐ πειστέον. τὰς τε
 αὐτὸς Ἐκτορος ἔλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου καὶ τὰς
 τῶν ζωορρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν πυράν, ξύμπαντα ταῦ-
 τα οὐ φήσομεν ἀληθῆ εἰρησθαι, οὐδ' ἔασομεν πείθεσθαι
C τοὺς ἡμετέρους ὡς Ἀχιλλεύς, θεᾶς ὦν παῖς καὶ Πηλέως,
 σωφρονεστάτου τε καὶ τρίτου ἀπὸ Διός, καὶ ὑπὸ τῷ σο-
 φωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος, τοσαύτης ἦν ταραχῆς
 πλέως, ὥστ' ἔχειν ἐν αὐτῷ νόσηματε δύο ἐναντίω ἀλλή-
 λωιν, ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας καὶ αὐτὸς ὑπερηφα-
 νίαν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις.

V. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθώμεθα μηδ'
 ἑῷμεν λέγειν, ὡς Θησεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς Πειρίθους τε
D Διὸς ὠρμησεν οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἀρπαγὰς, μηδέ τιν' ἄλλον
 θεοῦ παῖδά τε καὶ ἦρω τολμῆσαι ἂν δεινὰ καὶ ἀσεβῆ ἐργά-
 σασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐτῶν· ἀλλὰ προσαναγ-
 κάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἢ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι
 ἢ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παῖδας, ἀμφοτέρωθεν δὲ μὴ λέγειν,
 μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους, ὡς οἱ θεοὶ κακὰ
E γεννώσι καὶ ἦρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελτίους. Ὅπερ γὰρ
 ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὐθ' ὅσια ταῦτα οὐτ' ἀληθῆ·

ἐπεδείξαμεν γάρ που, ὅτι ἐκ θεῶν κακὰ γίνεσθαι ἀδύνατον. Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ μὴν τοῖς γε ἀκούουσι βλαβερά· πᾶς γὰρ ἑαυτῷ ξυγγνώμην ἔξει κακῶ ὄντι, πεισθεὶς ὡς ἄρα τοιαῦτα πράττουσί τε καὶ ἔπραττον καὶ οἱ θεῶν ἀγχισποροὶ, Ζηνὸς ἐγγύς,

ὧν κατ' Ἰθαῖον πάγον

Διὸς πατρῷου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,
καὶ οὐ πῶ σφιν ἐξίτηλον αἶμα δαιμόνων.

ὧν ἔνεκα παυστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν πολλὴν εὐχέρειαν ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας. Κομιδῇ μὲν 392 οὖν, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων περὶ ὀριζομένοις οἴους τε λεκτέον καὶ μὴ; περὶ γὰρ θεῶν ὡς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώων καὶ τῶν ἐν Ἄιδου. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶη ἄν; Δῆλα δὴ. Ἀδύνατον δὴ, ὦ φίλε, ἡμῖν τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι τάξει. Πῶς; Ὅτι οἶμαι ἡμᾶς ἐρεῖν, ὡς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ κακῶς λέγουσι περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μὲν, εὐ- B δαίμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δὲ ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἐὰν λανθάνῃ, ἢ δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ἄδειν τε καὶ μυθολογεῖν· ἢ οὐκ οἶει; Εὖ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα. Οὐκοῦν ἐὰν ὁμολογῆς ὀρθῶς με λέγειν, φήσω σε ὁμολογηκέναι ἂ πάλαι ζητοῦμεν; Ὅρθως, ἔφη, ὑπέλαβες. Οὐκοῦν περὶ C ἀνθρώπων ὅτι τοιούτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὕρωμεν, οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐὰν τε δοκῇ ἐὰν τε μὴ τοιοῦτος εἶναι; Ἀληθέστατα, ἔφη.

VI. Τὰ μὲν δὴ λόγων περὶ ἐχέτω τέλος, τὸ δὲ λέξεως, ὡς ἐγώ μαι, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἄ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται. καὶ ὁ Ἀδελμάντος,

Τοῦτο, ἢ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὅ τι λέγεις. Ἀλλὰ μέντοι,
 D ἦν δ' ἐγώ, δεῖ γε. ἴσως οὖν τῆδε μᾶλλον εἴσει. ἄρ' οὐ
 πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἢ ποιητῶν λέγεται, διήγησις
 οὕσα τυγχάνει ἢ γεγονότων ἢ ὄντων ἢ μελλόντων; Τί
 γάρ, ἔφη, ἄλλο; Ἄρ' οὖν οὐχί ἤτοι ἀπλήθι διηγῆσαι ἢ διὰ
 μιμήσεως γιγνομένην ἢ δι' ἀμφοτέρων περαίνουσιν; Καί
 τοῦτο, ἢ δ' ὅς, ἐτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν. Γελοῖος,
 ἦν δ' ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ ἀσαφής. ὥσπερ οὖν
 E οἱ ἀδύνατοι λέγουν, οὐ κατὰ ὄλον ἀλλ' ἀπολαβῶν μέρος
 τι πειράσομαι σοι ἐν τούτῳ δηλῶσαι ὃ βούλομαι. καὶ μοι
 εἰπέ· ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητής
 φησι τὸν μὲν Χρῦσῆν δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολύ-
 σαι τὴν θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ
 893 οὐκ ἐτύγγανε, κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν;
 Ἔγωγε. Οἶσθ' οὖν ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν

καὶ ἐλίσσεται πάντας Ἀχαιοὺς,

Ἄτρεϊδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποητής καὶ οὐδ' ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν διά-
 νοίαν ἄλλοσε τρέπειν, ὡς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός· τὰ
 B δὲ μετὰ ταῦτα ὥσπερ αὐτὸς ᾧν ὁ Χρῦσης λέγει καὶ πειρά-
 ται ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα ποιῆσαι μὴ Ὅμηρον δοκεῖν εἶναι
 τὸν, λέγοντα ἀλλὰ τὸν ἱερέα, πρεσβύτην ὄντα· καὶ τὴν
 ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι οὕτω πεποιῆται διήγησιν περὶ
 τε τῶν ἐν Ἰλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὅλη Ὀδυσσεΐα
 παθημάτων. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν διήγησις μὲν
 ἐστὶ καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις ἐκάστοτε λέγῃ καὶ ὅταν τὰ μεταξὺ
 τῶν ῥήσεων; Πῶς γὰρ οὐ; Ἀλλ' ὅταν γέ τινα λέγῃ ῥῆσιν
 C ὡς τις ἄλλος ᾧν, ἄρ' οὐ τότε ὁμοιοῦν αὐτὸν φήσομεν ὅ
 τι μάλιστα τὴν αὐτοῦ λέξις ἐκάστῳ, ὃν ἂν προείπῃ ὡς
 ἐροῦντα; Φήσομεν τί γάρ; Οὐκοῦν τό γε ὁμοιοῦν ἑαυτὸν
 ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα μιμῆσθαι ἐστὶν ἐκείνον
 ᾧ ἂν τις ὁμοιοῦ; Τί μήν; Ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ, ὡς εἰκεν,

οὗτός τε καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ διὰ μιμήσεως τὴν διήγησιν
 ποιοῦνται. Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ δέ γε μηδαμοῦ ἑαυτὸν ἀπο-
 κρύπτοιο ὁ ποιητής, πᾶσα ἂν αὐτῷ ἄνευ μιμήσεως ἢ
 ποιήσις τε καὶ διήγησις γεγонуῖα εἴη. ἵνα δὲ μὴ εἴπῃς, ὅτι D
 οὐκ αὖ μανθάνεις, ὅπως ἂν τοῦτο γένοιτο, ἐγὼ φράσω.
 εἰ γὰρ Ὅμηρος εἰπῶν, ὅτι ἦλθεν ὁ Χρύσης τῆς τε θυγα-
 τρὸς λύτρα φέρων καὶ ἰκέτης τῶν Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ
 τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ ὡς Χρύσης γενόμενος ἔλε-
 γεν, ἀλλ' ἔτι ὡς Ὅμηρος, οἶσθ' ὅτι οὐκ ἂν μίμησις ἦν ἀλλ'
 ἀπλῆ διήγησις. εἶχε δ' ἂν ᾧδέ πως φράσω δὲ ἄνευ μέτρον·
 οὐ γὰρ εἰμι ποιητικός· ἐλθὼν ὁ Ἰερεὺς εὐχέτο ἐκείνοις μὲν E
 τοὺς θεοὺς δοῦναι ἐλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι,
 τὴν δὲ θυγατέρα οἱ λῦσαι δεξαμένους ἄποινα καὶ τὸν θεὸν
 αἰδεσθέντας. ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβον-
 το καὶ συνήρουν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἠγγράαιεν ἐντελλόμενος
 νῦν τε ἀπιέναι καὶ αὐτίς μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε σκῆ-
 πτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι· πρὶν δὲ
 λυθῆναι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἐν Ἄργει ἔφη γηράσειν μετὰ
 οὐ· ἀπιέναι δ' ἐκέλευε καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἴκαδε ἔλ- 394
 θοι. ὁ δὲ πρεσβύτης ἀκούσας ἔδιδεσέ τε καὶ ἀπῆει σιγῇ, ἀπο-
 χωρήσας δὲ ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι εὐχε-
 το, τὰς τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπομιμνή-
 σκων καὶ ἀπαιτῶν, εἰ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν
 ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρήσαιτο· ᾧν δὲ χάριν
 κατεύχετο τίσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἄδάρκρυα τοῖς ἐκείνου βέ-
 λεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ ἑταῖρε, ἄνευ μιμήσεως ἀπλῆ B
 διήγησις γίνεται. Μανθάνω, ἔφη.

VII. Μάνθανε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὐ
 ἐναντία γίννεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν
 φήσεων ἐξαιρῶν τὰ ἀμοιβαία καταλείπη. Καὶ τοῦτο, ἔφη,
 μανθάνω, ὅτι ἔστι τὸ περὶ τὰς τραγωδίας τοιοῦτον. Ὁρ-
 θότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἶμαί σοι ἤδη δηλοῦν ὁ

- ἐμπροσθεν οὐχ οἴός τ' ἦν, ὅτι τῆς ποιήσεώς τε καὶ μυθο-
 λογίας ἢ μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἐστίν, ὡσπερ σὺ λέγεις,
 τραγωδία τε καὶ κωμωδία, ἢ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ του
 ποιητοῦ· εὐροῖς δ' ἂν αὐτὴν μάλιστα πού ἐν διδυράμ-
 βοις· ἢ δ' αὖ δι' ἀμφοτέρων ἐν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσει,
 πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι, εἴ μου μανθάνεις. Ἀλλὰ ξυνίη-
 μι, ἔφη, ὃ τότε ἐβούλου λέγειν. Καὶ τὸ πρὸ τούτου δὴ
 ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν, ἃ μὲν λεκτέον, ἢδη εἰρησθαι,
 ὡς δὲ λεκτέον, ἔτι σκεπτέον εἶναι. Ἀλλὰ μέμνημαι. Τοῦτο
 τοίνυν αὐτὸ ἦν ὃ ἔλεγον ὅτι χρεῖη διομολογησάσθαι, πό-
 τερον ἐάσομεν τοὺς ποιητὰς μιμουμένους ἡμῖν τὰς διηγῆ-
 σεις ποιεῖσθαι, ἢ τὰ μὲν μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ
 ὅποια ἐκάτερα, ἢ οὐδὲ μιμεῖσθαι. Μαντεύομαι, ἔφη,
 σκοπεῖσθαί σε, εἴτε παραδεξόμεθα τραγωδίαν τε καὶ κω-
 μωδίαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ οὐ. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ·
 ἴσως δὲ καὶ πλείω ἔτι τούτων· οὐ γὰρ δὴ ἐγωγέπω οἶδα,
 ἀλλ' ὄπη ἂν ὁ λόγος ὡσπερ πνεῦμα φέρη, ταύτη ἰτέον.
 Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν, ὦ Ἀδείμαντε,
 ἄθροι, πότερον μιμητικούς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας
 ἢ οὐ; ἢ καὶ τοῦτο τοῖς ἐμπροσθεν ἔπεται, ὅτι εἰς ἕκαστος
 ἐν μὲν ἂν ἐπιτηδεύμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὐ,
 ἀλλ' εἰ τοῦτο ἐπιχειροῖ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων
 ἀποτυγχάνοι ἂν, ὥστ' εἶναι πού ἐλλόγιμος; Τί δ' οὐ μέ-
 λει; Οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλὰ
 ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι εὖ ὡσπερ ἐν οὐ δυνατός; Οὐ γὰρ οὖν.
 Σχολῆ ἄρα ἐπιτηδεύσει γέ τι ἅμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτη-
 δευμάτων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικός, ἐπεὶ
 πού οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα
 δύνανται οἱ αὐτοὶ ἅμα εὖ μιμεῖσθαι, οἷον κωμωδίαν καὶ
 τραγωδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματα ἄρτι τούτῳ ἐκάλεις;
 Ἐγωγέ· καὶ ἀληθῆ γέ λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοί.
 Οὐδὲ μὴν ῥαψωδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἅμα. Ἀληθῆ. Ἀλλ

οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμῳδοῖς τε καὶ τραγῳδοῖς οἱ αὐτοί· B
 πάντα δέ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὐ; Μιμήματα. Καὶ ἔτι
 γε τούτων, ὧ Ἀδείμαντε, φαίνεται μοι εἰς σμικρότερα
 κατακεκερματίσθαι ἢ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, ὥστ' ἀδυνα-
 τος εἶναι πολλὰ καλῶς μιμῆσθαι, ἢ αὐτὰ ἐκεῖνα πράττειν,
 ὧν δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἐστιν ἀφομοιώματα. Ἀληθέστατα,
 ἢ δ' ὅς.

VIII. Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς
 φύλακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμένους
 δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως πάνυ ἀκρι- C
 βεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν, ὅ τι μὴ εἰς τοῦτο φέρει, οὐ-
 δὲν δὴ δεοὶ ἂν αὐτοὺς ἄλλο πράττειν οὐδὲ μιμῆσθαι· ἐὰν δὲ
 μιμῶνται, μιμῆσθαι τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθύς ἐκ
 παιδῶν, ἀνδρείους, σάφρονας, ὀσίους, ἐλευθέρους, καὶ
 τὰ τοιαῦτα πάντα, τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε
 δεῖν εἶναι μιμήσασθαι, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχροῶν,
 ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ
 ἤσθησαι, ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρω διατελέσω- D
 σιν, εἰς ἔθνη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ κατὰ σῶμα καὶ
 φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν; Καὶ μάλα, ἢ δ' ὅς. Οὐ δὴ
 ἐπιτρέψομεν, ἦν δ' ἐγώ, ὧν φαμέν κήδεσθαι καὶ δεῖν
 αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, γυναῖκα μιμῆσθαι
 ἄνδρας ὄντας, ἢ νέαν ἢ πρεσβυτέραν, ἢ ἀνδρὶ λοιδορου-
 μένην ἢ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσαν τε καὶ μεγαλυχυομένην,
 ολομένην εὐδαίμονα εἶναι, ἢ ἐν ξυμφοραῖς τε καὶ πένθεσι
 καὶ θρήνοις ἐχομένην· κάμνουσαν δὲ ἢ ἐρῶσαν ἢ ὠδίνου- E
 σαν πολλοῦ καὶ δεήσομεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς.
 Οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους πράττοντας ὅσα δούλων.
 Οὐδὲ τοῦτο. Οὐδέ γε ἄνδρας κακοὺς, ὡς ἔοικε, δειλοὺς
 τε καὶ τὰ ἐναντία πράττοντας ὧν νῦν δὴ εἶπομεν, κακη-
 γοροῦντάς τε καὶ κωμῳδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολο-
 γοῦντας, μεθύοντας ἢ καὶ νήφοντας, ἢ καὶ ἄλλα ὅσα οἱ 396

τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ἀμαρτάνουσιν εἰς
 αὐτούς τε καὶ εἰς ἄλλους· οἶμαι δὲ οὐδὲ μαινομένοις ἐπι-
 στέον ἀφομοιοῦν αὐτούς ἐν λόγοις οὐδ' ἐν ἔργοις. γνω-
 στέον μὲν γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηροὺς ἄνδρας τε
 καὶ γυναῖκας, ποιητέον δὲ οὐδὲν τούτων οὐδὲ μιμητέον.
 Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δ'; ἦν δ' ἐγώ· χαλκεύοντας ἢ τι
 ἄλλο δημιουργοῦντας, ἢ ἐλαύνοντας τριήρεις ἢ κελεῦον-
 B τας τούτοις, ἢ τι ἄλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμητέον; Καὶ
 πῶς, ἔφη, οἷς γε οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν τούτων οὐδενὶ
 ἐξέσται; Τί δέ; ἵππους χρεμετίζοντας καὶ ταύρους μυκω-
 μένους καὶ ποταμοὺς ψοφοῦντας καὶ θάλατταν κτυποῦσαν
 καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὐτὰ τοιαῦτα ἢ μιμήσονται; Ἀλλ'
 ἀπειρήται αὐτοῖς, ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινομέ-
 νοις ἀφομοιοῦσθαι. Εἰ ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω ἂν σὺ
 λέγεις, ἔστι τι εἶδος λέξεώς τε καὶ διηγήσεως, ἐν ᾧ ἂν διη-
 C γοῖτο ὁ τῶ ὄντι καλὸς ἀγαθός, ὁπότε τι δέοι αὐτὸν λέ-
 γειν· καὶ ἕτερον αὐτὸν ἀνόμιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἂν ἐχοίτο
 αἰεὶ καὶ ἐν ᾧ διηγοῖτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ φύς τε καὶ τρα-
 φεῖς. Ποῖα δὴ, ἔφη, ταῦτα; Ὁ μὲν μοι δοκεῖ, ἦν δ'
 ἐγώ, μέτριος ἀνὴρ, ἐπειδὴν ἀφίκηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ
 λέξιν τινα ἢ πρᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθελήσειν ὡς αὐτὸς
 ὦν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοι-
 αύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφα-
 D λῶς τε καὶ ἐμφρόνως πράττοντα, ἐλάττω δὲ καὶ ἥττον
 ἢ ὑπὸ νόσων ἢ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἢ καὶ ὑπὸ μέθης
 ἢ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς· ὅταν δὲ γίγνηται κατὰ τινα ἑαυ-
 τοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐθελήσειν σπουδῇ ἀπεικάζειν ἑαυτὸν
 τῶ χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχύ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ,
 ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὦν τοῦ μιμεῖσθαι
 τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυσχεραίνων αὐτὸν ἐκμάττειν
 E τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων
 τῇ διανοίᾳ, ὅτι μὴ παιδιᾶς χάριν. Εἰκόσ, ἔφη.

IX. Οὐκοῦν διηγήσει χρήσεται οἷα ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τα τοῦ Ὀμήρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἢ λέξις μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμήσεως· ἢ οὐδὲν λέγω; Καὶ μάλα, ἔφη, οἶόν γε ἀνάγκη τὸν τύπον εἶναι τοῦ τοιοῦτου ρήτορος. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν τοιοῦτος αὖ, ὅσῳ ἂν φανυλότερος ᾖ, πάντα 397 τε μᾶλλον μιμήσεται καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμῆσθαι σπουδῆ τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἂ νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαζῶν καὶ ἀξόνων καὶ τροχιλίων καὶ σαλπύγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὀργάνων φωνάς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὀρνέων φθόγγους· καὶ ἔσται δὴ ἢ τούτου λέξις ἅπασα διὰ μιμή- B σεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἢ σμικρὸν τι διηγήσεως ἔχουσα; Ἀνάγκη, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο εἶδη τῆς λέξεως. Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη. Οὐκοῦν αὐτοῖν τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ εἴαν τις ἀποδιδῶ πρόπευσαν ἀρμονίαν καὶ ῥυθμὸν τῇ λέξει, ὀλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν γίγνεται λέγειν τῷ ὀρθῶς λέγοντι καὶ ἐν μιᾷ ἀρμονίᾳ — σμικραὶ γὰρ αἱ μεταβολαί — καὶ δὴ ἐν ῥυθμῷ ὡσαύτως παραπλησίῳ τινί; Κομιδῆ μὲν οὖν, C ἔφη, οὕτως ἔχει. Τί δὲ τὸ τοῦ ἑτέρου εἶδος; οὐ τῶν ἐναντίων δεῖται, πασῶν μὲν ἀρμονιῶν, πάντων δὲ ῥυθμῶν, εἰ μέλλει αὐτὸ οἰκείως λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν μεταβολῶν ἔχειν; Καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει. Ἄρ' οὖν πάντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἳ τι λέγοντες ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτων ἐπιτυγχάνουσι τύπῳ τῆς λέξεως ἢ τῷ ἑτέρῳ ἢ ἐξ ἀμφοτέρων τινὲς ξυγκεραυνύντες; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν D ποιήσομεν; ἦν δ' ἐγώ· πότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας τούτους παραδεξόμεθα ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἕτερον ἢ τὸν κεκραμένον; Ἐὰν ἢ ἐμῆ, ἔφη, νικᾷ, τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς

- μιμητὴν ἄκρατον. Ἄλλὰ μὴν, ὦ Ἀδείμαντε, ἡδύς γε καὶ ὁ κεκραμένος, πολὺ δὲ ἥδιστος παισὶ τε καὶ παιδαγωγοῖς ὁ ἐναντίος οὐ σὺ αἰρεῖ καὶ τῷ πλείστῳ ὄχλῳ. Ἡδιστος γάρ. Ἄλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀρμόττειν φαίης
- Ε τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστι διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐν πράττει. Οὐ γὰρ οὖν ἀρμόττει. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ πόλει τὸν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὐρήσομεν καὶ οὐ κυβερνήτην πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν καὶ οὐ δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν πολεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ πάντας οὕτω; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄνδρα δὴ, ὡς ἔοικε, δυνάμενον
- 398 ὑπὸ σοφίας παιτοδοπὸν γίνεσθαι καὶ μιμεισθαι πάντα χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτός τε καὶ τὰ ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῖμεν ἂν αὐτὸν ὡς ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἰπομεν δ' ἂν ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν οὐδὲ θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμὲν τε εἰς ἄλλην πόλιν μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες, αὐτοὶ δ' ἂν τῷ ἀύστηροτέρῳ καὶ ἀηδεστέρῳ ποιητῇ χρῶμεθα
- Β καὶ μυθολόγῳ ὠφελείας ἔνεκα, ὃς ἡμῖν τὴν τοῦ ἐπαικικοῦς λέξι μμοῖτο καὶ τὰ λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις τοῖς τύποις, οἷς κατ' ἀρχὰς ἐνομοθετησάμεθα, ὅτε τοὺς στρατιώταις ἐπεχειροῦμεν παιδεύειν. Καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως ἂν ποιοῖμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη. Νῦν δὴ, εἶπον ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἅ τε γὰρ λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον, εἴρηται. Καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.
- С X. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, το περὶ φῶδῆς τρόπου καὶ μελῶν λοιπόν; Ἀἴλα δὴ. Ἄρ' οὖν οὐ πᾶς ἦδη ἂν εὐροί, ἃ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν, οἷα δεῖ εἶναι, εἴπερ μέλλομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσειν; καὶ ὁ

Γλαύκων ἐπιγελάσας, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὐκ οὖν ἱκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι ξυμβαλέσθαι, ποτ' ἄττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν, ὑποπεύω μέντοι. Πάντως δήπου, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε ἱκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ τριῶν ἐστὶ D συγκαίμενον, λόγου τε καὶ ἁρμονίας καὶ ρυθμοῦ. Ναί, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἐστίν, οὐδὲν δήπου διαφέρει τοῦ μὴ ἀδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι οἷς ἄρτι προείπομεν καὶ ὡς-αύτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μὴν τήν γε ἁρμονίαν καὶ ρυθμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ. Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μέντοι θρηγῶν τε καὶ ὀδυρμῶν ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προσ-δεῖσθαι. Οὐ γὰρ οὖν. Τίνες οὖν θρηγῶδεις ἁρμονίαι; E λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός. Μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συν-τολυδιστί καὶ τοιαῦται τινες. Οὐκοῦν αὐται, ἦν δ' ἐγώ, ἀφαιρετέαι· ἄχρηστοι γὰρ καὶ γυναιξίν ἄς δεῖ ἐπιει-κεῖς εἶναι, μὴ ὅτι ἀνδράσιν. Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν μέθῃ γε φύλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ μαλακία καὶ ἀργία. Πῶς γὰρ οὐ; Τίνες οὖν μαλακαί τε καὶ συμποτικάι τῶν ἁρμο-νιῶν; Ἰαστί, ἦ δ' ὄς, καὶ λυδιστί, αἵτινες χαλαραὶ κα-λοῦνται. Ταύταις οὖν, ὦ φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν 399 ἔσθ' ὅ τι χρήσει; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστί λείπεσθαι καὶ φρυγιστί. Οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, τὰς ἁρμονίας, ἀλλὰ κατάλειπε ἐκείνην τὴν ἁρμονίαν, ἣ ἐν τε πολεμικῇ πράξει ὄντος ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαιῶ ἐργασίᾳ προεπόντως ἂν μιμήσαιο φθόγγους τε καὶ προσω-δίας, καὶ ἀποτυχόντος, ἢ εἰς τραύματα ἢ εἰς θανάτους ἰόντος ἢ εἰς τινα ἄλλην ξυμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι τού- B τοις παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμνηνομένου τὴν τύχην· καὶ ἄλλην αὐ ἐν εἰρηρικῇ τε καὶ μὴ βιαιῶ ἀλλ' ἐν ἐκουσίῳ πράξει ὄντος, ἢ τινά τι πείθοντός τε καὶ δεομένου, ἢ εὐχῇ θεῶν ἢ διδαχῇ καὶ νοουθετήσῃ ἀνθρωπον, ἢ τοῦ-

ναντίον ἄλλω δεομένῳ ἢ διδάσκοντι ἢ μεταπειθοντι ἑαυ-
 τὸν ἐπέχοντα, καὶ ἐκ τούτων πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ
 μὴ ὑπερηφάνως ἔχοντα, ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρώως
 C ἐν πᾶσι τούτοις πράττοντά τε καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀγα-
 πῶντα. ταύτας δύο ἁρμονίας, βίαιον, ἐκούσιον, δυσ-
 τυχοῦντων, εὐτυχοῦντων, σωφρόνων, ἀνδρείων [ἁρμο-
 νίας] αἰτινες φθόγγους μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας
 λείπε. Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἰτεῖς λείπειν, ἢ ἄς νῦν
 δὴ ἐγὼ ἔλεγον. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πολυχορδίας γε
 οὐδὲ παναρμονίου ἡμῖν δεήσει ἐν ταῖς ψδαῖς τε καὶ μέλε-
 σιν. Οὐ μοι, ἔφη, φαίνεται. Τριγώνων ἄρα καὶ πηκτί-
 D δων καὶ πάντων ὀργάνων, ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρ-
 μόνια, δημιουργοὺς οὐ θρέψομεν. Οὐ φαινόμεθα. Τί
 δέ; ἀυλοποιοὺς ἢ ἀυλητάς παραδέξει εἰς τὴν πόλιν; ἢ οὐ
 τοῦτο πολυχορδότατον, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια ἀυλοῦ
 τυγχάνει ὄντα μίμημα; Ἀἴηλα δὴ, ἢ δ' ὅς. Λύρα δὴ σοι,
 ἦν δ' ἐγώ, καὶ κιθάρα λείπεται καὶ κατὰ πόλιν χρήσιμα·
 καὶ αὐ κατ' ἀγροὺς τοῖς νομεῦσι σύριγξ ἂν τις εἴη. Ὡς
 E γοῦν, ἔφη, ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει. Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγώ,
 καινὸν ποιοῦμεν, ὧ φίλε, κρίνοντες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ
 τοῦ Ἀπόλλωνος ὄργανα πρὸ Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου
 ὀργάνων. Μὰ Δι', ἢ δ' ὅς, οὐ μοι φαινόμεθα. Καὶ νῆ
 τὸν κύνα, εἶπον, λελήθαμέν γε διακαθαίροντες πάλιν ἦν
 ἄρτι τρυφᾶν ἔφαμεν πόλιν. Σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς, ἢ
 δ' ὅς

XI. Ἴθι δὴ, ἔφην, καὶ τὰ λοιπὰ καθαίρωμεν. ἐπό-
 μενον γὰρ δὴ ταῖς ἁρμονίαις ἂν ἡμῖν εἴη τὸ περὶ ὄυθ-
 μούς, μὴ ποικίλους αὐτούς διώκειν μηδὲ παντοδαπὰς βιά-
 σεις, ἀλλὰ βίου ὄυθμούς ἰδεῖν κοσμοῦ τε καὶ ἀνδρείου
 400 τίνες εἰσίν· οὐς ἰδόντα τὸν πόδα τῷ τοιούτου λόγῳ ἀναγ-
 κάζειν ἔπεσθαι καὶ τὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ λόγον ποδί τε καὶ
 μέλει. οἵτινες δ' ἂν εἶεν οὗτοι οἱ ὄυθμοί, σὸν ἔργον,

ὥσπερ τὰς ἀρμονίας, φράσαι. Ἄλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν. ὅτι μὲν γὰρ τρί' ἄττα ἐστὶν εἶδη, ἐξ ὧν αἱ βάσεις πλέκονται, ὥσπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα, ὅθεν αἱ πᾶσαι ἀρμονίαι, τεθεαμένος ἂν εἴποιμι· ποῖα δὲ ποίου βίου μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν, ἦν δ' B ἐγώ, καὶ μετὰ Δάμωνος βουλευσόμεθα, τίνες τε ἀνελευθερίας καὶ ὕβρεως ἢ μανίας καὶ ἄλλης κακίας πρέπουσαι βάσεις, καὶ τίνας τοῖς ἐναντίοις λειπτέον ρυθμούς. οἶμαι δὲ με ἀκηκοέναι οὐ σαφῶς ἐνόπιόν τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ ξύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ ἠρῶν γε, οὐκ οἶδα ὅπως διακοσμοῦντος καὶ ἴσον ἄνω καὶ κάτω τιθέντος, εἰς βραχὺ τε καὶ μακρὸν γιγνόμενον, καί, ὡς ἐγῶμαι, ἱαμβον καὶ τιν' ἄλλον τροχαῖον ὀνόμαζε, μήκη δὲ καὶ βραχυτήτας προσῆπτε· καὶ τούτων τισὶν οἶμαι τὰς ἀγωγὰς C τοῦ ποδοῦ αὐτὸν οὐχ ἦττον ψέγειν τε καὶ ἐπαινεῖν ἢ τοὺς ρυθμούς αὐτούς, ἦτοι ξυναμφοτέρων τι· οὐ γὰρ ἔχω λέγειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὥσπερ εἶπον, εἰς Δάμωνα ἀναβελήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ σμικροῦ λόγου· ἢ σὺ οἶει; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Ἄλλὰ τόδε γε, ὅτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης τῶ εὐρύθμῳ τε καὶ ἄρρυθμῳ ἀκολουθεῖ, δύνασαι διελέσθαι; Πῶς δ' οὐ; Ἄλλὰ μὴν τὸ εὐρυθμόν γε καὶ τὸ ἄρρυθμον τὸ μὲν τῇ καλῇ λέξει D ἔπεται ὁμοιούμενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντία, καὶ τὸ εὐάρμοστον καὶ ἀνάρμοστον ὡσαύτως, εἴπερ ρυθμός γε καὶ ἀρμονία λόγῳ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο, ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις. Ἄλλὰ μὴν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά γε λόγῳ ἀκολουθητέον. Τί δ' ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὁ λόγος; οὐ τῶ τῆς ψυχῆς ἦθει ἔπεται; Πῶς γὰρ οὐ; Τῇ δὲ λέξει τᾶλλα; Ναί. Εὐλογία ἄρα καὶ εὐαρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ εὐρυθμία εὐηθεία ἀκολουθεῖ, οὐχ ἦν ἄνοϊαν οὐσαν ὑποκορι- E ζόμενοι καλοῦμεν ὡς εὐήθειαν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὐτε καὶ καλῶς τὸ ἦθος κατεσκευασμένην διάνοϊαν. Παντά-

πασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα
 τοῖς νέοις, εἰ μέλλουσι τὸ αὐτῶν πράττειν; Διωκτέα μὲν
 401 οὖν. Ἔστι δὲ γέ που πλήρης μὲν γραφικὴ αὐτῶν καὶ
 πᾶσα ἢ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ ποι-
 κιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὖ ἢ τῶν ἄλλων σκευῶν
 ἐργασία, ἔτι δὲ ἢ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἢ τῶν ἄλλων
 φυτῶν· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν εὐσχημοσύνη ἢ ἀσχη-
 μοσύνη. καὶ ἢ μὲν ἀσχημοσύνη καὶ ἀρρηθμία καὶ ἀναρ-
 μοστία κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δ' ἐναντία
 τοῦ ἐναντίου, σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἤθους, ἀδελφά
 τε καὶ μιμήματα. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

B XII. Ἄρ' οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον
 καὶ προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους ἐμ-
 ποιεῖν τοῖς ποιήμασιν ἢ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἢ καὶ τοῖς
 ἄλλοις δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον τὸ κα-
 κόηδες τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἀσχη-
 μον μῆτε ἐν εἰκόσι ζώων μῆτε ἐν οἰκοδομήμασι μῆτε ἐν
 ἄλλῳ μηδενὶ δημιουργουμένῳ ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἶός τε
 ὦν οὐκ ἐατέος παρ' ἡμῖν δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίας
 εἰκόσι τρεφόμενοι ἡμῖν οἱ φύλακες ὥσπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ,
 C πολλὰ ἐκάστης ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν δρεπό-
 μενοί τε καὶ νεμόμενοι, ἐν τι ξυνιστάντες λανθάνωσι κα-
 κὸν μέγα ἐν τῇ αὐτῶν ψυχῇ· ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς
 δημιουργοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἰχνεύειν τὴν τοῦ
 καλοῦ τε καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵν' ὥσπερ ἐν ὑγιεινῷ
 τόπῳ οἰκοῦντες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὁπόθεν
 ἂν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς
 ἀκοήν τι προσβάλλῃ, ὥσπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν
 D τόπων ὑγίειαν, καὶ εὐθύς ἐκ παιδῶν λανθάνῃ εἰς ὁμοιό-
 τητά τε καὶ φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ ἄγουσα;
 Πολὺ γὰρ ἂν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖεν. Ἄρ' οὖν,
 ἢν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, τούτων ἕνεκα κυριωτάτη ἐν

μουσικῇ τροφή, ὅτι μάλιστα καταδύεται εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὁ τε θυθμός καὶ ἀρμονία, καὶ ἐρρωμενέστατα ἄπτεται αὐτῆς, φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, εἴαν τις ὀρθῶς τραφῇ, εἰ δὲ μή, τούναντιον; καὶ Ε ὅτι αὖ τῶν παραλειπομένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἢ μὴ καλῶς φύντων ὀξύτατ' ἂν αἰσθάνοιτο ὁ ἐκεῖ τραφεὶς ὡς ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ δυσχεραίνων τὰ μὲν καλὰ ἐπαινοῖ καὶ χαίρων [καὶ] καταδεχόμενος εἰς τὴν ψυχὴν τρέφοιτ' ἂν ἀπ' αὐτῶν καὶ γίγνοιτο καλός τε κἀγαθός, τὰ 402 δ' αἰσχρὰ ψέγοι τ' ἂν ὀρθῶς καὶ μισοῖ ἔτι νέος ὢν, πρὶν λόγον δυνατὸς εἶναι λαβεῖν, ἐλθόντος δὲ τοῦ λόγου ἀσπάξοιτ' ἂν αὐτὸν γνωρίζων δι' οἰκειότητα μάλιστα ὁ οὕτω τραφεὶς; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἕνεκα ἐν μουσικῇ εἶναι ἡ τροφή. Ὡσπερ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γραμματῶν πέρι τότε ἱκανῶς εἶχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι ἡμᾶς ὀλίγα ὄντα ἐν ἅπασιν οἷς ἔστι περιφερόμενα, καὶ οὕτ' ἐν μικρῷ οὕτ' ἐν μεγάλῳ ἠτιμάζομεν αὐτά, ὡς Β οὐ δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προϋθθυμούμεθα διαγιγνώσκειν, ὡς οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν οὕτως ἔχοιμεν. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν καὶ εἰκόνας γραμμάτων, εἴ που ἢ ἐν ὕδασι ἢ ἐν κατοπτροῖς ἐμφαίνοντο, οὐ πρότερον γνωσόμεθα, πρὶν ἂν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ' ἔστι τῆς αὐτῆς τέχνης τε καὶ μελέτης; Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν, ὃ λέγω, πρὸς θεῶν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ οὔτε οὓς φαμεν ἡμῖν παιδευ- C τέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἂν τὰ τῆς σωφροσύνης εἶδη καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων αὖ ἐναντία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν καὶ ἐνόητα ἐν οἷς ἕνεστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν μικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; Πολλὴ ἀνάγκη,

D ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἐν τε τῇ
 ψυχῇ καλὰ ἦθῃ ἐνόντα καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα ἐκε-
 νοῖς καὶ ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου,
 τοῦτ' ἂν εἴῃ κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι;
 Πολύ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασιμώτατον. Πῶς
 δ' οὔ; Τῶν δὴ ὅ τι μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων ὁ γε
 μουσικὸς ἐρώφῃ ἂν· εἰ δὲ ἀξύμφωνος εἴῃ, οὐκ ἂν ἐρώφῃ.
 Οὐκ ἂν, εἰ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ μὲν-
 τοι τι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἂν ὥστ' ἐθέλειν ἀσπά-
 E ζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἔστι σοὶ ἢ γέγονε παι-
 δικά τοιαῦτα, καὶ συγχωρῶ· ἀλλὰ τότε μοι εἰπέ· σω-
 φροσύνη καὶ ἡδονὴ ὑπερβαλλούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ
 πῶς, ἔφη, ἢ γε ἐκφρονα ποιεῖ οὐχ ἥττον ἢ λύπη; Ἄλλὰ
 403 τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; Οὐδαμῶς. Τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασίᾳ;
 Πάντων μάλιστα. Μείζω δέ τινα καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἰ-
 πεῖν ἡδονὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ δ' ὅς,
 οὐδέ γε μανικωτέραν. Ὁ δὲ ὀρθὸς ἔρως πέφυκε κοσμοῦ
 τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν; Καὶ μάλα,
 ἦ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν οὐδὲ ξυγγενὲς
 ἀκολασίας τῷ ὀρθῷ ἔρωτι; Οὐ προσοιστέον. Οὐ προς-
 B οιστέον ἄρα αὕτη ἢ ἡδονή, οὐδὲ κοινωνητέον αὐτῆς
 ἐραστῇ τε καὶ παιδικοῖς ὀρθῶς ἐρῶσί τε καὶ ἐρωμένοις;
 Οὐ μέντοι, μὰ Δί', ἔφη, ὧ Σώκρατες, προσοιστέον. Οὕτω
 δὴ, ὡς ἔοικε, νομοθετήσεις ἐν τῇ οἰκισομένῃ πόλει φιλεῖν
 μὲν καὶ ξυνεῖναι καὶ ἄπτεσθαι ὥσπερ υἱέος παιδικῶν
 ἐραστὴν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πείθῃ· τὰ δ' ἄλλα οὕτως
 ὁμιλεῖν πρὸς ὃν τις σπουδάζει, ὅπως μηδέποτε δόξει μα-
 C κρότερα τούτων ξυγγίγνεσθαι· εἰ δὲ μή, ψόγον ἀμου-
 σίας καὶ ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα. Οὕτως, ἔφη. Ἄρ' οὖν,
 ἦν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος ἡμῖν ἔχειν ὁ περὶ μου-
 σικῆς λόγος; οἷ γοῦν δεῖ τελευτᾶν, τετελεύτηκε· δεῖ δε

που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἔρωτικά.
 Ἐὐμφημι, ἦ δ' ὄς.

XIII. Μετὰ δὴ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ
 νεανίαι. Τί μήν; Δεῖ μὲν δὴ καὶ ταύτη ἀκριβῶς τρέφε-
 σθαι ἐκ παίδων διὰ βίου, ἔχει δέ πως, ὡς ἐγῶμαι, ἄδε· D
 σκόπει δὲ καὶ σύ· ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ φαίνεται, ὃ ἂν χρηστὸν
 ἦ σῶμα, τοῦτο τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ
 τοῦναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν
 ὡς οἶόν τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται; Καὶ ἐμοί,
 ἔφη, οὕτως. Οὐκοῦν εἰ τὴν διάνοιαν ἱκανῶς θεραπεύ-
 σαντες παραδοῖμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖ-
 σθαι, ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ E
 μακρολογῶμεν, ὀρθῶς ἂν ποιῶμεν; Πάνυ μὲν οὖν.
 Μέθης μὲν δὴ εἶπομεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς· παντὶ γάρ
 που μᾶλλον ἐγχωρεῖ ἢ φύλακι μεθυσθέντι μὴ εἰδέναι,
 ὅπου γῆς ἐστίν. Γελοῖον γάρ, ἦ δ' ὄς, τὸν γε φύλακα φύ-
 λακος δεῖσθαι. Τί δὲ δὴ σίτων πέρι; ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ
 ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγῶνος· ἦ οὐχί; Ναί. Ἄρ' οὖν ἡ
 τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἕξις προσήκουσ' ἂν εἴη τούτοις; 404
 Ἴσως. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώθης αὕτη γέ τις καὶ σφαλερὰ
 πρὸς ὑγίειαν· ἦ οὐχ ὀρθῶς ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον, καὶ
 ἐὰν σμικρὰ ἐκβῶσι τῆς τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ
 σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι οἱ ἀσκηταί; Ὅρθῶ. Κομποτέρας
 δὴ τινος, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκήσεως δεῖ τοῖς πολεμικοῖς ἀθλη-
 ταῖς, οὓς γε ὥσπερ κύνας ἀγρύπνους τε ἀνάγκη εἶναι καὶ
 ὅ τι μάλιστα ὀξὺ ὄραῖν καὶ ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς
 ἐν ταῖς στρατείαις μεταβάλλοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν B
 ἄλλων σίτων καὶ εἰλήσεων καὶ χειμῶνων μὴ ἀκροσφαλεῖς
 εἶναι πρὸς ὑγίειαν. Φαίνεται μοι. Ἄρ' οὖν ἡ βελτίστη
 γυμναστικὴ ἀδελφὴ τις ἂν εἴη τῆς μουσικῆς, ἦν ὀλίγον
 πρότερον διῆμεν; Πῶς λέγεις; Ἀπλῆ που καὶ ἐπεικῆς
 γυμναστικῆ, καὶ μάλιστα ἡ τῶν περὶ τὸν πόλεμον. Πῆ

δῆ; Καὶ παρ' Ὀμήρου, ἦν δ' ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν-
 τις. οἴσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατείας ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἐστιᾶ-
 C σεσιν οὔτε ἰχθύσιον αὐτοὺς ἐστιᾶ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ
 ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἐφθοῖς κρέασιν ἀλλὰ μόνον
 ὀπτοῖς, ἃ δὴ μάλιστ' ἂν εἴη στρατιώταις εὖπορα· παν-
 ταχοῦ γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὐτῶ τῷ πυρὶ χρῆσθαι εἰπο-
 ρώτερον ἢ ἀγγεῖα ξυμπεριφέρειν. Καὶ μάλα. Οὐδὲ μὴν
 ἡδυσμάτων, ὡς ἐγῶμαι, Ὅμηρος πώποτε ἐμνήσθη· ἢ
 τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἴσασιν, ὅτι τῷ μέλλοντι
 σώματι εὖ ἔξειν ἀφεκτέον τῶν τοιούτων ἀπάντων; Καὶ
 D ὀρθῶς γε, ἔφη, ἴσασί τε καὶ ἀπέχονται. Συρακοσίαν δέ,
 ᾧ φίλε, τράπεξαν καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψου, ὡς ἔοι-
 κας, οὐκ ἀνείεις, εἶπερ σοι ταῦτα δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν. Οὐ
 μοι δοκῶ. Ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι
 ἀνδράσι μέλλουσιν εὖ σώματος ἔξειν. Παντάπασι μὲν
 οὖν. Οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς δοκούσας εἶναι
 εὐπαθείας; Ἀνάγκη. Ὅλην γάρ, οἶμαι, τὴν τοιαύτην
 σίτησιν καὶ διαίταν τῇ μελοποιᾷ τε καὶ ᾠδῇ τῇ ἐν τῷ
 E παναρμονίῳ καὶ ἐν πᾶσι θυθμοῖς πεποιημένη ἀπεικάζου-
 τες ὀρθῶς ἂν ἀπεικάζοιμεν. Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν ἐκεῖ
 μὲν ἀκολασίαν ἢ ποικιλίαν ἐνέτικτεν, ἐνταῦθα δὲ νόσον, ἢ
 δὲ ἀπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν ἐν ψυχαῖς σωφροσύνην,
 κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν σώμασιν ὑγίειαν; Ἀληθέστατα,
 405 ἔφη. Ἀκολασίας δὲ καὶ νόσων πληθυσσῶν ἐν πόλει ἄρ'
 οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεία πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ δικα-
 νικὴ τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ ἐλευθέροι
 πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάξωσιν; Τί γὰρ οὐ
 μέλλει;

XIV. Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχροῦ παιδείας ἐν πόλει
 ἄρα μὴ τι μείζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον, ἢ τὸ δεῖσθαι
 ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων, μὴ μόνον τοὺς φαύλους τε
 καὶ χειροτέχνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχήματι

προσποιουμένους τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ καὶ B
ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῶ παρ' ἄλλων, ὡς
δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆ-
σθαι, καὶ ἀπορία οἰκειῶν; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἰσχ-
στον. Ἡ δοκεῖ σοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτου αἰσχίον εἶναι τοῦτο,
ὅταν τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις
φεύγων τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπει-
ροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῆ καλλωπίζεσθαι, ὡς
δεινὸς ὢν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφάς C
στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστρα-
φῆναι λυγίζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα
σμικρῶν τε καὶ οὐθενὸς ἀξίων ἔνεκα, ἀγνοῶν, ὅσῳ κάλ-
λιον καὶ ἄμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὐτῷ μηδὲν
δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ; Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη,
ἐκείνου ἔτι αἰσχίον. Τὸ δὲ ἰατρικῆς, ἦν δ' ἐγώ, δεῖσθαι, ὅ
τι μὴ τραυμάτων ἔνεκα ἢ τινῶν ἐπετείων νοσημάτων ἐπι-
πεσόντων, ἀλλὰ δι' ἀργίαν τε καὶ δίαιταν οἷαν διήλθο- D
μεν ρευμάτων τε καὶ πνευμάτων ὥσπερ λίμνας ἐμπιπλα-
μένους φύσας τε καὶ κατάρρους νοσήμασιν ὀνόματα τί-
θεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομποὺς Ἀσκληπιάδας, οὐκ
αἰσχρὸν δοκεῖ; Καὶ μάλ', ἔφη, ὡς ἀληθῶς καινὰ ταῦτα
καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὀνόματα. Οἶα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς οἶμαι,
οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ· τεκμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ
υἱεῖς ἐν Τροίᾳ Εὐρυπύλῳ τετραμένῳ ἐπ' οἶνον Πρά- E
μνειον ἄλφιτα πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέν- 406
τα, ἃ δὴ δοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, οὐκ ἐμέμψαντο τῇ
δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰωμένῳ ἐπετίμησαν. Καὶ
μὲν δὴ, ἔφη, ἄτοπόν γε τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι. Οὐκ, εἰ
γ' ἐννοεῖς, εἶπον, ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων
ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιάδαι οὐκ ἐχρῶντο,
ὡς φασι, πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι· Ἡρόδικος δὲ παιδο-
τριβῆς ὢν καὶ νοσώδης γενόμενος, μίξας γυμναστικῆ

- B** *ιατρικῆ, ἀπέκναισε πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' ἄλλους ὕστερον πολλούς. Πῆ δὴ; ἔφη. Μακρόν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν θάνατον αὐτῷ ποιήσας. παρακολουθῶν γὰρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὄντι οὔτε ἰάσασθαι, οἶμαι, οἴός τ' ἦν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε πάντων ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη ἀποκναιόμενος, εἴ τι τῆς εἰωθυίας διαίτης ἐκβαίη, δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ σοφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο. Καλὸν ἄρα τὸ γέρας, ἔφη, τῆς τέχνης ἠνέγκατο. Οἶον εἰκός, ἦν δ' ἐγώ,*
- C** *τὸν μὴ εἰδότα, ὅτι Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοία οὐδὲ ἀπειρία τούτου τοῦ εἶδους τῆς ἰατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομουμένοις ἔργον τι ἐκάστω ἐν τῇ πόλει προστέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι, καὶ οὐδενὶ σχολῆ διὰ βίου κάμνειν ἰατρευομένῳ· ὃ ἡμεῖς γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ δὲ τῶν πλουσίων τε καὶ εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ αἰσθανόμεθα. Πῶς; ἔφη.*
- D** *XV. Τέκτων μὲν, ἦν δ' ἐγώ, κάμνων ἀξιοὶ παρὰ τοῦ ἱατροῦ φάρμακον πιῶν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα ἢ κάτω καθαρθεῖς ἢ καύσει ἢ τομῇ χρῆσάμενος ἀπηλλάχθαι· ἐὰν δέ τις αὐτῷ μακρὰν δίαιταν προστάττη, πιλιδιά τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεῖς καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα, ταχὺ εἶπεν ὅτι οὐ σχολὴ κάμνειν οὐδὲ λυσιτελεῖ οὕτω ζῆν, νοσήματι τὸν νοῦν προσέχοντα, τῆς δὲ προκειμένης ἐργασίας ἀμελοῦντα· καὶ μετὰ ταῦτα χαιρῶν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἱατρῷ,*
- E** *εἰς τὴν εἰωθυίαν δίαιταν ἐμβάς, ὑγῆς γενόμενος ζῆ τὰ ἑαυτοῦ πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἱκανὸν ἦ τὸ σῶμα ὑπενεργεῖν, τελευτήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη. Καὶ τῷ τοιούτῳ μὲν γ', ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὕτως ἰατρικῇ χρῆσθαι. Ἄρ', ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, ὃ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ ἔλυσιτέλει ζῆν; Ἀῆλον, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πλούσιος, ὥς φαμεν, οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον ἔργον προκειμένον, οὐ ἀναγκαζομένῳ ἀπέχεσθαι ἀβίωτον. Οὐκουν δὴ λέγεται γε. Φωκυ-*

λίδου γάρ, ἣν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις, πῶς φησὶ δεῖν, ὅταν τῷ ἤδη βίος ἦ, ἀρετὴν ἀσκεῖν. Οἶμαι δέ γε, ἔφη, καὶ πρότερον. Μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς διδάξωμεν, πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ἢ νοσοτροφία τε- B
κτονικῇ μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακείμενον οὐδὲν ἐμποδίζει. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἣ δ' ὅς, σχεδὸν γέ τι πάντων μάλιστα ἦ γε περαιτέρῳ γυμναστικῆς ἢ περιττῆ αὐτῆ ἐπιμέλεια τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἐδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς δύσκολος. Τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις ἀστινασοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπῇ, κεφαλῆς τινὰς αἰεὶ C
διατάσεις καὶ ἰλιγγούς ὑποπτέουσας καὶ αἰτιωμένῃ ἐκ φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι, ὥστε, ὅπῃ ταύτῃ ἀρετὴ ἀσκεῖται καὶ δοκιμάζεται, πάντῃ ἐμπόδιος· κάμνειν γὰρ οἰεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λήγειν περὶ τοῦ σώματος. Εἰκόσ γ', ἔφη. Οὐκοῦν ταῦτα γιννώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν τοὺς μὲν φύσει τε καὶ διαίτῃ ὑγιεινῶς ἔχοντας τὰ σώματα, νόσημα δέ τι ἀποκεκριμένον ἴσχοντας ἐν αὐ- D
τοῖς, τούτοις μὲν καὶ ταύτῃ τῇ ἔξει καταδεῖξαι ἰατρικὴν, φαρμακοῖς τε καὶ τομαῖς τὰ νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰωθυῖαν προστάττειν δίαιταν, ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι, τὰ δ' εἴσω διὰ παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν διαίταις κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέ-
οντα μακρὸν καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ὡς τὸ εἰκόσ, ἕτερα τοιαῦτα φντεῦν, ἀλλὰ τὸν μὴ δυνάμενον ἐν τῇ καθεστηκυῖα περιόδῳ ζῆν μὴ οἰεσθαι E
δεῖν θεραπεύειν, ὡς οὔτε αὐτῷ οὔτε πόλει λυσίτελης; Πολιτικόν, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιόν. Δῆλον, ἣν δ' ἐγώ· καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ὅτι τοιοῦτος ἦν, οὐχ ὀφᾶς ὡς καὶ ἐν Τροίᾳ ἀγαθοὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ ἰατρικῇ, ὡς 408

ἐγὼ λέγω, ἐχρῶντο; ἢ οὐ μέμνησαι, ὅτι καὶ τῷ Μενέλεω ἐκ τοῦ τραύματος οὐδ' ὁ Πάνδαρος ἔβαλεν

αἱμ' ἐκμυζήσαντ' ἐπὶ τ' ἥπια φάρμακ' ἔπασσον, ὅτι δ' ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἢ πιεῖν ἢ φαγεῖν οὐδὲν μᾶλλον ἢ τῷ Εὐρυπύλῳ προσέταττον, ὡς ἰκανῶν ὄντων τῶν φαρμάκων ἰάσασθαι ἄνδρας πρὸ τῶν τραυμάτων ὑγιεινούς
 B τε καὶ κοσμίους ἐν διαίτῃ, κἄν εἰ τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα κυκεῶνα πιόντες, νοσῶδη δὲ φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις ᾤοντο λυσιτελεῖν ξῆν, οὐδ' ἐπὶ τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς, οὐδ' εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἶεν. Πάνυ κομφούς, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιοῦ παῖδας.

XVI. Πρέπει, ἦν δ' ἐγώ. καίτοι ἀπειθοῦντές γε ἡμῖν οἱ τραγωδιοποιοὶ τε καὶ Πίνδαρος Ἀπόλλωνος μὲν φασιν
 C Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆναι πλούσιον ἄνδρα θανάσιμον ἤδη ὄντα ἰάσασθαι, ὅθεν δὴ καὶ κερωνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρημένα οὐ πειθόμεθα αὐτοῖς ἀμφοτέρω, ἀλλ' εἰ μὲν θεοῦ ἦν, οὐκ ἦν, φήσομεν, αἰσχροκερδῆς, εἰ δ' αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἦν θεοῦ. Ὀρθότατα, ἦ δ' ὅς, ταῦτά γε. ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἄρ' οὐκ ἀγαθὸς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἶεν δ' ἄν που μάλιστα τοιοῦτοι, ὅσοι πλείστους
 D μὲν ὑγιεινούς, πλείστους δὲ νοσῶδεις μετεχειρίσαντο, καὶ δικαστὰν αὐτῶσάντως οἱ παιτοδοπαῖς φύσεσιν ὠμιληκότες. Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθὸς λέγω· ἀλλ' οἶσθα οὐς ἡγοῦμαι τοιούτους; Ἄν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ· σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πράγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἦρου. Πῶς; ἔφη. Ἴατροὶ μὲν, εἶπον, δεινότατοι ἂν γένοιοντο, εἰ ἐκ παίδων ἀρξάμενοι πρὸς τῷ μανθάνειν τὴν τέχνην ὡς
 E πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὁμιλήσειαν καὶ αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει. οὐ γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν· οὐ

γὰρ ἂν αὐτὰ ἐνεχώρει κακὰ εἶναι ποτε καὶ γενέσθαι· ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἢ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὐσαν εὖ τι θεραπεύειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Δικαστῆς δέ γε, ὦ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἢ οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς 409 ψυχαῖς τεθρόσθαι τε καὶ ὠμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἡδίκηκυῖαν διεξεληλυθέναι, ὥστε ὀξέως ἀφ' αὐτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, οἷον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ' ἄπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἡθῶν νέαν οὐσαν γεγενῆσθαι, εἰ μέλλει καλὴ καγαθὴ οὐσα κρίνειν ὑγιᾶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ ἐπιεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἅτε οὐκ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὁμοιο- B παθῆ τοῖς πονηροῖς. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσιν. Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὄψιμαθῆ γεγενοῦτα τῆς ἀδικίας οἷόν ἐστιν· οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ἡσθημένον, ἀλλ' ἄλλοτριαν ἐν ἄλλοτριαῖς μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι, οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρίᾳ οἰκείᾳ κεχρημένον. Γενναιότα- C τος γοῦν, ἔφη, εἴοικεν εἶναι ὁ τοιοῦτος δικαστῆς. Καὶ ἀγαθός γε, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ ἠρώτας· ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, ὁ πολλὰ αὐτὸς ἡδίκηκῶς καὶ πανουργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὁμοίοις ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυτέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὐ φαίνεται, ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιᾶς D ἡθῶς, ἅτε οὐκ ἔχων παράδειγμα τοῦ τοιούτου· πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ.

XVII. Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρὴ τὸν δικα-

στὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθὸν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότε-
 ρον. πονηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὐποτ' ἄν
 γνοίη, ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης χρόνον ἅμα αὐτῆς
 E τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται. σοφὸς οὖν οὗτος, ὡς
 μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυν-
 δοκεῖ. Οὐκοῦν καὶ ἰατρικὴν, οἷαν εἴπομεν, μετὰ τῆς
 τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αἱ τῶν
 110 πολιτῶν σοὶ τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς
 θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μὴ, ὅσοι μὲν κατὰ σῶμα τοιοῦτοι,
 ἀποθνήσκουσιν ἐάσουσι, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς
 καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦσιν; Τὸ γοῦν ἄριστον,
 ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσι καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφαν-
 ται. Οἱ δὲ δὴ νέοι, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον ὅτι εὐλαβήσονται
 σοὶ δικαστικῆς εἰς χρεῖαν ἵεναι, τῇ ἀπλῇ ἐκείνῃ μουσικῇ
 χρώμενοι, ἦν δὴ ἔφαμεν σωφροσύνην ἐντίκτειν. Τί μὴν;
 B ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ ταῦτ' ἔχνη ταῦτα ὁ μουσικὸς γυ-
 μναστικὴν διώκων, ἐὰν ἐθέλῃ, αἰρήσει, ὥστε μηδὲν ἰα-
 τρικῆς δεῖσθαι ὅ τι μὴ ἀνάγκη; Ἐμοιγε δοκεῖ. Αὐτὰ μὴν
 τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόρους πρὸς τὸ θυμοειδὲς τῆς φύ-
 σεως βλέπων κάκεινο ἐγείρων πονήσει μᾶλλον ἢ πρὸς
 ἰσχύν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀθληταὶ ῥώμης ἕνεκα σιτία
 καὶ πόρους μεταχειρίζονται. Ὁρθότατα, ἦ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν,
 ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ οἱ καθιστάντες μουσικῇ καὶ
 C γυμναστικῇ παιδεύειν οὐχ οὐ ἕνεκά τινες οἴονται καθι-
 σταῖσιν, ἵνα τῇ μὲν τὸ σῶμα θεραπεύουιντο, τῇ δὲ τὴν
 ψυχὴν; Ἄλλὰ τί μὴν; ἔφη. Κινδυνεύουσιν, ἦν δ' ἐγώ,
 ἀμφοτέρω τῆς ψυχῆς ἕνεκα τὸ μέγιστον καθιστάναι. Πῶς
 δὴ; Οὐκ ἐννοεῖς, εἶπον, ὡς διατίθενται αὐτὴν τὴν δια-
 νοίαν, οἱ ἂν γυμναστικῇ μὲν διὰ βίου ὀμιλήσωσι, μουσι-
 κῆς δὲ μὴ ἀψωνται; ἢ ὅσοι ἂν τοῦναντίον διατεθῶσιν;
 D Τίνος δέ, ἦ δ' ὅς, πέρι λέγεις; Ἀργιότητός τε καὶ σκληρό-
 τητος, καὶ αὐτὴν μαλακίας τε καὶ ἡμερότητος, ἦν δ' ἐγώ.

Εγωγε, ἔφη, ὅτι οἱ μὲν γυμναστικῆ ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ μουσικῆ μαλακώτεροι αὖ γίνονται ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς. Καὶ μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἄγριον τὸ θυμοειδὲς ἂν τῆς φύσεως παρέχοιτο, καὶ ὀρθῶς μὲν τραφέν ἀνδρεῖον ἂν εἴη, μᾶλλον δ' ἐπιταθὲν τοῦ δέοντος σκληρόν τε καὶ χαλεπὸν γίγνοιτ' ἂν, ὡς τὸ εἰκός. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Τί δέ; τὸ ἡμέρον οὐχ ἡ φιλόσοφος ἂν ἔχει φύσις; καὶ μᾶλλον μὲν ἀνεθύντος αὐτοῦ μαλακώτερον εἴη τοῦ δέοντος, καλῶς δὲ τραφέντος ἡμερόν τε καὶ κόσμιον; Ἔστι ταῦτα. Δεῖν δέ γε φαμεν τοὺς φύλακας ἀμφοτέρω εἶχειν τούτω τῶ φύσει. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἡρμόσθαι δεῖ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας; Πῶς δ' οὐ; Καὶ τοῦ μὲν ἡρμοσμένου σώφρων τε καὶ ἀνδρεία ἢ ψυχὴ; 411 Πάνυ γε. Τοῦ δὲ ἀναρμόστου δειλὴ καὶ ἄγροικος; Καὶ μάλα.

XVIII. Οὐκοῦν ὅταν μὲν τις μουσικῆ παρέχῃ καταλείν καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὧτων ὥσπερ διὰ χώνης ἃς νῦν δὴ ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ μαλακὰς καὶ θρηνηώδεις ἀρμονίας, καὶ μινυρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς ᾠδῆς διατελῆ τὸν βίον ὅλον, οὗτος τὸ μὲν πρῶτον, εἰ τι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σίδηρον ἐμάλαξε καὶ χρήσιμον ἐξ ἀχρήστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν· ὅταν δ' ἐπέχων μὴ ἀνίη ἀλλὰ κηλῆ, τὸ μετὰ τοῦτο ἦδη τῆκει καὶ λείβει, ἕως ἂν ἐκτῆξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ εἰ μὲν γε, ἦν δ' ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς φύσει ἄθυμον λάβῃ, ταχὺ τοῦτο διεπράξατο· εἰ δὲ θυμοειδῆ, ἀσθενῆ ποιήσας τὸν θυμὸν ὀξύρροπον ἀπειργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ κατασβεννύμενον. ἀκρόχοιοι οὖν καὶ ὀργίλοι ἀντὶ θυμοειδοῦς γεγέννηται, δυσκολίας ἐμπλοεῖ. Κομιδῆ μὲν οὖν. Τί δέ; ἂν αὖ γυμναστικῆ πολλὰ πονῆ καὶ εὐωχῆται εὐ μάλα, μουσικῆς δὲ

καὶ φιλοσοφίας μὴ ἄπτηται, οὐ πρῶτον μὲν εὐ ἰσχωρῶν τὸ σῶμα φρονήματός τε καὶ θυμοῦ ἐμπίπλονται καὶ ἀνδρειότερος γίνεταί αὐτὸς αὐτοῦ; Καὶ μάλα γε. Τί δαί; ἐπειδὴν ἄλλο μηδὲν πράττει μηδὲ κοινῶν Μούσης μηδαμῆ, D οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἅτε οὔτε μαθήματος γευόμενον οὔθενος οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε τῆς ἄλλης μουσικῆς, ἀσθενές τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν γίνεταί, ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον οὔδὲ τρεφόμενον οὔδὲ διακαθαιρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Οὕτως, ἔφη. Μισολόγος δὴ, οἶμαι, ὁ τοιοῦτος γίνεταί καὶ ἄμουσος, καὶ πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὔδεν ἐτι E χρῆται, βία δὲ καὶ ἀγριότητι ὡσπερ θηρίον πρὸς πάντα [διαπράττεται], καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀρρυθμίας τε καὶ ἀχαριστίας ζῆ. Παντάπασι, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Ἐπὶ δὴ δὴ ὄντε τούτω, ὡς ἔοικε, δύο τέχνα θεῶν ἐγὼ γ' ἂν τινα φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικήν τε καὶ γυμναστικήν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ μὴ εἰ πάρεργον, ἀλλ' ἐπὶ 412 ἐκείνω, ὅπως ἂν ἀλλήλοισιν ξυναρμοσθῆτον ἐπιτετινομένα καὶ ἀνιεμένω μέχρι τοῦ προσήκοντος. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Τὸν κάλλιστ' ἄρα μουσικῆ γυμναστικῆν κεραυνύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν φαίμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ ἐναρμοστότατον, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυμισταίντα. Εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ὦ Γλαύκων, δεήσει τοῦ τοιούτου τινὸς ἀεὶ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σώζεσθαι; Δεήσει μέντοι ὡς B οἷόν τέ γε μάλιστα.

XIX. Οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς οὔτοι ἂν εἶεν. χορείας γὰρ τί ἂν τις διεξίει τῶν τοιούτων καὶ θήρας τε καὶ κνηγέσια καὶ γυμνικούς ἀγῶνας καὶ ἱππικούς; σχεδὸν γὰρ τι δῆλα δὴ ὅτι τούτοις ἐπόμενα δεῖ

ἀντὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπὰ εὐρεῖν. Ἴσως, ἦ δ' ὅς, οὐ
 χαλεπά. Ἐἴεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῖν
 διαιρετέον εἴη; ἄρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσὶ τε
 καὶ ἄρξονται; Τί μήν; Ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς ἄρ- C
 χοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους, δῆλον;
 Ἀῖνον. Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν; Καὶ τοῦτο. Οἱ
 δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἄρ' οὐ γεωργικώτατοι γίνονται;
 Ναί. Νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι,
 ἄρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως; Ναί. Οὐκοῦν φρονί-
 μους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ἐτι κηδε-
 μόνας τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κηδοῖτο δέ γ' ἂν τις D
 μάλιστα τούτου ὃ τυχάνοι φιλῶν. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν
 τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ὃ ξυμφέρειν ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ
 καὶ ἑαυτῷ καὶ [ὅταν μάλιστα] ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος
 οἶδοιτο ξυμβάλειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ, τοῦναν-
 τίον. Οὕτως, ἔφη. Ἐκλεκτέον ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων
 τοιούτους ἄνδρας, οἱ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα φαί-
 νωνται παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσων-
 ται ξυμφέρειν, πάση προθυμίᾳ ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μὴ, μηδενὶ E
 τρόπῳ πρᾶξι ἂν ἐθέλειν. Ἐπιτηδεῖοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ
 θῆ μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ
 φυλακικοὶ εἰσὶ τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμε-
 νοι μήτε βιαζόμενοι ἐκβάλλουσιν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν
 τῆν τοῦ ποιεῖν δεῖν, ἢ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις
 τὴν ἐκβολήν; Ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ. φαίνεται μοι δόξα
 ἐξιέναι ἐκ διανοίας ἢ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἐκουσίως μὲν
 ἢ ψευδῆς τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἢ 413
 ἀληθῆς. Τὸ μὲν τῆς ἐκουσίου, ἔφη, μανθάνω. τὸ δὲ τῆς
 ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν. Τί δαί; οὐ καὶ σὺ ἡγεῖ, ἔφη
 ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀνθρώ-
 πους, τῶν δὲ κακῶν ἐκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦσθαι τῆς
 ἀληθείας κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οὐ τὸ τὰ

ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; Ἀλλ', ἡ δ' ὅς, ὀρθῶς λέγεις, καὶ μοι δοκοῦσιν ἄκοντες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι. Οὐκοῦν κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο πάσχουσιν; Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω.

- B Τραγικῶς, ἦν δ' ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας μὲν γὰρ τοὺς μεταπεισθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει. νῦν γὰρ που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέντας λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ. Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις. Τοὺς C μὴν γοητευθέντας, ὡς ἐγώ μαι, καὶν σὺ φαίης εἶναι οἱ ἂν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἡδονῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι δεῖσαντες. Ἔοικε γάρ, ἡ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ.

XX. Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζητητέον, τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος, τοῦτο ὡς ποιητέον, ὃ ἂν τῇ πόλει αἰεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι αὐτοὺς ποιεῖν. τηρητέον δὴ εὐθύς ἐκ παιδῶν, προθεμένοις ἔργα, ἐν οἷς ἂν τις τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο,

- D καὶ τὸν μὲν μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ ἀποκριτέον. ἡ γάρ; Ναί. Καὶ πόρους γε αὖ καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταῦτά ταῦτα τηρητέον. Ὄρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τρίτου εἶδους τούτοις γοητείας ἄμιλλαν ποιητέον, καὶ θεατέον, ὥσπερ τοὺς πάλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὄντας εἰς δει- E ματ' ἄττα κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὖ μεταβλητέον, βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρὶ, εἰ δυσγοήτετος καὶ εὐσχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ αὐτοῦ ὦν ἀγαθὸς καὶ μουσικῆς ἧς ἐμάνθανεν, εὐρρυθμὸν τε καὶ εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι τούτοις παρέχων, οἷος δὴ ἂν ὦν καὶ ἑαυτῷ καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν αἰεὶ ἐν τε

παισὶ καὶ νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως 414 καὶ φύλακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι, τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγχάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις, ἣν δ' ἐγώ, δοκεῖ μοι, ὦ Γλαύκων, ἡ ἐκλογὴ εἶναι καὶ κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκριβείας, εἰρησθαι. Καὶ ἐμοί, ἣ δ' ὄς, οὕτω πη φαίνεται. Ἄρ' οὖν ὡς ἀληθῶς ὀρθότατον καλεῖν τούτους μὲν φύ- B λακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε ἐντὸς φιλλίων, ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλήσονται, οἱ δὲ μὴ θυνήσονται κακουργεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς νῦν δὴ φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

XXI. Τίς ἂν οὖν ἡμῖν, ἣν δ' ἐγώ, μηχανὴ γένοιτο τῶν ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ὧν δὴ νῦν ἐλέγομεν, γενναῖόν τι ἐν ψευδομένους πείσαι μάλιστα μὲν καὶ C αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν; Ποῖόν τι; ἔφη. Μηδὲν καινόν, ἣν δ' ἐγώ, ἀλλὰ Φοινικικόν τι, πρότερον μὲν ἤδη πολλαχοῦ γεγονός, ὡς φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ πεπεύκασιν, ἐφ' ἡμῶν δὲ οὐ γεγονὸς οὐδ' οἶδα εἰ γενόμενον ἂν, πείσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς. Ὡς ἔοικας, ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν. Δόξω δέ σοι, ἣν δ' ἐγώ, καὶ μάλ' εἰκότως ὀκνεῖν, ἐπειδὴν εἶπω. Λέγ', ἔφη, καὶ μὴ φοβοῦ. Λέγω δὴ· καίτοι οὐκ οἶδα ὁποῖα τόλμη ἢ ποίοις λόγοις χρώμενος D ἐρῶ· καὶ ἐπιχειρήσω πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ὡς ἄρ' ἃ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐτρέφομεν τε καὶ ἐπαιδευόμεν, ὥσπερ ὀνειράτα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πάσχειν τε καὶ γίνεσθαι περὶ αὐτούς, ἦσαν δὲ τότε τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ γῆς ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργουμένη, ἐπειδὴ δὲ παν- E

τελῶς ἐξειργασμένοι ἦσαν, ὡς ἡ γῆ αὐτοὺς μήτηρ οὐσα
 ἀνῆκε, καὶ νῦν δεῖ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφουῦ τῆς χώρας
 ἐν ἧ εἰσὶ βουλευέσθαι τε καὶ ἀμύνειν αὐτούς, ἐάν τις ἐπ'
 αὐτὴν ἴη, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς ἀδελφῶν ὄντων
 καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι. Οὐκ ἐτός, ἔφη, πάλαι ἠσχύνου
 115 τὸ ψεῦδος λέγειν. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως· ἀλλ' ὅμως
 ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου. ἔστὲ μὲν γὰρ δὴ πάντες
 οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, ὡς φήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολο-
 γοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι μὲν ὑμῶν ἱκανοὶ ἄρ-
 χειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει ξυνέμιξεν αὐτοῖς, διὸ τιμιώτα-
 τοὶ εἰσιν· ὅσοι δ' ἐπίκουροι, ἄργυρον· σίδηρον δὲ καὶ
 χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς. ἄτε
 οὖν ξυγγενεῖς ὄντες πάντες τὸ μὲν πολὺ ὁμοίους ἂν ὑμῖν
 Β αὐτοῖς γεννώτε, ἔστι δ' ὅτε ἐκ χρυσοῦ γεννηθείη ἂν ἄρ-
 γυροῦν καὶ ἐξ ἀργυροῦ χρυσοῦν ἔκγονον καὶ τᾶλλα πάντα
 οὕτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς οὖν ἄρχουσι καὶ πρῶτον καὶ μά-
 λιστα παραγγέλλει ὁ θεός, ὅπως μηδενὸς οὕτω φύλακες
 ἀγαθοὶ ἔσονται μηδ' οὕτω σφόδρα φυλάξουσιν μηδὲν ὡς
 τοὺς ἐκρόνους, ὃ τι αὐτοῖς τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς παρα-
 μέμικται, καὶ ἐάν τε σφέτερος ἔκγονος ὑπόχαλκος ἢ ὑπό-
 C σίδηρος γένηται, μηδενὶ τρόπῳ κατελεήσουσιν, ἀλλὰ τὴν
 τῇ φύσει προσήκουσαν τιμὴν ἀποδόντες ὥσουσιν εἰς
 δημιουργοὺς ἢ εἰς γεωρούς, καὶ ἂν αὐτὸν ἐκ τούτων τις
 ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φνῆ, τιμήσαντες ἀνάξουσιν τοὺς
 μὲν εἰς φυλακὴν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικουρίαν, ὡς χρησιμοῦ
 ὄντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρεῖναι, ὅταν αὐτὴν ὁ σίδηρος
 ἢ ὁ χαλκὸς φυλάξῃ. τοῦτον οὖν τὸν μῦθον ὅπως ἂν πει-
 σθεῖται, ἔχεις τινὰ μηχανήν; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὅπως γ' ἂν
 D αὐτοὶ οὗτοι· ὅπως μέντ' ἂν οἱ τούτων υἱεῖς καὶ οἱ ἔπειτα
 οἱ τ' ἄλλοι ἄνθρωποι οἱ ὕστερον. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἦν δ'
 ἐγώ, εὖ ἂν ἔχοι πρὸς τὸ μᾶλλον αὐτοὺς τῆς πόλεως τε καὶ
 ἀλλήλων κηδεσθαι· σχεδὸν γάρ τι μανθάνω ὃ λέγεις.

XXII. Καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἔξει ὅπῃ ἂν αὐτο ἡ φήμη ἀγάγη· ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὀπλίσαντες προάγωμεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θεασάσθων τῆς πόλεως ὅπου κάλλιστον στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν τοὺς τε ἐνθον μάλιστ' ἂν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι, τοὺς τε ἐξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος ὥσπερ λύκος ἐπὶ ποίμνην τις ἴοι, στρατοπεδευσάμενοι δέ, θύσαντες οἷς χρή, εὐνάς ποιησάσθων· ἢ πῶς; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τοιαύτας, οἷας χειμῶνός τε στέγειν καὶ θέρους ἱκανὰς εἶναι; Πῶς γὰρ οὐχί; οἰκῆσεις γάρ, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικὰς γε, ἀλλ' οὐ χρηματιστικὰς. Πῶς, ἔφη, αὖ τοῦτο λέγεις δια- 416 φέρειν ἐκείνου; Ἐγὼ σοι, ἦν δ' ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. δεινότατον γὰρ που πάντων καὶ αἰσχιστον ποιμέσι τοιούτους γε καὶ οὕτω τρέφειν κύνας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥστε ὑπὸ ἀκολασίας ἢ λιμοῦ ἢ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς τοὺς κύνas ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ ἀντὶ κυνῶν λύκοις ὁμοιωθῆναι. Δεινόν, ἦ δ' ὅς· πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ, μὴ τοιοῦτον ἡμῖν B οἱ ἐπίκουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν κρείττους εἰσίν, ἀντὶ ξυμμάχων εὐμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσιν; Φυλακτέον, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἂν εἶεν, εἰ τῷ ὄντι καλῶς πεπαιδευμένοι εἰσίν; Ἀλλὰ μὴν εἰσὶ γ', ἔφη. καὶ ἔγωγ' εἶπον, Τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον δισχυρίζεσθαι, ὡ φίλε Γλαύκων· ὁ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἣτις ποτέ ἐστιν, εἰ μέλλουσι τὸ C μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἡμεροὶ εἶναι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε, ἦ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἂν τις νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκῆσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν τοιαύτην αὐτοῖς παρασκευάσασθαι, ἣτις μῆτε τοὺς φύλακας ὡς ἀρίστους εἶναι

παύσοι αὐτούς, κακουργεῖν τε μὴ ἔπαροί περὶ τοὺς ἄλλους
 D πολίτας. Καὶ ἀληθῶς γε φήσει. Ὅρα δὴ, εἶπον ἐγώ, εἰ
 τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτούς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλ-
 λουσι τοιοῦτοι ἔσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένοι
 μηδεμίαν μηδένα ἰδίαν, ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἰκη-
 σιν καὶ ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς ὃ οὐ πᾶς
 ὁ βουλόμενος εἰσεῖσι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται ἄν-
 E δρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξαμέ-
 νους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς φυ-
 λακῆς τοσοῦτον, ὅσον μῆτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν ἐνιαυ-
 τὸν μῆτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ξυσσίτια ὡσπερ ἐστρα-
 τοπεδευμένους κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον εἰπεῖν
 αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν ἀεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι καὶ
 οὐδὲν προσδέονται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια τὴν ἐκεί-
 νου κτήσιν τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμειγνύντας
 417 μαιίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν πολλῶν νό-
 μισμα γέγονε, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον· ἀλλὰ μόνοις
 αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτεσθαι
 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδ' ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄρο-
 φον ἰέναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ
 χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σώξοιντό τ' ἂν καὶ σώξοιεν τὴν πό-
 λιν· ὁπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα
 κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ φυλάκων
 B ἔσονται, δεσπόται δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν ἄλλων
 πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισούμενοι καὶ
 ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλενόμενοι διάξουσι πάντα τὸν
 βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἐνδον ἢ
 τοὺς ἐξωθεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα ὀλέ-
 θρου αὐτοὶ τε καὶ ἢ ἄλλη πόλις. τούτων οὖν πάντων
 ἔνεκα, ἣν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῖν κατεσκευάσθαι τοὺς
 φύλακας οἰκησεῶς τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα νο-
 μοθετήσωμεν, ἢ μή; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς ὁ Γλαύκων.

Δ.

Ι. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβὼν Τί οὖν, ἔφη, ὦ Σώ-
 κρατες, ἀπολογήσῃς, ἐάν τις σε φῆ μὴ πάνυ τι εὐδαίμονας
 ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι' ἑαυτούς, ὧν
 ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν ἀπολαύουσιν
 ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον ἄλλοι ἀγροὺς τε κεκτημένοι καὶ
 οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας καὶ ταύταις
 πρέπουσαν κατασκευὴν κτῶμενοι καὶ θυσίας θεοῖς ἰδίας
 θύοντες καὶ ξενοδοκοῦντες, καὶ δὴ καὶ ἄ νῦν δὴ σὺ ἔλεγες,
 χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα ὅσα νομί-
 ζεται τοῖς μέλλουσι μακαρίους εἶναι; ἀλλ' ἀτεχνῶς, φαίη
 ἄν, ὥσπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει φαίνονται κα- 420
 θῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
 ταῦτά γε ἐπισίτιοι καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς σιτίοις λαμ-
 βάνοντες ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὥστε οὐδ' ἂν ἀποδημῆσαι βού-
 λωνται ἰδίᾳ, ἐξέσται αὐτοῖς, οὐδ' ἐταίραις διδόναι οὐδ'
 ἀναλίσκειν ἂν ποι βούλωνται ἄλλοσε, οἷα δὴ οἱ εὐδαίμο-
 νες δοκοῦντες εἶναι ἀναλίσκουσι. ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα
 συχρὰ τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις. Ἄλλ', ἦ δ' ὅς, ἔστω καὶ
 ταῦτα κατηγορημένα. Τί οὖν δὴ ἀπολογησόμεθα, φῆς; B
 Ναί. Τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἐγώ, πορευόμενοι εὐρήσο-
 μεν, ὡς ἐγῶμαι, ἂ λεκτέα. ἐροῦμεν γάρ, ὅτι θαυμαστὸν
 μὲν ἂν οὐδὲν εἴη, εἰ καὶ οὗτοι οὕτως εὐδαιμονέστατοὶ
 εἴσιν, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν πόλιν οἰκίζομεν,
 ὅπως ἐν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόντως εὐδαιμον, ἀλλ'
 ὅπως ὅ τι μάλιστα ὄλη ἡ πόλις. ᾤθημεν γάρ ἐν τῇ τοι-
 αύτῃ μάλιστα ἂν εὐρεῖν δικαιοσύνην καὶ αὖ ἐν τῇ κά- C
 ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἴομεθα, τὴν εὐδαίμονα πλάτ-

τομεν οὐκ ἀπολαβόντες, ὀλίγους ἐν αὐτῇ τοιούτους τινὰς τιθέντες, ἀλλ' ὅλην· αὐτίκα δὲ τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. ὡσπερ οὖν ἄν, εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθῶν τις ἔψεγε λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζώου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθμεν· οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κάλλιστον ὃν οὐκ ὀστρεῖω ἐναληλιμμένοι εἶεν ἀλλὰ μέλανι·

D μετρίως ἂν ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι λέγοντες· ὦ θαυμάσιε, μὴ οἶον δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὀφθαλμοὺς γράφειν, ὥστε μηδὲ ὀφθαλμοὺς φαίνεσθαι, μηδ' αὐτὰλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει εἰ τὰ προσήκοντα ἐκάστοις ἀποδιδόντες τὸ ὅλον καλὸν ποιούμεν· καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι προσάπτειν, ἢ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργάσεται ἢ φύλακας. ἐπιστάμεθα

E γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς ξυστίδας ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς ἡδονὴν ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς κεραμέας κατακλίναντες ἐπιδέξια πρὸς τὸ πῦρ διαπίνοντάς τε καὶ εὐωχομένους, τὸν τροχὸν παραθεμένους, ὅσον ἂν ἐπιθυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τοιούτῳ τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ· ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω νοουθέτει· ὡς, ἂν σοὶ πει-

421 θώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται οὔτε ὁ κεραμεὺς κεραμεὺς οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδὲν ἔχων σχῆμα, ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων λόγος· νευρορραφοὶ γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ ὄντες ἀλλὰ δοκοῦντες ὀρθῶς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολλύασι, καὶ αὐτοῦ εὐοικεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνοι τὸν καιρὸν ἔχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὡς ἀληθῶς ποιοῦμεν, ἥμιστα

B κακούργους τῆς πόλεως, ὁ δ' ἐκεῖνο λέγων γεωργοὺς τινας καὶ ὡσπερ ἐν πανηγύρει ἀλλ' οὐκ ἐν πόλει ἐστιάτορας εὐδαίμονας, ἄλλο ἂν τι ἢ πόλιν λέγομεν σκεπτέον οὖν, πό-

τερον πρὸς τοῦτο βλέποντες τοὺς φύλακας καθιστώμεν, ὅπως ὁ τι πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμονία ἐγγενήσεται, ἢ τοῦτο μὲν εἰς τὴν πόλιν ὄλην βλέποντας θεατέον εἰ ἐκεῖνη ἐγγίγ- *α.τ.*
νεται, τοὺς δ' ἐπικούρους τούτους καὶ τοὺς φύλακας ἐκεῖνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ πειστέον, ὅπως ὁ τι ἄρι- *ο*
στοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὡσαύτως, καὶ οὕτω ξυμπάσης τῆς πόλεως ἀύξανομένης καὶ καλῶς οἰκισομένης ἐατέον ὅπως ἐκάστοις τοῖς ἔθνεσιν ἢ φύσιν ἀποδίδωσι τοῦ μεταλαμβάνειν εὐ- *ο*
δαιμονίας.

Π. Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως λέ- *ο*
γειν; Τί μάλιστα; Τοὺς ἄλλους αὐτὸν δημιουργοὺς σκόπει εἰ τάδε διαφθείρει, ὥστε καὶ κακοὺς γίνεσθαι. Τὰ ποῖα *ο*
δὴ ταῦτα; Πλούτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία. Πῶς δὴ; Ὡδε· *ο*
πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἐτι θελήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἄργος δὲ καὶ ἀμελὴς γενή- *ο*
σεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ; Πολύ γε. Οὐκοῦν κακίων χυτρεὺς γίνονται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἢ τι ἄλλο τῶν *ο*
εἰς τὴν τέχνην, τὰ τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς *ο*
υλεῖς ἢ ἄλλους οὓς ἂν διδάσκη χείρους δημιουργοὺς δι- *ο*
δάξεται. Πῶς δ' οὐ; Ὑπ' ἀμφοτέρων δὴ, πενίας τε καὶ *ο*
πλούτου, χείρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χείρους δὲ αὐτοί. *ο*
Φαίνεται. Ἐτέρα δὴ, ὡς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν εὐρήκαμεν, ἅ *ο*
παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσει εἰς *ο*
τὴν πόλιν παραδύνα. Ποῖα ταῦτα; Πλούτός τε, ἦν δ' *ο*
ἐγώ, καὶ πενία, ὡς τοῦ μὲν τροφήν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτε- *ο*
ρισμὸν ποιοῦντος, τοῦ δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακοεργίαν *ο*
πρὸς τῷ νεωτερισμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τότε μέντοι, *ο*
ὦ Σώκρατες, σκόπει, πῶς ἡμῖν ἢ πόλις οἷα τ' ἔσται πολε- *ο*
μεῖν, ἐπειδὴν χρήματα μὴ κεκτημένη ἢ, ἄλλως τε καὶ πρὸς *ο*

μεγάλην τε καὶ πλουσίαν ἀναγκασθῆ πολεμεῖν. Δῆλον, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι πρὸς μὲν μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο
 B τοιαύτας ῥᾶον. Πῶς εἶπες; ἦ δ' ὅς. Πρῶτον μὲν που, εἶπον, εἰ
 εἶπον, εἰὰν δέη μάχεσθαι, ἄρα οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μα-
 χουῦνται αὐτοὶ ὄντες πολέμου ἀθληταί; Ναὶ τοῦτό γε, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Ἀδείμαντε; εἰς πύκτης ὡς οἶόν
 τε κάλλιστα ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος δυοῖν μὴ πύ-
 κταιν, πλουσίοι δὲ καὶ πίοιοι, οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ραδίως
 μάχεσθαι; Οὐκ ἂν ἴσως, ἔφη, ἅμα γε. Οὐδ' εἰ ἐξείη, ἦν
 δ' ἐγώ, ὑποφεύγουντι τὸν πρότερον ἀεὶ προσφερόμενον
 C ἀναστρέφοντα κρούειν, καὶ τοῦτο ποιοῖ πολλάκις ἐν ἡλίῳ
 τε καὶ πνίγει; ἄρα γε οὐ καὶ πλέους χειρώσαιτ' ἂν τοιού-
 τος ὁ τοιοῦτος; Ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμα-
 στόν. Ἄλλ' οὐκ οἶει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς πλου-
 σίους ἐπιστήμη τε καὶ ἐμπειρίᾳ ἢ πολεμικῆς; Ἐργῶ, ἔφη.
 Ῥαδίως ἄρα ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων διπλασίοις τε
 καὶ τριπλασίοις αὐτῶν μαχοῦνται. Συγχωρήσομαί σοι,
 D ἔφη· δοκεῖς γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν. Τί δ', ἂν πρεσβείαν
 πέμψαντες εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν τάληθῆ εἰπωσιν, ὅτι
 ἡμεῖς μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδ' ἀργυρίῳ χρῶμεθα, οὐδ' ἡμῖν
 θέμις, ὑμῖν δέ· ξυμπολεμήσαντες οὖν μεθ' ἡμῶν ἔχετε τὰ
 τῶν ἑτέρων· οἶει τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα αἰρήσεσθαι
 κυσὶ πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἰσχυροῖς μᾶλλον ἢ μετὰ κυ-
 νῶν προβάτοις πίοσι τε καὶ ἀπαλοῖς; Οὐ μοι δοκεῖ. ἀλλ'
 εἰὰν εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν ξυναθροισθῆ τὰ τῶν ἄλλων χρη-
 E ματα, ὄρα μὴ κίνδυνον φέρη τῇ μὴ πλουτούσῃ. Εὐδαί-
 μων εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οἶει ἄξιον εἶναι ἄλλην τινὰ προς-
 εἰπεῖν πόλιν ἢ τὴν τοιαύτην οἷαν ἡμεῖς κατεσκευάζομεν.
 Ἄλλὰ τί μὴν; ἔφη. Μειζόνως, ἦν δ' ἐγώ, χρη προσαγο-
 ρεῖν τὰς ἄλλας· ἐκάστη γὰρ αὐτῶν πόλεις εἰσὶ πάμπολλαι,
 ἀλλ' οὐ πόλις, τὸ τῶν παιζόντων. δύο μὲν, κἂν
 οἰοῦν ἦ, πολεμία ἀλλήλαις, ἢ μὲν πενήτων, ἢ δὲ πλου-

σίῳν· τούτων δ' ἐν ἑκατέρῳ πάνυ πολλαί, αἷς ἐὰν μὲν ὡς 423
 μιᾷ προσφέρῃ, παντὸς ἂν ἀμάρτοις, ἐὰν δὲ ὡς πολλαῖς, *δρακ*
 διδούς τὰ τῶν ἐτέρων τοῖς ἐτέροις χρήματά τε καὶ δυνά-
 μεις ἢ καὶ αὐτούς, ξυμμάχοις μὲν ἀεὶ πολλοῖς χρήσει, πο-
 λεμίοις δ' ὀλίγοις. καὶ ἕως ἂν ἡ πόλις σοὶ οἰκῇ σωφρόνως
 ὡς ἄρτι ἐτάχθη, μεγίστη ἔσται, οὐ τῷ εὐδοκιμεῖν λέγω,
 ἀλλ' ὡς ἀληθῶς μεγίστη, καὶ ἐὰν μόνον ἢ χιλίων τῶν προ-
 πολεμούντων· οὕτω γὰρ μεγάλην πόλιν μίαν οὐ φραδίως
 οὔτε ἐν Ἑλλήσιν οὔτε ἐν βαρβάροις εὐρήσεις, δοκούσας δὲ B
 πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς τηλικαύτης. ἢ ἄλλως οἶει;
 Οὐ μὰ τὸν Δι', ἔφη. ✓

III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος
 ὄρος τοῖς ἡμετέροις ἄρχουσιν, ὅσην δεῖ τὸ μέγεθος τὴν πό-
 λιν ποιεῖσθαι καὶ ἡλίκη οὔση ὅσην χώραν ἀφορισαμένους
 τὴν ἄλλην χαίρειν ἐᾶν. Τίς, ἔφη, ὄρος; Οἶμαι μὲν, ἦν δ'
 ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὗ ἂν ἐθέλῃ ἀνξομένη εἶναι μία, μέχρι
 τούτου αὔξειν, πέρα δὲ μή. Καὶ καλῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν C
 καὶ τοῦτο αὐ' ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι προστάξομεν,
 φυλάττειν παντὶ τρόπῳ, ὅπως μήτε σμικρὰ ἢ πόλις ἔσται
 μήτε μεγάλη δοκούσα, ἀλλὰ τις ἱκανὴ καὶ μία. Καὶ φαῦ-
 λόν γ', ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν. Καὶ τούτου γε, ἦν
 δ' ἐγώ, ἐτι φαυλότερον τόδε, οὗ καὶ ἐν τῷ πρόσθεν ἐπε-
 μνήσθημεν λέγοντες, ὡς δέοι, ἐὰν τε τῶν φυλάκων τις
 φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς τοὺς ἄλλους αὐτὸν ἀποπέμ-
 πεσθαι, ἐὰν τ' ἐκ τῶν ἄλλων σπουδαῖος, εἰς τοὺς φύλακας. D
 τοῦτο δ' ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας,
 πρὸς ὃ τις πέφυκε, πρὸς τοῦτο ἕνα πρὸς ἕνα ἑκαστον ἔργον
 δεῖ κομίζειν, ὅπως ἂν ἐν τῷ αὐτοῦ ἐπιτηθεύων ἕκαστος μὴ
 πολλοί, ἀλλὰ εἰς γίνηται, καὶ οὕτω δὴ ξύμπασα ἢ πόλις
 μια φύηται, ἀλλὰ μὴ πολλαί. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο ἐκεί-
νου σμικρότερον. Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ γὰρ δὲ Ἀδείμαντε,
 ὡς δόξειεν ἂν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς προς-

Ε τάττομεν, ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ λεγόμενον ἐν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δ' ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν. Τί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν. ἐὰν γὰρ εὖ παιδευόμενοι μέτροι ἄνδρες γίνωνται, πάντα ταῦτα θαδίως διόψονται καὶ ἄλλα γε, ὅσα νῦν ἡμεῖς παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ γάμων καὶ παιδο-
 424 ποιίας, ὅτι δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν παροιμίαν πάντα ὅ τι μάλιστα κοινὰ τὰ φίλων ποιεῖσθαι. Ὀρθότατα γάρ, ἔφη, γίνονται ἄν. Καὶ μὴν, εἶπον, πολιτεία, ἐάνπερ ἄπαξ ὀρμήσῃ εὖ, ἔρχεται ὥσπερ κύκλος ἀύξανόμενῃ. τροφή γὰρ καὶ παιδευσις χρηστὴ σωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὐτὴ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται εἰς τε τᾶλλα
 Β καὶ εἰς τὸ γενναῖον, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις. Εἰκός γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς μὴ λάθῃ διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικὴν τε καὶ μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς οἶόν τε μάλιστα φυλάττειν φοβούμενους, ὅταν τις λέγῃ, ὡς τὴν αἰοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσιν ἄνθρωποι,

ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,
 μὴ πολλάκις τὸν ποιητὴν τις οἴηται λέγειν οὐκ ἄσματα
 C νέα, ἀλλὰ τρόπον ᾧδῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαινῆ. δεῖ δ' οὐτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς ἐν ὄλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινουῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων, ὡς φησὶ τε Δάμων καὶ ἐγὼ πεῖθομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θῆς τῶν πεπεισμένων. ✓

D IV. Τὸ δὴ φυλακτήριον, ἣν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ἐνταῦθά που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξιν, ἐν μουσικῇ. Ἡ

γοῦν παρανομία, ἔφη, ῥαδίως αὕτη λανθάνει παραδυ-
 μένη. Ναί, ἔφην, ὡς ἐν παιδιᾷς γε μέρει καὶ ὡς κακὸν οὐ-
 δὲν ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ
 σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἡθῆ τε καὶ
 τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους
 ξυμβόλαια μελῶν ἐκβαίνει, ἐκ δὲ δὴ τῶν ξυμβολαίων ἐρ-
 χεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ, ὧ **Σώ-** **E**
 κρατες, ἀσελγεία, ἕως ἂν τελευτῶσα πάντα ἰδία καὶ δημο-
 σία ἀνατρέψῃ. Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει; Δοκεῖ
 μοι, ἔφη. Οὐκοῦν ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παι-
 σιν ἐννομοτέρον εὐθύς παιδιᾷς μεθεκτέον, ὡς παρανό-
 μου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων ἐννόμους τε
 καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀξιάνασθαι ἀδύνατον **425**
 ὄν; Πῶς δ' οὐχί; ἔφη. Ὅταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι
 παῖδες παίζειν εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσδέξωνται,
 πάλιν τούναντίον ἢ κείνοις εἰς πάντα ξυνέπεται τε καὶ
 αὐξεί, ἐπανορθοῦσα εἰ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο.
 Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δοκοῦντα
 εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρότερον ἀπώλ-
 λυσαν πάντα. Ποῖα; Τὰ τοιάδε· οἰγᾶς τε τῶν νεωτέρων
 παρὰ πρεσβυτέροις, ἃς πρέπει, καὶ κατακλίσεις καὶ ὑπα- **B**
 ναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ κουράς γε καὶ ἀμ-
 περόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὄλον τὸν τοῦ σώματος σχημα-
 τισμὸν καὶ τᾶλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἶσι; Ἔγωγε. Νο-
 μοθετεῖν δ' αὐτὰ οἶμαι εὐηθες· οὔτε γὰρ που γίνεται
 οὗτ' ἂν μείνειεν, λόγῳ τε καὶ γράμμασι νομοθετηθέντα.
 Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὧ Ἀδείμαγτε, ἐκ
 τῆς παιδείας ὅποι ἂν τις ὀρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἐπόμενα **C**
 εἶναι. ἢ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὄν ὅμοιον παρακαλεῖ; Τί μήν;
 Καὶ τελευτῶν δὴ, οἶμαι, φαίμεν ἂν εἰς ἐν τι τέλεον καὶ
 νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ἢ ἀγαθὸν ἢ καὶ τούναντίον.
 Τί γὰρ οὐκ; ἢ δ' ὅς. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, εἶπον, διὰ ταῦτα

οὐκ ἂν ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαιμι νομοθετεῖν. Εἰκότως γ', ἔφη. Τί δέ, ὦ πρὸς θεῶν, ἔφην, τὰ ἀγοραῖα ξυμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν ἕκαστοι ἅ πρὸς ἀλλήλους ξυμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ χειροτεχνικῶν περὶ ξυμβολαίων καὶ λοιδοριῶν καὶ αἰκίας καὶ δικῶν λήξεις καὶ δικαστῶν καταστάσεις, καὶ εἰ που τελῶν τινὲς ἢ πράξεις ἢ θέσεις ἀναγκαῖοί εἰσιν ἢ κατ' ἀγορᾶς ἢ λιμένας, ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀγορανομικὰ ἅττα ἢ ἀστυνομικὰ ἢ ἑλλημενικὰ ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τούτων τολμήσομέν τι νομοθετεῖν; Ἄλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι καλοῖς κἀγαθοῖς ἐπιτάττειν· τὰ πολλὰ γὰρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ νομοθετήσασθαι.

Ε ῥαδίως που εὐρήσουσιν. Ναί, ὦ φίλε, εἶπον, ἐάν γε θεὸς αὐτοῖς διδῶ σωτηρίαν τῶν νόμων ὧν ἐμπροσθεν διήλθομεν. Εἰ δὲ μή γε, ἢ δ' ὅς, πολλὰ τοιαῦτα τιθέμενοι αἰεὶ καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατελέσουσιν, οἴομενοι ἐπιλήψεσθαι τοῦ βελτίστου. Λέγεις, ἔφην ἐγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιοῦτους ὡσπερ τοὺς κάμνοντάς τε καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπὸ ἀκολασίας ἐκβῆναι πονηρᾶς διαίτης. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ μὴν οὗτοί γε χαριέντως διατελοῦσιν. ἰατρειόμενοι γὰρ οὐδὲν περαίνουσι, πλήν γε ποικιλώτερα καὶ μεῖζω ποιοῦσι τὰ νοσήματα, καὶ αἰεὶ ἐλπίζοντες, ἐάν τις φάρμακον ξυμβουλεύσῃ, ὑπὸ τούτου ἔσεσθαι ὑγιεῖς. Πάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ τοιαῦτα πάθη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν, τὸ πάντων ἐχθιστον ἠγεῖσθαι τὸν τάληθῆ λέγοντα, ὅτι πρὶν ἂν μεθύων καὶ ἐμπιπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ ἀργῶν παύσῃται,

Β οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε τομαὶ οὐδ' αὐτὸ ἐπφθαῖ αὐτὸν οὐδὲ περὶ αἵματα οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει; Οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γὰρ τῷ εὖ λέγοντι χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν. Οὐκ ἐπαινέτης εἶ, ἔφην ἐγώ, ὡς ἔοικας, τῶν τοιούτων ἀνδρῶν. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

V. Οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη

τοιοῦτον ποιῆ, οὐκ ἐπαινέσει. ἢ οὐ φαίνονται σοι ταῦτον
 ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμε-
 ναι προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς C
 πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν, ὡς ἀποθανουμένους, ὅς ἂν τοῦτο
 δρᾷ· ὅς δ' ἂν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἥδιστα θερα-
 πεύη καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς
 σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ἢ ἀποπληροῦν,
 οὗτος ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ
 τιμήσεται ὑπὸ σφῶν; Ταῦτόν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δο-
 κοῦσι δρᾶν, καὶ οὐδ' ὀπωστιοῦν ἐπαινῶ. Τί δ' αὖ τοὺς D
 θέλοντας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμου-
 μένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρείας τε καὶ εὐχερείας; Ἐγὼ γ',
 ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἐξηπάτηνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ
 ἀληθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολ-
 λῶν. Πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς ἀν-
 δράσι; ἢ οἷε οἶόν τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν,
 ἐτέρων τοιοῦτων πολλῶν λεγόντων ὅτι τετράπηχός ἐστιν,
 αὐτὸν ταῦτα μὴ ἠγείσθαι περὶ αὐτοῦ; Οὐκ αὖ, ἔφη, τοῦτό E
 γε. Μὴ τοίνυν χαλέπαινε· καὶ γὰρ πού εἰσι πάντων χαριέ-
 στατοι οἱ τοιοῦτοι, νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν
 καὶ ἐπανορθοῦντες ἀελ οἰόμενοι τι πέρας εὐρήσειν περὶ
 τὰ ἐν τοῖς συμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἃ νῦν δὴ
 ἐγὼ ἔλεγον, ἀγνοοῦντες ὅτι τῷ ὄντι ὡσπερ ὕδραν τέμνου-
 σιν. Καὶ μὴν, ἔφη, οὐκ ἄλλο τί γε ποιοῦσιν. Ἐγὼ μὲν 427
 τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νόμων πέρι καὶ πο-
 λιτείας οὗτ' ἐν κακῶς οὗτ' ἐν εὖ πολιτευομένῃ πόλει ᾤμην
 ἂν δεῖν τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι, ἐν τῇ
 μὲν ὅτι ἀνωφελῆ καὶ πλέον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ, ὅτι τὰ μὲν ἀν-
 τῶν κἂν ὅστισοῦν εὖροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἐπεισιν ἐκ
 τῶν ἐμπροσθεν ἐπιτηδευμάτων. Τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἂν ἡμῖν B
 λοιπὸν τῆς νομοθεσίας εἴη; καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἡμῖν μὲν
 οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς τὰ τε μέγιστα

καὶ καλλίστα καὶ πρώτα τῶν νομοθετημάτων. Τὰ ποῖα; ἢ δ' ὅς. Ἰερῶν τε ἰδρῦσεις καὶ θυσιάαι καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων θεραπείαι, τελευτησάντων* τε* αὐθῆκαι καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρετοῦντας ἰλεως αὐτοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὐτ' ἐπιστάμεθα ἡμεῖς οἰκίζον-
 C τές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα ἐξηγητῇ ἄλλ' ἢ τῷ πατρίῳ· οὗτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν ἀνθρώποις πάτριος ἐξηγητῆς ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καθήμενος ἐξηγεῖται. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις· καὶ ποιητέον οὕτω.

D VI. Ὀικισμένη μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ἤδη ἂν σοι εἴη, ᾧ καὶ Ἀρίστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο σκόπει ἐν αὐτῇ φῶς ποθὲν πορισάμενος ἱκανὸν αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, ἐάν πως ἴδωμεν, ποῦ ποτ' ἂν εἴη ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῦ ἡ ἀδικία, καὶ τί ἀλλήλοιν διαφέρετον, καὶ πότερον δεῖ κερκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ πάντας θεοὺς τε καὶ ἀνθρώπους. Οὐδὲν λέγεις,
 E ἔφη ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχου ζητήσῃν, ὡς οὐχ ὀσιὸν σοι ὄν μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμνήσκεις, καὶ ποιητέον μὲν γε οὕτω, χρῆ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν. Ἄλλ', ἔφη, ποιήσομεν οὕτω. Ἐλπίζω τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, εὐρήσειν αὐτὸ ᾧδε. Οἶμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ ὀρθῶς γε ᾧκισται, τελέως ἀγαθὴν εἶναι. Ἀνάγκη, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι σοφὴ τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικαία. Δῆλον. Οὐκ οὖν ὅ τι ἂν αὐτῶν εὕρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον ἐστὶ
 428 το οὐχ εὐρημένον; Τί μὴν; Ὡσπερ τοίνυν ἄλλων τινῶν τεττάρων, εἴ ἔν τι ἐζητοῦμεν αὐτῶν ἐν ὄψοῦν, ὁπότε πρώτον ἐκεῖνο ἐγνωμεν, ἱκανῶς ἂν εἶχεν ἡμῖν, εἴ δὲ τὰ τρία πρότερον ἐγνωρίζαμεν, αὐτῷ ἂν τούτῳ ἐγνωρίστο τὸ

ζητούμενον· δηλον γὰρ ὅτι οὐκ ἄλλο ἐτι ἦν ἢ τὸ ὑπολει-
 φθέν. Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ περὶ τούτων,
 ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, αἰσάντως ζητητέον; Δῆλα
 δὴ. Καὶ μὲν δὴ πρῶτόν γε μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ κατάδηλον
 εἶναι ἡ σοφία· καὶ τι ἄτοπον περὶ αὐτὴν φαίνεται. Τί; ἢ P
 δ' ὅς. Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἡ πόλις εἶναι ἢ διήλ-
 θομεν· εὐβουλος γάρ. οὐχί; Ναί. Καὶ μὴν τοῦτό γε αὐτό,
 ἡ εὐβουλία. δηλον ὅτι ἐπιστήμη τις ἐστίν· οὐ γὰρ που
 ἀμαθία γε ἀλλ' ἐπιστήμη εὐ βουλευόνται. Δῆλον. Πολ-
 λαὶ δέ γε καὶ παντοδαπαὶ ἐπιστήμαι ἐν τῇ πόλει εἰσίν.
 Πῶς γὰρ οὐ; Ἄρ' οὖν διὰ τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην
 σοφὴ καὶ εὐβουλος ἡ πόλις προσρητέα; Οὐδαμῶς, ἔφη, C
 διὰ γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική. Οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ
 τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην, βουλευομένη, ὡς ἂν ἔχοι
 βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις. Οὐ μέντοι. Τί δέ; τὴν ὑπὲρ
 τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἢ τινα ἄλλην τῶν τοιούτων; Οὐδ'
 ἦντινοῦν, ἔφη. Οὐδὲ τὴν ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῆς γενέσεως
 ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική. Δοκεῖ μοι. Τί δέ; ἢν δ' ἐγώ·
 ἐστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκισθείσῃ παρά
 τισι τῶν πολιτῶν, ἣ οὐχ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς βου- D
 λεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ ἑαυτῆς ὅλης, ὄντινα τρόπον αὐτὴ τε
 πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἄριστα ὁμιλοῖ;
 Ἔστι μέντοι. Τίς, ἔφην ἐγώ, καὶ ἐν τίσιν; Αὕτη, ἣ δ' ὅς,
 ἡ φυλακική καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἄρχουσιν, οὓς νῦν δὴ τε-
 λέους φύλακας ὠνομάζομεν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἐπιστή-
 μην τί τὴν πόλιν προσαγορεύεις; Εὐβουλον, ἔφη, καὶ τῷ
 ὄντι σοφὴν. Πότερον οὖν, ἢν δ' ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἶει
 ἡμῖν χαλκίας πλείους ἐνέσεσθαι ἢ τοὺς ἀληθινοὺς φύλα- E
 κας τούτους; Πολύ, ἔφη, χαλκίας. Οὐκοῦν, ἔφην, καὶ
 τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐπιστήμας ἔχοντες ὠνομάζονται τινας
 εἶναι, πάντων τούτων οὔτοι ἂν εἶεν ὀλίγιστοι; Πολύ γε.
 Τῷ σμικροτάτῳ ἄρα ἔθνει καὶ μέρει ἑαυτῆς καὶ τῇ ἐν
 ΠΛΑΤΟ IV. K

τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ προεστῶτι καὶ ἄρχοντι, ὅλη σφῆ αἱ εἶη κατὰ φύσιν οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ τοῦτο, ὡς εἶοικε, 429 φύσει ὀλίγιστον γίνεται γένος, ᾧ προσήκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μεταλαγχάνειν, ἣν μόνην δεῖ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν καλεῖσθαι. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον εὐρήκαμεν αὐτό τε καὶ ὅπου τῆς πόλεως ἴδονται. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, ἀποχρῶντως εὐρηθῆναι.

VII. Ἀλλὰ μὴν ἀνδρεία γε αὐτὴ τε καὶ ἐν ᾧ κεῖται τῆς πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἢ πόλις, οὐ πάνυ χαλε-
 B πὸν ἰδεῖν. Πῶς δὴ; Τίς ἄν, ἣν δ' ἐγώ, εἰς ἄλλο τι ἀπο-
 βλέψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἶποι, ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο
 τὸ μέρος, ὃ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς;
 Οὐδ' ἄν εἰς, ἔφη, εἰς ἄλλο τι. Οὐ γὰρ οἶμαι, εἶπον, οἷ γε
 ἄλλοι ἐν αὐτῇ ἢ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι ὄντες κύριοι ἄν εἶεν ἢ
 τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν. Οὐ γάρ. Καὶ ἀνδρεία ἄρα πό-
 C λης μέρει τινὶ ἑαυτῆς ἐστὶ, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ ἔχειν δύναμιν
 τοιαύτην, ἢ διὰ παντὸς σώσει τὴν περὶ τῶν δεινῶν δόξαν,
 ταῦτά τε αὐτὰ εἶναι καὶ τοιαῦτα, ἃ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέτης
 παρήγγειλεν ἐν τῇ παιδείᾳ. ἢ οὐ τοῦτο ἀνδρείαν καλεῖς;
 Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔμαθον ὃ εἶπες, ἀλλ' αὐτίς εἶπέ. Σωτη-
 ρίαν ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Ποίαν
 δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παι-
 D δειίας γεγонуίας περὶ τῶν δεινῶν, ἃ τέ ἐστι καὶ οἷα. διὰ
 παντὸς δὲ ἔλεγον [αὐτὴν σωτηρίαν] τὸ ἐν τε λύπαις ὄντα
 διασώζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ ἐν ἐπιθυμίαις καὶ
 ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ μοι δοκεῖ ὁμοῖον εἶναι,
 ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκοῦν
 οἶσθα, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὴν βουληθῶσι βά-
 ψαι ἔρια ὡστ' εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ
 τοσοῦτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἔπειτα
 προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη παρασκευῆ θεραπεύσαν-

τες, ὅπως δέξεται ὅτι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βύ-
 πτουςι· καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῆ, δευσοποιὼν **E**
 γίνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὐτ' ἄνευ ῥυμμάτων οὔτε
 μετὰ ῥυμμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἂ
 δ' ἂν μὴ, οἷσθα οἷα δὴ γίνεται, ἐάν τε τις ἄλλα χρώματα
 βαπτῆ ἐάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα, ἔφη,
 ὅτι ἐκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὑπό-
 λαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα
 τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαιδευόμεν μουσικῆ καὶ γυμνα- **430**
 στικῆ· μηδὲν οἷου ἄλλο μηχανᾶσθαι, ἢ ὅπως ἡμῖν ὅτι
 κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφῆν,
 ἵνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ τήν τε φύσιν καὶ τὴν τροφήν ἐπι-
 τηδεῖαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλύναι τὴν βαφῆν τὰ
 ῥύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν, ἢ τε ἡδονή, παν-
 τὸς χαλεστραίου δεινότερα οὔσα τοῦτο δρᾶν καὶ κούιας, **B**
 λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ῥύμματος.
 τὴν δὲ τοιαύτην δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης
 ὀρθῆς τε καὶ νομίμου δεινῶν πέρι καὶ μὴ ἀνδρείαν ἐγωγε
 καλῶ καὶ τίθεμαι, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἄλλ' οὐδέν, ἢ
 δ' ὅς, λέγω. δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν
 αὐτῶν τούτων ἄνευ παιδείας γερονυῖαν, τὴν τε θηριώδη
 καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο τέ
 τι ἢ ἀνδρείαν καλεῖν. Ἀληθέστατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. **C**
 Ἀποδέχομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρείαν εἶναι. Καὶ γὰρ ἀπο-
 δέχου, ἦν δ' ἐγώ, πολιτικὴν γε, καὶ ὀρθῶς ἀποδέξει·
 αὐθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐάν βούλη, ἐτι κάλλιον δίμην. νῦν
 γὰρ οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν, ἀλλὰ δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν
 ἐκείνου ζήτησιν, ὡς ἐγῶμαι, ἱκανῶς ἔχει. Ἀλλὰ καλῶς,
 ἔφη, λέγεις.

VIII. Δύο μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ἐτι λοιπά, ἃ δεῖ κατιδεῖν **D**
 ἐν τῇ πόλει, ἢ τε σωφροσύνη καὶ οὐ δὴ ἔνεκα πάντα

ζητοῦμεν δικαιοσύνη. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην εὖροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης; Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὔτε οἶδα οὔτ' ἂν βουλοίμην αὐτὸ πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύνην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκόπει πρότερον τοῦτο ἐκείνου. Ἄλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, E βούλομαι γε, εἰ μὴ ἀδικῶ. Σκόπει δὴ, ἔφη. Σκεπτέον, εἶπον· καὶ ὥς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, ξυμφωνίᾳ τιμὴ καὶ ἀρμονίᾳ προσέοικε μᾶλλον ἢ τὰ πρότερον. Πῶς; Κόσμος πού τις, ἦν δ' ἐγώ, ἢ σωφροσύνη ἐστὶ καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὥς φασι, κρείττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον, καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥσπερ ἴχνη αὐτῆς φαίνεται· ἢ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ ἥττων δήπου ἂν αὐτοῦ εἴη καὶ ὁ ἥττων 431 κρείττων· ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασιν τοῦτοις προσαγορεύεται. Τί δ' οὖν; Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος, ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἐνι, τὸ δὲ χείρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ἦ, τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὐτοῦ· ἐπαινεῖ γοῦν· ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἢ τινος ὁμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν, τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνειδίει ψέγειν τε B καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν νέαν ἡμῶν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φήσεις προσαγορεύεσθαι, εἴπερ, οὐ τὸ ἄμεινον τοῦ χείρονος ἄρχει, σῶφρον κλητέον καὶ κρείττον αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ τὰς γε C πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ μάλιστα ἂν τις εὖροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις

καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φά-
 λοις. Πάνυ μὲν οὖν. Τὰς δέ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας, αἱ
 δὴ μετὰ νοῦ τε καὶ δοξῆς ὀρθῆς λογισμῶ ἄγονται, ἐν ὀλί-
 γοις τε ἐπιτεύξει καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φῦσι, βέλτιστα δὲ
 παιδευθεῖσιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὀρθᾶς
 ἐνόητα σοι ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας αὐτόθι τὰς ἐπι-
 θυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φάλοισι ὑπό τε τῶν ἐπι-
 θυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττωσί τε καὶ ἐπι-
 εικεστέροις; Ἔγωγ', ἔφη.

IX. Εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω
 ἠδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, καὶ ταύτην
 προσρητέον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ
 σῶφρονα κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν
 εἶπερ αὐτὸ ἐν ἄλλῃ πόλει ἢ αὐτῇ δόξα ἐνεστι τοῖς τε ἄρχουσι
 καὶ ἀρχομένοις περὶ τοῦ οὔστινας δεῖ ἄρχειν, καὶ ἐν ταύτῃ
 ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν· ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα.
 Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ σωφρονεῖν ἐνεῖ-
 ναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν, ἐν τοῖς ἀρχουσιν ἢ ἐν τοῖς ἀρχο-
 μένοις; Ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη. Ὅρθᾶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
 ὅτι ἐπιεικῶς ἐμαντευόμεθα ἄρτι, ὡς ἀρμονία τιμὴ ἢ σω-
 φροσύνη ὁμοίωται; Τί δὴ; Ὅτι οὐχ ὥσπερ ἡ ἀνδρεία καὶ
 ἡ σοφία ἐν μέρει τιμὴ ἑκατέρω ἐνοῦσα ἢ μὲν σοφὴν, ἢ δὲ
 ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὔτω ποιεῖαυτή, ἀλλὰ
 δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν παρεχομένη ξυνα-
 δοντας τοὺς τε ἀσθενεστάτους ταυτὸν καὶ τοὺς ἰσχυρο-
 τάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσει, εἰ δὲ
 βούλει, ἰσχύι, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ ἡγήμασιν ἢ ἄλλῳ ὄρωσιν
 τῶν τοιούτων· ὥστε ὀρθότατ' ἂν φαίμεν ταύτην τὴν
 ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ ἀμείνονος
 κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ ἐν πόλει
 καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Εἶεν, ἦν δ'
 ἐγώ· τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κατῶπται, ὡς γε οὐ-

- τωσι δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἶδος, δι' ὃ ἂν εἴη ἀρετῆς
 μετέχοι πόλις, τί ποτ' ἂν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι τοῦτό ἐστιν
 ἡ δικαιοσύνη. Δῆλον. Οὐκοῦν, ὦ Γλαύκων, νῦν δὴ ἡμᾶς
 δεῖ ὥσπερ κνηγέτας τινὰς θάμνον κύκλω περιμίστασθαι
 προσέχοντας τὸν νοῦν, μή πη διαφύγη ἡ δικαιοσύνη καὶ
 C ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται· φανερόν γάρ δὴ ὅτι ταύτη
 πη ἐστίν· ὅρα οὖν καὶ προθυμοῦ καταδεῖν, εἴαν πως πρό-
 τερος ἐμοῦ ἴδῃς καὶ ἐμοὶ φράσῃς. Εἰ γὰρ ὄφελον, ἔφη·
 ἀλλὰ μᾶλλον, εἴαν μοι ἐπομένῳ χρῆ καὶ τὰ δεικνύμενα δυ-
 ναμένῳ καθορᾶν, πάνυ μοι μετρίως χρήσει. Ἔπουν, ἦν δ'
 ἐγώ, εὐξάμενος μετ' ἐμοῦ. Ποιήσω ταῦτα, ἀλλὰ μόνον, ἦ
 δ' ὅς, ἡγοῦ. Καὶ μὴν, εἶπον ἐγώ, δύσβατός γέ τις ὁ τόπος
 φαίνεται καὶ ἐπίσκιος· ἐστι γοῦν σκοτεινὸς καὶ δυσδιε-
 D ρεύνητος· ἀλλὰ γὰρ ὅμως ἰτέον. Ἰτέον γάρ, ἔφη. καὶ ἐγώ
 καταιδὼν Ἰοῦ ἰοῦ, εἶπον, ὦ Γλαύκων· κινδυνεύομέν τι
 ἔχειν ἴχνος, καὶ μοι δοκεῖ οὐ πάνυ τι ἐκφευξέσθαι ἡμᾶς.
 Εὐ' ἀγγέλλεις, ἦ δ' ὅς. Ἡ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, βλακικόν γε
 ἡμῶν τὸ πάθος. Τὸ ποῖον; Πάλαι, ὦ μακάριε, φαίνεται
 πρὸ ποδῶν ἡμῶν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἑωρῶμεν
 ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ἡμεν καταγελαστότατοι· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς
 E χερσὶν ἔχοντες ζητοῦσιν ἐνίοτε ὃ ἔχουσι, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ
 μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν, πόρρω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ἦ δὴ
 καὶ ἐλάνθανεν ἴσως ἡμᾶς. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως,
 εἶπον, ὡς δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες
 πάλαι οὐ μανθάνειν ἡμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον
 τινὰ αὐτό. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι
 ἀκοῦσαι.
- 433 X. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἄκουε, εἴ τι ἄρα λέγω. ὃ γὰρ ἐξ
 ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν κατ-
 φικίζομεν, τοῦτό ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἥτοι τούτου τι εἶδος
 ἡ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλέγομεν,
 εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περι-

τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἢ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκνυία
 εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν
 καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστὶ, καὶ τοῦτο ἄλλων
 τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Εἰ- B
 ρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυ-
 νεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον ἢ δικαιοσύνη εἶναι, τὸ τὰ
 αὐτοῦ πράττειν. οἴσθα ὅθεν τεκμαίρομαι; Οὐκ, ἀλλὰ
 λέγ', ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει
 ὧν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως,
 τοῦτο εἶναι, ὃ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέσχευ, ὥστε
 ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν παρέχειν, ἕως- C
 περ ἂν ἐνῆ. καίτοι ἔφαμεν δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπο-
 λειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εὐροίμεν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη,
 ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ θεοὶ γε κρῖναι, τί τὴν πό-
 λιν ἡμῖν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενομέ-
 νου, δύσκριτον ἂν εἴη, πότερον ἢ ὁμοδοξία τῶν ἀρχόν-
 των τε καὶ ἀρχομένων, ἢ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μὴ, ἅττα
 ἐστὶ, δόξης ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενο-
 μένη, ἢ ἡ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησις τε καὶ φυλακὴ ἐνοῦσα,
 ἢ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν αὐτὴν ποιεῖ ἐνὸν καὶ ἐν παιδί D
 καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ δημιουργῷ καὶ
 ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ ἕκαστος εἰς ὧν ἐπραττε
 καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει. Δύσκριτον, ἔφη. πῶς δ' οὐ;
 Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ
 αὐτῆς καὶ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἢ τοῦ ἕκαστου ἐν
 αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλ', ἔφη. Οὐκ-
 οῦν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν E
 πόλεως θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει δὴ καὶ τῆδε,
 εἰ οὕτω δόξει. Ἄρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας
 προστάξεις δικάζειν; Τί μὴν; Ἡ ἄλλου οὐτινοσοῦν μᾶλ-
 λον ἐφιέμενοι δικάσουσιν ἢ τούτου, ὅπως ἂν ἕκαστοι μῆτ'
 ἔχωσι τ' ἀλλότρια μῆτε τῶν αὐτῶν στέρονται; Οὐκ, ἀλλὰ

τούτου. Ὡς δικαίου ὄντος; *Ναί.* Καὶ ταύτη ἄρα πῃ ἢ
 τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις δικαιοσύνη
 434 ἂν ὁμολογοῖτο. Ἔστι ταῦτα. Ἴδὲ δὴ, ἐὰν σοὶ ὅπερ ἐμοὶ
 ξυνδοκῆ. τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι
 ἢ σκυτοτόμος τέκτονος, ἢ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες
 τᾶλλήλων ἢ τιμάς, ἢ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφοτέρω
 πράττειν, πάντα τᾶλλα μεταλλαττόμενα ἄρά σοι ἂν τι
 δοκεῖ μέγα βλάβαι πόλιν; Οὐ πάνν, ἔφη. Ἄλλ' ὅταν γε,
 οἶμαι, δημιουργὸς ὢν ἢ τις ἄλλος χρηματιστῆς φύσει
 B ἔπειτα ἐπαιρόμενος ἢ πλούτῳ ἢ πλήθει ἢ ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ
 τῷ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῆ ἰέναι, ἢ
 τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος
 ἀνάξιος ὢν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὔτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι
 καὶ τὰς τιμάς, ἢ ὅταν ὁ αὐτὸς πάντα ταῦτα ἅμα ἐπιχειρῆ
 πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν τούτων
 μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὄλεθρον εἶναι τῇ πό-
 λει. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἡ τριῶν ἄρα ὄντων γενῶν πο-
 C λυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα μεγίστη τε βλάβη
 τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορευόιτο μάλιστα κα-
 κουργία. Κομιδῆ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην
 τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι; Πῶς δ' οὐ;
 Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία.

XI. Πάλιν δὲ ὧδε λέγωμεν· χρηματιστικοῦ, ἐπικου-
 ρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκαιοπραγία, ἐκάστου τούτων
 τὸ αὐτοῦ πράττοντος ἐν πόλει, τούναντιον ἐκείνου δι-
 καιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαίαν παρέχοι. Οὐκ
 D ἄλλη ἔμοιγε δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, ἔχειν ἢ ταύτη. Μηδέν, ἦν δ'
 ἐγώ, πῶ πάνν παγίως αὐτὸ λέγωμεν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡμῖν
 καὶ εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων ἰὸν τὸ εἶδος τοῦτο
 ὁμολογῆται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη εἶναι, ξυγχωρησόμεθα
 ἤδη· τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; εἰ δὲ μή, τότε ἄλλο τι σκεψό-
 μεθα· νῦν δ' ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν, ἣν ὠήθημεν, εἰ ἐν

μείζονί τινι τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην πρότερον ἐκεῖνο
 ἐπιχειρήσαιμεν θεάσασθαι, ῥᾶον ἂν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ κατ-
 ιδεῖν οἶόν ἐστι, καὶ ἔδοξε δὴ ἡμῖν τοῦτο εἶναι πόλις, καὶ E
 οὕτως ὠκίζομεν ὡς ἐδυνάμεθα ἀρίστην, εὖ εἰδότες ὅτι ἐν
 γε τῇ ἀγαθῇ ἂν εἴη. ὁ οὖν ἡμῖν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρω-
 μεν εἰς τὸν ἕνα, κἂν μὲν ὁμολογῆται, καλῶς ἔξει· ἐὰν δέ
 τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνηται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ τὴν
 πόλιν βασανιοῦμεν, καὶ τάχ' ἂν παρ' ἄλληλα σκοποῦντες 435
 καὶ τρίβοντες ὡσπερ ἐκ πυρείων ἐκλάμψαι ποιήσαιμεν τὴν
 δικαιοσύνην, καὶ φανερὰν γενομένην βεβαιωσάμεθ' ἂν
 αὐτὴν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. Ἄλλ', ἔφη, καθ' ὁδόν τε λέγεις
 καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὃ γε ταῦτόν
 ἂν τις προσείποι μείζον τε καὶ ἔλαττον, ἀνόμοιον τυγχάνει
 ὄν ταύτῃ, ἢ ταῦτόν προσαγορεύεται, ἢ ὁμοιον; Ὅμοιον,
 ἔφη. Καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας πόλεως κατ' αὐτὸ τὸ B
 τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, ἀλλ' ὁμοιος ἔσται.
 Ὅμοιος, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία,
 ὅτε ἐν αὐτῇ τριττὰ γένη φύσεων ἐνόητα τὸ αὐτῶν ἕκαστον
 ἐπραττε· σώφρων δὲ αὖ καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν
 αὐτῶν τούτων γενῶν ἄλλ' ἅττα πάθη τε καὶ ἔξεις. Ἀληθῆ,
 ἔφη. Καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὦ φίλε, οὕτως ἀξιόσομεν, τὰ αὐτὰ
 ταῦτα εἶδη ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ πάθη C
 ἐκεῖνοις τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ὀρθῶς ἀξιοῦσθαι τῇ πόλει.
 Πᾶσα ἀνάγκη, ἔφη. Εἰς φαῦλόν γε αὖ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ θαυ-
 μάσιε, σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε ἔχει τὰ
 τρία εἶδη ταῦτα ἐν αὐτῇ εἴτε μή. Οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν,
 ἔφη, εἰς φαῦλον. Ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, τὸ λεγόμενον
 ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά. Φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ· καὶ
 εὖ γ' ἴσθι, ὦ Γλαῦκων, ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, ἀκριβῶς μὲν τοῦτο D
 ἐκ τοιούτων μεθόδων, οἷαις νῦν ἐν τοῖς λόγοις χρῶμεθα,
 οὐ μὴ ποτε λάβωμεν· ἄλλη γὰρ μακροτέρα καὶ πλείων
 ὁδὸς ἢ ἐπὶ τοῦτο ἄγρουσα· Ἴσως μέντοι τῶν γε προειρημέ-

νων τε και προεσκεμμένων ἀξίως. Οὐκοῦν ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔν γε τῷ παρόντι ἱκανῶς ἂν ἔχοι. Ἄλλὰ μέντοι, εἶπον, ἐμοιγε και πάνυ ἐξαρκέσει. Μὴ τοίνυν ἀποκάμης, ἔφη, ἀλλὰ σκόπει. Ἄρ' οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, πολλὴ ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν ἐκάστῳ ἔνεστιν ἡμῶν εἶδη τε και ἦδη, ἅπερ ἐν τῇ πόλει; οὐ γάρ που ἄλλοθεν ἐκείσε ἀφίεται. γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἰ τις οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι, οἳ δὴ και ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον οἱ κατὰ τὴν Θυράκην τε και Σκυδικὴν και σχεδόν τι κατὰ τὸν ἄνω τόπον, ἢ τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν
 436 μάλιστα ἂν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἢ τὸ φιλοχρήματον, ὃ περὶ τοὺς τε Φοίνικας εἶναι και τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίη τις ἂν οὐχ ἦκιστα. Και μάλα, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, και οὐδὲν χαλεπὸν γινῶναι. Οὐ δῆτα.

XII. Τόδε δὲ ἦδη χαλεπόν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτῳ ἕκαστα πράττομεν ἢ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλω· μανθάνομεν μὲν ἑτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλῳ τῶν ἐν ἡμῖν, ἐπιθυμοῦμεν δ' αὖ τρίτῳ τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφήν τε και γέννησιν ἡδονῶν και ὅσα τούτων ἀδελφά, ἢ ὅλη τῇ ψυχῇ καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὀρμήσωμεν· ταῦτ' ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου. Και ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη. Ὡδε τοίνυν ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ ὀρίζεσθαι, εἴτε τὰ αὐτὰ ἀλλήλοισι εἴτε ἑτερά ἔστιν. Πῶς; Δῆλον ὅτι ταυτόν τὰναντία ποιεῖν ἢ πάσχειν κατὰ ταυτόν γε και πρὸς ταυτόν οὐκ ἐθελήσει ἅμα, ὥστε εἴαν που εὐρίσκωμεν ἐν αὐτοῖς ταῦτα
 C γιγνόμενα, εἰσόμεθα ὅτι οὐ ταυτόν ἦν ἀλλὰ πλείω. Εἶεν. Σκόπει δὴ ὃ λέγω. Λέγε, ἔφη. Ἐστάναι, εἶπον, και κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρα δυνατόν; Οὐδαμῶς. Ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα, μὴ πη προιόντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις λέγοι ἄνθρωπον ἐστηκότα, κινουντα δὲ τὰς χεῖρας τε και τὴν κεφαλὴν, ὅτι ὁ

χυτὸς ἔστηκέ τε καὶ κινεῖται ἅμα, οὐκ ἂν, οἶμαι, ἀξιοῦμεν
 οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν τι αὐτοῦ ἔστηκε, τὸ δὲ D
 κινεῖται. οὐχ οὕτως; Οὕτως. Οὐκοῦν καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον
 χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων κομψευόμενος, ὡς οἱ γε στρό-
 βιλοι ὅλοι ἐστᾶσί τε ἅμα καὶ κινουῦνται, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ
 πήξαντες τὸ κέντρον περιφέρωνται, ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλω
 περιμὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἔδρᾳ τοῦτο δρᾷ, οὐκ ἂν ἀποδεχοίμεθα,
 ὡς οὐ κατὰ ταῦτὰ ἑαυτῶν τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε
 καὶ φερομένων, ἀλλὰ φαῖμεν ἂν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε καὶ E
 περιφερῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ κατὰ μὲν τὸ εὐθύ ἐστάναι, οὐ-
 δαμῆ γὰρ ἀποκλίνειν, κατὰ δὲ τὸ περιφερῆς κύκλω κινεῖ-
 σθαι· ὅταν δὲ τὴν εὐθυωρίαν ἢ εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστε-
 ρὰν ἢ εἰς τὸ πρόσθεν ἢ εἰς τὸ ὀπίσθεν ἐγκλίνη ἅμα περι-
 φερόμενον, τότε οὐδαμῆ ἔστιν ἐστάναι. Καὶ ὁρθῶς γε,
 ἔφη. Οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει,
 οὐδὲ μᾶλλον τι πείσει, ὡς ποτέ τι ἂν τὸ αὐτὸ ὄν ἅμα κατὰ
 τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ τάναντία πάθοι ἢ καὶ [εἴη ἢ καὶ] 437
 ποιήσειεν. Οὐκ οὖν ἐμέ γε, ἔφη. Ἄλλ' ὅμως, ἦν δ' ἐγώ,
 ἵνα μὴ ἀναγκαζώμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις
 ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ὡς οὐκ ἀληθεῖς οὔσας μηκύ-
 νειν, ὑποθέμενοι ὡς τούτου οὕτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν
 προϊῶμεν, ὁμολογήσαντες, εἰάν ποτε ἄλλη φανῆ ταῦτα ἢ
 ταύτη, πάντα ἡμῖν τὰ ἀπὸ τούτου ξυμβαίνοντα λελυμένα
 ἔσσεσθαι. Ἄλλὰ χρὴ, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν.

XIII. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν B
 καὶ τὸ ἐφίεσθαι τινος λαβεῖν τῷ ἀπαρνεῖσθαι καὶ τὸ προσ-
 ἀγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναν-
 τιῶν ἀλλήλοις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων;
 οὐδὲν γὰρ ταύτη διοίσει. Ἄλλ', ἦ δ' ὅς, τῶν ἐναντιῶν. Τί
 οὖν; ἦν δ' ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὄλως τὰς ἐπιθυμίας,
 καὶ αὐτὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς
 ἐκεῖνά ποι ἂν θείης τὰ εἶδη τὰ νῦν δὴ λεχθέντα; οἶον αἰε C

τὴν τοῦ ἐπιθυμοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἤτοι ἐφίεσθαι φήσεις
 ἐκείνου οὐ ἂν ἐπιθυμῇ, ἢ προσάγεσθαι τοῦτο ὃ ἂν βούλη-
 ται οἱ γενέσθαι, ἢ αὐτὸ καθ' ὅσον ἐθέλει τί οἱ πορισθῆναι,
 ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὐτὴν ὥσπερ τινὸς ἐρωτῶντος,
 ἐπορευομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως; Ἔγωγε. Τί δαί; τὸ
 ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μηδ' ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπω-
 θεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ' αὐτῆς καὶ εἰς ἅπαντα τὰναντία
 D ἐκείνοις θήσομεν; Πῶς γὰρ οὐ; Τούτων δὴ οὕτως ἐχόν-
 των ἐπιθυμιῶν τι φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ ἐναργεστάτας
 αὐτῶν τούτων ἦν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἦν πείναν;
 Φήσομεν, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δ' ἐδωδῆς;
 Ναί. Ἄρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἐστὶ, πλέονος ἂν τινος ἢ
 οὐ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἶη; οἶον δίψα ἐστὶ δίψα
 ἄρα γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ἢ καὶ
 ἐνὶ λόγῳ ποιοῦ τινὸς πάματος; ἢ ἂν μὲν τις θερμοῦ τῶ
 E δίψει προσῆ, τὴν τοῦ θερμοῦ ἐπιθυμίαν προσπαρέχοιτ'
 ἂν, ἂν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ ψυχροῦ; ἂν δὲ διὰ πλή-
 θους παρουσίαν πολλῆ ἢ δίψα ἦ, τὴν τοῦ πολλοῦ παρεξε-
 ται, ἂν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ τὸ διψῆν οὐ
 μὴ ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἢ οὐπερ πέφυκεν, αὐτοῦ
 πάματος, καὶ αὐτὸ πεινῆν βρώματος; Οὕτως, ἔφη, αὐτῇ
 γε ἢ ἐπιθυμία ἐκάστη αὐτοῦ μόνον ἐκάστου οὐ πέφυκε,
 438 τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προσγιγνώμενα. Μήτοι τις, ἦν δ'
 ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὄντας θορυβήσῃ, ὡς οὐδεὶς ποτοῦ
 ἐπιθυμεῖ ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου ἀλλὰ χρηστοῦ
 σίτου. πάντες γὰρ ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν· εἰ οὖν ἢ
 δίψα ἐπιθυμία ἐστὶ, χρηστοῦ ἂν εἶη εἴτε πάματος εἴτε ἄλλου
 ὅτου ἐστὶν ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. Ἴσως γὰρ ἂν, ἔφη,
 δοκοῖ τι λέγειν ὁ ταῦτα λέγων. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα
 B γ' ἐστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναι του, τὰ μὲν ποιά ἄττα ποιοῦ τινός
 ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ δ' αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ ἐκάστου μό-
 νον. Οὐκ ἔμαθον, ἔφη. Οὐκ ἔμαθες, ἔφη, ὅτι τὸ μείζον τοι-

οὐτόν ἐστιν οἶον τινὸς εἶναι μείζον; Πάνυ γε. Οὐκοῦν τοῦ ἐλάττονος; *Ναί.* Τὸ δέ γε πολὺ μείζον πολὺ ἐλάττονος. ἢ γάρ; *Ναί.* Ἄρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ μείζον ποτὲ ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐσόμενον μείζον ἐσομένου ἐλάττονος; Ἄλλα τί μὴν; ἢ δ' ὄς. Καὶ τὰ πλείω δὴ πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια C πρὸς τὰ ἡμίσεια καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ θάττω πρὸς τὰ βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτοις ὅμοια ἄρ' οὐχ οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ ὅτου δὴ δεῖ θεῖναι τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινὸς καὶ τινός. λέγω δὲ τὸ τοιούδε· οὐκ, ἐπειδὴ οἰκίας ἐργασίας ἐπιστήμη D ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ κληθῆναι; Τί μὴν; Ἄρ' οὐ τῷ ποιά τις εἶναι, οἷα ἐτέρα οὐδεμία τῶν ἄλλων; *Ναί.* Οὐκοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινός, καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο; καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω τέχναι τε καὶ ἐπιστήμαι; Ἔστιν οὕτω.

XIV. Τοῦτο τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλεσθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθες, ὅτι ὅσα ἐστὶν οἷα εἶναι του, αὐτὰ μὲν μόνα αὐτῶν μόνων ἐστί, τῶν δὲ ποιῶν τινῶν ποιά ἅττα. καὶ οὐ τι λέγω, ὡς, οἷων ἂν ἦ, τοιαῦτα E καὶ ἔστιν, ὡς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ἢ ἐπιστήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθὴ· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὐπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινός, τοῦτο δ' ἦν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιά δὴ τις ξυνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησε μηκέτι ἐπιστήμην ἀπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινός προσγενομένου ἰατρικὴν. Ἐμαθον, ἔφη, καί μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν. Τὸ δὲ δὴ δῖφος, ἣν δ' ἐγώ, οὐ τούτων θήσεις τῶν τινός εἶναι 439 τοῦτο ὅπερ ἐστίν; ἔστι δὲ δῆπου δῖφος; Ἐρωγε, ἢ δ' ὄς·

- πάματος γε. Οὐκοῦν ποιῶ μὲν τινος πάματος ποιῶν τι καὶ δίψος, δίψος δ' οὖν αὐτὸ οὔτε πολλοῦ οὔτε ὀλίγου, οὔτε ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ, οὐδ' ἐνὶ λόγῳ ποιῶ τινός, ἀλλ' αὐτοῦ πάματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκεν; Παντάπασι μὲν οὖν. Τοῦ διψῶντος ἄρα ἡ ψυχὴ, καθ' ὅσον διψῆ, οὐκ
- B** ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ τούτου ὀρέγεται καὶ ἐπὶ τοῦτο ὄρμα. Δῆλον δὴ. Οὐκοῦν εἰ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἕτερον ἂν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος ὥσπερ θηρίου ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ γὰρ δὴ, φημέν, τό γε αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα τάναντία πράττοι. Οὐ γὰρ οὖν. Ὡσπερ γε, οἶμαι, τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἅμα αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνται τε καὶ προσέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἡ ἀπωθοῦσα χεὶρ, ἑτέρα δὲ ἡ προσαγομένη. Παντάπασι μὲν οὖν,
- C** ἔφη. Πότερον δὴ φῶμέν τινας ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλειν πιεῖν; Καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάνικς. Τί οὖν, ἔφη, ἐγώ, φαίη τις ἂν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεῦον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλύον πιεῖν, ἄλλο ὃν καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος; Ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ μὲν κωλύον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται,
- D** ὅταν ἐγγένηται, ἐκ λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ ἔλκοντα διὰ παθημάτων τε καὶ νοσημάτων παραγίγνεται; Φαίνεται. Οὐ δὴ ἀλόγως, ἦν δ' ἐγώ, ἀξιῶσομεν αὐτὰ διττὰ τε καὶ ἕτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν ὧ λογίζεται λογιστικὸν προσαγορευόντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ὧ ἐρά τε καὶ πεινῆ καὶ διψῆ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών τινων καὶ ἡδονῶν ἐταῖρον.
- E** Οὐκ, ἀλλ' εἰκότως, ἔφη, ἡγοίμεθ' ἂν οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δύο ἡμῖν ὠρίσθω εἶδη ἐν ψυχῇ ἐνόητα· τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ ὧ θυμούμεθα πότερον τρίτον ἢ τούτων ποτέρῳ ἂν εἴη ὁμοφυές; Ἴσως, ἔφη, τῷ ἐτέρῳ, τῷ ἐπιθυμητικῷ. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ποτέ ἀκούσας τι πιστεύω

τούτῳ, ὡς ἄρα Λεόντιος ὁ Ἀγλαΐωνος ἀνιῶν ἐκ Πειραιέως ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθόμενος νεκρούς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους, ἅμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῖ, ἅμα δ' αὖ θυ-
 χεραῖνοι καὶ ἀποτρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μάχοιτό τε καὶ
 παρακαλύπτοιο, κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, 440
 διελκύσας τοὺς ὀφθαλμούς, προσδραμὼν πρὸς τοὺς νε-
 κρούς, ἰδοὺ ὑμῖν, ἔφη, ὧ κακοδαίμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ
 καλοῦ θεάματος. Ἦκουσα, ἔφη, καὶ αὐτός. Οὗτος μὲν-
 τοι, ἔφη, ὁ λόγος σημαίνει τὴν ὀργὴν πολεμεῖν ἐνίοτε ταῖς
 ἐπιθυμίαις ὡς ἄλλο ὢν ἄλλῳ. Σημαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὐκοῦν καὶ ἄλλοθι, ἔφη, πολλαχοῦ αἰσθανό-
 μεθα, ὅταν βιάζωνται τινα παρὰ τὸν λογισμόν ἐπιθυμίαι,
 λοιδοροῦντά τε αὐτόν καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν B
 αὐτῷ, καὶ ὥσπερ δυοῖν στασιαζόντων ξύμμαχον τῷ λόγῳ
 γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῖς δ' ἐπιθυμίαις
 αὐτόν κοινωνήσαντα, αἰροῦντος λόγου μὴ δεῖν, ἀντιπράτ-
 τειν, οἴμαι σε οὐκ ἂν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σαντῷ τοῦ
 τοιούτου αἰσθῆσθαι, οἴμαι δ' οὐδ' ἐν ἄλλῳ. Οὐ μὰ τὸν
 Δία, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν, οὐχ C
 ὅσῳ ἂν γενναιότερος ἢ, τοσοῦτῳ ἤττον δύναται ὀργίξε-
 σθαι καὶ πεινῶν καὶ φιγῶν καὶ ἄλλο ὅτιοῦν τῶν τοιούτων
 πάσχων ὑπ' ἐκείνου, ὃν ἂν οἴηται δικαίως ταῦτα δοῦν,
 καί, ὃ λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ
 θυμός; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δέ; ὅταν ἀδικεῖσθαι τις ἠγγῆται,
 οὐκ ἐν τούτῳ ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει καὶ ξυμμαχεῖ τῷ δο-
 κοῦντι δικαίῳ καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ φιγοῦν καὶ
 πάντα τὰ τοιαῦτα πάσχειν ὑπομένων καὶ νικᾷ καὶ οὐ λήγει D
 τῶν γενναίων, πρὶν ἂν ἢ διαπράξῃται ἢ τελευτήσῃ ἢ
 ὥσπερ κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ
 ἀνακληθῆις προῦνθῆ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔοικε τούτῳ
 ὧ λέγεις, καίτοι γ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τοὺς ἐπικούρους
 ὥσπερ κύνας ἐθέμεθα ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὥσπερ

ποιμένων πόλεως. Καλῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ, νοεῖς ὃ βούλο-
 E μαι λέγειν. ἀλλ' ἢ πρὸς τούτῳ καὶ τότε ἐνθυμεῖ; Τὸ
 ποῖον; Ὅτι τὸναντίον ἢ ἀρτίως ἡμῖν φαίνεται περὶ τοῦ
 θυμοειδοῦς. τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικὸν τι αὐτὸ φόμεθα
 εἶναι, νῦν δὲ πολλοῦ δεῖν φαμέν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸ
 ἐν τῇ τῆς ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ ὄπλα πρὸς τοῦ λογι-
 στικοῦ. Παντάπασιν, ἔφη. Ἄρ' οὖν ἕτερον ὄν καὶ τού-
 του, ἢ λογιστικοῦ τι εἶδος, ὥστε μὴ τρία ἀλλὰ δύο εἶδη
 εἶναι ἐν ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἢ καθάπερ
 441 ἐν τῇ πόλει ξυνεῖχεν αὐτὴν τρία ὄντα γένη, χρηματιστι-
 κόν, ἐπικουρητικόν, βουλευτικόν, οὕτω καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον
 τοῦτο ἐστὶ τὸ θυμοειδές, ἐπικουρον ὄντῳ λογιστικῷ φύσει,
 ἐὰν μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρή; Ἀνάγκη, ἔφη, τρί-
 τον. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, ἂν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο τι φανῆ,
 ὥσπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάνη ἕτερον ὄν. Ἄλλ' οὐ χα-
 λεπόν, ἔφη, φανῆναι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτο γ'
 ἂν τις ἴδοι, ὅτι θυμοῦ μὲν εὐθύς γενόμενα μεστά ἐστὶ,
 B λογισμοῦ δ' ἐνιοὶ μὲν ἔμοιγε δοκοῦσιν οὐδέποτε μεταλαμ-
 βάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὀψέ ποτε. Ναὶ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ,
 καλῶς γε εἶπες. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἂν τις ἴδοι ὃ λέγεις,
 ὅτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὃ ἄνω πον ἐκεῖ εἴπο-
 μεν, τὸ τοῦ Ὀμήρου μαρτυρήσει, τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίκαπε μύθῳ·

ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἕτερον ἐτέρῳ ἐπιπλήττον πε-
 C ποίηκεν Ὀμηρος τὸ ἀναλογισάμενον περὶ τοῦ βελτιονός τε
 καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως θυμουμένῳ. Κομιδῆ, ἔφη,
 ὀρθῶς λέγεις.

XVI. Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μόγις διανενεύκα-
 μεν, καὶ ἡμῖν ἐπιεικῶς ὁμολογεῖται, τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει,
 τὰ αὐτὰ δ' ἐν ἐνὸς ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη ἐνεῖναι καὶ ἴσα
 τὸν ἀριθμόν. Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν ἐκεῖνό γε ἦδη ἀναγ-
 καστον, ὡς πόλις ἦν σοφὴ καὶ ᾗ, οὕτω καὶ τὸν ἰδιώτην καὶ

τούτῳ σοφον εἶναι; Τί μὴν; Καὶ ὧ δὴ ἄνδρες ἰδιώτης καὶ ὧς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀνδρείαν καὶ οὕτως, καὶ τἄλλα ^D πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡσαύτως ἀμφοτέρω εἶναι. Ἀνάγκη. Καὶ δίκαιον δὴ, ὧ Γλαύκων, οἶμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶναι τῷ αὐτῷ τρόπῳ, ὧπερ καὶ πόλις ἦν δικαία. Καὶ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη. Ἄλλ' οὐ πη μὴν τοῦτο ἐπιλελήσμεθα, ὅτι ἐκείνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν τριῶν ὄντων γενῶν δικαία ἦν. Οὐ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, ἐπιλελήσθαι. Μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν, ὅτι καὶ ἡμῶν ἕκαστος, ὅτου ἂν τὰ αὐτοῦ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττη, οὗτος δὲ ^E καιὸς τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων. Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, μνημονευτέον. Οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προσήκει, σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἀπάσης τῆς ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεὶ ὑπηκόῳ εἶναι καὶ ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν οὐχ, ὡπερ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κρᾶσις ξύμφωνα αὐτὰ ποιήσει, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις τε καλοῖς καὶ μαθήμασι, ⁴⁴² τὸ δὲ ἀνιείσα παραμυθουμένη, ἡμεροῦσα ἀρμονία τε καὶ ῥυθμῷ; Κομιδῆ γε, ἦ δ' ὅς. Καὶ τούτῳ δὴ οὕτω τραφέντε καὶ ὡς ἀληθῶς τὰ αὐτῶν μαθόντε καὶ παιδευθέντε προσστατήσεται τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, ὃ δὴ πλείστον τῆς ψυχῆς ἐν ἐκάστῳ ἐστὶ καὶ χρημάτων φύσει ἀπληστότατον· ὃ τηρήσεται, μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ αὐτὰ αὐτοῦ πράττη, ἀλλὰ καταδουλώσασθαι καὶ ἄρχειν ἐπιχει- ^B ρήσῃ ὧν οὐ προσήκον αὐτῷ γένει, καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἐξῴθεν πολεμίους τούτῳ ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην ὑπὲρ ἀπάσης τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ δὲ προπολεμοῦν, ἐπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα; Ἔστι ταῦτα. Καὶ ἀνδρείον δὴ, οἶμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν

- υ ἕνα ἕκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασώξῃ διὰ τε
 λυπῶν καὶ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου παραγγεληδὲν δεινόν
 τε καὶ μῆ. Ὅρθῶς γ', ἔφη. Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμι-
 κροῦ μέρει, τῷ ὃ ἡρχέτ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν,
 ἔχον αὐτὸν ἀκείνο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ ξυμφέροντος
 ἐκάστῳ τε καὶ ὅλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων.
 Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; σῶφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ ξυμφωνίᾳ
 D τῇ αὐτῶν τούτων, ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τῷ ἀρχομένῳ τὸ
 λογιστικὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν
 αὐτῷ; Σωφροσύνη γοῦν, ἣ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστίν ἢ
 τοῦτο, πόλεός τε καὶ ἰδιώτου. Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε, ὃ
 πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως ἐστί. Πολλὴ ἀνάγκη.
 Τί οὖν; εἶπον ἐγώ· μὴ πῆ ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι
 δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ
 E ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. Ὡδε γάρ, ἣν δ' ἐγώ, παντάπασιν ἄν
 βεβαιωσαίμεθα, εἴ τι ἡμῶν ἐτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ
 φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες. Ποῖα δὴ; Οἷον εἰ δέοι ἡμᾶς
 ἀνομολογεῖσθαι περὶ τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνη
 ὁμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ
 ἄν παρακαταδήκην χρυσοῦ ἢ ἀργυρίου δεξάμενος ὁ τοι-
 οὔτος ἀποστερηθῆναι, τίν' ἄν οἶε οἰθῆναι τοῦτο αὐτὸν
 443 δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι; Οὐδέν' ἄν, ἔφη. Οὐκ-
 οὖν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν, ἣ ἰδίᾳ
 ἐταίρων ἢ δημοσίᾳ πόλεων, ἐκτὸς ἄν οὗτος εἴη; Ἐκτός.
 Καὶ μὴν οὐδ' ὅπως οὖν ἄπιστος ἢ κατὰ ὄρκους ἢ κατὰ
 τὰς ἄλλας ὁμολογίας. Πῶς γὰρ ἄν; Μοιχεῖται μὴν καὶ
 γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπευσταὶ παντὶ ἄλλῳ μάλ-
 λον ἢ τῷ τοιούτῳ προσήκουσιν. Παντὶ μέντοι, ἔφη. Οὐκ-
 B οὖν τούτων πάντων αἰτιον, ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν αὐτῷ ἕκα-
 στον τὰ αὐτοῦ πρᾶττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἀρχεσθαι;
 Τοῦτο μὲν οὖν, καὶ οὐδέν ἄλλο. Ἔτι [τι] οὖν ἕτερον ζητεῖς
 δικαιοσύνην εἶναι ἢ ταύτην τὴν δύναμιν, ἣ τοὺς τοιού-

τους ἄνδρας τε παρέχεται καὶ πόλεις; Μὰ Δία, ἣ δ' ὄς, οὐκ ἔγωγε.

XVII. Τέλεον ἄρα ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται, ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι, ὡς εὐθύς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οὐκίξειν κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχήν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς δικαιοσύνης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὡς Γλαύκων, δι' ὃ καὶ ὠφελεί, εἰδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν φύσει ὀρθῶς ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τᾶλλα δὴ οὕτως. Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθὲς τοιοῦτο μὲν τι ἦν, ὡς ἔοικεν, ἣ δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξιν τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντὸς ὡς ἀληθῶς περὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, μὴ ἐάσαντα τᾶλλότρια πράττειν ἕκαστον ἐν αὐτῷ μηδὲ πολυπραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῶ ὄντι τὰ οἰκεία εὖ θέμενον καὶ ἄρξαντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ καὶ ξυναρμόσαντα τρία ὄντα ὡσπερ ὄρους, τρεῖς ἀρμονίας ἀτεχνῶς νεάτης τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης, καὶ εἰ ἄλλα ἄττα μεταξὺ τυγχάνει ὄντα, πάντα ταῦτα ξυυδῆσαντα καὶ παντάπασιν ἓνα γενόμενον ἐκ πολλῶν, σώφρονα καὶ ἡρμωσμένοι, οὕτω δὴ πράττειν ἤδη, εἴαν τι πράττη ἣ περὶ χρημάτων κτήσιν ἣ περὶ σώματος θεραπείαν ἣ καὶ πολιτικόν τι ἣ περὶ τὰ ἴδια ξυμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν μὲν καὶ καλὴν πρᾶξιν, ἣ ἂν ταύτην τὴν ἔξιν σώξῃ τε καὶ ξυναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην, ἄδικον δὲ πρᾶξιν, ἣ ἂν ἀεὶ ταύτην λύῃ, ἀμαθίαν δὲ τὴν ταύτην αὖ ἐπιστατοῦσαν δόξαν. Παντάπασι, ἣ δ' ὄς, ὡς Σώκρατες, ἀληθῆ λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸν μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν, εἰ φαῖμεν εὐρηκεναι, οὐκ ἂν πάνυ

τι, οἶμαι, δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δία οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶμεν ἄρα; Φῶμεν.

XVIII. Ἔστω δὴ, ἣν δ' ἐγώ· μεταγάρ τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον ὅτι. Οὐκοῦν στάσιν τινὰ αὐτῶν
 B ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἀλλοτριοπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῶ ὄλῳ τῆς ψυχῆς, ἢν' ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον, ἀλλὰ τοιούτου ὄντος φύσει, οἷου πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι; τοιαῦτ' ἄττα, οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τὴν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ ξυλλήβδην πᾶσαν
 C κακίαν. Ταῦτὰ μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὐτὸ τὸ δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει ὄντα κατάδηλα ἤδη σαφῶς, εἴπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δὴ; Ὅτι, ἣν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε καὶ νοσωδῶν, ὡς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν ψυχῇ. Πῆ; ἔφη. Τὰ μὲν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ, τὰ δὲ νοσώδη νόσον. Naί. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν δικαιοσύνην
 D ἐμποιεῖ, τὸ δ' ἄδικα ἀδικίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν αὐτῶν, ἔφη, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομιδῆ, ἔφη. Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὡς
 E ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰσχος καὶ ἀσθένεια. Ἔστιν οὕτω. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτήσιν φέρει, τὰ δ' αἰσχροῦ εἰς κακίας; Ἀνάγκη.

XIX Τὸ δὴ λοιπὸν ἤδη, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστὶ σκέψα-

σθαι, πότερον αὖ λυσιτελεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ καλὰ 445
ἐπιτηδεύειν καὶ εἶναι δίκαιον, ἂν τε λανθάνῃ ἂν τε μὴ
τοιούτος ὢν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἄδικον εἶναι, ἂν περ μὴ διδῶ
δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἄλλ', ἔφη, ὦ
Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα γίγνεσθαι
ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως διαφθειρομένης
δοκεῖ οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάντων σιτίων τε καὶ
ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ πάσης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐ-
τοῦ τούτου ὧ ζῶμεν φύσεως ταραττομένης καὶ διαφθει- B
ρομένης βιωτὸν ἄρα ἔσται, ἂν περ τις ποιῇ ὃ ἂν βουλευθῇ
ἄλλο πλὴν τούτου, ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλα-
γήσεται, δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδή περ
ἐφάνη γε ὄντα ἑκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν. Γελοῖον
γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὅμως ἐπέπερ ἔνταῦθα ἐληλύθαμεν,
ὅσον οἷόν τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐ
χρὴ ἀποκάμνειν. Ἐκιστα νῆ τὸν Δία, ἔφη, πάντων ἀπο-
κμητέον. Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ ἴδῃς, ὅσα καὶ εἶδη C
ἔχει ἢ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἃ γε δὴ καὶ ἀξία θείας. Ἐπο-
μαι, ἔφη· μόνον λέγε. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ ἀπὸ
σκοπιάς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἔνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ
λόγου, ἔν μὲν εἶναι εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας,
τέτταρα δ' ἐν αὐτοῖς ἄττα ὢν καὶ ἀξίον ἐπιμνησθῆναι.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὅσοι, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν
εἶδη ἔχοντες, τοσοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι
εἶναι. Πόσοι δὴ; Πέντε μὲν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε D
δὲ ψυχῆς. Λέγε, ἔφη, τίνες. Λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος
ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν πολιτείας εἶη ἂν τρόπος, ἐπονο-
μασθείη δ' ἂν καὶ διχῆ· ἐγγενομένου μὲν γὰρ ἀνδρὸς ἐνὸς
ἐν τοῖς ἀρχουσι διαφέροντος βασιλεία ἂν κληθείη, πλειό-
νων δὲ ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν,
ἦν δ' ἐγώ, ἔν εἶδος λέγω· οὔτε γὰρ ἂν πλείους οὔτε εἷς
ἐγγενομένου κινήσειεν ἂν τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πό- E

λεως, τροφῆ τε καὶ παιδεία χρησάμενος, ἧ διήλθομεν. Οὐ γὰρ εἰκόσ, ἔφη.

E.

- 449 I. Ἀγαθὴν μὲν τοίνυν τὴν τοιαύτην πόλιν τε καὶ πολιτείαν καὶ ὀρθὴν καλῶ, καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον· κακὰς δὲ τὰς ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, εἶπερ αὕτη ὀρθή, περὶ τε πόλεων διοικήσεις καὶ περὶ ἰδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατασκευήν, ἐν τέτταρσι πονηρίας εἶδεσιν οὔσας. Ποίας δὴ ταύτας; ἔφη. καὶ ἐγὼ μὲν ἦα τὰς ἐφεξῆς ἐρωῶν, ὥς μοι
- B ἐφαίνοντο ἕκασται ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δὲ Πολέμαρχος — σμικρὸν γὰρ ἀπωτέρω τοῦ Ἀδεϊμάντου καθῆστο — ἐκτείνας τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ τὸν ὤμον ἐκείνόν τε προσηγάγετο καὶ προτείνας ἑαυτὸν ἔλεγεν ἅττα προσκεκυφώς, ὧν ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκούσαμεν, τότε δέ· Ἀφήσομεν οὖν, ἔφη, ἧ τι δράσομεν; Ἡμιστά γε, ἔφη ὁ Ἀδεϊμαντος μέγα ἤδη λέγων. καὶ ἐγὼ, Τί μάλιστα, ἔφη, ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε; Σέ, ἧ δ' ὄς.
- C Ὅτι, ἐγὼ εἶπον, τί μάλιστα; Ἀπορραθυμεῖν ἡμῖν δοκεῖς, ἔφη, καὶ εἶδος ὄλον οὐ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου, ἵνα μὴ διέλθῃς, καὶ λήσειν οἴηθῆναι εἰπῶν αὐτὸ φανύλως, ὥς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παιδῶν παντὶ δῆλον, ὅτι κοινὰ τὰ φίλων ἔσται. Οὐκοῦν ὀρθῶς, ἔφη, ὧ Ἀδεϊμαντε; Naί, ἧ δ' ὄς· ἀλλὰ τὸ ὀρθῶς τοῦτο, ὥσπερ τᾶλλα, λόγου δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωνίας· πολλοὶ γὰρ ἄν γένοιτο. μὴ οὖν παρῆς ὄντινα σὺ λέγεις. ὥς ἡμεῖς πάλα
- D περιμένομεν οἰόμενοι σέ που μνησθῆσεσθαι παιδοποιίας τε πέρι, πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους πῶς θρέψουσι, καὶ ὄλην ταύτην ἣν λέγεις κοινωνίαν γυναικῶν τε καὶ παιδῶν· μέγα γὰρ τι οἰόμεθα φέρειν καὶ ὄλον εἰς πολι-

τείαν ὀρθῶς ἢ μὴ ὀρθῶς γιγνόμενον. νῦν οὖν ἐπειδὴ ἄλλης ἐπιλαμβάνει πολιτείας πρὶν ταῦτα ἱκανῶς διελέσθαι, δέδοκται ἡμῖν τοῦτο, ὃ σὺ ἤκουσας, τὸ σὲ μὴ μεθιέναι, πρὶν ἂν ταῦτα πάντα ὥσπερ ἀλλὰ διέλθῃς. Καὶ ἐμὲ τοίνυν, ὁ Γλαύκων ἔφη, κοινῶν τῆς ψήφου ταύτης τίθετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογμένα ἡμῖν νόμιζε, ὦ Σώκратες.

II. Οἶον, ἦν δ' ἐγώ, εἰργάσασθε ἐπιλαβόμενοί μου! ὅσον λόγον πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς κινεῖτε περὶ τῆς πολιτείας! ἦν ὡς ἤδη διεληλυθῶς ἔγωγε ἔχαιρον ἀγαπῶν, εἴ τις ἑάσοι ταῦτα ἀποδεξάμενος ὡς τότε ἐρρήθη· ἂ νῦν ὑμεῖς παρακαλοῦντες οὐκ ἴστε ὅσον ἐσμὸν λόγων ἐπεγεῖρετε· ὃν ὀρθῶν ἐγὼ παρήκα τότε, μὴ παράσχοι πολὺν ὄχλον. Τί δέ; ἦ δ' ὅς ὁ Θρασύμαχος· χρυσοχοήσοντας οἰεῖ τούσδε νῦν ἐνθάδε ἀφίχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομένους; Ναί, εἶπον, μετρίων γε. Μέτρον δέ γ', ἔφη, ὦ Σώκратες, ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων ἀκούειν ὄλος ὁ βίος νοῦν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον ἕα· σὺ δὲ περὶ ὧν ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμῃς ἢ σοι δοκεῖ διεξιῶν, τίς ἢ κοινῶν τοῖς φύλαξιν ἡμῖν παίδων τε πέρι καὶ γυναικῶν ἔσται καὶ τροφῆς νέων ἐτι ὄντων τῆς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παιδείας, ἢ δὴ ἐπιπονωτάτη δοκεῖ εἶναι. πειρῶ οὖν εἰπεῖν τίνα τρόπον δεῖ γίνεσθαι αὐτήν. Οὐ φάδιον, ὦ εὐδαιμον, ἦν δ' ἐγώ, διελθεῖν· πολλὰς γὰρ ἀπιστίας ἔχει ἐτι μᾶλλον τῶν ἔμπροσθεν ὧν διήλθομεν. καὶ γὰρ ὡς δυνατὰ λέγεται, ἀπιστοῖτ' ἂν, καὶ εἰ ὅ τι μάλιστα γένοιτο, ὡς ἄριστ' ἂν εἴη ταῦτα, καὶ ταύτη ἀπιστήσεται. διὸ δὴ καὶ ὄκνος τις αὐτῶν ἄπτεσθαι, μὴ εὐχὴ δοκῆ εἶναι ὁ λόγος, ὦ φίλε ἑταῖρε. Μηδέν, ἦ δ' ὅς, ὄκνει· οὔτε γὰρ ἀγνώμονες οὔτε ἄπιστοι οὔτε δύσνοι οἱ ἀκουσόμενοι. καὶ ἐγὼ εἶπον Ὁ ἄριστε, ἢ που βουλόμενός με παραθαρρύνειν λέγεις; Ἐγωγ', ἔφη. Πᾶν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ-

ναντίον ποιείς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοὶ εἰδέναι ἅ
 E λέγω, καλῶς εἶχεν ἢ παραμυθία· ἐν γὰρ φρονίμοις τε καὶ
 φίλοις περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ φίλων τάληθῆ εἰδόμενα
 λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαρραλέον· ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ζη-
 451 τοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, ὃ δὴ ἐγὼ δρω, φοβε-
 ρόν τε καὶ σφαλερόν, οὗ τι γέλωτα ὀφλεῖν· παιδικὸν γὰρ
 τοῦτό γε· ἀλλὰ μὴ σφαλεῖς τῆς ἀληθείας οὐ μόνον αὐτὸς
 ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος κείσομαι περὶ ἅ
 ἥκιστα δεῖ σφάλλεσθαι. προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὧ
 Γλαύκων, χάριν οὐ μέλλω λέγειν· ἐλπίζω γὰρ οὖν ἔλατ-
 τον ἀμάρτημα ἀκουσίως τινὸς φονεῖα γενέσθαι ἢ ἀπα-
 τεῶνα καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ [δικαίων] νομίμων πέρι.
 τοῦτο οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύειν ἐν ἐχθροῖς κρεῖττον
 B ἢ φίλοις, ὥστε οὐ με παραμυθεῖ. καὶ ὁ Γλαύκων γελάσας
 Ἄλλ', ὧ Σώκρατες, ἔφη, εἴαν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ
 τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου καὶ καθαρὸν εἶναι
 καὶ μὴ ἀπατεῶνα ἡμῶν· ἀλλὰ θαρρήσας λέγε. Ἄλλὰ μέν-
 τοι, εἶπον, καθαρὸς γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφειθείς, ὡς ὁ νόμος λέγει·
 εἰκὸς δέ γε, εἶπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε. Λέγε τοίνυν, ἔφη, τού-
 του γ' ἔνεκα. Λέγειν δὴ, ἔφην ἐγὼ, χρὴ ἀνάπαλιν αὐ-
 νῦν, ἃ τότε ἴσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν· τάχα δὲ οὕτως
 C ἂν ὀρθῶς ἔχοι, μετὰ ἀνδρείου δρωῖμα παντελῶς διαπεραν-
 θέν τὸ γυναικεῖον αὐτὸ περαίνειν, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ σὺ
 οὕτω προκαλεῖ.

III. Ἀνθρώποις γὰρ φύσι καὶ παιδευθεῖσιν ὡς ἡμεῖς
 διήλθομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔστ' ἄλλη ὀρθὴ παίδων
 τε καὶ γυναικῶν κτήσις τε καὶ χρεία ἢ κατ' ἐκείνην τὴν ὀρ-
 μὴν ἰοῦσιν, ἣν περὶ τὸ πρῶτον ὠρμήσαμεν· ἐπεχειρήσαμεν
 δέ που ὡς ἀγέλης φύλακας τοὺς ἄνδρας καθιστάναι τῷ
 D λόγῳ. Ναί. Ἀκολουθῶμεν τοίνυν καὶ τὴν γένεσιν καὶ
 τροφήν παραπλησίαν ἀποδιδόντες, καὶ σκοπῶμεν, εἰ ἡμῖν
 πρέπει ἢ οὐ Πῶς; ἔφη. Ὡδε. τὰς θηλείας τῶν φυλάκων

κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἰόμεθα δεῖν, ἅπερ ἂν οἱ ἄρρενες φυλάττωσι, καὶ ξυνθηρεύειν καὶ τᾶλλα κοινῇ πράττειν, ἢ τὰς μὲν οἰκουρεῖν ἐνδον ὡς ἄδυνάτους δια τὸν τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφήν, τοὺς δὲ πονεῖν τε καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποιμνία; Κοινῇ, ἔφη, πάντα· πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα, τοῖς δὲ ὡς ἰσχυροτέροις. Οἶόν τ' οὖν, ἔφην ἐγώ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ χρησθαί τινι ζώῳ, ἂν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν ἀποδιδῶς; Οὐχ οἶόν τε. Εἰ ἄρα ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ταῦτά χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀνδράσι, ταῦτά καὶ διδακτέον αὐτάς. **Ναί.** Μουσικῇ μὲν ἐκείνοις τε καὶ γυμναστικῇ ἐδόθη. **452**

Ναί. Καὶ ταῖς γυναιξὶν ἄρα τούτῳ τῷ τέχνῳ καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀποδοτέον καὶ χρηστέον κατὰ ταῦτά. Εἰκὸς ἐξ ὧν λέγεις, ἔφη. Ἴσως δὴ, εἶπον, παρὰ τὸ ἔθος γελοῖα ἂν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγόμενα, εἰ πράξεται ἢ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγώ, γελοϊότατον αὐτῶν ὄρας; ἢ δὴλα δὴ ὅτι γυμνὰς τὰς γυναῖκας ἐν ταῖς παλαιστραῖς γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐ μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ καὶ ἡδη τὰς πρεσβυτέρας, ὥσπερ τοὺς γέροντας ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσοὶ καὶ μὴ ἡδέϊς τὴν ὄψιν ὅμως φιλογυμναστῶσιν; **Νὴ τὸν Δία,** ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν, ὡς γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπεὶ περ ὠρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμματα, ὅσα καὶ οἷα ἂν εἴποιεν εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια καὶ περὶ μουσικὴν καὶ οὐκ ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν ὄπλων σχέσιν καὶ ἵππων ὀχῆσεις. Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ἄλλ' ἐπεὶ περ λέγειν ἠρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου, δεηθεῖσί τε τούτων μὴ τὰ αὐτῶν πράττειν ἀλλὰ σπουδάξειν, καὶ ὑπομνήσασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ τοῖς Ἑλλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα, ἅπερ νῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνοὺς ἀνδρας ὀραῖσθαι, καὶ ὅτε ἤρχοντο τῷ γυμνασίων

D πρῶτοι μὲν Κρηῖτες, ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν τοῖς τότε ἀστείους πάντα ταῦτα κωμῶδειν· ἢ οὐκ οἶει; Ἐγώ γε. Ἀλλ' ἐπειδή, οἶμαι, χρωμένοις ἄμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα τὰ τοιαῦτα ἐφάνη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὴ γελοῖον ἐξεργύη ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις μηνυθέντος ἀρίστου, καὶ τοῦτο ἐνεδειξάτο, ὅτι μάταιος ὅς γελοῖον ἄλλο τι ἡγεῖται ἢ τὸ κακόν, καὶ [ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν πρὸς ἄλλην τιὰ ὄψιν ἀποβλέπων ὡς γελοίου

E ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε καὶ κακοῦ, καὶ] καλοῦ αὐτὸ σπουδάξει πρὸς ἄλλον τιὰ σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

IV. Ἄρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐτῶν ἀνομολογητέον, εἰ δυνατὰ ἢ οὐ, καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν, εἴτε τις φιλοπαΐσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφισβη-
 453 τῆσαι, πότερον δυνατὴ φύσις ἢ ἀνθρωπίνη ἢ θήλεια τῆ τοῦ ἄρρενος γένους κοινωῆσαι εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα, ἢ οὐδ' εἰς ἓν, ἢ εἰς τὰ μὲν οἶα τε, εἰς δὲ τὰ οὐ, καὶ τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὸν πόλεμον ποτέρων ἐστίν; Ἄρ' οὐχ οὕτως ἂν κάλλιστα τις ἀρχόμενος ὡς τὸ εἶκός καὶ κάλλιστα τελευτήσειεν; Πολύ γε, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ
 B ἔρημα τὰ τοῦ ἐτέρου λόγου πολιορκῆται; Οὐδέν, ἔφη, κωλύει. Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι ὦ Σώκρατες τε καὶ Γλαύκων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς κατοικίσεως, ἦν ᾤκίζετε πόλιν, ὠμολογεῖτε δεῖν κατὰ φύσιν ἕκαστον ἓνα ἐν τῷ αὐτοῦ πράττειν. Ὁμολογήσαμεν, οἶμαι· πῶς γὰρ οὐ; Ἔστιν οὖν ὅπως οὐ πάμπου διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δ' οὐ διαφέρει; Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρω προσήκει προσ-
 C τάττειν τὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν; Τί μήν; Πῶς οὖν οὐχ ἁμαρτάνετε νῦν καὶ τὰναντία ὑμῖν αὐτοῖς λέγετε, φάσκοντες αὐτοὺς ἀνδρας καὶ τὰς γυναῖκας δεῖν τὰ αὐτὰ

πράττειν, πλείστον κεχωρισμένην φύσιν ἔχοντας; ἔξεις τι, ὦ θαυμασίε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεῖσθαι; Ὡς μὲν ἐξαίφνης, ἔφη, οὐ πάνυ ῥάδιον· ἀλλὰ σοῦ δεήσομαι τε καὶ δέομαι καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν λόγον, ὅστις ποτ' ἐστίν, ἐρμηνεῦσαι. Ταῦτ' ἐστίν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἃ ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὤκνονουν D
 ἄπτεσθαι τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν γυναικῶν καὶ παίδων κτῆσιν καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ γὰρ εὐκόλῳ ἔοικεν. Οὐ γάρ, εἶπον· ἀλλὰ δὴ ὧδ' ἔχει· ἂν τέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ ἂν τε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεὶ οὐδὲν ἦττον. Πάνυ μὲν οὖν Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἦτοι δελφῖνά τινα ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἂν ἢ τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν. Ἔοικεν, ἔφη. Φέρε δὴ, E
 ἦν δ' ἐγώ, ἐάν πη εὐρωμεν τὴν ἔξοδον. ὠμολογοῦμεν γὰρ δὴ ἄλλην φύσιν ἄλλο δεῖν ἐπιτηδεύειν, γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις τὰ αὐτὰ φαμεν νῦν δεῖν ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ἡμῶν κατηγορεῖτε; Κομιδῆ γε. Ἡ γενναία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, ἡ δύναμις τῆς ἀν- 454
 τιλογικῆς τέχνης. Τί δὴ; Ὅτι, εἶπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ ἄκοντες πολλοὶ ἐμπίπτειν καὶ οἰεσθαι οὐκ ἐρίξειν, ἀλλὰ διαλέγεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατ' εἶδη διαιρούμενοι τὸ λεγόμενον ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος τὴν ἐναντίωσιν, ἐριδι, οὐ διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. Ἔστι γὰρ δὴ, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος· ἀλλὰ μῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ· κινδυνεύο- B
 μεν γοῦν ἄκοντες ἀντιλογίας ἄπτεσθαι. Πῶς; Τὸ τὴν ἄλλην φύσιν ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν, ἐπεσκεψάμεθα δὲ οὐδ' ὀπηοῦν, τί εἶδος τὸ τῆς ἐτέρας τε καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πρὸς τί τείνου ὠριζόμεθα

τότε, ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἄλλη φύσει ἄλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη, ἐπεσκεψάμεθα.

- C Τοιγάρτοι, εἶπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἀνερωτᾶν ἡμᾶς αὐτούς, εἰ ἢ αὐτῇ φύσει φαλακρῶν καὶ κομητῶν καὶ οὐχ ἢ ἐναντία, καὶ ἐπειδὴν ὁμολογῶμεν ἐναντίαν εἶναι, ἐὰν φαλακροὶ σκυτοτομῶσι, μὴ ἔῃν κομήτας, ἐὰν δ' αὖ κομηταί, μὴ τοὺς ἑτέρους. Γελοῖον μὲντ' ἂν εἴη, ἔφη. Ἄρα κατ' ἄλλο τι, εἶπον ἐγώ, γελοῖον, ἢ ὅτι τότε οὐ πάντως τὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἑτέραν φύσιν ἐτιθέμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος
- D τῆς ἀλλοιώσεώς τε καὶ ὁμοιώσεως μόνον ἐφυλάττομεν τὸ πρὸς αὐτὰ τείνον τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον ἰατρικὸν μὲν καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ὄντας τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν· ἢ οὐκ οἶει; Ἔγωγε. Ἰατρικὸν δὲ καὶ τεκτονικὸν ἄλλην; Πάντως που.

V. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέρειν φαίνεται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἑκατέρῳ δεῖν ἀποδιδόναι, ἐὰν δ' αὐτῷ τούτῳ φαίνεται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄρρεν

- E ὀχεύειν, οὐδὲν τί πω φήσομεν μᾶλλον ἀποδεδείχθαι, ὡς πρὸς ὃ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, ἀλλ' ἐτι οἴησόμεθα δεῖν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τοὺς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς γυναικὰς αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ
- 155 τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία λέγοντα τοῦτο αὐτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευὴν οὐχ ἢ αὐτῇ ἀλλὰ ἑτέρα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δίκαιον γοῦν. Τάχα τοίνυν ἂν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἂν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρημα ἱκανῶς εἰπεῖν οὐ θάδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπὸν. Εἴποι γὰρ ἂν. Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ
- B τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος ἀκολουθῆσαι ἡμῖν, ἐὰν πως ἡμεῖς ἐκεῖνῳ ἐνδειξώμεθα, ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἐπιτήδευμα ἴδιον

γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε. Ἴδι δὴ, φήσομεν πρὸς αὐτόν, ἀποκρίνου· ἄρα οὕτως ἔλεγες τὸν μὲν εὐφυῆ πρὸς τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυῆ, ἐν ᾧ ὁ μὲν φαδίως τι μαθηθῆναι, ὁ δὲ χαλεπῶς, καὶ ὁ μὲν ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὐρετικὸς εἴη οὗ ἔμαθεν, ὁ δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης μηδ' ἄμαθε σῶζοιτο, καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώματος ἱκανῶς ὑπηρετοὶ τῇ διανοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῖτο; ἄρ' ἄλλ' ἄττα ἐστὶν ἢ ταῦτα, οἷς τὸν εὐφυῆ πρὸς ἕκαστα καὶ τὸν μὴ ὠρίζου; Οὐδεὶς, ἢ δ' ὅς, ἄλλα φήσει. Οἴσθ' αὖτις οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολογῶμεν τὴν τε ὑφαντικὴν λέγοντες καὶ τὴν τῶν ποπάνων τε καὶ ἐψημάτων θεραπείαν, ἐν οἷς δὴ τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι, οὗ καὶ καταγελαστοτάτον ἐστὶ πάντων ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ γένος τοῦ γένους. γυναικὲς μὲν τοὶ πολλοὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλά· τὸ δὲ ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἐστὶν, ᾧ φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδ' ἀνδρὸς διότι ἀνὴρ, ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμέναι αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζώοιιν, καὶ πάντων μὲν μετέχει γυνὴ ἐπιτηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνὴρ, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρὸς. Πάνυ γε. Ἡ οὖν ἀνδράσι πάντα προστάζομεν, γυναικὶ δὲ οὐδέν; Καὶ πῶς; Ἄλλ' ἐστὶ γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρικὴ, ἢ δ' οὐ, καὶ μουσικὴ, ἢ δ' ἄμουσος φύσει. Τί μὴν; Γυμναστικὴ δ' ἄρα οὐ, οὐδὲ πολεμικὴ, ἢ δὲ ἀπόλεμος καὶ οὐ φιλογυμναστικὴ; Οἶμαι ἔγωγε. Τί δέ; φιλόσοφος τε καὶ μισόσοφος; καὶ θυμοειδής, ἢ δ' ἄθυμος; Ἔστι καὶ ταῦτα. Ἔστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνή, ἢ δ' οὐ. ἢ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; Τοιαύτην μὲν οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἢ αὐτὴ φύσις

εἰς φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἢ ἰσχυροτέρα ἐστίν. Φαίνεται.

- B VI. Καὶ γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀνδράσιν ἐκλεκτέαι ξυνοικεῖν τε καὶ ξυμφυλάττειν, ἐπέπερ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. Πάνυ γε. Τὰ δ' ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα ταῖς αὐταῖς φύσειν; Τὰ αὐτά. Ἦκομεν ἄρα εἰς τὰ πρότερα περιφερόμενοι, καὶ ὁμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι ταῖς τῶν φυλάκων γυναῖξιν μουσικὴν τε καὶ γυμναστικὴν ἀποδιδόναι.
- C Παντάπασιν μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς ὁμοια ἐνομοθετοῦμεν, ἐπέπερ κατὰ φύσιν ἐτίθεμεν τὸν νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα γιγνόμενα παρὰ φύσιν μᾶλλον, ὡς ἔοικε, γίγνεται. Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἢ ἐπίσκεψις ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά τε καὶ βέλτιστα λέγοιμεν; Ἦν γάρ. Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατά, διωμολόγηται; Ναί. Ὅτι δὲ δὴ βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διομολογηθῆναι; Δῆλον. Οὐκοῦν πρὸς γε τὸ φυλακικὴν γυναῖκα γενέσθαι οὐκ ἄλλη μὲν ἡμῖν ἀνδρας ποιήσει παιδεία, ἄλλη δὲ γυναῖκας, ἄλλως τε
- D καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παραλαβοῦσα; Οὐκ ἄλλη. Πῶς οὖν ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦδε πέρι; Τίνος δῆ; Τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῶ τὸν μὲν ἀμείνω ἀνδρα, τον δὲ χείρω· ἢ πάντας ὁμοίους ἡγεῖ; Οὐδαμῶς. Ἐν οὖν τῇ πόλει, ἦν ὠκίζομεν, πότερον οἶε ἡμῖν ἀμείνους ἀνδρας ἐξεργάσθαι τοὺς φύλακας τυχόντας ἧς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη,
- E ἐρωτᾷς. Μανθάνω, ἔφη· τί δέ; τῶν ἄλλων πολιτῶν οὐχ οὗτοι ἄριστοι; Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυναῖκες τῶν γυναικῶν οὐχ αὐταὶ ἔσονται βέλτισται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Ἔστι δέ τι πόλει ἄμεινον ἢ γυναῖκας τε καὶ ἀνδρας ὡς ἀρίστους ἐγγίγνεσθαι; Οὐκ ἔστιν. Τοῦτο δὲ μουσικὴ τε καὶ
- 457 γυμναστικὴ παραγιγνόμεναι, ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, ἀπεργάζονται; Πῶς δ' οὐ; Οὐ μόνον ἄρα δυνατὸν ἀλλὰ καὶ

ἄριστον πόλει νόμιμον ἐτίθεμεν. Οὕτως. Ἀποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπειπερ ἀρετὴν ἀντὶ ἱματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλα πρακτέον· τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξίν ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν· ὁ δὲ γελῶν B ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξί, τοῦ βελτίστου ἔνεκα γυμναζομένας, ἀτελῆ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπὸν, οὐδὲν οἶδεν, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ᾧ γελᾷ οὐδ' ὅτι πράττει· κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφελίμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰσχρόν. Παντάπασι μὲν οὖν.

VII. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐν ὧσπερ κῦμα φῶμεν διαφεύγειν, τοῦ γυναικείου πέρι νόμου λέγοντες, ὥστε μὴ παντάπασι κατακλυσθῆναι τιθέντας, ὡς δεῖ κοινῇ πάντα C ἐπιτηδεύειν τοὺς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας, ἀλλὰ πητὸν λόγον αὐτὸν αὐτῷ ὁμολογεῖσθαι, ὡς δυνατὰ τε καὶ ὠφελίμα λέγει; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ μικρὸν κῦμα διαφεύγεις. Φήσεις γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μέγα αὐτὸ εἶναι, ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἴδῃς. Λέγε δὴ, ἰδῶ, ἔφη. Τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ, ἔπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγῶμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν τούτων πάντων πάσας εἶναι κοινὰς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδε- D μίαν συνοικεῖν· καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν κοινούς, καὶ μήτε γονεὰ ἐκγονοῦν εἰδέναι τὸν αὐτοῦ μήτε παῖδα γονεὰ. Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ τοῦ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ὡς οὐ μέγιστον ἀγαθὸν κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινούς δὲ τοὺς παῖδας, εἶπερ οἶόν τε· ἀλλ' οἶμαι περὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἢ μὴ πλείστην ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, ἦ δ' ὅς, E εὖ μάλα ἄν ἀμφισβητηθεῖη. Λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, λόγων

ξύστασιν· ἐγὼ δ' ὤμην ἐκ γε τοῦ ἐτέρου ἀποδράσεσθαι,
 εἰ σοι δόξειεν ὠφέλιμον εἶναι, λοιπὸν δὲ δὴ μοι ἐσεσθαι
 περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μὴ. Ἄλλ' οὐκ ἔλαθες, ἦ δ' ὄς, ἀπο-
 διδράσκων, ἀλλ' ἀμφοτέρων πέρι δίδου λόγον. Ὑφεκτέον,
 ἦν δ' ἐγὼ, δίκην. τοσόνδε μέντοι χάρισαί μοι· ἔασόν με
 458 ἑορτάσαι, ὥσπερ οἱ ἀργοὶ τὴν διάνοιαν εἰώθασιν ἐστιᾶ-
 σθαι ὑφ' ἑαυτῶν, ὅταν μόνοι πορεύωνται. καὶ γὰρ οἱ
 τοιοῦτοί που, πρὶν ἐξευρεῖν, τίνα τρόπον ἔσται τι ὧν ἐπι-
 θυμοῦσι, τοῦτο παρέντες, ἵνα μὴ κάμνωσι βουλευόμενοι
 περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μὴ, θέντες ὡς ὑπάρχον εἶναι ὃ βού-
 λονται, ἤδη τὰ λοιπὰ διατάττουσι καὶ χαιρουσι διεξιόντες
 οἷα δράσουσι γενομένου, ἀργὸν καὶ ἄλλως ψυχὴν ἔτι ἀρ-
 B γοτέραν ποιοῦντες. ἤδη οὖν καὶ αὐτὸς μαλθακίζομαι, κα-
 ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῶ ἀναβαλέσθαι καὶ ὕστερον ἐπισκέψα-
 σθαι, ἢ δυνατά, νῦν δὲ ὡς δυνατῶν ὄντων θεῖς σκέφομαι,
 ἄν μοι παρήης, πῶς διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες γιγνώ-
 μενα, καὶ ὅτι πάντων ξυμφορώτατ' ἂν εἴη πραχθέντα τῇ
 πόλει καὶ τοῖς φύλαξι. ταῦτα πειράσομαι σοι πρότερα
 συνδιασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ' ἐκεῖνα, εἴπερ παρήης. Ἄλλὰ
 παρήμη, ἔφη, καὶ σκόπει. Οἶμαι τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, εἴπερ
 C ἔσονται οἱ ἄρχοντες ἄξιοι τούτου τοῦ ὀνόματος, οἳ τε
 τούτοις ἐπίκουροι κατὰ ταῦτά, τοὺς μὲν ἐθειλήσειν ποιεῖν
 τὰ ἐπιταττόμενα, τοὺς δὲ ἐπιτάξιν, τὰ μὲν αὐτοὺς πει-
 θομένους τοῖς νόμοις, τὰ δὲ καὶ μιμουμένους ὅσα ἂν ἐκεί-
 νοις ἐπιτρέψωμεν. Εἰκός, ἔφη. Σὺ μὲν τοίνυν, ἦν δ'
 ἐγὼ, ὁ νομοθέτης αὐτοῖς, ὥσπερ τοὺς ἄνδρας ἐξέλεξας,
 οὕτω καὶ τὰς γυναῖκας ἐλέξας παραδώσεις καθ' ὅσοι
 οἷόν τε ὁμοφυεῖς· οἱ δὲ ἄτε οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινὰ
 ἔχοντες, ἰδίᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν τοιοῦτο κεκτημένου, ὁμοῦ
 D δὴ ἔσονται, ὁμοῦ δὲ ἀναμειγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις
 καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τροφῇ ὑπ' ἀνάγκης, οἶμαι, τῆς ἐμφύτου
 ἄξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μίξιν. ἦ οὐκ ἀναγκαῖά σοι

δοκῶ λέγειν; Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἢ δ' ὅς, ἀλλ' ερα-
 τικαῖς ἀνάγκαις, αἷ κινδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύτεραι
 εἶναι πρὸς τὸ πείθειν τε καὶ ἔλκειν τὸν πολὺν λεῶν.

VIII. Καὶ μάλα, εἶπον. ἀλλὰ μετὰ δὴ ταῦτα, ὦ Γλαύ-
 κων, ἀτάκτως μὲν μίγνυσθαι ἀλλήλοις ἢ ἄλλο ὀτιοῦν Ε
 ποιεῖν οὔτε ὅσιον ἐν εὐδαιμόνων πόλει οὔτ' ἐάσουσιν οἱ
 ἄρχοντες. Οὐ γὰρ δίκαιον, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι γάμους τὸ
 μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ἱεροὺς εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα·
 εἶεν δ' ἂν ἱεροὶ οἱ ὠφελιμώτατοι. Παντάπασι μὲν οὖν.
 Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμώτατοι ἔσονται; τόδε μοι λέγε, ὦ 459
 Γλαύκων· ὁρῶ γάρ σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κύνας θηρευτι-
 κοὺς καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συχνούς· ἄρ' οὖν,
 ὦ πρὸς Διός, προσέσχηκός τι τοῖς τούτων γάμοις τε καὶ
 παιδοποιίαις; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρῶτον μὲν αὐτῶν τού-
 των, καίπερ ὄντων γενναίων, ἄρ' οὐκ εἰσὶ τινες καὶ γί-
 γνονται ἄριστοι; Εἰσίν. Πότερον οὖν ἐξ ἀπάντων ὁμοίως
 γενναῖς, ἢ προθυμεῖ ὅ τι μάλιστα ἐκ τῶν ἀρίστων; Ἐκ τῶν Β
 ἀρίστων. Τί δ'; ἐκ τῶν νεωτάτων ἢ ἐκ τῶν γεραιτάτων
 ἢ ἐξ ἀκμαζόντων ὅ τι μάλιστα; Ἐξ ἀκμαζόντων. Καὶ ἐὰν
 μὴ οὕτω γενναῖται, πολὺ σοι ἡγεῖ χειρὸν ἔσεσθαι τό τε τῶν
 ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος; Ἔργω', ἔφη. Τί δὲ ἴπ-
 πων οἶει, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων; ἢ ἄλλη πη
 ἔχει; Ἄτοπον μέντ' ἂν, ἢ δ' ὅς, εἶη. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ,
 ὦ φίλε ἑταῖρε, ὡς ἄρα σφόδρα ἡμῖν δεῖ ἄκρων εἶναι τῶν
 ἀρχόντων, εἰπερ καὶ περὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὠσαύ-
 τως ἔχει. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἔχει, ἔφη· ἀλλὰ τί δή; Ὅτι ἀνάγκη C
 αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, φαρμάκοις πολλοῖς χρῆσθαι. ἰατρὸν δε
 που μὴ θεομένοισι μὲν σώμασι φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτη
 ἐθειλόντων ὑπακούειν, καὶ φαυλότερον ἐξαρκεῖν ἡγου-
 μεθα εἶναι· ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν δέη, ἴσμεν ὅτι
 ἀνδρειότερον δεῖ τοῦ ἰατροῦ. Ἀληθῆ· ἀλλὰ πρὸς τί λε-
 γεις; Πρὸς τόδε, ἦν δ' ἐγώ· συχνῶ τῷ ψεύδει καὶ τῇ

- ἀπάτη κινδυνεύει ἡμῖν δεήσειν χρῆσθαι τοὺς ἄρχοντας
 D ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφαμεν δὲ πού ἐν φαρμά-
 κου εἶδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε,
 ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ παιδοποιαῖς ἔοικε τὸ ὀρ-
 θὸν τοῦτο γίνεσθαι οὐκ ἐλάχιστον. Πῶς δῆ; Δεῖ μὲν,
 εἶπον, ἐκ τῶν ὠμολογημένων τοὺς ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις
 συγγίνεσθαι ὡς πλειστάκις, τοὺς δὲ φαυλοτάτους ταῖς
 φαυλοτάταις τούναντίον, καὶ τῶν μὲν τὰ ἔκγονα τρέφειν,
 E τῶν δὲ μή, εἰ μέλλει τὸ ποίμνιον ὅ τι ἀκρότατον εἶναι·
 καὶ ταῦτα πάντα γιγνόμενα λανθάνειν πλὴν αὐτοὺς τοὺς
 ἄρχοντας, εἰ αὖ ἢ ἀγέλη τῶν φυλάκων ὅ τι μάλιστα ἀστα-
 σίαστος ἔσται. Ὅρθότατα, ἔφη. Οὐκοῦν δῆ ἕορταί τινες
 νομοθετηταὶ ἔσονται, ἐν αἷς ξυναίξομεν τάς τε νύμφας
 460 ἡμετέροις ποιηταῖς πρέποντες τοῖς γιγνομένοις γάμοις· τὸ
 δὲ πλῆθος τῶν γάμων ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι ποιήσομεν, ἵν' ὡς
 μάλιστα διασώξωσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν, πρὸς
 πολέμους τε καὶ νόσους καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀποσκο-
 ποῦντες, καὶ μήτε μεγάλη ἡμῖν ἢ πόλις κατὰ τὸ δυνατόν
 μήτε σμικρὰ γίγνηται. Ὅρθῶς, ἔφη. Κληροὶ δῆ τινες,
 οἶμαι, ποιητέοι κομψοί, ὥστε τὸν φαῦλον ἐκείνον αἰτιαῖ-
 σθαι ἐφ' ἐκάστης συνέρξεως τύχην, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἄρχον-
 τας. Καὶ μάλα, ἔφη.
- B IX. Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ πού τῶν νέων ἐν πολέμῳ ἢ
 ἄλλοθι πού γέρα δοτέον καὶ ἄθλα ἄλλα τε καὶ ἀφθονεστέρα
 ἢ ἔξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ξυγκοιμήσεως, ἵνα καὶ ἅμα
 μετὰ προφάσεως ὡς πλείστοι τῶν παιδῶν ἐκ τῶν τοιού-
 των σπεύρωνται. Ὅρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἀεὶ γιγνόμενα
 ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκυῖαι ἀρ-
 χαὶ εἴτε ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφοτέρω· κοιναὶ μὲν
 C γάρ πού καὶ ἀρχαὶ γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν. Naί. Τὰ μὲν
 δῆ τῶν ἀγαθῶν, δοκῶ, λαβοῦσαι εἰς τὸν σηκὸν οἴσουσι

παρὰ τινας τροφούς, χωρὶς οἰκούσας ἐν τινι μέρει τῆς πό-
 λεως· τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ ἐὰν τι τῶν ἐτέρων ἀνάπη-
 ρον γίγνηται, ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλω κατακρύψουσιν
 ὡς πρέπει. Εἶπερ μέλλει, ἔφη, καθαρὸν τὸ γένος τῶν φυ-
 λάκων ἔσεσθαι. Οὐκοῦν καὶ τροφῆς οὗτοι ἐπιμελήσονται,
 τὰς τε μητέρας ἐπὶ τὸν σηκὸν ἄγοντες, ὅταν σπαργῶσι,
 πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενοι, ὅπως μηδεμίᾳ τὸ αὐτῆς D
 αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα ἐχούσας ἐκπορίζοντες, ἐὰν μὴ
 αὐταὶ ἱκαναὶ ᾖσι, καὶ αὐτῶν τούτων ἐπιμελήσονται, ὅπως
 μέτριον χρόνον θηλάσονται, ἀγρυπνίας δὲ καὶ τὸν ἄλλον
 πόνον τίτθαις τε καὶ τροφοῖς παραδώσουσιν; Πολλὴν
 ῥαστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παιδοποιίας ταῖς τῶν φυλάκων
 γυναιξίν. Πρέπει γάρ, ἦν δ' ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς διέλθωμεν
 ὁ προθυμούμεθα. ἔφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῖν τὰ
 ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος E
 χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσι ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριά-
 κοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μὲν, ἦν δ' ἐγώ,
 ἀρξαμένη ἀπὸ εἰκοσιετίδος μέχρι τετραρακονταετίδος τί-
 κτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δέ, ἐπειδὴν τὴν ὄξυτάτην δρόμου
 ἀκμὴν παρῆ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννᾶν τῇ πόλει μέχρι πεντε
 καιπεντηκονταέτους. Ἀμφοτέρων γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ 461
 σώματός τε καὶ φρονήσεως. Οὐκοῦν ἐὰν τε πρεσβύτερος
 τούτων ἐὰν τε νεώτερος τῶν εἰς τὸ κοινὸν γεννήσεω
 ἄψηται, οὔτε ὄσιον οὔτε δίκαιον φήσομεν τὸ ἀμάρτημα,
 ὡς παῖδα φυτεύοντος τῇ πόλει, ὅς, ἂν λάθῃ, γεννήσεται
 οὐχ ὑπὸ θυσιῶν οὐδ' ὑπὸ εὐχῶν φύς, ἄς ἐφ' ἐκάστοις τοῖς
 γάμοις εὔξονται καὶ ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς καὶ ξύμπασα ἢ πό-
 λις ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους καὶ ἐξ ὀφελίμων ὀφελιμωτέρους
 αἰετὸς ἐκγόνουσ γίγνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ σκοτοῦ μετὰ δει- B
 νῆς ἀκρατείας γεγονώς. Ὅρθως, ἔφη. Ὁ αὐτὸς δὲ γ',
 εἶπον, νόμος, ἐὰν τις τῶν ἔτι γεννώντων μὴ ξυνέρξαντος
 ἄρχοντος ἄπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν· νόθον γὰρ

καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίσρον φήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει
καθιστάναί. Ὁρθότατα, ἔφη. Ὅταν δὲ δῆ, οἶμαι, αἶ τε γυ-
ναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν,
ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν
C ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ταῖς τῶν θυγατέρων
παισὶ καὶ ταῖς ἄνω μητρὸς, καὶ γυναῖκας αὐτῶν πλὴν υἱεῖ
καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, καὶ
ταῦτά γ' ἤδη πάντα διακελευσάμενοι προθυμείσθαι, μά-
λιστα μὲν μηδ' εἰς φῶς ἐκφέρειν κῆμα μηδέ γ' ἐν, ἐὰν
γένηται, ἐὰν δὲ τι βιάσῃται, οὕτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὔσης
τροφῆς τῷ τοιοῦτῳ. Καὶ ταῦτα μὲν γ', ἔφη, μετρίως λέγε-
D ται· πατέρας δὲ καὶ θυγατέρας καὶ ἂ νῦν δὴ ἔλεγες πῶς
διαγνώσκονται ἀλλήλων; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' ἀφ'
ἧς ἂν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δε-
κάτῳ μηνὶ καὶ ἐβδόμῳ δὴ ἂ ἂν γένηται ἔκγονα, ταῦτα
πάντα προσερεῖ τὰ μὲν ἄρρενα υἱεῖς, τὰ δὲ θήλεα θυγατέ-
ρας, καὶ ἐκεῖνα ἐκεῖνον πατέρα, καὶ οὕτω δὴ τὰ τούτων
ἔκγονα παίδων παίδας καὶ ἐκεῖνα αὐτῶν ἐκείνους πάππους τε
καὶ τηθᾶς, τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγονότα, ἐν ᾧ αἱ
μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐγένοντο, ἀδελφᾶς τε καὶ
E ἀδελφοὺς· ὥστε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀλλήλων μὴ ἄπτε-
σθαι· ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀδελφᾶς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν,
ἐὰν ὁ κληρὸς ταύτῃ ξυμπίπτῃ καὶ ἡ Πυθία προσαναιρῇ.
Ὁρθότατα, ἦ δ' ὄς.

X. Ἡ μὲν δὴ κοινωμία, ᾧ Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοι-
αύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως
ὡς δὲ ἐπομένῃ τε τῇ ἄλλῃ πολιτεία καὶ μακρῷ βελτίστη,
δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου· ἦ
462 πῶς ποιῶμεν; Οὕτω νῆ Δία, ἦ δ' ὄς. Ἄρ' οὖν οὐχ ἦδε
ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας, ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέ-
γιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὐ
δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ

τί μέγιστον κακόν, εἶτα ἐπισκέψασθαι, ἄρα ἂ νῦν δὴ διήλ-
 θομεν εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἔχνος ἡμῖν ἀρμόττει, τῷ δὲ
 τοῦ κακοῦ ἀναρμοστει; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν
 οὖν τι μείζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾶ
 καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντιμιάς; ἢ μείζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ ἂν B
 ξυνοῖ τε καὶ ποιῇ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἢ μὲν ἡδο-
 νῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνοῖ, ὅταν ὃ τι μάλιστα πάν-
 τες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμέ-
 νων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι
 μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δὲ γε τῶν τοιούτων ἰδίωσις διαλύει, ὅταν
 οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γίνωνται ἐπὶ τοῖς αὐ-
 τοῖς παθήμασι τῆς πόλεως τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' C
 οὔ; Ἀρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιούδε γίνεταί, ὅταν μὴ ἅμα
 φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε φήματα, τότε ἐμὸν καὶ
 τὸ οὐκ ἐμὸν, καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταῦτά; Κομιδῆ
 μὲν οὖν. Ἐν ἧτινι δὴ πόλει πλεῖστοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ
 ταῦτά τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμὸν, αὕτη ἄρι-
 στα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἧτις δὴ ἐγγύτατα ἐνὸς ἀν-
 θρώπου ἔχει, οἷον ὅταν πού ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ,
 πᾶσα ἢ κοινωνία ἢ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τετα-
 μένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἀρχοντος ἐν αὐτῇ ἦσθετό D
 τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλησε μέρους πονήσαντος ὄλη, καὶ
 οὕτω δὴ λέγομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ·
 καὶ περὶ ἄλλου ὁμοῦ τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λό-
 γος, περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδονῆς ὁρα-
 ζοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη, καὶ τοῦτο ὃ ἐρωτᾶς, τοῦ τοι-
 ούτου ἐγγύτατα ἢ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ. Ἐνὸς
 δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὅτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κα-
 κόν, ἢ τοιαύτη πόλις μάλιστα τε φήσεται εἶναι τὸ πά- H
 σχον, καὶ ἢ ξυνησθήσεται ἅπασα ἢ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη,
 ἔφη, τὴν γε εὐνομον.

XI. Ὡρα ἂν εἴη, ἣν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν

ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιστα ἔχει εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον.

463 Οὐκοῦν χροῖ, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μὲν που καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντες τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ; Ἔστιν. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους προσερούσιν; Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ τοῦνομα τοῦτο, ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρα δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντας φησιν εἶναι; Σωτηράς

B τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθοδότας τε καὶ τροφείας. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δῆμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυνάρχοντας, ἔφη. Τί δ' οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, εἰ τίς τινα ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν μὲν ὡς οἰκεῖον, τὸν δ' ὡς ἀλλότριον; Καὶ πολλοὺς γε. Οὐκ

C οὖν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον ὡς οὐχ ἑαυτοῦ; Οὕτως. Τί δὲ οἱ παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχει ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη. παντὶ γάρ, ᾧ ἂν ἐντυγχάνητις, ἢ ὡς ἀδελφῷ ἢ ὡς ἀδελφῇ ἢ ὡς πατρὶ ἢ ὡς μητρὶ ἢ υἱεὶ ἢ θυγατρὶ ἢ τούτων ἐγγόνους ἢ προγόνους νομιεῖ ἐντυγχάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἔγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τότε εἶπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα

D μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς πατέρας, ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας καὶ τοῦ ὑπήκοου δεῖν εἶναι τῶν γονέων, ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἄμεινον εἶσεσθαι, ὡς οὔτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἂν, εἰ ἀλλὰ πράττοι ἢ ταῦτα; αὐταὶ σοὶ ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐ-

θὺς περὶ τὰ τῶν παίδων ὅσα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς τις ἀποφήνη, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν; Αὐ- E
ται, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἰ ἄνευ ἔργων οἰκεία ὀνό-
ματα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγονται. Πασῶν ἄρα
πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἐνός τινος ἢ εὖ
ἢ κακῶς πράττοντος, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ρῆμα, τὸ ὅτι
τὸ ἐμὸν εὖ πράττει ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἢ
δ' ὅς. Οὐκοῦν μετὰ τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ρήματος 464
ἔφαμεν ξυνακολουθεῖν τὰς τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας
κοινῇ; Καὶ ὀρθῶς γε ἔφαμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ αὐ-
τοῦ κοινωνήσουσιν ἡμῖν οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομά-
σουσι· τούτου δὲ κοινωνοῦντες οὕτω δὴ λύπης τε καὶ
ἡδονῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσιν; Πολύ γε. Ἄρ' οὖν
τούτων αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστάσει ἢ τῶν γυναικῶν τε
καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξιν; Πολὺ μὲν οὖν μάλι- B
στα, ἔφη.

XII. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτὸ ὁμολογήσα-
μεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην πόλιν σώματι
πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ ἡδονῆς ὡς ἔχει. Καὶ
ὀρθῶς γ', ἔφη, ὁμολογήσαμεν. Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγα-
θοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέφανται ἢ κοινωνία τοῖς ἐπικού-
ροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ μάλ', ἔφη.
Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν· ἔφαμεν
γάρ που, οὔτε οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι οὔτε γῆν οὔτε
τι κτήμα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφήν λαμβάνοντας C
μισθὸν τῆς φυλακῆς κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν
ὄντως φύλακες εἶναι. Ὄρθῶς, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐχ, ὅπερ
λέγω, τὰ τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἐτι
μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθινούς φύλακας, καὶ ποιεῖ
μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν, τὸ ἐμὸν ὀνομάζοντας μὴ τὸ αὐτὸ
ἄλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα,
ὃ τι ἂν δύνηται χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς

- D τὴν ἑαυτοῦ ἐτέραν οὖσαν, καὶ γυναῖκά τε καὶ παῖδας ἐτέ-
 ρους, ἡδονάς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας ἰδίων ὄντων
 ἰδέας, ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου περὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τεί-
 νοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν ὁμοπαθεῖς λύπης τε καὶ
 ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῆ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δαί; δίκαι τε καὶ
 ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχῆσεται ἐξ αὐτῶν, ὡς
 ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἰδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα,
 τὰ δ' ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀστασιάστοις
 E εἶναι, ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παιδῶν καὶ ξυγγενῶν κτη-
 σιν ἄνθρωποι στασιάζουσιν; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλ-
 λάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδ' αἰκίας δίκαι δικαίως
 ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖς. ἤλιξι μὲν γὰρ ἤλικας ἀμύνεσθαι καλὸν
 καὶ δίκαιόν που φήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελεία
 465 τιθέντες. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ τόδε ὀρθὸν ἔχει, ἦν δ'
 ἐγώ, οὗτος ὁ νόμος· εἴ ποὺ τίς τῷ θυμοῖτο, ἐν τῷ τοιοῦτῳ
 πληρῶν τὸν θυμὸν ἤττον ἐπὶ μείζους ἂν ἴοι στάσεις. Πάνυ
 μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὴν νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε
 καὶ κολάζειν προστετάξεται. Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε νεώ-
 τερος πρεσβύτερον, ἂν μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε
 ἄλλο βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἰ-
 κός· οἶμαι δ' οὐδὲ ἄλλως ἀτιμάσει· ἱκανῶ γὰρ τῷ φύλακε
 B κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς, αἰδώς μὲν ὡς γονέων μὴ
 ἄπτεσθαι εἰργουσα, δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους
 βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὡς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελφούς, τοὺς δὲ
 ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῆ δὴ ἐκ
 τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες ἄξουσιν;
 Πολλήν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐ-
 δὲν δεινὸν μὴ ποτε ἢ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλ-
 C λήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ οὖν. Τὰ γε μὴν σμικρότατα
 τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγ-
 μένοι ἂν εἶεν, κολακείας τε πλουσίων πένητες ἀπορίας τε
 καὶ ἀλγηδόνας, ὅσας ἐν παιδοτροφίᾳ καὶ χρηματισμοῖς διὰ

τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἰσχοῦσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δὲ ἐξαγνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι θέμενοι παρὰ γυναικῆς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἷα πάσχουσι, δῆλά τε δὴ καὶ ἀγενηνῆ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν. D

XIII. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῶ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάσσονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ ὀλυμπιονίκαι ζῶσι, μακαριώτερον. Πῆ; Διὰ σμικρὸν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι ἂν τούτοις ὑπάρχει. ἦ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἢ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφὴ τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν, τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσων βίος δέεται, αὐτοὶ τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται, καὶ γέρα δέχονται E παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσιν. Καὶ μάλα, ἔφη, καλὰ. Μέμνησαι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν οὐκ οἶδα ὅτου λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν, ὅτι τοὺς φύλακας οὐκ εὐδαιμόνας ποιοῦμεν, οἷς ἐξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν 466 ἔχοιεν; ἡμεῖς δὲ που εἶπομεν, ὅτι τοῦτο μὲν, εἴ που παρὰ πίπτοι, εἰσαυθις σκεψόμεθα, νῦν δὲ τοὺς μὲν φύλακας φύλακας ποιοῦμεν, τὴν δὲ πόλιν ὡς οἰοί τ' εἶμεν εὐδαιμονεστάτην, ἀλλ' οὐκ εἰς ἓν ἔθνος ἀποβλέποντες ἐν αὐτῇ τοῦτο [τὸ] εὐδαιμον πλάττομεν; Μέμνημαι, ἔφη. Τί οὖν; νῦν ἡμῖν ὁ τῶν ἐπικούρων βίος, εἶπερ τοῦ γε τῶν ὀλυμπιονικῶν πολὺ τε καλλίων καὶ ἀμείνων φαίνεται, μή πη κατὰ τὸν τῶν σκνυτοτόμων φαίνεται βίον ἢ τινων B ἄλλων δημιουργῶν ἢ τὸν τῶν γεωργῶν; Οὐ μοι δοκεῖ, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ὃ γε καὶ ἐκεῖ ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι, εἰ οὕτως ὁ φύλαξ ἐπιχειρήσει εὐδαιμων γίγνεσθαι, ὥστε μηδὲ φύλαξ εἶναι, μηδ' ἀρκέσει αὐτῷ βίος οὕτω μέτριος καὶ βέβαιος καὶ ὡς ἡμεῖς φημὲν ἄριστος, ἀλλ' ἀνόητός τε καὶ μειρακιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὐδαι-

C μονίας περί ὀρμήσει αὐτὸν διὰ δύναμιν ἐπὶ τὸ ἅπαντα τὰ ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι, γινώσεται τὸν Ἡσίοδον ὅτι τῷ ὄντι ἦν σοφὸς λέγων πλεόν εἶναι πως ἤμισυ παντός. Ἐμοὶ μὲν, ἔφη, ξυμβούλω χρώμενος μενεῖ ἐπὶ τούτῳ τῷ βίῳ. Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τῶν γυναικῶν κοινωνίαν τοῖς ἀνδράσιν, ἦν διεληλύθαμεν παιδείας τε περί και παιδῶν και φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν, κατὰ τε πόλιν μενούσας εἰς πόλεμόν τε λούσας και ξυμφυλάττειν δεῖν
 D και ξυνθηρεῦειν ὥσπερ κύνας και πάντα πάντη κατὰ τὸ δυνατὸν κοινωνεῖν, και ταῦτα πρατούσας τά τε βέλτιστα πράξειν και οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ θήλεος πρὸς τὸ ἄρρεν, ἧ πεφύκατον πρὸς ἀλλήλω κοινωνεῖν: Συγχωρῶ, ἔφη.

XIV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ ἄρα και ἐν ἀνθρώποις δυνατὸν ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζώοις ταύτην τὴν κοινωνίαν ἐγγενέσθαι, και ὅπη δυνατόν; Ἐφθης, ἔφη, εἰπὼν ἧ ἔμελλον ὑπολήψεσθαι. Περὶ μὲν
 E γὰρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οἶμαι, ἔφη, δῆλον ὃν τρόπον πολεμήσουσιν. Πῶς; ἦ δ' ὅς. Ὅτι κοινῇ στρατεύονται, και πρὸς γε ἄξουσι τῶν παιδῶν εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἀδροί, ἴν' ὥσπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν θεῶνται ταῦτα, ἅ τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν· πρὸς δὲ τῇ θεᾷ διακο-
 467 νεῖν και ὑπηρετεῖν πάντα τὰ περὶ τὸν πόλεμον, και θεραπεύειν πατέρας τε και μητέρας. ἦ οὐκ ἤσθησαι τὰ περὶ τὰς τέχνας, οἷον τοὺς τῶν κεραμῶν παῖδας, ὡς πολὺν χρόνον διακονοῦντες θεωροῦσι πρὶν ἄπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν; Και μάλα. Ἡ οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστερον παιδεύτέον ἢ τοῖς φύλαξι τοὺς αὐτῶν ἐμπειρία τε και θεᾷ τῶν προσηκόντων; Καταγέλαστον μέντ' ἄν, ἔφη, εἶη. Ἀλλὰ
 B μὴν και μαχεῖται γε πᾶν ζῶον διαφερόντως παρόντων ὧν ἄν τέκη. Ἐστὶν οὕτω· κίνδυνος δὲ, ὧ Σώκρατες, οὐ σμικρὸς σφαλεῖσιν, οἷα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρὸς ἑαυτοῖς

παῖδας ἀπολέσαντας ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πολιν ἀδύνα-
 ται ἀναλαβεῖν. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλὰ σὺ πρῶ-
 τον μὲν ἡγεῖ παρασκευαστέον τὸ μὴ ποτε κινδυνεῦσαι;
 Οὐδαμῶς. Τί δ' εἶπυ κινδυνεύτεον, οὐκ ἐν ᾧ βελτίους
 ἔσονται κατορθοῦντες; Δῆλον δὴ. Ἀλλὰ σμικρὸν οἶε C
 διαφέρειν καὶ οὐκ ἄξιον κινδύνου, θεωρεῖν ἢ μὴ τὰ περὶ
 τὸν πόλεμον παῖδας τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἔσομενους;
 Οὐκ, ἀλλὰ διαφέρει πρὸς ὃ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρ-
 κτέον, θεωροὺς πολέμου τοὺς παῖδας ποιεῖν, προσμηχα-
 νᾶσθαι δ' αὐτοῖς ἀσφάλειαν, καὶ καλῶς ἔξει· ἢ γάρ; Ναί.
 Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες ὅσα ἄν-
 θρωποι οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται ἀλλὰ γνωμονικοὶ τῶν στρα-
 τειῶν, ὅσαι τε καὶ μὴ ἐπικίνδυνοι; Εἰκός, ἔφη. Εἰς μὲν D
 ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβήσονται. Ὀρθῶς. Καὶ
 ἄρχοντάς γέ που, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τοὺς φανλοτάτους αὐτοῖς
 ἐπιστήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπειροῖα τε καὶ ἡλικία ἱκανοὺς
 ἡγεμόνας τε καὶ παιδαγωγοὺς εἶναι. Πρέπει γάρ. Ἀλλὰ
 γάρ, φήσομεν, καὶ παρὰ δόξαν πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο.
 Καὶ μάλα. Πρὸς τοίνυν τὰ τοιαῦτα, ᾧ φίλε, πτεροῦν χρῆ
 παιδία ὄντα εὐθύς, ἵν' ἂν τι δέη πετόμενοι ἀποφεύγω-
 σιν. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ τοὺς ἵππους, ἦν δ' ἐγώ, ἀνα- E
 βιβαστέον ὡς νεωτάτους, καὶ διδασκόμενους ἱππεύειν ἐφ'
 ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θεῶν, μὴ θυμοειδῶν μηδὲ μαχητι-
 κῶν, ἀλλ' ὅτι ποδωκεστάτων καὶ εὐνησιωτάτων. οὕτω γὰρ
 κάλλιστα τε θεῶσονται τὸ αὐτῶν ἔργον, καὶ ἀσφαλέστατα,
 ἂν τι δέη, σωθήσονται μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων ἐπό-
 μενοι. Ὀρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς λέγειν. Τί δαὶ δὴ, εἶπον, τὰ 468
 περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἐκτέον σοι τοὺς στρατιώτας πρὸς
 αὐτούς τε καὶ τοὺς πολεμίους; ἄρ' ὀρθῶς μοι καταφαί-
 νεται ἢ οὐ; Λέγ', ἔφη, ποι' ἂν. Αὐτῶν μὲν, εἶπον, τὸν λι-
 πόντα τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλόντα ἢ τι τῶν τοιούτων ποιή-
 σαντα διὰ κάκην ἄρα οὐ δημιουργόν τινα δεῖ καθιστάναι

ἢ γεωργόν; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἀλόντα ἄρ' οὐ δωρεὰν διδόναι τοῖς θέλουσι χρῆσθαι τῇ ἄγρᾳ ὅτι ἂν βούλωνται; Κομιδῆ γε. Τὸν δὲ ἀριστεύσαντά τε καὶ εὐδοκιμήσαντα οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρατευομένων μειρακίων τε καὶ παίδων ἐν μέρει ὑπὸ ἐκάστου δοκεῖ σοι χρῆναι στεφανωθῆναι; ἢ οὐ; Ἐμοιγε. Τί δαί; δεξιωθῆναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ', οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτι σοι δοκεῖ. Τὸ ποῖον; Τὸ φιλησαί τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ ἐκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα· καὶ προστιθημί γε τῷ νόμῳ, ἕως ἂν ἐπὶ ταύτης ὧσι τῆς στρατείας, μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι, ὃν ἂν βούληται φιλεῖν, ἵνα καὶ, εἴαν τις του τύχῃ ἐρῶν ἢ ἄρρενος ἢ θηλείας, προθυμότερος ἢ πρὸς τὸ ἀριστεῖα φέρειν. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ. ὅτι μὲν γὰρ ἀγαθῶ ὄντι γάμοι τε ἔτοιμοι πλείους ἢ τοῖς ἄλλοις καὶ αἰρέσεις τῶν τοιούτων πολλάκις παρὰ τοὺς ἄλλους ἔσονται, ἵν' ὅτι πλείστοι ἐκ τοῦ τοιούτου γίνωνται, εἴρηται ἤδη. Εἶπομεν γάρ, ἔφη.

XV. Ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' Ὅμηρον τοῖς τοιοῖσδε δίκαιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί. καὶ γὰρ Ὅμηρος τὸν εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ νῶτοισιν Αἰάντα ἔφη διηνεκέεσσι γεραίρεσθαι, ὡς ταύτην οἰκειὰν οὐσαν τιμὴν τῷ ἠβῶντί τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἧς ἅμα τῷ τιμᾶσθαι καὶ τὴν ἰσχὺν ἀυξήσει. Ὁρθότατα, ἔφη. Πεισόμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ταυτὰ γε Ὅμηρῳ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐν τε θυσίαις καὶ τοῖς τοιούτοις πᾶσι τοὺς ἀγαθοὺς, καθ' ὅσον ἂν ἀγαθοὶ φαίνωνται, καὶ ὕμνοις καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τιμήσομεν, πρὸς δὲ τούτοις ἔδραις τε καὶ κρέασιν ἰδὲ πλείους δεπάεσσι, ἵνα ἅμα τῷ τιμᾶν ἀσκαῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν· τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας ὅς ἂν εὐδοκιμήσας τελευτήσῃ, ἄρ' οὐ πρῶτον μὲν φήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους

εἶναι; Πάντων γε μάλιστα. Ἄλλ' οὐ πεισόμεθα Ἡσιόδῳ, ἐπειδὴν τινες τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ὡς ἄρα
οἱ μὲν δαίμονες ἄγνοιο ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν,

469

ἔσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων;

Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ, πῶς
χρῆ τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι καὶ τίνι δια-
φόρῳ, οὕτω καὶ ταύτη θήσομεν ἢ ἂν ἐξηγήται; Τί δ' οὐ
μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρόνον ὡς δαιμόνων οὕτω
θεραπεύσομέν τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας· Β
ταῦτὰ δὲ ταῦτα νομιοῦμεν, ὅταν τις γήρα ἢ τινι ἄλλῳ
τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ
ἀγαθοὶ κριθῶσιν; Δίκαιον γοῦν, ἔφη. Τί δαί; πρὸς τοὺς
πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ στρατιῶται; Τὸ ποῖον
δή; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ πέρι δοκεῖ δίκαιον Ἑλ-
ληνας Ἑλληνίδας πόλεις ἀνδραποδίξασθαι, ἢ μὴδ' ἄλλη
ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ τοῦτο ἐθίζειν, τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ γένους φείδεσθαι, εὐλαβουμένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρ- C
βάρων δουλείαν; Ὀλοφ καὶ παντί, ἔφη, διαφέρει τὸ φείδε-
σθαι. Μὴδὲ Ἑλληνα ἄρα δοῦλον ἐκτῆσθαι μῆτε αὐτοὺς
τοῖς τε ἄλλοις Ἑλλησιν οὕτω συμβουλεύειν; Πάνυ μὲν
οὖν, ἔφη· μᾶλλον γ' ἂν οὖν οὕτω πρὸς τοὺς βαρβάρους
τρέποντο, ἑαυτῶν δ' ἀπέχοντο. Τί δαί; σκυλεύειν, ἦν δ'
ἐγώ, τοὺς τελευτήσαντας πλὴν ὄπλων, ἐπειδὴν νικήσω-
σιν, ἢ καλῶς ἔχει; ἢ οὐ πρόφασιν μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει μὴ
πρὸς τὸν μαχόμενον ἵεναι, ὡς τι τῶν δεόντων δρῶντας, D
ὅταν περὶ τὸν τεθνεῶτα κυπτάζωσι, πολλὰ δὲ ἤδη στρα-
τόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἀρπαγὴν ἀπώλετο; Καὶ μάλα.
Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοχρήματον νεκρὸν συλᾶν,
καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς διανοίας τὸ πολέμιον νομί-
ζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ,
λελοιπότης δὲ ὧ ἐπολέμει; ἢ οἶει τι διάφορον δρᾶν τοὺς
τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἱ τοῖς λίθοις οἷς ἂν βλη- E

θῶσι χαλεπαίνουσι, τοῦ βαλόντος οὐχ ἀπτόμεναι; Οὐδὲ σμικρὸν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις; Ἐατέον μέντοι, ἔφη, νῆ Δία.

XVI. Οὐδὲ μὴν πον πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὄπλα οἴσομεν ὡς ἀναθήσοντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐάν τι
 470 ἡμῖν μέλη τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας εὐνοίας· μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμεθα, μὴ τι μίσημα ἢ πρὸς ἱερὸν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν, ἐάν μῆ τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο λέγη. Ὁρθότατα, ἔφη. Τί δαί; γῆς τε τμησεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως ποῖόν τί σοι δράσουσιν οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν ἀποφαινομένου ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἦν δ' B ἐγώ, δοκεῖ τούτων μηδέτερα ποιεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐπέτειον καρπὸν ἀφαιρεῖσθαι· καὶ ὧν ἔνεκα, βούλει σοι λέγω; Πάνυ γε. Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα ὀνόματα, πόλεμος τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο, ὄντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκείου καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἐχθρᾶ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος. Καὶ οὐδὲν γε, ἔφη, ἄπο τρόπου λέγεις. C Ὅρα δὴ καὶ εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημί γὰρ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν γένος αὐτὸ αὐτῷ οἰκείου εἶναι καὶ ξυγγενές, τῷ δὲ βαρβαρικῷ ὀθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον. Καλῶς γε, ἔφη. Ἑλληνας μὲν ἄρα βαρβάροις καὶ βαρβάρους Ἑλλησι πολεμεῖν μαχομένους τε φήσομεν καὶ πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἐχθρὰν ταύτην κλητέον· Ἑλληνας δὲ Ἑλλησιν, ὅταν τι τοιοῦτο δρῶσι, φύσει μὲν φίλους εἶναι, D νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιοῦτῳ τὴν Ἑλλάδα καὶ στασιάξειν, καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἐχθρὰν κλητέον. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ξυχωρῶ οὕτω νομίζειν. Σκόπει δὴ, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένη στάσει, ὅπου ἂν τι τοιοῦτον γένηται καὶ διαστῇ πόλις, ἐὰν ἑκάτεροι ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγρούς καὶ

οίκιας ἐμπιπρῶσιν, ὡς ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἡ στάσις εἶναι
καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες· οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐτόλ-
μων τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα κείρην· ἀλλὰ μέτριον εἶναι
τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖσθαι τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμέ- **E**
νων, καὶ διανοεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ αἰ-
πολεμησόντων. Πολὺ γάρ, ἔφη, ἡμερωτέρων αὕτη ἡ διά-
νοια ἐκείνης. Τί δὲ δῆ; ἔφη· ἦν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ
Ἑλληνὶς ἐσται; Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε
καὶ ἡμεροὶ ἐσονται; Σφόδρα γε. Ἄλλ' οὐ φιλέλληνες οὐδὲ
οἰκίαν τὴν Ἑλλάδα ἡγήσονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν ὧν-
περ οἱ ἄλλοι ἰερῶν; Καὶ σφόδρα γε. Οὐκοῦν τὴν πρὸς
τοὺς Ἑλληνας διαφορὰν ὡς οἰκίους στάσιν ἡγήσονται καὶ **471**
οὐδὲ ὀνομάσουσι πόλεμον; Οὐ γάρ. Καὶ ὡς διαλλαγησό-
μενοι ἄρα διοίσονται; Πάνυ μὲν οὖν. Εὐμενῶς δὲ σωφρο-
νιοῦσιν, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ κολάζοντες οὐδ' ἐπ' ὀλέθρῳ,
σωφρονιστὰι ὄντες, οὐ πολέμιοι. Οὕτως, ἔφη. Οὐδ' ἄρα
τὴν Ἑλλάδα Ἑλληνες ὄντες κεροῦσιν, οὐδὲ οἰκήσεις ἐμ-
πρήσουσιν, οὐδὲ ὁμολογήσουσιν ἐν ἐκάστη πόλει πάντας
ἐχθροὺς αὐτοῖς εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖ-
δας, ἀλλ' ὀλίγους αἰεὶ ἐχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς· **B**
καὶ διὰ ταῦτα πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσι κείρην αὐ-
τῶν, ὡς φίλων τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν, ἀλλὰ
μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφορὰν, μέχρι οὐ ἂν οἱ
αἰτίοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦ-
ναι δίκην. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς
ἐναντίους τοὺς ἡμετέρους πολίτας προσφέρεισθαι· προς-
δὲ τοὺς βαρβάρους ὡς νῦν οἱ Ἑλληνες πρὸς ἀλλήλους.
Τιθῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν **C**
τέμνειν μήτε οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν
γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν.

XVII. Ἄλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, εἴαν τίς σοι
τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπη λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν

τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἰρηκας, τὸ ὡς
 δυνατὴ αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ
 δυνατὴ· ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει
 ἢ γένοιτο, καὶ ἂ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πο-
 D λεμίοις ἄριστ' ἂν μάχοντο τῷ ἤκιστα ἀπολείπειν ἀλλή-
 λους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνό-
 ματα ἑαυτοῦς, ἀδελφούς, πατέρας, υἱεῖς, εἰ δὲ καὶ τὸ θῆλυ
 συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ ὀπισθεν
 ἐπιτεταγμένον, φόβων τε ἔνεκα τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἰ ποτε
 τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ' ὅτι ταύτη πάντη ἄμαχοι
 ἂν εἶεν· καὶ οἴκοι γε ἂ παραλείπεται ἀγαθὰ, ὅσα ἂν εἴη
 E αὐτοῖς, ὁρῶ· ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὁμολογοῦντος πάντα ταῦτα
 ὅτι εἴη ἂν καὶ ἄλλα γε μυρία, εἰ γένοιτο ἢ πολιτεία αὕτη,
 μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἦδη πει-
 ρώμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς πείθειν, ὡς δυνατὸν καὶ ἢ δυνατόν,
 472 τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἐῷμεν. Ἐξαίφνης γε σύ, ἦν δ' ἐγώ,
 ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ
 συγγιγνώσκεις στραγγενομένῳ. ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα, ὅτι
 μόγις μοι τῶ δὺ κύματε ἐκφυγόντι νῦν τὸ μέγιστον καὶ
 χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, ὃ ἐπειδὴν ἴδης τε καὶ
 ἀκούσης, πάνυ συγγνώμην ἔξεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὠκνοῦν
 τε καὶ ἐδεδόκη οὕτω παράδοξον λέγειν λόγον τε καὶ ἐπι-
 χειρεῖν διασκοπεῖν. Ὅσῳ ἂν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω λέγης,
 B ἦττον ἀφεθήσει ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν, πῆ δυνατὴ
 γίνεσθαι αὕτη ἢ πολιτεία· ἀλλὰ λέγε καὶ μὴ διάτριβε.
 Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε χρὴ ἀναμνησθῆναι,
 ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἷόν ἐστι καὶ ἀδικίαν
 δεῦρο ἤκομεν. Χρὴ· ἀλλὰ τί τοῦτό γ'; ἔφη. Οὐδέν· ἀλλ'
 ἐὰν εὖρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, ἄρα καὶ ἄνδρα τὸν
 δίκαιον ἀξιώσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν,
 C ἀλλὰ πανταχῇ τοιοῦτον εἶναι, οἷον δικαιοσύνη ἐστίν, ἢ
 ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι ἐγγύτατα αὐτῆς ἢ καὶ πλεῖστα τῶν

ἄλλων ἐκείνης μετέχη; Οὕτως, ἔφη· ἀγαπήσομεν. Παραδειγματος ἄρα ἔνεκα, ἣν δ' ἐγώ, ἐξηγοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον εἰ γένοιτο καὶ οἶος ἂν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὐτὸν καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἷοι ἂν ἡμῖν φαίνονται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζόμεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμολογεῖν, ὅς ἂν ἐκείνοις ὅτι D ὁμοιότατος ἦ, τὴν ἐκείνοις μοῖραν ὁμοιοτάτην ἔξειν, ἀλλ' οὐ τούτου ἔνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Τοῦτο μὲν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις. Οἶει ἂν οὖν ἥττον τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι, ὅς ἂν γράψας παράδειγμα, οἷον ἂν εἴη ὁ κάλλιστος ἄνθρωπος, καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἱκανῶς ἀποδοῦς μὴ ἔχη ἀποδείξει, ὡς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδειγμα ἐποιοῦμεν E λόγῳ ἀγαθῆς πόλεως; Πάνυ γε. Ἡττον τι οὖν οἶει ἡμᾶς εὐ λέγειν τούτου ἔνεκα, ἐὰν μὴ ἔχωμεν ἀποδείξει, ὡς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκῆσαι ὡς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθὲς, ἣν δ' ἐγώ, οὕτως· εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδείξει, πῆ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἂν εἴη, πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἄρ' οἷόν τέ τι πραχθῆναι ὡς λέγεται, ἢ φύσιν ἔχει πράξιν λέξεως ἥττον 473 ἀληθείας ἐφάπτεσθαι, καὶ εἰ μὴ τῷ δοκεῖ, ἀλλὰ σὺ πότερον ὁμολογεῖς οὕτως ἢ οὐ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαξέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασιν καὶ τῷ ἔργῳ δεῖν γιγνόμενα ἀποφαίνεσθαι· ἀλλ', ἐὰν οἷός τε γενώμεθα εὐρεῖν, ὡς ἂν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλιν οἰκῆσειεν, φάναι ἡμᾶς ἐξευρηκέναι, ὡς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι, ἃ σὺ ἐπιτάττεις. ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγ- B χάνων; ἐγὼ μὲν γὰρ ἂν ἀγαπῶην. Καὶ γὰρ ἐγώ, ἔφη.

XVIII. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, περιώμεθα
PLATO IV. 11

- ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πό-
 λεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται, καὶ τίνος ἂν
 σμικροτάτου μεταβαλλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτ' ἢν τὸν τρόπον
 τῆς πολιτείας πόλις, μάλιστα μὲν ἐνός, εἰ δὲ μὴ, δυοῖν, εἰ
 δὲ μὴ, ὅ τι ὀλιγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τῆν
- C δύναμιν. Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη. Ἐνός μὲν τοίνυν, ἦν
 δ' ἐγώ, μεταβαλλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μετα-
 πέσοι ἂν, οὐ μὲν τοι σμικροῦ γε οὐδὲ φραδίου, δυνατοῦ δὲ
 Τίνος; ἔφη Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἦν δ' ἐγώ, εἰμι, ὃ τῶ μεγίστῳ
 προεικάζομεν κύματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέ-
 λωτί τε ἀτεχνῶς ὥσπερ κύμα ἐγγελῶν καὶ ἀδοξία κατα-
 κλύσειν. σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μὴ,
- D ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν
 ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφή-
 σωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς καὶ τοῦτο εἰς ταῦτ' ὁ ξυμπέσῃ,
 δύνάμεις τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευο-
 μένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἰ πολλὰ φύσεις ἐξ ἀνάγκης
 ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὧ φίλε Γλαύκων,
 ταῖς πόλεσιν, δοκῶ δ' οὐδὲ τῶ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὐτῇ
- E ἡ πολιτεία μὴ ποτε πρότερον φυῆ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ
 φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἦν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτό
 ἔστιν, ὃ ἐμοὶ πάλαι ὄκνον ἐντίθησι λέγειν, ὁρῶντι ὡς
 πολὺν παρὰ δόξαν ῥηθήσεται· χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν, ὅτι οὐκ
 ἂν ἄλλη τις εὐδαιμονήσειεν οὔτε ἰδία οὔτε δημοσία. καὶ
 ὅς, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβεβλήκας ῥημά τε καὶ
 λόγον, ὃν εἰπὼν ἡγοῦ ἐπὶ σὲ πάνυ πολλοὺς τε καὶ οὐ
- 474 φάλους νῦν οὕτως οἶον ῥίψαντας τὰ ἱμάτια γυμνοὺς, λα-
 βόντας ὅ τι ἑκάστῳ παρέτυχεν ὄπλον, θεῖν διατεταμένους
 ὡς θαυμάσια ἐργασομένους· οὐς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῶ λόγῳ
 καὶ ἐκφεύξει, τῶ ὄντι τωθαζόμενος δῶσεις δίκην. Οὐκ-
 οῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη, ἐγώ
 ποιῶν· ἀλλὰ τοί σε οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνῶ οἷς δύννα-

μαι· δύναμαι δὲ εὐνοίᾳ τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι, καὶ ἴσως ἂν ἄλλου τοῦ ἐμμελέστερόν σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ' ὡς ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδειξάσθαι, ὅτι ἔχει ἢ σὺ λέγεις. Πειρατέον, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν παρέχει. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μέλλομέν πῃ ἐκφεύξεσθαι οὓς λέγεις, διορίσασθαι πρὸς αὐτούς, τοὺς φιλοσόφους τίνας λέγοντες τολμῶμεν φάναι δεῖν ἄρχειν, ἵνα διαδήλων γενομένων δύνηται τις ἀμύνεσθαι ἐνδεικνύμενος, ὅτι τοῖς μὲν προσήκει φύσει ἄπτεσθαι τε φιλοσοφίας ἡγεμονεύειν τ' ἐν πόλει, τοῖς δ' ἄλλοις μῆτε ἄπτεσθαι ἀκολουθεῖν τε τῷ ἡγουμένῳ. Ὡρα ἂν εἶη, ἔφη, ὀρίζεσθαι. Ἴθι δὴ, ἀκολούθησόν μοι τῆδε, ἐὰν αὐτὸ ἀμῆ γέ πῃ ἱκανῶς ἐξηγησώμεθα. Ἄγε, ἔφη. Ἀναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει, ἢ μέμνησαι ὅτι ὃν ἂν φῶμεν φιλεῖν τι, δεῖ φανῆναι αὐτόν, ἐὰν ὀρθῶς λέγεται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἐκείνου, τὸ δὲ μῆ, ἀλλὰ πᾶν στέργοντα;

XIX. Ἀναμιμνήσκειν, ἔφη, ὡς ἔοικε, δεῖ· οὐ γὰρ πάνυ γε ἐννοῶ. Ἄλλω, εἶπον, ἔπρεπεν, ὃ Γλαύκων, λέγειν ἂ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρόπει ἀμνημονεῖν, ὅτι πάντες οἱ ἐν ὧρα τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμῆ γέ πῃ δάκνουσί τε καὶ κινουσί, δοκοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπιμελείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς τοὺς καλοὺς; ὁ μὲν, ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπαινεθήσεται ὑφ' ὑμῶν, τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικὸν φατε εἶναι, τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων ἐμμετρότατα ἔχειν, μέλανας δὲ ἀνδρικοὺς ἰδεῖν, λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι· μελιγλώρους δὲ καὶ τούνομα οἶει τινὸς ἄλλου ποίημα εἶναι ἢ ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὠχρότητα, ἐὰν ἐπὶ ὧρα ἦ; καὶ ἐνὶ λογῷ πάσας προφάσεις προφασίζεσθὲ τε καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούτων ἐν ὧρα. Εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ'

ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν ὅτι οὕτω ποιούσι, συγ-
 χωρῶ τοῦ λόγου χάριν. Τί δαί; ἦν δ' ἐγώ· τοὺς φιλοί-
 νους οὐ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιούντας ὄραξ, πάντα οἶνον ἐπὶ
 πάσης προφάσεως ἀσπαζομένους; Καὶ μάλα. Καὶ μὴν φι-
 λοτίμους γε, ὡς ἐγῶμαι, καθορᾶς, ὅτι, ἂν μὴ στρατηγῆσαι
 δύνωνται, τριτυναρχοῦσι, καὶ μὴ ὑπὸ μειζόνων καὶ σεμνο-
 B τέρων τιμᾶσθαι, ὑπὸ σμικροτέρων καὶ φαυλοτέρων τιμώ-
 μενοι ἀγαπῶσιν, ὡς ὄλως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ ὄντες. Κομιδῆ
 μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι ἢ μή· ἄρ' ὄν ἄντινος ἐπιθυμητικὸν
 λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἶδους τούτου φήσομεν ἐπιθυμεῖν,
 ἢ τοῦ μὲν, τοῦ δὲ οὐ; Παντός, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸν φι-
 λόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μὲν,
 C τῆς δ' οὐ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ. Τὸν ἄρα περὶ τὰ μαθή-
 ματα δυσχεραίνοντα, ἄλλως τε καὶ νέον ὄντα καὶ μήπω
 λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μή, οὐ φήσομεν φιλομαθῆ
 οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι, ὥσπερ τὸν περὶ τὰ σιτία δυσχερῆ
 οὔτε πεινῆν φαμὲν οὔτ' ἐπιθυμεῖν σιτίων, οὐδὲ φιλόσιτον
 ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὀρθῶς γε φήσομεν. Τὸν δὲ δὴ
 εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι καὶ ἀσμέ-
 νως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἴοντα καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον
 δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον· ἢ γάρ; καὶ ὁ Γλαύκων
 D ἔφη, Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονται σοι τοιοῦτοι· οἳ τε
 γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκοῦσι τῶ καταμανθά-
 νειν χαίροντες τοιοῦτοι εἶναι, οἳ τε φιλήκοοι ἀτοπώτατοί
 τινές εἰσιν ὥς γ' ἐν φιλοσόφοις τιθέναι, οἳ πρὸς μὲν λό-
 γους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἐκόντες οὐκ ἂν ἐθέλοιεν ἐλ-
 θεῖν, ὥσπερ δὲ ἀπομεμισθωκότες τὰ ὄντα ἐπακοῦσαι πάν-
 των χορῶν περιθέουσι τοῖς Διονυσίοις, οὔτε τῶν κατὰ
 πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι. τούτους οὖν
 E πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθητικούς καὶ τοὺς
 τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἶπον,
 ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις.

XX. Τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τοὺς τῆς ἀληθείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μὲν γ', ἔφη, ὀρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, φθιδίως πρὸς γε ἄλλον· σὲ δὲ οἶμαι ὁμολογήσειν μοι τοιοῦνδε. Τὸ ποῖον; Ἐπειδὴ ἐστὶν ἐναντίον καλὸν αἰσχρῶ, δύο αὐτῶ εἶναι. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἐν 476 ἑκάτερον; Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος, αὐτὸ μὲν ἐν ἑκαστῶν εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ σωματίων καὶ ἀλλήλων κοινωνίᾳ πανταχοῦ φανταζόμενα πολλὰ φαίνεσθαι ἑκαστῶν. Ὄρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὐς νῦν δὴ ἔλεγε φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, καὶ χωρὶς αὐτῶν περὶ ὧν ὁ λόγος, οὐς μόνους ἂν τις ὀρθῶς προσ- B εἴποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μὲν που, ἦν δ' ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χροῶσιν καὶ σχήματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν τοιοῦτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἢ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάζεσθαι. Ἐχει γὰρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ εἶναι τε καὶ ὀρεῖν καθ' αὐτὸ ἄρα οὐ σπάνιοι ἂν εἴεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, αὐτὸ C δὲ κάλλος μῆτε νομίζων μῆτε, ἂν τις ἠγῆται ἐπὶ τὴν γνώσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἔπεσθαι, ὄναρ ἢ ὕπαρ δοκεῖ σοι ζῆν; σκόπει δε. τὸ ὄνειρώττειν ἄρα οὐ τόδε ἐστίν, ἔάν τε ἐν ὕπνῳ τις ἔάν τε ἐρηγορῶς τὸ ὁμοίον τῶ μη ὁμοίον ἀλλ' αὐτὸ ἠγῆται εἶναι ἢ εἰκεν; Ἐγὼ γοῦν ἂν, ἦ δ' ὅς, φαίην ὄνειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τάναντία τούτων ἠγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορεῖν D καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὔτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὔτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἠγούμενος, ὕπαρ ἢ ὄναρ αὐτὸ καὶ οὔτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ. Οὐκοῦν

- τούτου μὲν τὴν διάνοιαν ὡς γιγνώσκοντος γνώμην ἂν ὀρθῶς φαίμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν ὡς δοξάζοντος; Πάνυ μὲν οὖν. Τί οὖν, εἰ ἡμῖν χαλεπαίνῃ οὗτος, ὃν φαμεν δοξάζειν ἄλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητῆ ὡς οὐκ ἀληθῆ
- E** λέγομεν, ἔξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ πείθειν ἡρέμα ἐπικρουπτόμενοι, ὅτι οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέ τοι δῆ, ἔφη. Ἴθι δῆ, σκοπεῖ τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ βούλει ὧδε πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοντες, ὡς εἴ τι οἶδεν οὐδεὶς αὐτῷ φθόνος, ἀλλ' ἄσμενοι ἂν ἰδοίμεν εἰδότα τι, ἀλλ' ἡμῖν εἶπε τόδε· ὁ γιγνώσκων γιγνώσκει τι ἢ οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρίνου. Ἀποκρινοῦμαι, ἔφη,
- 477 ὅτι γιγνώσκει τί. Πότερον ὃν ἢ οὐκ ὄν; Ὀν· πῶς γὰρ ἂν μὴ ὄν γέ τι γνωσθῆι; Ἰκανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν, κἂν εἰ πλεοναχῆ σκοποῖμεν, ὅτι τὸ μὲν παντελῶς ὃν παντελῶς γνωστόν, μὴ ὄν δὲ μηδαμῆ πάντῃ ἄγνωστον; Ἰκανώτατα. Εἶεν· εἰ δὲ δῆ τι οὕτως ἔχει ὡς εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἂν κείτο τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος καὶ τοῦ αὐ μῆδαμῆ ὄντος; Μεταξύ. Οὐκοῦν* ἐπεὶ* ἐπὶ μὲν τῷ ὄντι γνωσῆις ἦν, ἀγνωσῆις δ' ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μὴ ὄντι, ἐπὶ τῷ μεταξὺ
- B** τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει ὃν τοιοῦτον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; Πῶς γὰρ οὐ; Πότερον ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν αὐτήν; Ἄλλην. Ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη, κατὰ τὴν ἄλλην δύναμιν ἑκατέρα τὴν αὐτῆς. Οὕτω. Οὐκοῦν ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὄντι πέφυκε γινῶναι ὡς ἔστι τὸ ὄν; μᾶλλον δὲ ὧδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι διελέσθαι. Πῶς;
- C** XXI. Φήσομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὄντων, αἷς δῆ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἅ δυνάμεθα καὶ ἄλλο πᾶν ὅ τι περ ἂν δύνῃται, οἷον λέγω ὄψιν καὶ ἀκοήν τῶν δυνάμεων εἶναι, εἰ ἄρα μανθάνεις ὃ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος.

Ἀλλὰ μανθάνω, ἔφη. Ἄκουσον δὴ, ὃ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν. δυνάμεως γὰρ ἐγὼ οὔτε τινὰ χρόαν ὄρω οὔτε σχῆμα οὔτε τι τῶν τοιούτων, οἶον καὶ ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἃ ἀποβλέπων ἕνια διορίζομαι παρ' ἑμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα· δυνάμεως δ' εἰς ἐκεῖνο μόνον D
 βλέπω, ἐφ' ᾧ τε ἔστι καὶ ὃ ἀπεργάζεται, καὶ ταύτην ἑκάστην αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην τὴν αὐτὴν καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ ἐτέρῳ καὶ ἕτερον ἀπεργαζομένην ἄλλην. τί δὲ σύ; πῶς ποιεῖς; Οὕτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ πάλιν, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ ἄριστε. ἐπιστήμην πότερον δύνάμιν τινα φῆς εἶναι αὐτὴν ἢ εἰς τί γένος τίθης; Εἰς τοῦτο, ἔφη, πασῶν γε δυνάμεων ἐρρω- E
 μενεστάτην. Τί δαί; δόξαν εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἄλλο εἶδος οἴσομεν; Οὐδαμῶς, ἔφη. ᾧ γὰρ δοξάζειν δυνάμεθα, οὐκ ἄλλο τι ἢ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ μὲν δὴ ὀλίγον γε πρότερον ὠμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν. Πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, τό γε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ ταύ-
 τόν ποτέ τις νοῦν ἔχων τιθείη; Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δῆλον, ὅτι ἕτερον ἐπιστήμης δόξα ὁμολογεῖται ἡμῖν. Ἔτε- 478
 ρον. Ἐφ' ἐτέρῳ ἄρα ἕτερόν τι δυναμένη ἑκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη. Ἐπιστήμη μὲν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὄν γινῶναι ὡς ἔχει; Ναί. Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζειν; Ναί. Ἡ ταύτῳ ὅπερ ἐπιστήμη γιννώσκει, καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὠμολογημένων, εἶπερ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλη δύναμις πέ-
 φυκε, δυνάμεις δὲ ἀμφοτέραί ἐστων, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, B
 ἄλλη δὲ ἑκατέρα, ὡς φαμέν· ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστόν καὶ δοξαστὸν ταύτῳ εἶναι. Οὐκοῦν εἰ τὸ ὄν γνωστόν, ἄλλο τι ἂν δοξαστὸν ἢ τὸ ὄν εἴη; Ἄλλο. Ἄρ' οὖν τὸ μὴ ὄν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τὸ μὴ ὄν; ἔννοει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τι φέρει τὴν δόξαν; ἢ οἷόν τε αὐτὸ δοξάζειν μὲν, δοξάζειν δὲ μηδέν; Ἀδύνατον. Ἄλλ'

ἐν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων; *Ναί.* Ἀλλὰ μὴν μὴ ὣν γε οὐχ
 C ἐν τι, ἀλλὰ μηδὲν ὀρθότατ' ἂν προσαγορευόιτο. Πάνυ
 γε. Μὴ ὄντι μὴν ἄγνοϊαν ἐξ ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ
 γνῶσιν. Ὄρθῳς, ἔφη. Οὐκ ἄρα ὄν οὐδὲ μὴ ὄν δοξάζει.
 Οὐ γάρ. Οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γνῶσις δόξα ἂν εἴη. Οὐκ
 ἔοικεν. Ἄρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστὶν ὑπερβαίνουσα ἢ
 γνῶσιν σαφηνεῖα ἢ ἄγνοϊαν ἀσαφεία; Οὐδέτερα. Ἄλλ'
 ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, γνώσεως μὲν σοι φαίνεται δόξα σκοτω-
 δέστερον, ἀγνοίας δὲ φανότερον; Καὶ πολὺ γε, ἔφη. *Εν-*
 D *τὸς δ' ἀμφοῖν κείται; Ναί.* Μεταξὺ ἄρα ἂν εἴη τούτοιιν
 δόξα. Κομιδῆ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν,
 εἴ τι φανείη οἷον ἅμα ὄν τε καὶ μὴ ὄν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ
 κείσθαι τοῦ εἰλικρινῶς ὄντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ ὄντος,
 καὶ οὔτε ἐπιστήμην οὔτε ἄγνοϊαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ
 τὸ μεταξὺ αὐτῶν φανέν ἀγνοίας καὶ ἐπιστήμης; Ὄρθῳς.
Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοιιν ὃ δὴ καλοῦμεν δόξαν.
Πέφανται.

E XXII. Ἐκεῖνο δὴ λείποιτ' ἂν ἡμῖν εὐρεῖν, ὡς ἔοικε,
 τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐ-
 δέτερον εἰλικρινὲς ὀρθῳς ἂν προσαγορευόμενον, ἵνα ἔαν
 φανῆ, δοξαστὸν αὐτὸ εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς
 μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόν-
 479 *τες· ἢ οὐχ οὕτως; Οὔτως.* Τούτων δὴ ὑποκειμένων λε-
 γέτω μοι, φήσω, καὶ ἀποκρινέσθω ὁ χρηστός, ὃς αὐτὸ μὲν
 καλὸν καὶ ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμίαν ἡγεῖται
 αἰεὶ μὲν κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχουσαν, πολλὰ δὲ τὰ καλα
 νομίζει, ἐκεῖνος ὁ φιλοθεάμων καὶ οὐδαμῆ ἀνεχόμενος, ἂν
 τις ἐν τὸ καλὸν φῆ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ τἄλλα οὔτω.
 τούτων γὰρ δὴ, ὧ ἄριστε, φήσομεν, τῶν πολλῶν καλῶν
 μᾶν τι ἔστιν, ὃ οὐκ αἰσχροὺν φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων,
 ὃ οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὀσίων, ὃ οὐκ ἀνόσιον; Οὔκ, ἀλλ'
 B ἀνάγκη, ἔφη, καὶ καλὰ πῶς αὐτὰ καὶ αἰσχροὺ φανῆναι,

καὶ ὅσα ἄλλα ἐρωτᾷς. Τί δαί; τὰ πολλὰ διπλάσια ἤττόν τι ἡμίσεια ἢ διπλάσια φαίνεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μὴ τι μᾶλλον, ἢ ἂν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθῆσεται ἢ τάναντία; Οὐκ, ἀλλ' αἶψα, ἔφη, ἕκαστον ἀμφοτέρων ἕξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἕκαστον τῶν πολλῶν τοῦτο, ὃ ἂν τις φῆ αὐτὸ εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἐστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικε, καὶ τῶ τῶν παιδῶν αἰνίγματι τῶ περὶ τοῦ εὐνούχου τῆς βολῆς περὶ τῆς νυκτερίδος, ᾧ καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζειν, καὶ οὗτ' εἶναι οὔτε μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι, οὔτε ἀμφοτέρα οὔτε οὐδέτερον. Ἔχεις οὖν αὐτοῖς, ἦν δ' ἐγώ, ὃ τι χρήσει, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσειν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὔτε γὰρ που σκοτῶδέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται, οὔτε φανότερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Εὐρήκαμεν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε περὶ καὶ τῶν ἄλλων μεταξὺ που κυλινδεῖται τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰλικρινῶς. Εὐρήκαμεν. Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φανεῖη, δοξαστὸν αὐτὸ ἄλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, τῆ μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλανητὸν ἀλισκόμενον. Ὁμολογήκαμεν. Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν ἢ μὴ ὀρῶντας μὴδ' ἄλλω ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμένους ἐπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον μὴ, καὶ πάντα οὕτω, δοξάζειν φήσομεν ἅπαντα, γιννώσκειν δὲ ὧν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ αὐ τοὺς αὐτὰ ἕκαστα θεωμένους καὶ αἶψα κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ὄντα; Ἄρ' οὐ γιννώσκειν ἄλλ' οὐ δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαι τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα φήσομεν, ἐφ' οἷς γνωσῆς ἔστιν, ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ μνη- 480
μονεύομεν, ὅτι φωνάς τε καὶ χροῶς καλὰς καὶ τὰ τοιαῦτα

ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὧς τι ὄν; Μεμνήμεθα. Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτούς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους, καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν, ἂν οὕτω λέγωμεν; Οὐκ, ἂν γ' ἐμοὶ πελθῶνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ ὄν ἀσπαζομένους φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον; Παντάπασι μὲν οὖν.

Σ.

484 I. Οἱ μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ διὰ μακροῦ τινὸς διεξελθόντες λόγου μόγις πως ἀνεφάνησαν οἱ εἰσιν ἐκάτεροι. Ἴσως γάρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ῥάδιον. Οὐ φαίνεται, εἶπον· ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἂν βελτιόνως φανῆναι, εἰ περὶ τούτου μόνου ἔδει ῥηθῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελεῖν μέλλουσι κατόψεσθαι, τί
 B διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τοῦτο ἡμῖν; Τί δ' ἄλλο, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὸ ἐξῆς; ἐπειδὴ φιλόσοφοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μὴ ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ πάντως ἰσχυροὶ πλανώμενοι οὐ φιλόσοφοι, ποτέρουσ δὴ δεῖ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι; Πῶς οὖν λέγοντες ἂν αὐτό, ἔφη, μετρίως λέγοιμεν; Ὅποτεροι ἂν, ἦν δ' ἐγώ, δυνατοὶ φαίνωνται φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, τούτους
 C καθιστάναι φύλακας. Ὅρθῶς, ἔφη. Τόδε δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἄρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε ὀξὺ ὄρωντα χρὴ φύλακα τηρεῖν ὅτιοῦν; Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἦ οὖν δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῷ ὄντι τοῦ ὄντος ἐκάστου ἐστερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργὲς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα, μηδὲ δυνάμενοι ὥσπερ γραφεῖς εἰς τὸ ἀλη-

θέστατον ἀποβλέποντες κἀκείσε ἀεὶ ἀναφέροντές τε καὶ θεώμενοι ὡς οἶόν τε ἀκριβέστατα, οὕτω δὴ καὶ τὰ ἐνθάδε D νόμιμα καλῶν τε πέρι καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν τίθεσθαι τε, ἐὰν δέη τίθεσθαι, καὶ τὰ κείμενα φυλάττοντες σῶζειν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἧ δ' ὅς, οὐ πολὺ τι διαφέρει. Τούτους οὖν μᾶλλον φύλακας στησόμεθα, ἢ τοὺς ἄγνωκός τε μὲν ἕκαστον τὸ ὄν, ἐμπειρία δὲ μηδὲν ἐκείνων ἐλλείποντας μηδ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ μέρει ἀρετῆς ὑστεροῦντας; Ἄτοπον μὲντ' ἂν, ἔφη, εἴη ἄλλους αἰρεῖσθαι, εἰ γε τᾶλλα μὴ ἐλλείποντο· τούτῳ γὰρ αὐτῷ σχεδόν τι τῷ μεγίστῳ ἂν προέχοιεν. Οὐκοῦν τοῦτο δὴ λέγωμεν, τίνα τρόπον οἰοί τ' 485 ἔσονται οἱ αὐτοὶ κἀκεῖνα καὶ ταῦτα ἔχειν; Πάννυ μὲν οὖν. Ὅ τοῖνυν ἀρχόμενοι τούτου τοῦ λόγου ἐλέγομεν, τὴν φύσιν αὐτῶν πρῶτον δεῖν καταμαθεῖν· καὶ οἶμαι, ἐὰν ἐκείνην ἱκανῶς ὁμολογήσωμεν, ὁμολογήσειν καὶ ὅτι οἰοί τε ταῦτα ἔχειν οἱ αὐτοί, ὅτι τε οὐκ ἄλλους πόλεων ἡγεμόνας δεῖ εἶναι ἢ τούτους. Πᾶς;

II. Τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων πέρι ὁμολογήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθημάτων γε ἀεὶ ἐρωῶσιν, ὃ ἂν αὐτοῖς B δηλοῖ ἐκείνης τῆς οὐσίας τῆς ἀεὶ οὔσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς. Ὁμολογήσθω. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικροῦ οὔτε μείζονος οὔτε τιμιωτέρου οὔτε ἀτιμοτέρου μέρους ἐκόντες ἀφίενται, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν περὶ τε τῶν φιλοτιμῶν καὶ ἐρωτικῶν διήλθομεν. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τόδε τοῖνυν μετὰ τοῦτο σκόπει εἰ ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τούτῳ ἐν τῇ φύσει, οἷ ἂν μέλλωσιν ἔσεσθαι οἷους ἐλέγομεν. Τὸ ποῖον; Τὴν ἀψεύδειαν καὶ τὸ ἐκόντας εἶναι μηδαμῆ προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ μισεῖν, τὴν δ' ἀλήθειαν στέργειν. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐ μόνον γε, ὦ φίλε, εἰκός, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀνάγκη τὸν ἐρωτικῶς του φύσει ἔχοντα πᾶν τὸ ξυγγενές τε καὶ οἰκτεῖον τῶν παιδικῶν ἀγαπᾶν. Ὁρθῶς.

ἔφη. Ἡ οὖν οἰκειότερον σοφία τι ἀληθείας ἂν εὔροις; Καὶ πῶς; ἢ δ' ὅς. Ἡ οὖν δυνατὸν εἶναι τὴν αὐτὴν φύσιν
 D φιλόσοφόν τε καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα τῶ
 ὄντι φιλομαθῆ πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθύς ἐκ νέου ὅ τι μά-
 λιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἀλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἔν-
 τι αἰ ἐπιθυμῖαι σφόδρα ῥέπουσιν, ἴσμεν που ὅτι εἰς τὰλλα
 τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥσπερ ρεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμέ-
 νον. Τί μὴν; Ὡς δὴ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοι-
 οῦτον ἐρρηνῆκασι, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἶμαι, ἠδονὴν αὐ-
 τῆς καθ' αὐτὴν εἶεν ἂν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλεί-
 E ποιεν, εἰ μὴ πεπλασμένως ἄλλ' ἀληθῶς φιλόσοφος τις
 εἴη. Μεγάλη ἀνάγκη. Σώφρων μὴν ὅ γε τοιοῦτος καὶ
 οὐδαμῆ φιλοχρήματος· ὧν γὰρ ἔνεκα χρήματα μετὰ πολ-
 λῆς δαπάνης σπουδάζεται, ἄλλῳ τι μᾶλλον ἢ τούτῳ προσ-
 ῆκει σπουδάζειν. Οὕτως. Καὶ μὴν που καὶ τότε δεῖ σκο-
 486 πεῖν, ὅταν κρίνειν μέλλης φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μῆ.
 Τὸ ποῖον; Μὴ σε λάθῃ μετέχουσα ἀνελευθερίας· ἐναν-
 τιώτατον γὰρ που σμικρολογία ψυχῆ μελλούση τοῦ ὅλου
 καὶ παντὸς αἰεὶ ἐπορεύεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου.
 Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἡ οὖν ὑπάρχει διανοία μεγαλοπρέ-
 πεια καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας,
 οἷόν τε οἶε τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀνθρώπινον
 B βίον; Ἀδύνατον, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν
 τι ἠγήσεται ὁ τοιοῦτος; Ἡκιστά γε. Δειλῆ δὴ καὶ ἀνελευ-
 θέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἂν
 μετεῖη. Οὐ μοι δοκεῖ. Τί οὖν; ὁ κόσμιος καὶ μὴ φιλο-
 χρήματος μὴδ' ἀνελευθερος μὴδ' ἀλαζων μὴδὲ δειλὸς ἐσθ'
 ὅπῃ ἂν δυσξύμβολος ἢ ἄδικος γένοιτο; Οὐκ ἔστιν. Καὶ
 τοῦτο δὴ ψυχῆν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μὴ εὐθύς νέου
 ὄντος ἐπισκέψαι, εἰ ἄρα δικαία τε καὶ ἡμερος ἢ δυσκοινώ-
 νητος καὶ ἀγρία. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ μὴν οὐδὲ τότε παρα-
 C λείψεις, ὡς ἐγὼ μαι. Τὸ ποῖον; Εὐμαθῆς ἢ δυσμαθῆς· ἢ

προσδοκᾶς ποτέ τινά τι ἱκανῶς ἂν στέρξαι, ὃ πράττων ἂν ἀλγῶν τε πράττοι καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύτων; Οὐκ ἂν γένοιτο. Τί δ' ; εἰ μὴδὲν ὧν μάθοι σώξειν δύναίτο, λήθης ὧν πλέως, ἄρ' ἂν οἷός τ' εἴη ἐπιστήμης μὴ κενὸς εἶναι; Καὶ πῶς; Ἀνόνητα δὴ πονῶν οὐκ, οἶει, ἀναγκασθήσεται τελευτῶν αὐτόν τε μισεῖν καὶ τὴν τοιαύτην πράξιν; Πῶς δ' οὐ; Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν ταῖς ἱκανῶς φιλοσόφοις **D** μὴ ποτε ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν δεῖν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄλλ' οὐ μὴν τό γε τῆς ἀμούσου τε καὶ ἀσχήμονος φύσεως ἄλλοσέ ποι ἂν φαίμεν ἔλκειν ἢ εἰς ἀμετρίαν. Τί μὴν; Ἀλήθειαν δὲ ἀμετρία ἦγεῖ ξυγγενῆ εἶναι ἢ ἐμμετρία; Ἐμμετρία. Ἐμμετρον ἄρα καὶ εὐχαριν ζητῶμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις διάνοιαν φύσει, ἣν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν ἐκάστου τὸ αὐτοφυῆς εὐάγωγον παρ- **E** ἔξει. Πῶς δ' οὐ; Τί οὖν; μὴ πη δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἕκαστα διεληλυθῆναι καὶ ἐπόμενα ἀλλήλοις τῇ μελλούσῃ τοῦ ὄντος ἱκανῶς τε καὶ τελέως ψυχῇ μεταλήψεσθαι; Ἀναγκαιότατα μὲν οὖν, ἔφη. Ἔστιν οὖν ὅπῃ μέμψει τοι- **487** οὔτον ἐπιτήθευμα, ὃ μὴ ποτ' ἂν τις οἷός τε γένοιτο ἱκανῶς ἐπιτηθεῦσαι, εἰ μὴ φύσει εἴη μνημόνων, εὐμαθῆς, μεγαλοπρεπῆς, εὐχαρις, φίλος τε καὶ ξυγγενῆς ἀληθείας, δικαιοσύνης, ἀνδρείας, σωφροσύνης; Οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος, ἔφη, τό γε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, τελειωθεῖσι τοῖς τοιοῦτοις παιδεία τε καὶ ἡλικία ἄρα οὐ μόνους ἂν τὴν πόλιν ἐπιτρέποις;

III. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτά σοι οὐδεὶς ἂν οἷός τ' εἴη ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοι- **B** ὄνδε τι πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἐκάστοτε ἢ νῦν λέγεις· ἠγοῦνται δι' ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου παρ' ἕκαστον τὸ ἐρώτημα σμικρὸν παραγόμενοι, ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν ἐπὶ τελευτῆς τῶν λόγων μέγα τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῖς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι,

καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν οἱ μὴ τελευτῶντες
 C ἀποκλείονται καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι φέρωσιν, οὕτω καὶ
 σφεῖς τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι, καὶ οὐκ ἔχειν ὅ τι λέγω-
 σιν ὑπὸ πεττείας αὐτῆς τινὸς ἐτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις
 ἀλλ' ἐν λόγοις· ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐδὲν τι μᾶλλον ταύτη
 ἔχειν. λέγω δ' εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας. νῦν γὰρ φαίη ἄν
 τίς σοι λόγῳ μὲν οὐκ ἔχειν καθ' ἕναστος τὸ ἐρωτώμενον
 ἐναντιοῦσθαι, ἔργῳ δὲ ὄραῖν, ὅσοι ἄν ἐπὶ φιλοσοφίαν ὀρ-
 D μήσαντες μὴ τοῦ πεπαιδευθῆναι ἔνεκα ἀψύμενοι νέοι ὄντες
 ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσι, τοὺς μὲν
 πλείστους καὶ πάνυ ἄλλοκότους γιγνομένους, ἵνα μὴ παμ-
 πονήρους εἰπωμεν, τοὺς δ' ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας
 ὅμως τοῦτό γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος οὐ σὺ ἐπαινεῖς
 πᾶσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους. καὶ ἐγὼ
 ἀκούσας, Οἷε οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδε-
 σθαι; Οὐκ οἶδα, ἦ δ' ὅς, ἀλλὰ τὸ σοι δοκοῦν ἡδέως ἄν
 E ἀκούοιμι. Ἀκούοις ἄν, ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τάληθῆ λέ-
 γειν. Πῶς οὖν, ἔφη, εὖ ἔχει λέγειν, ὅτι οὐ πρότερον
 κακῶν παύσονται αἱ πόλεις, πρὶν ἄν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσο-
 φοι ἄρξωσιν, οὓς ἀχρήστους ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι;
 Ἐρωτᾶς, ἦν δ' ἐγώ, ἐρώτημα δεόμενον ἀποκρίσεως δι' εἰ-
 κόνος λεγομένης. Σὺ δέ γε, ἔφη, οἶμαι, οὐκ εἰώθας δι' εἰ-
 κόνων λέγειν.

IV. Εἶεν, εἶπον· σκώπτεις ἐμβεβληκῶς με εἰς λόγον
 488 οὕτω δυσαπόδεικτον; ἄκουε δ' οὖν τῆς εἰκόνος, ἵν' ἔτι
 μᾶλλον ἰδῆς, ὡς γλίσχρος εἰκάξω. οὕτω γὰρ χαλεπὸν πά-
 θος τῶν ἐπιεικεστάτων, ὃ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν.
 ὥστε οὐδ' ἔστιν ἐν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον πεπονθός, ἀλλὰ
 δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸ ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα καὶ ἀπολογού-
 μενον ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ
 τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσι. νόησον γὰρ τοιοντοῦ γε-
 νόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι εἴτε μιᾶς· ναύκληρον

μεγέθει μὲν καὶ ῥώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηϊ πάντας, ὑπό-
κωφον δὲ καὶ ὀρωῶντα ὡσαύτως βραχὺ τι καὶ γιννώσκοντα
περὶ ναυτικῶν ἕτερα τοιαῦτα, τοὺς δὲ ναύτας στασιάζον-
τας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως, ἕκαστον οἰόμε-
νον δεῖν κυβερνᾶν, μήτε μαθόντα πάποτε τὴν τέχνην
μήτε ἔχοντα ἀποδείξει διδάσκαλον ἑαυτοῦ μηδὲ χρόνου
ἐν ᾧ ἐμάνθανε, πρὸς δὲ τούτοις φάσκοντας μηδὲ διδα-
κτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸν λέγοντα ὡς διδακτὸν ἐτοιμούς κα- C
τατέμνειν, αὐτοὺς δὲ αὐτῷ ἀεὶ τῷ ναυκλήρῳ περιεχύ-
σθαι δεομένους καὶ πάντα ποιούντας, ὅπως ἂν σφίσι τὸ
πηθάλιον ἐπιτρέψῃ, ἐνίοτε δ' ἂν μὴ πείθωσιν ἀλλὰ ἄλλοι
μᾶλλον, τοὺς μὲν ἄλλους ἢ ἀποκτινύνοντας ἢ ἐκβάλλοντας
ἐκ τῆς νεῶς, τὸν δὲ γενναῖον ναύκληρον μανδραγόρα ἢ
μέθῃ ἢ τινὶ ἄλλῳ ξυμποδίσαντας τῆς νεῶς ἄρχειν χρωμέ-
νους τοῖς ἐνοῦσι, καὶ πίνοντάς τε καὶ εὐωχομένους πλεῖν
ὡς τὸ εἰκὸς τοὺς τοιοῦτους, πρὸς δὲ τούτοις ἐπαινοῦντας
ναυτικὸν μὲν καλοῦντας καὶ κυβερνητικὸν καὶ ἐπιστάμε- D
νον τὰ κατὰ ναῦν, ὃς ἂν ξυλλαμβάνειν δεινὸς ἦ, ὅπως
ἄρξουσιν ἢ πείθοντες ἢ βιαζόμενοι τὸν ναύκληρον, τὸν
δὲ μὴ τοιοῦτον ψέγοντας ὡς ἄχρηστον, τοῦ δὲ ἀληθινοῦ
κυβερνήτου πέρι μὴδ' ἐπαίοντες, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ τὴν
ἐπιμέλειαν ποιῆσθαι ἐνιαυτοῦ καὶ ὠρῶν καὶ οὐρανοῦ καὶ
ἄστρον καὶ πνευμάτων καὶ πάντων τῶν τῇ τέχνῃ προση-
κόντων, εἰ μέλλει τῷ ὄντι νεῶς ἀρχικὸς ἔσεσθαι, ὅπως δὲ
κυβερνήσει ἐάν τέ τινες βούλωνται ἐάν τε μή, μήτε τέχνην E
τούτου μήτε μελέτην οἰόμενοι δινατὸν εἶναι λαβεῖν ἅμα
καὶ τὴν κυβερνητικὴν. τοιοῦτων δὴ περὶ τὰς ναῦς γιγνο-
μένων τὸν ὡς ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι
μετεωροσκοπὸν τε καὶ ἀδολέσχην καὶ ἄχρηστόν σφισι κα- 489
λεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὕτω κατεσκευασμέναις ναυσὶ
πλατήρων; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος. Οὐ δὴ, ἦν δ'
ἐγώ, οἶμαι δεῖσθαι σε ἐξεταζομένην τὴν εἰκόνα ἰδεῖν, ὅτι

ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς φιλοσόφους τὴν διάθε-
 σιν ἔοικεν, ἀλλὰ μανθάνειν ὃ λέγω. Καὶ μάλα, ἔφη. Πρῶ-
 τον μὲν τοίνυν ἐκείνον τὸν θαυμάζοντα, ὅτι οἱ φιλόσο-
 φοι οὐ τιμῶνται ἐν ταῖς πόλεσι, δίδασκέ τε τὴν εἰκόνα καὶ
 Β πειρῶ πείθειν, ὅτι πολὺ ἂν θαυμαστότερον ἦν, εἰ ἐτι-
 μῶντο. Ἀλλὰ διδάξω, ἔφη. Καὶ ὅτι τοίνυν τᾶληθῆ λέγει,
 ὡς ἄχρηστοι τοῖς πολλοῖς οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσο-
 φία· τῆς μέντοι ἀχρηστίας τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰ-
 τιᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἐπιεικεῖς. οὐ γὰρ ἔχει φύσιν κυβερ-
 νήτην ναυτῶν δεῖσθαι ἄρχεσθαι ὑφ' αὐτοῦ, οὐδὲ τοὺς
 σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἰέναι, ἀλλ' ὁ τοῦτο
 κομψευσάμενος ἐψεύσατο, τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, εἴαν τε
 C πλούσιος εἴαν τε πένης κάμνη, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν
 θύρας ἰέναι καὶ πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον ἐπὶ τὰς
 τοῦ ἄρχειν δυναμένου, οὐτὸν ἄρχοντα δεῖσθαι τῶν ἀρχο-
 μένων ἄρχεσθαι, οὗ ἂν τῆ ἀληθείᾳ τι ὄφελος ἦ. ἀλλὰ τοὺς
 νῦν πολιτικοὺς ἄρχοντας ἀπεικάξων οἷς ἄρτι ἐλέγομαι
 ναύταις οὐχ ἄμαρτήσῃ, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων ἀχρήστους
 λεγομένους καὶ μετεωρολέσχας τοῖς ὡς ἀληθῶς κυβερνή-
 ταις. Ὀρθότατα, ἔφη. Ἐκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τού-
 τοις οὐ ῥάδιον εὐδοκιμεῖν τὸ βέλτιστον ἐπιτηδεύμα ὑπὸ
 D τῶν τάναντία ἐπιτηθεύοντων, πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἰσχυ-
 ροτάτη διαβολὴ γίννεται φιλοσοφία διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα
 φάσκοντας ἐπιτηθεύειν, οὓς δὴ σὺ φῆς τὸν ἐγκαλοῦντα τῆ
 φιλοσοφία λέγειν ὡς παμπόνηροι οἱ πλείστοι τῶν ἰόντων
 ἐπ' αὐτήν, οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι ἄχρηστοι, καὶ ἐγὼ συνεχώ-
 ρησα ἀληθῆ σε λέγειν. ἦ γὰρ; Ναί.

V. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἀχρηστίας τὴν αἰ-
 τίαν διεληλύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν πο-
 νηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν, καὶ
 E ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφία αἰτία, ἂν δυνώμεθα, πειρα-
 θῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκούωμεν δὴ καὶ λέγωμεν

ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες, ὄθεν διήμμεν τὴν φύσιν, οἶον ἀνάγκη
 φῦναι τὸν καλὸν τε ἀγαθὸν ἐσόμενον. ἤγετο δ' αὐ- 490
 τῷ, εἰ νῶ ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια, ἣν διώκειν αὐτὸν
 πάντως καὶ παντῆ ἔδει ἢ ἀλαζόνι ὄντι μηδαμῆ μετεῖναι
 φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ἦν γὰρ οὕτω λεγόμενον. Οὐκ-
 οὔν ἐν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δο-
 κουμένοις περὶ αὐτοῦ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἄρ' οὖν δὴ οὐ
 μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὄν πεφυκῶς εἴη
 ἀμιλλᾶσθαι ὃ γε ὄντως φιλομαθῆς, καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ
 τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἐκάστοις, ἀλλ' ἴοι καὶ οὐκ B
 ἀμβλύνοντο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ
 ἔστιν ἐκάστου τῆς φύσεως ἄψασθαι ᾧ προσήκει ψυχῆς
 ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου· προσήκει δὲ ξυγγενεῖ· ᾧ πλη-
 σιάσας καὶ μιγείς τῷ ὄντι ὄντως, γεννήσας νοῦν καὶ ἀλη-
 θειαν, γνοιῆ τε καὶ ἀληθῶς ζῶη καὶ τρέφοιτο καὶ οὕτω
 λήγοι ᾧδίνος, πρὶν δ' οὔ. Ὡς οἶόν τ', ἔφη, μετριώτατα.
 Τί οὖν; τούτῳ τι μετέσται ψευδὸς ἀγαπᾶν ἢ πᾶν τούναν-
 τίον μισεῖν; Μισεῖν, ἔφη. Ἦγουμένης δὴ ἀληθείας οὐκ ἂν C
 ποτε, οἶμαι, φαίμεν αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς
 γάρ; Ἄλλ' ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἦθος, ᾧ καὶ σωφροσύνην
 ἔπεσθαι. Ὅρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς φιλοσόφου
 φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναγκάζοντα τάττειν;
 μέμνησαι γάρ που, ὅτι ξυνέβη προσήκον ταύτοις ἀνδρεία,
 μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη· καὶ σοῦ ἐπιλαβομένου,
 ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν, ἐάσας D
 δὲ τοὺς λόγους, εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ὧν ὁ λόγος,
 φαίη ὀρθᾶν αὐτῶν τοὺς μὲν ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολλοὺς
 κακοὺς πᾶσαν κακίαν, τῆς διαβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπισκο-
 ποῦντες ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, τί ποθ' οἱ πολλοὶ κα-
 κοί, καὶ τούτου δὴ ἔνεκα πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀλη-
 θῶς φιλοσόφων φύσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης ὠρισάμεθα. Ἔστιν,
 ἔφη, ταῦτα. E

VI. Ταύτης δὴ, ἣν δ' ἐγώ, τῆς φύσεως δεῖ θεάσασθαι τὰς φθοράς, ὡς διόλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι ἐκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ πονηρούς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι·
 491 καὶ μετὰ τοῦτο αὐτὰς μιμουμένας ταύτην καὶ εἰς τὸ ἐπιτήδευμα καθισταμένας αὐτῆς, οἶαι οὔσαι φύσεις ψυχῶν εἰς ἀνάξιον καὶ μείζον ἑαυτῶν ἀφικνούμεναι ἐπιτήδευμα, πολλαχῆ πλημμελοῦσαι, πανταχῆ καὶ ἐπὶ πάντα δόξαν οἶαν λέγεις φιλοσοφία προσῆψαν. Τίνας δέ, ἔφη, τὰς διαφθοράς λέγεις; Ἐγώ σοι, εἶπον, ἂν οἶός τε γένωμαι, πειράσομαι διελθεῖν. τότε μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν ὁμολογήσει, τοιαύτην φύσιν καὶ πάντα ἔχουσιν, ὅσα προσετά-
 B ξαμεν νῦν δὴ, εἰ τελέως μέλλοι φιλόσοφος γενέσθαι, ὀλιγάκις ἐν ἀνθρώποις φύεσθαι καὶ ὀλίγας· ἢ οὐκ οἶει; Σφόδρα γε. Τούτων δὴ τῶν ὀλίγων σκόπει ὡς πολλοὶ ὄλεθροι καὶ μεγάλοι. Τίνες δὴ; Ὁ μὲν πάντων θαυμαστότατον ἀκοῦσαι, ὅτι ἐν ἑκάστου ὧν ἐπηνέσαμεν τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσιν ψυχὴν καὶ ἀποσπᾶ φιλοσοφίας· λέγω δὲ ἀνδρεία, σωφροσύνην, καὶ πάντα ἃ διήλ-
 C θομεν. Ἄτοπον, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἐτι τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα φθείρει καὶ ἀποσπᾶ, κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ ἰσχυρὸς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐρωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεία· ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν λέγω. Ἐχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γ' ἂν ἀκριβέστερον ἃ λέγεις πυνθίσμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὄλου αὐτοῦ ὀρθῶς, καὶ σοι εὐδελόν τε φανέται καὶ οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ αὐτῶν. Πῶς οὖν, ἔφη,
 D κελεύεις; Παντός, ἣν δ' ἐγώ, σπέρματος πέρι ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζώων, ἴσμεν, ὅτι τὸ μὴ τυχὸν τροφῆς ἢς προσήκει ἐκάστῳ μὴδ' ὥρας μὴδὲ τόπου, ὅσῳ ἂν ἐρωμενέστερον ἢ, τοσοῦτῳ πλείονων ἐνδεῖ τῶν προπόντων· ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ. Πῶς δ' οὐ; Ἐχει δὴ, οἶμαι, λόγον, τὴν ἀρίστην

φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρα οὖσαν τροφῇ κάκιον ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης. Ἔχει. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ Ἀδείμαντε, καὶ E
 τὰς ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφυεστάτας κακῆς παιδαγωγίας τυχοῦσας διαφερόντως κακὰς γίνεσθαι; ἢ οἶει τα μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ φαύλης, ἀλλ' οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῇ διολομένης γίνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν μεγάλων οὔτε ἀγαθῶν οὔτε κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἔσεσθαι; Οὐκ, ἀλλά, ἦ δ' ὅς, οὕτως. Ἦν τοίνυν ἔθεμεν τοῦ φιλοσόφου φύσιν, ἂν μὲν, οἶμαι, μα- 492
 θήσεως προσηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη ἀξανομένην ἀφικνεῖσθαι, ἐὰν δὲ μὴ ἐν προσηκούσῃ σπαρεῖσά τε καὶ φυτευθεῖσα τρέφῃται, εἰς πάντα τὰναντία αὐτῷ, ἐὰν μὴ τις αὐτῇ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἢ καὶ σὺ ἡγεῖ, ὥσπερ οἱ πολλοί, διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν νέους, διαφθείροντας δὲ τινὰς σοφιστὰς ἰδιωτικούς, ὅτι καὶ ἄξιον λόγου, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας μεγίστους μὲν εἶναι σοφιστὰς, παιδεύειν δὲ τελεσώ- B
 τατα καὶ ἀπεργάζεσθαι οἴους βούλονται εἶναι καὶ νέους καὶ πρεσβυτέρους καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; Πότε δῆ; ἢ δ' ὅς. Ὅταν, εἶπον, ξυγκαθεζόμενοι ἀθροοί* οἱ* πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα ἢ στρατόπεδα ἢ τινα ἄλλον κοινὸν πλήθους ξύλλογον ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν φέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἐκότερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ' αὐτοῖς αἴ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ C
 ἂν ᾧσιν ἐπηγοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ φόγου καὶ ἐπαίνου· ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἶει καρδίαν ἰσχεῖν; ἢ ποῖαν ἂν αὐτῷ παιδείαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξῃ, ἣν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ τοιούτου φόγου ἢ ἐπαίνου οἰχθήσεσθαι φερομένην κατα φοῦν, ἢ ἂν οὗτος φέρῃ, καὶ φήσῃεν τε τὰ αὐτὰ τοῖς καλὰ καὶ αἰσχροῖα εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἅπερ ἂν οὐ- D

τοι, καὶ ἔσεσθαι τοιοῦτον; Πολλή, ἢ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀνάγκη.

VII. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρήκαμεν. Ποίαν; ἔφη. Ἦν ἔργῳ προστιθέασι, λόγῳ μὴ πείθοντες, οὗτοι οἱ παιδευταὶ τε καὶ σοφισταί. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸ μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτοις κολάζουσιν; Καὶ μάλα, ἔφη, σφύδρα. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἶει ἢ ποίους ἰδιωτικούς λόγους ἐναντία τούτοις τεινοντας κρατήσειν; Οἶμαι μὲν οὐδένα, ἢ δ' ὅς. Οὐ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. οὔτε γάρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὐδὲ οὖν μὴ γένηται * ἄλλο ἢ * ἄλλοιον ἦθος πρὸς ἀρετὴν παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένον, ἀνθρώπειον, ὦ ἑταῖρε· θεῖον μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν ἐξαιρωμένον λόγου. εὐ γὰρ χρὴ εἰδέναι, ὅ τί περ ἂν σωθῆ τε καὶ γένηται οἶον δεῖ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πολιτειῶν, θεοῦ μοῖραν αὐτὸ σῶσαι λέγων οὐ κακῶς ἔρεῖς. Οὐδ' ἐμοὶ ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. Ἔτι τοίνυν σοι, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον; Ἐκαστος τῶν μισθαρνούντων ἰδιωτῶν, οὓς δὴ οὗτοι σοφιστὰς καλοῦσι καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν ἢ ταῦτα τὰ τῶν πολλῶν δόγματα, ἃ δοξάζουσιν ὅταν ἀθροισθῶσι, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῖν, οἰόνπερ ἂν εἰ θρέμματος μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ τρεφομένου τὰς ὀργὰς τις καὶ ἐπιθυμίας κατεμάνθανεν, ὅπῃ τε προσελθεῖν χρὴ καὶ ὅπῃ ἄψασθαι αὐτοῦ, καὶ ὁπότε χαλεπώτατον ἢ πραότατον καὶ ἐκ τίνων γίγνεται, καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἷς ἐκάστας εἰώθε φθέγγεσθαι, καὶ οἷας αὐ' ἄλλου φθειρομένου ἡμεροῦταί τε καὶ ἀγριαίνει, καταμαθῶν δὲ ταῦτα πάντα ξυνουσία τε καὶ χρόνου τριβῆ σοφίαν τε καλέσειεν καὶ ὡς τέχνην συστησάμενος ἐπὶ διδασκαλίαν τρέποιτο, μηδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, ὅ τι καλὸν ἢ αἰσχροὸν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ

δίκαιον ἢ ἄδικον, ὀνομάξοι δὲ πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ C
 μεγάλου ζώου δόξαις, οἷς μὲν χαίροι ἐκείνο ἀγαθὰ καλῶν,
 οἷς δὲ ἄχθοιτο κακά, ἄλλον δὲ μηθένα ἔχει λόγον περὶ αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ τἀναγκαῖα δίκαια καλοὶ καὶ καλά, τὴν δὲ τοῦ
 ἀναγκαίου καὶ ἀγαθοῦ φύσιν, ὅσον διαφέρει τῷ ὄντι, μήτε
 ἑωρακῶς εἶη μήτε ἄλλῳ δυνατὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὲ ὢν
 πρὸς Διὸς οὐκ ἄτοπος ἂν σοι δοκεῖ εἶναι παιδευτής;
 Ἔμοιγ', ἔφη. Ἡ οὖν τι τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὁ τὴν τῶν
 πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ξυνιόντων ὀργὴν καὶ ἡδονὰς κα- D
 ταυνοηκέναι σοφίαν ἠγούμενος, εἴτ' ἐν γραφικῇ εἴτ' ἐν
 μουσικῇ εἴτε δὴ ἐν πολιτικῇ; ὅτι μὲν γάρ, ἐάν τις τούτοις
 ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος ἢ ποιήσιν ἢ τινα ἄλλην δημιουρ-
 γίαν ἢ πόλει διακονίαν, κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολ-
 λούς πέρα τῶν ἀναγκαίων, ἢ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη
 ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα ἢ ἂν οὗτοι ἐπαινώσιν· ὡς δὲ καὶ ἀγα-
 θὰ καὶ καλά ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἥδη πάποτε τοῦ ἠκουσας
 αὐτῶν λόγον διδόντος οὐ καταγέλαστον; Οἶμαι δέ γε, ἢ
 δ' ὅς, οὐδ' ἀκούσομαι. E

VIII. Ταῦτα τοίνυν πάντα ἐννοήσας ἐκείνο ἀναμνη-
 σθητι· αὐτὸ τὸ καλόν, ἀλλὰ μὴ τὰ πολλὰ καλά, ἢ αὐτό τι
 ἕκαστον καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἕκαστα, ἔσθ' ὅπως πλήθος ἀνέ- 491
 ξεται ἢ ἠγήσεται εἶναι; Ἡμιστά γ', ἔφη. Φιλόσοφον μὲν
 ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, πλήθος ἀδύνατον εἶναι. Ἀδύνατον. Καὶ
 τοὺς φιλοσοφοῦντας ἄρα ἀνάγκη ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν.
 Ἀνάγκη. Καὶ ὑπὸ τούτων δὴ τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι προσο-
 μιλοῦντες ὄχλῳ ἀρέσκουσιν αὐτῷ ἐπιθυμοῦσιν. Δῆλον. Ἐκ
 δὴ τούτων τίνα ὀρεῖς σωτηρίαν φιλοσόφῳ φύσει, ὥστ' ἐν
 τῷ ἐπιτηδεύματι μείνασαν πρὸς τέλος ἐλθεῖν; ἐννόει δ'
 ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. ὠμολόγηται γὰρ δὴ ἡμῖν εὐμάθεια καὶ B
 μνήμη καὶ ἀνδρεία καὶ μεγαλοπρέπεια ταύτης εἶναι τῆς
 φύσεως. Ναί. Οὐκοῦν εὐθύς ἐν παισὶν ὁ τοιοῦτος πρῶτος
 ἔσται ἐν ἅπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα φηῖ προσφε-

ρῆς τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλήσονται δὴ,
 οἶμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὴν πρεσβύτερος γίννηται, ἐπὶ
 τὰ αὐτῶν πράγματα οἷ τε οἰκεῖοι καὶ οἱ πολλοί. Πῶς δ'
 C οὐ; Ἵποκείσονται ἄρα θεόμενοι καὶ τιμῶντες, προκατα-
 λαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ
 δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίνεσθαι. Τί οὖν οἶει,
 ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις ποιήσειν, ἄλλως
 τε καὶ ἐὰν τύχῃ μεγάλης πόλεως ὦν καὶ ἐν ταύτῃ πλού-
 σιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδῆς καὶ μέγας; ἄρ' οὐ
 πληρωθῆσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος, ἠγούμενον καὶ τὰ τῶν
 Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἱκανὸν ἔσεσθαι πράττειν,
 D καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἔξαρειν αὐτόν, σχηματισμοῦ καὶ
 φρονήματος κενοῦ ἄνευ νοῦ ἐμπικλάμενον; Καὶ μάλ',
 ἔφη. Τῷ δὲ οὕτω διατιθεμένῳ ἐὰν τις ἡρέμα προσελθὼν
 τάληθῇ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ, δεῖται δέ, τὸ δὲ
 οὐ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι τῇ κτήσει αὐτοῦ, ἄρ' εὐπετέες
 οἶει εἶναι εἰσακοῦσαι διὰ τοσούτων κακῶν; Πολλοῦ γε
 δεῖ, ἦ δ' ὅς. Ἐὰν δ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, διὰ τὸ εὐπεφυκέναι
 E καὶ τὸ ξυγγενὲς τῶν λόγων εἰς αἰσθάνηται τέ πη καὶ κάμ-
 πηται καὶ ἔλκηται πρὸς φιλοσοφίαν, τί οἴομεθα δράσειν
 ἐκείνους τοὺς ἠγουμένους ἀπολλύναι αὐτοῦ τὴν χρεῖαν τε
 καὶ ἔταιρειαν; οὐ πᾶν μὲν ἔργον, πᾶν δ' ἔπος λέγοντάς τε
 καὶ πράττοντας καὶ περὶ αὐτόν, ὅπως ἂν μὴ πεισθῇ, καὶ
 περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἂν μὴ οἴός τ' ἦ, καὶ ἰδίᾳ ἐπι-
 495 βουλευόντας καὶ δημοσίᾳ εἰς ἀγῶνας καθιστάντας; Πολλή,
 ἦ δ' ὅς, ἀνάγκη. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει;
 Οὐ πάνυ.

IX. Ὅραξ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν, ὡς
 ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλοσόφου φύσεως μέρη, ὅταν ἐν
 κακῇ τροφῇ γένηται, αἷτια τρόπον τινὰ τοῦ ἐκπεσεῖν ἐκ
 τοῦ ἐπιτηδεύματος, καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ, πλοῦτοί τε
 καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρασκευή; Οὐ γάρ, ἀλλ' ὀρθῶς.

ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δὴ, εἶπον, ὦ θαυμάσιε, ὄλεθρός τε
 καὶ διαφθορὰ τοσαύτη τε καὶ τοιαύτη τῆς βελτίστης φυ- B
 σεως εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτήδευμα, ὀλίγης καὶ ἄλλως γιγνο-
 μένης, ὡς ἡμεῖς φαμέν. καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ
 οἱ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργαζόμενοι τὰς πόλεις γίνονται καὶ
 τοὺς ἰδιώτας, καὶ οἱ τὰγαθὰ, οἳ ἂν ταύτη τύχῃσι φυνέτες·
 σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὔτε ἰδιώ-
 την οὔτε πόλιν δρᾷ. Ἀληθέστατα, ἢ δ' ὅς. Οὔτοι μὲν δὴ
 οὔτως ἐκπίπτουτες, οἷς μάλιστα προσήκει, ἔρημον καὶ C
 ἀτελῆ φιλοσοφίαν λείποντες αὐτοὶ τε βίον οὐ προσήκοντα
 οὐδ' ἀληθῆ ζῶσι, τὴν δὲ ὥσπερ ὀρφανὴν ξυγγενῶν ἄλλοι
 ἐπεισελθόντες ἀνάξιοι ἤσχυρὰν τε καὶ ὄνειδη περιῆψαν,
 οἷα καὶ σὺ φῆς ὄνειδιζεῖν τοὺς ὄνειδιζοντας, ὡς οἱ ξυνόν-
 τες αὐτῇ οἱ μὲν οὐθενός, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἄξιοί
 εἰσιν. Καὶ γὰρ οὖν, ἔφη, τὰ γε λεγόμενα ταῦτα. Εἰκότως
 γε, ἦν δ' ἐγώ, λεγόμενα. καθορῶντες γὰρ ἄλλοι ἀνθρω-
 πίσκοι κενὴν τὴν χώραν ταύτην γιγνομένην, καλῶν δὲ
 ὀνομάτων καὶ προσχημάτων μεστήν, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν εἰργ- D
 μῶν εἰς τὰ ἰσρὰ ἀποδιδράσκοντες ἄσμενοι καὶ οὔτοι ἐκ
 τῶν τεχνῶν ἐκπηδῶσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, οἳ ἂν κομφό-
 τατοι ὄντες τυγχάνωσι περὶ τὸ αὐτῶν τεχνίου. ὁμως γὰρ
 δὴ πρός γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὕτω πραττούσης φι-
 λοσοφίας τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον λείπεται· οὐ δὴ
 ἐφιέμενοι πολλοὶ ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν τε-
 χνῶν τε καὶ δημιουργιῶν, ὥσπερ τὰ σώματα λελώβηνται,
 οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς ξυγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτεθρου- E
 μένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν. ἢ οὐκ ἀνάγκη; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Δοκεῖς οὖν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν αὐτούς
 ἰδεῖν ἀργύριον κησαμένου χαλκέως φαλακροῦ καὶ σμι-
 κροῦ, νεωστὶ μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανεῖῳ δὲ
 λελουμένου, νεουρογὸν ἱμάτιον ἔχοντος, ὡς νυμφίου παρε-
 σκευασμένου, διὰ πενίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότου τὴν

496 θυγατέρα μέλλοντος γαμειν; Οὐ πάννυ, ἔφη, διαφέρει. Ποῦ' ἄττα οὖν εἰκὸς γεννᾶν τοὺς τοιοῦτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ ἀνάγκη. Τί δαί; τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποῦ' ἄττα φῶμεν γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἄρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα, καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ φρονήσεως [ἄξιον] ἀληθινῆς ἐχόμενον; Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

Χ. Πάνσμικρον δὴ τι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, λεί-
 Β πεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων φιλοσοφία, ἣ που ὑπὸ
 φνγῆς καταληφθὲν γενναῖον καὶ εὖ τεθραμμένον ἦθος,
 ἀπορία τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μεῖναν ἐπ' αὐτῇ,
 ἣ ἐν σμικρᾷ πόλει ὅταν μεγάλη ψυχὴ φνῆ καὶ ἀτιμάσασα
 τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδῃ· βραχὺ δὲ πού τι καὶ ἀπ' ἄλλης
 τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφνῆς ἐπ' αὐτὴν ἂν ἔλθοι. εἶη
 δ' ἂν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἐταίρου Θεάγουσ χαλινὸς οἶος
 κατασχεῖν· καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα παρεσκευ-
 C ασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας, ἣ δὲ τοῦ σώματος νο-
 σοτροφία ἀπειρογούσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν κατέχει. τὸ
 δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἣ
 γὰρ πού τινι ἄλλῳ ἢ οὐδενὶ τῶν ἐμπροσθεν γέγονε. καὶ
 τούτων δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γευσάμενοι ὡς
 ἦδὺ καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖ ἱκανῶς
 ἰδόντες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγίης ὡς ἔπος
 εἶπεν περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδ' ἔστι ζύμμαχος,
 D μεθ' ὅτου τις ἰὼν ἐπὶ τὴν τῶν δικαίων βοήθειαν σώξοιτ'
 ἂν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς θηρία ἀνθρώπος ἐμπεσών, οὔτε ξυνα-
 δικεῖν ἐθέλων οὔτε ἱκανὸς ὢν εἰς πᾶσιν ἀγρίοις ἀντέχειν,
 πρὶν τι τὴν πόλιν ἢ φίλους ὀνῆσαι προαπολόμενος ἀνω-
 φελῆς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν γένοιτο, ταῦτα πάντα
 λογισμῷ λαβὼν ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων, οἶον
 ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου

ὑπὸ τειχίον ἀποστάς, ὁρῶν τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας ἀγαπᾷ, εἴ πη αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ Ἐ ἀνοσιῶν ἔργων τὸν τε ἐνθάδε βίον βιώσεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ μετὰ καλῆς ἐλπίδος ἴλεώς τε καὶ εὐμενῆς ἀπαλλάξεται. Ἄλλὰ τοι, ἦ δ' ὅς, οὐ τὰ ἐλάχιστα ἂν διαπραξάμενος ἀπαλλάττοιο. Οὐδέ γε, εἶπον, τὰ μέ- 497 γιστα, μὴ τυχὼν πολιτείας προσηκούσης· ἐν γὰρ προσηκούσῃ αὐτός τε μᾶλλον ἀυξήσεται καὶ μετὰ τῶν ἰδίων τὰ κοινὰ σώσει.

XI. Τὸ μὲν οὖν τῆς φιλοσοφίας, ὧν ἔνεκα διαβολὴν εἴληφε καὶ ὅτι οὐ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρησθαι, εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ. Ἄλλ' οὐδέν, ἦ δ' ὅς, ἔτι λέγω περὶ τούτου· ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ τίνα τῶν νῦν λέγεις πολιτειῶν; Οὐδ' ἠντιναοῦν, εἶπον, ἀλλὰ τοῦτο B καὶ ἐπαιτιῶμαι, μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πόλεως φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαι τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι αὐτήν, ὥσπερ ξενικὸν σπέρμα ἐν γῆ ἄλλῃ σπειρόμενον ἐξίτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατούμενον ἵεναι, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ γένος νῦν μὲν οὐκ ἰσχεῖν τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἀλλ' εἰς ἀλλότριον ἦθος ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λήψεται τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ ἀριστόν C ἔστι, τότε δηλώσει, ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν, τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπινα, τὰ τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. δῆλος δὴ οὖν εἰ ὅτι μετὰ τοῦτο ἐρήσει τίς αὕτη ἢ πολιτεία. Οὐκ ἔγνωσ, ἔφη· οὐ γὰρ τοῦτο ἐμελλον, ἀλλ' εἰ αὕτη, ἣν ἡμεῖς διεληλύθαμεν οἰκίζοντες τὴν πόλιν, ἢ ἄλλη. Τὰ μὲν ἄλλα, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη· τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐρρήθη μὲν καὶ τότε, ὅτι δεήσοι τι αἰεὶ ἐνεῖναι ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς πολιτείας τὸν αὐτόν, ὄνπερ καὶ σὺ ὁ νομο- D θέτης ἔχων τοὺς νόμους ἐτίθεις. Ἐρρήθη γάρ, ἔφη. Ἄλλ' οὐκ ἱκανῶς, εἶπον, ἐδηλώθη, φόβῳ ὧν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτοῦ τὴν ἀπό-

δειξιν· ἐπεὶ καὶ τὸ λοιπὸν οὐ πάντως ῥᾶστον διελθεῖν. Τὸ ποῖον; Τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ, καὶ
 E τὸ λεγόμενον τὰ καλὰ τῷ ὄντι χαλεπά. Ἄλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος ἢ ἀπόδειξις, τούτου φανεροῦ γενομένου. Οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἶπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει· παρῶν δὲ τήν γ' ἐμὴν προθυμίαν εἰσει. σκόπει δὲ καὶ νῦν, ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τὸναντίον ἢ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν ἄπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μὲν, ἦν δ' ἐγώ,
 498 οἱ καὶ ἀπτόμενοι μειράκια ὄντα ἄρτι ἐκ παίδων τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι· λέγω δὲ χαλεπωτάτον τὸ περὶ τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλουμένοι ἐθέλωσιν ἀκροαταὶ γίνεσθαι, μεγάλα ἡγοῦνται πάρεργον οἰόμενοι αὐτὸ δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας ἐκτὸς δὴ τινων ὀλίγων ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ
 B Ἑρακλειτείου ἡλίου, ὅσον αὐθις οὐκ ἐξάπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν τὸναντίον μειράκια μὲν ὄντα καὶ παῖδας μειρακιώδη παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε σωμάτων, ἐν ᾧ βλαστάνει τε καὶ ἀνδρούται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρεσίαν φιλοσοφία κτωμένους· προοιούσης δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ἣ ἢ ψυχὴ τελειοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ ἐκείνης γυμνάσια· ὅταν δὲ λήγη μὲν ἢ
 C ῥώμη, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατειῶν ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο πράττειν, ὅ τι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνως βιώσεσθαι καὶ τελευτήσαντας τῷ βίῳ τῷ βεβιωμένῳ τὴν ἐκεῖ μοῖραν ἐπιστήσειν πρέπουσαν.

XII. Ὡς ἀληθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὧ Σώκρατες· οἶμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκου-

ὄντων προθυμότερον ἔτι ἀντιτείνειν οὐδ' ὁπωστιοῦν πει-
 σομένους, ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Μὴ διάβαλλε,
 ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ καὶ Θρασύμαχον ἄρτι φίλους γεγονότας, D
 οὐδὲ πρὸ τοῦ ἐχθροῦς ὄντας. πείρας γὰρ οὐδὲν ἀνήσομεν,
 ἕως ἂν ἡ πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ προὔρ-
 γου τι ποιήσωμεν εἰς ἐκείνον τὸν βίον, ὅταν αὐτίς γενό-
 μενοι τοῖς τοιοῦτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς σμικρὸν γ',
 ἔφη, χρόνον εἰρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη, ὡς γε πρὸς
 τὸν ἅπαντα. τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις τοὺς
 πολλοὺς θαῦμα οὐδέν· οὐ γὰρ πῶποτε εἶδον γενόμενον E
 τὸ νῦν λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα δῆματα Ἐ
 ἐξεπίτηδες ἀλλήλοις ὁμοιωμένα, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτο-
 μάτου ὡσπερ νῦν ξυμπεσόντα· ἄνδρα δὲ ἀρετῇ παρισω-
 μένον καὶ ὁμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως ἔργω τε
 καὶ λόγῳ, δυναστεύοντα ἐν πόλει ἐτέρᾳ τοιαύτῃ, οὐ πῶ-
 ποτε ἐωράκασιν οὔτε ἓνα οὔτε πλείους· ἢ οἶε; Οὐδαμῶς 499
 γε. Οὐδέ γε αὐτὸν λόγων, ὦ μακάριε, καλῶν τε καὶ ἐλευθέ-
 ρων ἱκανῶς ἐπήκοοι γεγόνασιν, οἶων ζητεῖν μὲν τὸ ἀληθὲς
 ξυντεταμένως ἐκ παντὸς τρόπου τοῦ γινῶναι χάριν, τὰ δὲ
 κομψά τε καὶ ἐριστικὰ καὶ μηδαμῶσε ἄλλοσε τεινόντα ἢ
 πρὸς δόξαν καὶ ἔριν καὶ ἐν δίκαις καὶ ἐν ἰδίαις συνουσίαις
 πόρρωθεν ἀσπαζομένων. Οὐδὲ τούτων, ἔφη. Τούτων τοι B
 χάριν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτα προορῶμενοι ἡμεῖς τότε καὶ
 δεδιότες ὅμως ἐλέγομεν, ὑπὸ τάληθοῦς ἠναγκασμένοι, ὅτι
 οὔτε πόλις οὔτε πολιτεία οὐδέ γ' ἀνὴρ ὁμοίως μὴ ποτε
 γένηται τέλειος, πρὶν ἂν τοῖς φιλοσόφοις τούτοις τοῖς ὀλί-
 γοις καὶ οὐ πονηροῖς, ἀχρήστοις δὲ νῦν κεκλημένοις,
 ἀνάγκη τις ἐκ τύχης περιβάλλῃ, εἴτε βούλονται εἴτε μη πό-
 λεως ἐπιμεληθῆναι καὶ τῇ πόλει κατήκοοι γενέσθαι, ἢ τῶν
 νῦν ἐν δυναστείαις ἢ βασιλείαις ὄντων νιέσιν ἢ αὐτοῖς ἐκ
 τινος θείας ἐπιπνοίας ἀληθινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς C
 ἔρως ἐμπέσῃ. τούτων δὲ πότερα γενέσθαι ἢ ἀμφοτεροῖα ὡς

ἄρα ἐστὶν ἀδύνατον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημι ἔχειν λόγον.
 οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς δικαίως καταγελώμεθα, ὡς ἄλλως
 εὐχαῖς ὁμοια λέγοντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτως. Εἰ τοίνυν
 ἄκροισ εἰς φιλοσοφίαν πόλεως τις ἀνάγκη ἐπιμεληθῆναι
 ἢ γέγονεν ἐν τῷ ἀπείρῳ τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ἢ και
 νῦν ἐστὶν ἐν τινι βαρβαρικῷ τόπῳ, πόρρω που ἐκτὸς ὄντι
 D τῆς ἡμετέρας ἐπόψεως, ἢ καὶ ἔπειτα γενήσεται, περὶ τού-
 του ἔτοιμοι τῷ λόγῳ διαμάχεσθαι, ὡς γέγονεν ἡ εἰρημένη
 πολιτεία καὶ ἐστὶ καὶ γενήσεται γε, ὅταν αὕτη ἡ μούσα πό-
 λεως ἐγκρατῆς γένηται. οὐ γὰρ ἀδύνατος γενέσθαι, οὐδ'
 ἡμεῖς ἀδύνατα λέγομεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ὁμολο-
 γεῖται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὕτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἦν δ'
 ἐγώ, ὅτι οὐκ αὖ δοκεῖ, ἔρεις; Ἴσως, ἔφη. Ὡ μακάριε, ἦν
 E δ' ἐγώ, μὴ πανν οὕτω τῶν πολλῶν κατηγόρει, ἀλλ' οἷαν
 τοι δόξαν ἔξουσιν, ἐὰν αὐτοῖς μὴ φιλονεικῶν ἀλλὰ παρα-
 μυθούμενος καὶ ἀπολυόμενος τὴν τῆς φιλομαθίας διαβο-
 λὴν ἐνδεικνύῃ οὓς λέγεις τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζῃ
 500 ὥσπερ ἄρτι τὴν τε φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπιτήδευσιν, ἵνα
 μὴ ἡγῶνται σε λέγειν οὓς αὐτοὶ οἴονται. ἢ καὶ ἐὰν οὕτω
 θεῶνται, ἀλλοίαν τε φήσεις αὐτοὺς δόξαν λήψεσθαι καὶ
 ἄλλα ἀποκρινεῖσθαι; ἢ οἶει τινὰ χαλεπαίνειν τῷ μὴ χα-
 λεπῷ ἢ φθονεῖν τῷ μὴ φθονερῷ, ἄφθονόν τε καὶ πρᾶον
 ὄντα; ἐγὼ μὲν γὰρ σε προφθιάσας λέγω, ὅτι ἐν ὀλίγοις
 τισὶν ἡγοῦμαι ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πλήθει χαλεπὴν οὕτω φύσιν
 B γίνεσθαι. Καὶ ἐγὼ ἀμέλει, ἔφη, ξυνοίομαι. Οὐκοῦν καὶ
 αὐτὸ τοῦτο ξυνοίει, τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν τοὺς
 πολλοὺς διακεῖσθαι ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν οὐ
 προσῆκον ἐπεισκευαμακότας, λοιδορομένους τε αὐτοῖς
 καὶ φιλαπεχθημόνως ἔχοντας καὶ αἰεὶ περὶ ἀνθρώπων
 τοὺς λόγους ποιουμένους, ἥκιστα φιλοσοφία πρέπον ποι-
 οῦντας; Πολύ γ', ἔφη.

XIII. Οὐδὲ γὰρ που, ὦ Ἀδεύμαντε, σχολὴ τῷ γε ὡς

ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας, καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθό- C
 νου τε καὶ δυσμενείας ἐμπίπλασθαι, ἀλλ' εἰς τεταγμένα
 ἅττα καὶ κατὰ ταῦτ' αἰεὶ ἔχοντα ὀρώντας καὶ θεωμένους
 οὐτ' ἀδικοῦντα οὐτ' ἀδικούμενα ὑπ' ἀλλήλων, κόσμῳ δὲ
 πάντα καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα μιμείσθαι τε καὶ ὅτι
 μάλιστα ἀφομοιοῦσθαι. ἢ οἶει τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτῳ τις
 ὁμιλεῖ ἀγάμενος, μὴ μιμείσθαι ἐκεῖνο; Ἄδύνατον, ἔφη.
 Θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὁμιλῶν κόσμιός τε καὶ D
 θεῖος εἰς τὸ δυνατόν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν
 πᾶσι πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄν οὖν τις, εἶπον,
 αὐτῷ ἀνάγκη γένηται, ἃ ἐκεῖ ὄρα, μελετῆσαι εἰς ἀνθρώ-
 πων ἡθῆ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι, καὶ μὴ μόνον ἑαυ-
 τὸν πλάττειν, ἄρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἶει γενήσε-
 σθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ξυμπάσης τῆς
 δημοτικῆς ἀρετῆς; Ἡκιστα γε, ἢ δ' ὅς. Ἄλλ' ἐὰν δὴ αἰ- E
 σθῶνται οἱ πολλοί, ὅτι ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλε-
 πανοῦσι δὴ τοῖς φιλοσόφοις καὶ ἀπιστήσουσιν ἡμῖν λέγου-
 σιν, ὡς οὐκ ἂν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ
 αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θεῷ παραδείγματι χρώμενοι
 ζωγράφοι; Οὐ χαλεπανοῦσιν, ἢ δ' ὅς, ἐάνπερ αἰσθῶνται.
 ἀλλὰ δὴ τίνα λέγεις τρόπον τῆς διαγραφῆς; Λαβόντες, ἢν 501
 δ' ἐγώ, ὡσπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἡθῆ ἀνθρώπων, πρῶ-
 τον μὲν καθαρὰν ποιήσειαν ἂν· ὃ οὐ πάνυ ῥάδιον· ἀλλ'
 οὖν οἰσθ' ὅτι τούτῳ ἂν εὐθύς τῶν ἄλλων διενέγκοιεν, τῷ
 μήτε ἰδιώτου μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἂν ἄψασθαι μηδὲ
 γράφειν νόμους, πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ
 ποιῆσαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα οἶει ὑπο-
 γράφασθαι ἂν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μὴν; Ἐπειτα,
 οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἂν ἐκατέρωσ' ἀποβλέποιεν, B
 πρὸς τε το φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον καὶ πάντα
 τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τοῖς ἀνθρώποις,

ἐμποιοῦεν ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτη-
 δευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ
 δὴ καὶ Ὀμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον
 θεοειδές τε καὶ θεοεἰκελον. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἄν,
 C οἶμαι, ἐξαλείφειεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅ τι μάλ-
 ιστα ἀνθρώπεια ἦθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλή ποιή-
 σειαν. Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφή γένοιτο. Ἄρ' οὖν,
 ἦν δ' ἐγώ, πείθομέν πη ἐκείνους, οὓς διατεταμένους ἐφ'
 ἡμᾶς ἔφησθα λέναι, ὡς τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν ζωγράφος,
 ὃν τότ' ἐπηνούμεν πρὸς αὐτούς, δι' ὃν ἐκεῖνοι ἐχαλέπαι-
 νον, ὅτι τὰς πόλεις αὐτῶ παρεδίδομεν, καὶ τι μᾶλλον αὐτὸ
 νῦν ἀκούοντες πραῦνονται; Καὶ πολὺ γε, ἦ δ' ὅς, εἰ σω-
 D φρονοῦσιν. Πῆ γὰρ δὴ ἔξουσιν ἀμφισβητῆσαι; πότερον
 μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἶναι τοὺς φιλοσό-
 φους; Ἄτοπον μὲντ' ἄν, ἔφη, εἶη. Ἀλλὰ μὴ τὴν φύσιν
 αὐτῶν οἰκείαν εἶναι τοῦ ἀρίστου, ἣν ἡμεῖς διήλθομεν;
 Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην τυχοῦσαν τῶν προση-
 κόντων ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀγαθὴν τελέως ἔσεσθαι καὶ
 φιλόσοφον εἶπερ τινα ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσειν μᾶλλον,
 E οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δήπου. Ἔτι οὖν ἀγριανοῦσι
 λεγόντων ἡμῶν, ὅτι, πρὶν ἂν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος
 ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλει οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα
 ἐσται, οὐδὲ ἡ πολιτεία, ἣν μυθολογοῦμεν λόγῳ, ἐργῶ τέλος
 λήψεται; Ἴσως, ἔφη, ἦττον. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ
 ἦττον φῶμεν αὐτούς ἀλλὰ παντάπασι πρᾶτους γεγυμένας
 502 καὶ πεπεισθαι, ἵνα εἰ μὴ τι ἀλλὰ αἰσχυνθέντες ὁμολογή-
 σωσιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

XIV. Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο πεπεισμε-
 νοι ἔσταν· τοῦδε δὲ πέρι τις ἀμφισβητήσει, ὡς οὐκ ἂν
 τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἐκγονοὶ ἢ δυναστῶν τὰς φύ-
 σεις φιλόσοφοι; Οὐδ' ἂν εἰς, ἔφη. Τοιούτους δὲ γενομέ-
 νους ὡς πολλὴ ἀνάγκη διαφθαρεῖναι, ἔχει τις λέγειν; ὡς

μὲν γὰρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχαροῦμεν· ὡς δὲ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ τῶν πάντων οὐδέποτε οὐδ' ἂν εἰς σω- B
 θείῃ, ἔσθ' ὅστις ἀμφισβητήσῃ; Καὶ πῶς; Ἀλλὰ μὴν, ἦν
 δ' ἐγώ, εἰς ἱκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθουμένην,
 πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιστούμενα. Ἰκανὸς γάρ, ἔφη.
 Ἄρχοντος γάρ που, ἦν δ' ἐγώ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ
 τὰ ἐπιτηδεύματα, ἃ διεληλύθαμεν, οὐ δήπου ἀδύνατον
 ἐθέλειν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν. Ἀλλὰ δῆ,
 ἄπερ ἡμῖν δοκεῖ, δόξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ ἀδύ-
 νατον; Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ἦ δ' ὄς. Καὶ μὴν ὅτι γε βέλτι-
 στα, εἴπερ δυνατά, ἱκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὡς ἐγῶμαι, C
 διήλθομεν. Ἰκανῶς γάρ. Νῦν δῆ, ὡς ἔοικε, ξυμβαίνει ἡμῖν
 περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα, μὲν εἶναι ἃ λέγομεν, εἰ γέ-
 νοιτο, χαλεπὰ δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξυμ-
 βαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μόγις τέλος ἔσχε, τὰ ἐπί-
 λοιπα δὴ μετὰ τοῦτο λεκτέον, τίνα τρόπον ἡμῖν καὶ ἐκ D
 τίνων μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων οἱ σωτῆρες ἐνέ-
 σονται τῆς πολιτείας, καὶ κατὰ ποίας ἡλικίας ἕκαστοι ἐκά-
 στων ἀπτόμενοι; Λεκτέον μέντοι, ἔφη. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ,
 τὸ σοφὸν μοι ἐγένετο τὴν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως
 δυσχέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν παραλιπόντι καὶ παιδογονίαν
 καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων κατάστασιν, εἰδοῦτι ὡς ἐπίφθονός
 τε καὶ χαλεπὴ γίνεσθαι ἢ παντελῶς ἀληθῆς· νῦν γὰρ
 οὐδὲν ἦττον ἦλθε τὸ δεῖν αὐτὰ διελθεῖν. καὶ τὰ μὲν δῆ E
 τῶν γυναικῶν τε καὶ παιδῶν πεπέρανται, τὸ δὲ τῶν ἀρ-
 χόντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῖν δεῖ. ἐλέγομεν δ', εἰ μνη-
 μονεύεις, δεῖν αὐτοὺς φιλοπόλιδας τε φαίνεσθαι, βασανι- 508
 ζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις, καὶ τὸ δόγμα τοῦτο
 μήτ' ἐν πόνοις μήτ' ἐν φόβοις μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ μετα-
 βολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας, ἢ τὸν ἀδυνατουῦντα ἀποκρι-
 τέον, τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα, ὥσπερ χρυ-

σὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον, στατέον ἄρχοντα καὶ γέρα
 δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἄθλα. τοιαῦτ' ἅττα
 ἦν τὰ λεγόμενα, παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ
 Β λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέστατα,
 ἔφη, λέγεις· μέμνημαι γάρ. Ὅκνος γάρ, ἔφην, ὦ φίλε,
 ἐγώ, εἰπεῖν τὰ νῦν ἀποτετολμημένα· νῦν δὲ τοῦτο μὲν
 τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεστάτους φύλακας φι-
 λοςόφους δεῖ καθιστάναι. Εἰρήσθω γάρ, ἔφη. Νόησον
 δὴ, ὡς εἰκότως ὀλίγοι ἔσονται σοι. ἦν γὰρ διήλθομεν φύ-
 σιν δεῖν ὑπάρχειν αὐτοῖς, εἰς ταῦτ' ὀξυμύεσθαι αὐτῆς τὰ
 μέρη ὀλιγάκις ἐθέλει, τὰ πολλὰ δὲ διεσπασμένα φέυεται.
 C Πῶς, ἔφη, λέγεις; Εὐμαθεῖς καὶ μνημόνες καὶ ἀγρίνοι καὶ
 ὄξεις καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἔπεται οἶσθ' ὅτι οὐκ ἐθέλου-
 σιν ἅμα φύεσθαι καὶ νεανικοὶ τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς τὰς
 διανοίας, οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχίας καὶ βεβαιότητος ἐθέ-
 λειν ζῆν, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ ὀξύτητος φέρονται ὄπη ἂν
 τύχωσι, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν αὐτῶν ἐξοίχεται. Ἀληθῆ,
 ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὐτὰ ταῦτα ἦδη καὶ οὐκ ἐν-
 D μετάβολα, οἷς ἂν τις μᾶλλον ὡς πιστοῖς χρήσαιο, καὶ ἐν
 τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυσκίνητα ὄντα, πρὸς τὰς
 μαθήσεις αὐτῶν ποιεῖ ταῦτόν, δυσκινήτως ἔχει καὶ δυσμα-
 θῶς ὥσπερ ἀπονεναρκωμένα, καὶ ὕπνου τε καὶ χάσμης
 ἐμπίπλονται, ὅταν τι δέη τοιοῦτον διαπονεῖν. Ἔστι ταῦτα,
 ἔφη. Ἡμεῖς δέ γ' ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῖν εὐ τε καὶ καλῶς
 μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας τῆς ἀκριβεστάτης δεῖν αὐτῶ
 μεταδιδόναι μήτε τιμῆς μήτε ἀρχῆς. Ὅρθῶς, ἢ δ' ὅς.
 E Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸ οἶε ἔσεσθαι; Πῶς δ' οὐ; Βασα-
 νιστέον δὴ ἐν τε οἷς τότε ἐλέγομεν πόνοις τε καὶ φόβοις
 καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ ὁ τότε παρεῖμεν νῦν λέγομεν, ὅτι
 καὶ ἐν μαθήμασι πολλοῖς γυμνάξιν δεῖ σκοποῦντας, εἰ
 καὶ τὰ μέγιστα μαθήματα δυνατὴ ἔσται ἐνεργεῖν, εἴτε καὶ
 504 ἀποδειλιάσει, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς ἄθλοις ἀποδειλιῶντες.

Πρέπει γε τοι δὴ, ἔφη, οὕτω σκοπεῖν· ἀλλὰ ποῖα δὴ λέγεις μαθήματα μέγιστα;

XVI. Μνημονεύεις μὲν που, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι τριττα εἶδη ψυχῆς διαστησάμενοι ξυνεπιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σοφίας ὃ ἕκαστον εἶη. Μὴ γὰρ μνημονεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἂν εἶην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἡ καὶ τὸ προορηθὲν αὐτῶν; Τὸ ποῖον δὴ; B Ἐλεγομέν που, ὅτι, ὡς μὲν δυνατὸν ἦν κάλλιστα αὐτὰ καταδεῖν, ἄλλη μακροτέρα εἶη περίοδος, ἦν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν προειρημένων ἐπομένας ἀποδείξεις οἶόν τ' εἶη προσάψαι. καὶ ὑμεῖς ἔαρκεῖν ἔφατε, καὶ οὕτω δὴ ἐρρήθη τὰ τότε τῆς μὲν ἀκριβείας, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, ἔλλιπῆ, εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἂν τοῦτο εἴποιτε. Ἄλλ' ἐμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο μὴν C καὶ τοῖς ἄλλοις. Ἄλλ', ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ, μέτρον τῶν τοιούτων, ἀπολείπον καὶ ὀτιοῦν τοῦ ὄντος, οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται· ἀτελεῖς γὰρ οὐδὲν οὐδενὸς μέτρον· δοκεῖ δ' ἐνίοτέ τισιν ἱκανῶς ἤδη ἔχειν καὶ οὐδὲν δεῖν περαιτέρω ζητεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη, συχνοὶ πάσχουσιν αὐτὸ διὰ ῥαθυμίας. Τούτου δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τοῦ παθήματος ἥκιστα προσδεῖ φύλακι πόλεώς τε καὶ νόμων. Εἰκός, ἦ δ' ὄς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὦ ἑταῖρε, ἔφην, περιτέον τῷ D τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἦττον μανθάνοντι πονητέον ἢ γυμναζομένῳ· ἦ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, τοῦ μεγίστου τε καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὐποτε ἦξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα, ἀλλ' ἔτι τι μείζον δικαιοσύνης τε καὶ ὧν διήλθομεν; Καὶ μείζον, ἦν δ' ἐγώ· καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφήν δεῖ ὡσπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτάτην ἀπεργασίαν μὴ παριέναι· ἢ οὐ γελοῖον, ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους, ὅπως E ὃ τι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώτατα ἔξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας; Καὶ μάλα,

ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα· ὃ μέντοι μέγιστον μάθημα καὶ περὶ ὃ τι αὐτὸ λέγεις, οἶει τιν' ἄν σε, ἔφη, ἀφείναι μὴ ἐρωτήσαντα τί ἐστιν; Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγάκις ἀκήκοας· νῦν δὲ ἢ οὐκ
 505 ἐννοεῖς ἢ αὐτὸ διανοεῖ ἐμοὶ πράγματα παρέχειν ἀντιλαμβανόμενος. οἶμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον· ἐπεὶ ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας, ἢ δίκαια καὶ τᾶλλα προσχρησάμενα χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίνονται. καὶ νῦν σχεδὸν οἶσθ' ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ ὅτι αὐτὴν οὐχ ἱκανῶς ἴσμεν· εἰ δὲ μὴ ἴσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης, εἰ ὅ τι μάλιστα τᾶλλα ἐπισταίμεθα, οἶσθ' ὅτι
 B οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος, ὥσπερ οὐδ' εἰ κεκτήμεθα τι ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οἶει τι πλεόν εἶναι πᾶσαν κτῆσιν ἐκτῆσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθὴν; ἢ πάντα τᾶλλα φρονεῖν [ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ], καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

XVII. Ἄλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἶσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομποτέροις φρόνησις. Πῶς δ' οὐ; Καὶ ὅτι γε, ὦ φίλε, οἱ τοῦτο ἡγούμενοι οὐκ ἔχουσι δεῖξαι ἥτις φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι. Καὶ μάλα, ἔφη,
 C γελοιῶς. Πῶς γὰρ οὐχί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὀνειδίζοντές γε, ὅτι οὐκ ἴσμεν τὸ ἀγαθόν, λέγουσι πάλιν ὡς εἰδόσι; φρόνησιν γὰρ αὐτό φασι εἶναι ἀγαθοῦ, ὡς αὐτῶν ξυνηέντων ἡμῶν ὃ τι λέγουσιν, ἐπειδὴν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ φθιέξωνται ὄνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δαί; οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὀριζόμενοι μῶν μὴ τι ἐλάττονος πλάνης ἐμπλεοὶ τῶν ἐτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν ἡδονὰς εἶναι κακὰς;
 D Σφόδρα γε. Συμβαίνει δὴ αὐτοῖς, οἶμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταῦτά. ἢ γάρ; Τί μὴν; Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλα καὶ πολλὰ ἀμφισβητήσεις περὶ αὐτοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί δέ; τόδε οὐ φανερόν, ὡς δίκαια μὲν καὶ

καλὰ πολλοὶ ἂν ἐλοιντο τὰ δοκοῦντα, κἄν μὴ ἦ, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἐτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσι, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἤδη πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὁ δὲ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα E πράττει, ἀπομαντευομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν ἱκανῶς τί ποτ' ἐστὶν οὐδὲ πίστει χρῆσασθαι μονίμῳ, οἷα καὶ περὶ τᾶλλα, διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἄλλων εἴ τι ὄφελος ἦν, περὶ δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον οὕτω φῶμεν δεῖν ἐσκοτῶσθαι καὶ ἐκείνους τοὺς 506 βελτίστους ἐν τῇ πόλει, οἷς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἡμιστά γ', ἔφη. Οἶμαι γοῦν, εἶπον, δίκαιά τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα, ὅπῃ ποτὲ ἀγαθὰ ἐστίν, οὐ πολλοῦ τινὸς ἄξιον φύλακα κεκτῆσθαι ἂν ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα, μαντεύομαι δὲ μηδένα αὐτὰ πρότερον γνώσεσθαι ἱκανῶς. Καλῶς γάρ, ἔφη, μαντεύει. Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, ἐὰν ὁ τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ, B ὁ τούτων ἐπιστήμων;

XVIII. Ἀνάγκη, ἔφη. ἀλλὰ σὺ δὲ, ὦ Σώκρατες, πρότερον ἐπιστήμην τὸ ἀγαθὸν φῆς εἶναι ἢ ἡδονήν; ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα; Οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ἀνὴρ, καλῶς ἤσθαι καὶ πάλαι καταφανῆς ὅτι σοὶ οὐκ ἀποχρήσοι τὸ τοῖς ἄλλοις δοκοῦν περὶ αὐτῶν. Οὐδὲ γὰρ δίκαιόν μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, φαίνεται τὰ τῶν ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν δόγματα, τὸ δ' αὐτοῦ μή, τοσοῦτον χρόνον περὶ ταῦτα πραγματευόμενον. Τί δαί; ἦν δ' ἐγώ· δοκεῖ σοὶ δίκαιον εἶναι περὶ C ὧν τις μὴ οἶδε λέγειν ὡς εἰδότα; Οὐδαμῶς γ', ἔφη, ὡς εἰδότα, ὡς μέντοι οἴομενον ταῦθ' ἃ οἴεται ἐθέλειν λέγειν. Τί δέ; εἶπον· οὐκ ἤσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας, ὡς πᾶσαι αἰσχυραί; ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί· ἢ δοκοῦσί τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὁδὸν ὀρθῶς πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθῆς τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη. Βούλει οὖν αἰσχυρα

- D θεάσασθαι τυφλά τε καὶ σκότια, ἐξὸν παρ' ἄλλων ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός, ἢ δ' ὄς, ὡς Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, ὡς περ ἐπὶ τέλει ὦν ἀποστῆς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν, κἂν ὡς περ δικαιοσύνης πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διήλθες, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ διέλθης. Καὶ γὰρ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔταίρε, καὶ μάλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἴός τ' ἔσομαι, προθυμούμενος δὲ ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ὡς μακάριοι, αὐτὸ μὲν τί ποτ'
- E ἐστὶ τὰ γαθόν, εἰσώμεν τὸ νῦν εἶναι· πλέον γὰρ μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ὀρμὴν ἐφικέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τὰ νῦν· ὄς δὲ ἔκγονός τε τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὁμοιότατος ἐκείνῳ, λέγειν ἐθέλω, εἰ καὶ ὑμῖν φίλον, εἰ δὲ μή, ἐγὼν. Ἄλλ', ἔφη, λέγε· εἰσαῦθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτίσεις τὴν διήγησιν. Βουλοίμην ἄν, εἶπον, ἐμέ
- 507 τε δύνασθαι αὐτὴν ἀποδοῦναι καὶ ὑμᾶς κομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὡς περ νῦν τοὺς τόκους μόνον. τοῦτον δὲ δὴ οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἔκγονον αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ κομίσασθε. εὐλαβεῖσθε μέντοι, μὴ πη ἐξαπατήσω ὑμᾶς ἄκων. κίβδηλον ἀποδιδούς τὸν λόγον τοῦ τόκου. Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δύναμιν· ἀλλὰ μόνον λέγε. Διομολογησάμενός γ', ἔφην ἐγώ, καὶ ἀναμνήσας ὑμᾶς τὰ τ' ἐν τοῖς ἐμπροσθεν
- B ρηθέντα καὶ ἄλλοτε ἤδη πολλάκις εἰρημένα. Τὰ ποτα; ἢ δ' ὄς. Πολλὰ καλά, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ἕκαστα οὕτως εἶναι φαμέν τε καὶ διορίζομεν τῷ λόγῳ. Φαμέν γάρ. Καὶ αὐτὸ δὴ καλὸν καὶ αὐτὸ ἀγαθόν καὶ οὕτω περὶ πάντων, ἃ τότε ὡς πολλὰ ἐτίθεμεν, πάλιν αὖ κατ' ἰδέαν μίαν ἐκάστου ὡς μιᾶς οὔσης τιθέντες ὃ ἔστιν ἕκαστον προσαγορευόμεν. Ἔστι ταῦτα. Καὶ τὰ μὲν δὴ ὀραῖσθαι
- C φαμεν, νοεῖσθαι δ' οὐ, τὰς δ' αὖ ἰδέας νοεῖσθαι μὲν, ὀραῖσθαι δ' οὐ. Παντάπασιν μὲν οὖν. Τῷ οὖν ὀρωῖμεν ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὀρώμενα; Τῇ ὄψει, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀκοῇ τὰ ἀκούόμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθησεσι πάντα

τὰ αἰσθητά; Τί μήν; Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἐννεόηκας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουργὸν ὄσφ πολυτελεστάτην τὴν τοῦ ὄρα̃ν τε καὶ ὄρα̃σθαι δύναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ πάννυ, ἔφη. Ἄλλ' ὤδε σκοπεῖ. ἔστιν ὅτι προσδεῖ ἀκοῆ καὶ φωνῆ γένους ἄλλου εἰς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δὲ ἀκούεσθαι, ὃ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον, ἢ μὲν οὐκ ἀκούσεται, ἢ δὲ οὐκ ἀκουσθήσεται; Οὐδενός, ἔφη. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐδ' ἄλλαις πολλαῖς, ἵνα μὴ εἶπω ὅτι οὐδεμιᾶ, τοιούτου προσδεῖ οὐδενός. ἢ σὺ τίνα ἔχεις εἰπεῖν; Οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὄς. Τὴν δὲ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὄρατος οὐκ ἐννοεῖς ὅτι προσδεῖται; Πῶς; Ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ, παρούσης δὲ χροᾶς ἐν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ παραγένηται γένος τρίτον ἰδίᾳ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεφυκός, οἶσθα, ὅτι ἢ τε ὄψις οὐδὲν ὄψεται τὰ τε χροᾶματα ἔσται ἀόρατα. Τίνος δὴ λέγεις, ἔφη, τούτου; Ὁ δὴ σὺ καλεῖς, ἦν δ' ἐγώ, φῶς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρᾶ ἄρα ἰδέα ἢ τοῦ ὄρα̃ν αἰσθησις καὶ ἢ τοῦ ὄρα̃σθαι δύναμις τῶν ἄλλων ξυζευξέων τιμιωτέρω ζυγῷ ἐζυγησαν, εἶπερ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ ἄτιμον εἶναι.

XIX. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν τούτου κύριον, οὐ ἡμῖν τὸ φῶς ὄψιν τε ποιεῖ ὄρα̃ν ὃ τι κάλλιστα καὶ τὰ ὀρώμενα ὄρα̃σθαι; Ὅνπερ καὶ σὺ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι· τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾶς. Ἄρ' οὖν ὤδε πέφυκεν ὄψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν; Πῶς; Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἢ ὄψις οὔτε αὐτῆ οὔτε ἐν ᾧ ἐγγίγνεται, ὃ δὴ καλοῦμεν ὄμμα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἄλλ' ἥλιοειδέστατόν γε οἶμαι τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὀργάνων. Πολύ γε. Οὐκοῦν καὶ τὴν δύναμιν, ἦν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὥσπερ ἐπίρρυτον κέκτηται; Πάννυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος ὄψις μὲν οὐκ ἔστιν, αἴτιος δ' ὧν αὐτῆς ὄρα̃ται ὑπ' αὐτῆς ταύτης; Οὕτως, ἦ δ' ὄς. Τοῦτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,

φάναι με λέγειν τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, ὃν τὰγαθὸν
 C ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, ὃ τι περ αὐτὸ ἐν τῷ νοητῷ
 τόπῳ πρὸς τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτον ἐν τῷ
 ὄρατῷ πρὸς τε ὄψιν καὶ τὰ ὁρώμενα. Πῶς; ἔφη· ἔτι
 διελθέ μοι. Ὀφθαλμοί, ἦν δ' ἐγώ, οἶσθ' ὅτι, ὅταν μηκέτι
 ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπη, ὧν ἂν τὰς χροᾶς τὸ ἡμερινὸν
 φῶς ἐπέχη, ἀλλὰ ὧν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώττουςί
 τε καὶ ἐγγύς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης κα-
 θαρᾶς ὄψεως; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὅταν δέ γ', οἶμαι, ὧν ὁ
 D ἥλιος καταλάμπη, σαφῶς ὁρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις
 ὄμμασιν ἐνούσα φαίνεται. Τί μήν; Οὔτω τοίνυν καὶ τὸ
 τῆς ψυχῆς ὥδε νόει· ὅταν μὲν, οὐ καταλάμπει ἀλήθειά τε
 καὶ τὸ ὄν, εἰς τοῦτο ἀπερείσῃται, ἐνόησέ τε καὶ ἔγνω αὐτὸ
 καὶ νοῦν ἔχειν φαίνεται· ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκοτῷ κεκρα-
 μένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον, δοξάζει τε καὶ
 ἀμβλυώττει ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβάλλον καὶ ἔου
 E κεν αὐ νοῦν οὐκ ἔχοντι. Ἔοικε γάρ. Τοῦτο τοίνυν τὸ τῆς
 ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ τῷ γιγνώ-
 σκουτι τὴν δύναμιν ἀποδιδὸν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι
 εἶναι, αἰτίαν δ' ἐπιστήμης οὐσαν καὶ ἀληθείας ὡς γιγνω-
 σκομένης μὲν διανοοῦ, οὔτω δὲ καλῶν ἀμφοτέρων ὄντων,
 γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων
 ἡγούμενος αὐτὸ ὀρθῶς ἡγήσει· ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλή-
 509 θειαν, ὥσπερ ἐκεῖ φῶς τε καὶ ὄψιν ἡλιοειδῆ μὲν νομίζειν
 ὀρθόν, ἥλιον δὲ ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει, οὔτω καὶ ἐν-
 ταῦθα ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφοτέρα ὀρθόν,
 ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὀπότερον αὐτῶν οὐκ ὀρθόν, ἀλλ' ἔτι
 μειζόνως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔξιν. Ἀμήχανον κάλ-
 λος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει,
 αὐτὸ δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν· οὐ γὰρ δήπου σύ γε
 ἡδουήν αὐτὸ λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὥδε μάλ-
 B λον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς; Τὸν ἥλιον

τοῖς ὀρωμένοις οὐ μόνον, οἶμαι, τὴν τοῦ ὀραῖσθαι δυναμὶν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὐξὴν καὶ τροφήν, οὐ γένεσιν αὐτὸν ὄντα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς γινωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γινώσκεισθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβεία καὶ δυνάμει ὑπερέχοντος.

XX. Καὶ ὁ Γλαύκων μάλα γελοῖως, Ἄπολλον, ἔφη, C
δαιμονίας ὑπερβολῆς! Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, αἴτιος, ἀναγκά-
ζων τὰ ἔμοι δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύσῃ, εἰ μὴ τι ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὐτῷ διεξιῶν, εἰ πῆ ἀπολείπεις. Ἄλλὰ μὴν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπῃς. Οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολὺ ὅμως δέ, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν, ἐκῶν οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ λέγομεν, δύω D
αὐτῶ εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὐτῷ ὀρατοῦ, ἵνα μὴ οὐρανὸν εἰπὼν δόξω σοι σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα· ἀλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἶδη, ὀρατόν, νοητόν; Ἐχω. Ὡσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμήματα, πάλιν τέμνε ἐκάτερον τμήμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό τε τοῦ ὀρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοουμένου, καὶ σοι ἔσται σαφηνεία καὶ ἀσαφεία E
πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν τῷ ὀρωμένῳ τὸ μὲν ἕτερον τμήμα εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς εἰκόνας πρῶτον μὲν τὰς σκιάς, ἔπειτα 510
τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ φανὰ ξυνέστηκε, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ κατανοεῖς Ἄλλα κατανοῶ. Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει, ᾧ τοῦτο ἔοικε, τὰ τε περὶ ἡμᾶς ζῶα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος. Τίθειμι, ἔφη. Ἢ καὶ ἐθέλοις ἂν αὐτὸ φάναι, ἦν δ' ἐγώ, διηρησθαι ἀληθεία τε καὶ μὴ, ὥς

το δοξασιὸν πρὸς τὸ γνωστόν, οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς τὸ
 B ὃ ὁμοιωθή; Ἐγὼγ', ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὐτὸ καὶ
 τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ἢ τμητέον. Πῆ; Ἦι τὸ μὲν αὐτοῦ
 τοῖς τότε τμηθείσιν ὡς εἰκόσι χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν ἀναγ-
 κάζεται ἐξ ὑποθέσεων, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ'
 ἐπὶ τελευτήν, τὸ δ' αὐτὸ ἕτερον [τὸ] ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπόθετον
 ἐξ ὑποθέσεως ἰούσα καὶ ἄνευ ἄνπερ ἐκεῖνο εἰκόνων αυ-
 τοῖς εἰδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ',
 ἔφη, ἂ λέγεις, οὐχ ἱκανῶς ἔμαθον. Ἄλλ' αὐτίς, ἦν δ' ἐγώ'
 C ῥᾶον γὰρ τούτων προειρημένων μαθήσει. οἶμαι γὰρ σε
 εἰδέναι, ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοῦς καὶ
 τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιττόν
 καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ εἶδη καὶ
 ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ' ἐκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν
 ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐδένα λόγον
 οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιούσι περὶ αὐτῶν διδόναι
 D ὡς παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δ' ἀρχόμενοι τὰ λοιπὰ
 ἤδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὁμολογουμένως ἐπὶ τοῦτο, οὐ
 ἂν ἐπὶ σκέψιν ὀρμήσωσιν. Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε
 οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὀρωμένοις εἰδεσι προσχρῶνται
 καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων
 διανοοῦμενοι, ἀλλ' ἐκείνων πέρι, οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ
 τετραγώνου αὐτοῦ ἔνεκα τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ
 E διαμέτρου αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης ἦν γράφουσι, καὶ τὰλλα
 οὕτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἂ πλάττουσί τε καὶ γράφουσιν,
 ὧν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὕδασι εἰκόνες εἰσί, τούτοις μὲν ὡς
 εἰκόσιν αὐτὸ χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ ἐκεῖνα ἰδεῖν, ἂ
 511 οὐκ ἂν ἄλλως ἴδοι τις ἢ τῇ διανοίᾳ. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

XXI. Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγον, ὑπο-
 θέσει δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζητη-
 σιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰούσαν, ὡς οὐ δυναμένην τῶν
 ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκβαίνειν, εἰκόσι δὲ χρωμένην αὐ-

τοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν καίτω ἀπεικασθεῖσι καὶ ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις τε καὶ ταῖς B ταύτης ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν ἕτερον μάνθανε τιμῆμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὐ αὐτὸς ὁ λόγος ἄπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει, τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὁράς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἰῶν, ἀψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὐτὸν ἐχόμενος τῶν ἐκείνης ἐχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνῃ, αἰσθητῷ παντάπασιν οὐδενὶ προσχρῶμενος, ἀλλ' εἶδεις C αὐτοῖς δι' αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾷ εἰς εἶδη. Μανθάνω, ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὐ — δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν — ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἷς αἰ ὑποθέσεις ἀρχαὶ καὶ διανοία μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεώμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ D ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς. διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιοῦτων ἔξιν ἀλλ' οὐ νοῦν, ὡς μεταξὺ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὐσαν. Ἰκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καὶ μοι ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα λαβέ, νόησιν μὲν ἐπὶ τῷ ἀνωτάτῳ, διάνοιαν δὲ ἐπὶ τῷ δευ- E τέρω, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδος καὶ τῷ τελευταίῳ εἰκασίαν, καὶ τάξον αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥσπερ ἐφ' οἷς ἔστιν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. Μανθάνω, ἔφη, καὶ ξυγχωρῶ καὶ τάττω ὡς λέγεις.

Z.

- 514 I. Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέικασον τοιοῦτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε περί και ἀπαιδευσίας. Ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἶον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς και τὰ σκέλη και τοὺς ἀνχένας, ὥστε μένειν τε αὐ-
- B τοῦ εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πρὸς ἄνωθεν και πόρρωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς και τῶν δεσμοτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρφοκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν. Ὁρῶ, ἔφη. Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκεύη τε
- 515 παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου και ἀνδριάντας και ἄλλα ζῶα λίθινά τε και ξύλινα και παντοῖα εἰργασμένα, οἶον εἰκόσ, τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων. Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα και δεσμώτας ἀτόπους. Ὁμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιοῦτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε και ἀλλήλων οἶει ἂν τι ἑώρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιας τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ κατακτικρὸν αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; Πῶς γάρ, B ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου; Τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταῦτόν τοῦτο; Τί μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἶοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτὰ ἡγεῖ ἂν τὰ παριόντα αὐτοὺς νομιζεῖν ὀνομάζειν, ἄπερ ὄρωεν; Ἀνάγκη. Τί δ'; εἰ και ἡγῶ τὸ δεσμοτῆριον ἐκ τοῦ κατακτικρὸν ἔχοι, ὅποτε τις τῶν παριόντων φθέγ-

ξαιτο, οἷοι ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἠγεῖσθαι τὸ φθειγγόμενον ἢ τὴν παριούσαν σκιάν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Παντάσῃ δὴ, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι νομίζοιεν C τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς. Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δὴ, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν λύσιν τε καὶ ἰασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἷα τις ἂν εἶη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς· ὅποτε τις λυθεῖη καὶ ἀναγκάζοιτο ἐξαιφνης ἀνίστασθαι τε καὶ περιάγειν τὸν ἀρχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοὶ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνατοὶ καθορᾶν ἐκεῖνα, ὧν τότε τὰς σκιάς ἐώρα, τί ἂν οἷοι αὐτὸν εἰπεῖν, D εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἐώρα φλυαρίας, νῦν δὲ μᾶλλον τι ἐγγυτέρω τοῦ ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα τετραμμένος ὀρθότερα βλέπει, καὶ δὴ καὶ ἕκαστον τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρίνεσθαι ὅτι ἔστιν; οὐκ οἷοι αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν καὶ ἠγεῖσθαι τὰ τότε ὁρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα; Πολύ γ', ἔφη.

II. Οὐκοῦν κἂν εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν E βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ ὄμματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφόμενον πρὸς ἐκεῖνα, ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὕτως, ἔφη. Εἰ δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βία διὰ τραχείας τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους καὶ μὴ ἀνεῖη πρὶν ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἄρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαι τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς ἔλ- 516 θοι, ἀγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα μεστὰ ὄρᾶν οὐδ' ἂν ἐν δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν; Οὐ γὰρ ἂν, ἔφη, ἐξαιφνης γε. Συνηθείας δὴ, οἶμαι, δέοιτ' ἂν, εἰ μέλλοι τὰ ἄνω ὄψεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιάς ἂν ῥᾶστα καθορῶ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἰδῶλα, ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων

τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾶον
 θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἄστρον τε καὶ σελήνης
 Β φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου. Πῶς
 δ' οὐ; Τελευταῖον δὴ, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασι
 οὐδ' ἐν ἀλλοτρίᾳ ἔδρᾳ φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν
 καθ' αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναται ἂν κατιδεῖν καὶ
 θεάσασθαι οἷός ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ μετὰ ταῦτ'
 ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς ὁ τὰς τε ὥρας
 παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ
 C ὄρωμένῳ τόπῳ, καὶ ἐκείνων, ὧν σφεῖς ἐώρων, τρόπον
 τινὰ πάντων αἴτιος. Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ'
 ἐκεῖνα ἔλθοι. Τί οὖν; ἀναμιμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώ-
 τῆς οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε ξυνδесμα-
 τῶν οὐκ ἂν οἶει αὐτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς,
 τοὺς δὲ ἐλεεῖν; Καὶ μάλα. Τιμαὶ δὲ καὶ ἐπαινοὶ εἰ τινες
 αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ ὀξύτατα καθ-
 ορῶντι τὰ παριόντα καὶ μνημονεύοντι μάλιστα, ὅσα τε
 D πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι,
 καὶ ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντενομένῳ τὸ μέλ-
 λον ἦξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ
 ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυνα-
 στεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὀμήρου ἂν πεπονθῆναι καὶ σφόδρα
 βούλεσθαι ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ ἀνδρὶ παρ'
 ἀκλήρῳ καὶ ὅτιοῦν ἂν πεπονθῆναι μᾶλλον ἢ κείνᾳ τε
 E δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, πᾶν
 μᾶλλον πεπονθῆναι ἂν δέξασθαι ἢ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τότε
 δὴ ἐννόησον, ἦν δ' ἐγώ. εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβὰς εἰς
 τὸν αὐτὸν θάκον καθίζοιτο, ἄρ' οὐ σκότους ἂν πλέως
 σχοίη τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξαίφνης ἦκων ἐκ τοῦ ἡλίου; Καὶ
 μάλα γ', ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιάς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐ-
 τὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις ἐκεί-
 517 νοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει, πρὶν καταστῆναι τὰ ὄμματα, οὐ-

τος δ' ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἴη τῆς συνηθείας, ἄρ' οὐ γέλωτ' ἂν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀναβὰς ἄνω διεσθαρμένους ἤκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειραῶσθαι ἄνω ἵεναι; καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν, κἂν ἀποκτείνειαν; Σφόδρα γ', ἔφη.

III. Ταύτην τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα, ὦ φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἐμπροσθεν λεγομέ- B
νοις, τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἔδραν τῆ τοῦ δεσμο-
τηρίου οἰκῆσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς
τῆ τοῦ ἡλίου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν
τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἄνοδον
τιθεὶς οὐχ ἁμαρτήσῃ τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης
ἐπιθυμεῖς ἀκούειν· θεὸς δὲ που οἶδεν, εἰ ἀληθῆς οὐσα
τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται, ἐν τῷ
γνωστῷ τελευταία ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὄρασθαι,
ὄφθαισα δὲ συλλογιστέα εἶναι ὡς ἄρα πᾶσι πάντων αὕτη C
ὄφθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία, ἐν τε ὄρατῷ φῶς καὶ τὸν τού-
του κύριον τεκοῦσα, ἐν τε νοητῷ αὕτη κυρία ἀλήθειαν
καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλ-
λοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ. Ξυνοίωμαι,
ἔφη, καὶ ἐγώ, ὅν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἴδι τοίνυν, ἣν δ'
ἐγώ, καὶ τόδε ξυνοιήθητι καὶ μὴ θαυμάσῃς, ὅτι οἱ ἐν-
ταῦθα ἐλθόντες οὐκ ἐθέλουσι τὰ τῶν ἀνθρώπων πράτ-
τειν, ἀλλ' ἄνω ἀεὶ ἐπέιγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατρίβειν· D
εἰκὸς γάρ που οὕτως, εἴπερ αὖ κατὰ τὴν προειρημένην
εἰκόνα τοῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη. Τί δέ; τόδε οἶει τι
θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ θεῶν, ἣν δ' ἐγώ, θεωριῶν ἐπὶ τὰ ἀν-
θρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφό-
δρα γελοῖος ἐτι ἀμβλυώττων καὶ πρὶν ἰκανῶς συνήθης
γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν δικαστη-
ρίοις ἢ ἄλλοθί που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου

σκιῶν ἢ ἀγαλμάτων ὧν αἱ σκιαί, καὶ διαμιλλᾶσθαι περὶ
 E τούτου, ὅπῃ ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτῆν
 δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἰδόντων; Οὐδ' ὁπωστιοῦν θαν-
 518 μαστόν, ἔφη. Ἄλλ' εἰ νοῦν γε ἔχοι τις, ἦν δ' ἐγώ, μεμνητὶ
 ἄν, ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίνονται ἐπιταράξεις ὁμ-
 μασιν, ἕκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεδισταμένων καὶ ἕκ σκό-
 τους εἰς φῶς· ταῦτά δὲ ταῦτα νομίσας γίνεσθαι καὶ περὶ
 ψυχῆν, ὁπότε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν
 τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως γελῶ, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἄν,
 πότερον ἐκ φανετέρου βίου ἤκουσα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότω-
 B ται ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανότερον ἰούσα ὑπὸ λαμ-
 προτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν
 εὐδαιμονίσειεν ἄν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλέη-
 σειεν, καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βούλοίτο, ἤττον ἂν καταγέ-
 λαστος ὁ γέλωσ αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς
 ἠκούσῃ. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.

IV. Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν,
 εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, τὴν παιδείαν οὐχ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλό-
 μενοὶ φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δέ που οὐκ
 C ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέσθαι, οἷον τυ-
 φλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες. Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.
 Ὅ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει, ταύτην τὴν ἐνού-
 σαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον, ᾧ κα-
 ταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως
 ἢ ζῆν ὄλφ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκο-
 τώδους, οὕτω ζῆν ὄλη τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περι-
 κτέον εἶναι, ἕως ἄν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον
 δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναι
 D φαμεν τὰγαθόν· ἢ γάρ; Ναί. Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,
 αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς
 ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμ-
 ποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄρᾶν, ἀλλ ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὄρ-

θῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι. Ἔοικε γάρ, ἔφη. Αἷ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνούσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσί τε καὶ ἀσκήσεσιν· ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι E παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὕσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περι- αγωγῆς χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὐτὴ καὶ βλα- 519 βερὸν γίνυται. ἢ οὐπω ἐννενόηκας, τῶν λεγομένων ποιητῶν μὲν, σοφῶν δέ, ὡς δορυμὸν μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορατὰ ταῦτα ἐφ' ἃ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν, κακία δ' ἠναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥστε ὄσῳ ἂν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτο μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως εἰ ἐκ παιδὸς εὐθύς κοπτόμενον περιε- κόπη τὰς τῆς γενέσεως ξυγγενεῖς ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ B δὴ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιοῦτων ἡδοναῖς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς γιγνώμεναι [περὶ] κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ἂν εἰ ἀπαλλαγὴν περιστρέφετο εἰς τάληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα ἐώρα, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Εἰκόσ γε, ἔφη. Τί θαί; τόδε οὐκ εἰκόσ, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδευτούς καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ C ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν, ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τὰς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα, ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι D

ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴν ἀναβάντες ἰκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται. Τὸ ποῖον δῆ; Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φανερότεραι εἴτε σπουδαιότεραι. Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ξῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

Ε V. Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμφ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὐπράξει, ἀλλ' ἐν ὅλη τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, ξυναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας, ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ
520 κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφίη τρέπεσθαι ὅπη ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν ξύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμεν γάρ. Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπι-
B μελεῖσθαί τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν γάρ, ὅτι οἱ μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τοιοῦτοι γιγνόμενοι εἰκότως οὐ μετέχουσι τῶν ἐν αὐταῖς πόνων· αὐτόματοι γὰρ ἐμφύονται ἀκούσης τῆς ἐν ἐκάστη πολιτείας, δίκην δ' ἔχει τό γε αὐτοφυές, μηδενὶ τροφήν ὀφείλον, μηδ' ἐκτίνειν τῷ προθυμείσθαι τὰ τροφεῖα· ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε ἄλλῃ πόλει ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βασιλέας ἐγεννήσαμεν, ἄμεινόν τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων πεπαι-
C δευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἄμφοτέρων μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἐκάστῳ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν καὶ ξυνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι· ξυνεθιζόμενοι γὰρ μυρῖω βέλτιον ὄψεσθε τῶν ἐκεῖ, καὶ γνώσε-

σθε ἕκαστα τὰ εἰδωλα ἅττα ἐστὶ καὶ ὦν, διὰ τὸ τάληθῆ
 ἔωρακέναι καλῶν τε καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι· καὶ
 οὕτω ὕπαρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἢ πόλις οἰκῆσεται, ἀλλ' οὐκ
 ὄναρ, ὡς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ σκιαμαχούντων τε πρὸς ἀλλή- D
 λους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ὡς με-
 γάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος, τὸ δὲ που ἀληθὲς ᾧδ' ἔχει· ἐν
 πόλει ἢ ἥκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν,
 ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκείσθαι, τὴν
 δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως. Πάνυ μὲν οὖν,
 ἔφη. Ἄπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἶει, οἱ τροφίμοι ταῦτ'
 ἀκούοντες, καὶ οὐκ ἐδελήσουσι ξυμπονεῖν ἐν τῇ πόλει
 ἕκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν E
 ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύνατον, ἔφη· δίκαια γὰρ δὴ δίκαιοις
 ἐπιτάξομεν. παντὸς μὴν μᾶλλον ὡς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν
 ἕκαστος εἰσι τὸ ἄρχειν, τοῦναντίον τῶν νῦν ἐν ἐκάστη πό-
 λει ἀρχόντων. Οὕτω γὰρ ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ ἐταῖρε· εἰ μὲν
 βίον ἐξευρήσεις ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς μέλλουσιν ἄρξειν, 521
 ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὖ οἰκουμένη· ἐν μόνῃ
 γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, οὐ χρυσίου, ἀλλ'
 οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἐμ-
 φρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἰδίων ἐπὶ τὰ
 δημόσια ἰασιν, ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάξαι,
 οὐκ ἔστι· περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος
 ὦν καὶ ἐνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε ἀπόλλυσι καὶ
 τὴν ἄλλην πόλιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἐχέεις οὖν, ἦν δ' ἐγώ, B
 βίον ἄλλον τινὰ πολιτικῶν ἀρχῶν καταφρονοῦντα ἢ τὸν
 τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς. Ἀλλὰ
 μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν ἵέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ
 μή, οἳ γε ἀντερασταὶ μαχοῦνται. Πῶς δ' οὐ; Τίνας οὖν
 ἄλλους ἀναγκάσεις ἵέναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως, ἢ οἱ
 περὶ τούτων τε φρονιμώτατοι, δι' ὧν ἄριστα πόλις οἰκεῖ-

ται, ἔχουσι τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη.

- C VI. Βούλει οὖν τοῦτ' ἤδη σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ τοιοῦτοι ἐγγενήσονται καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὡσπερ ἐξ Ἰδίου λέγονται δὴ τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν; Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δὴ, ὡς ἔοικεν, οὐκ ὀστράκου ἂν εἶη περιστροφὴ ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ, ἐκ νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὐσα ἐπάνοδος, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι, τί τῶν μαθημάτων ἔχει
- D τοιαύτην δύναμιν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί ἂν οὖν εἶη, ὦ Γλαύκων, μάθημα ψυχῆς ὄλκον ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν. τόδε δ' ἐννοῶ λέγων ἄμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας; Ἐφαμεν γάρ. Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προσέχειν τὸ μάθημα, ὃ ζητοῦμεν, πρὸς ἐκείνω. Τὸ ποῖον; Μὴ ἄχρηστον πολεμικοῖς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ μέντοι, ἔφη, εἶπερ οἶόν τε. Γυμνα-
- E στικῆ μὴν καὶ μουσικῆ ἐν γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδευοντο ἡμῖν. Ἦν ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικὴ μὲν πού περὶ γιγνώμενον καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακε· σώματος γὰρ αὔξης καὶ φθίσεως ἐπίσταται. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἂν
- 522 εἶη ὃ ζητοῦμεν μάθημα. Οὐ γάρ. Ἄλλ' ἄρα μουσικῆ, ὄσσην τὸ πρότερον διήλθομεν; Ἄλλ' ἦν ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἔθεσι παιδεύουσα τοὺς φύλακας, κατὰ τε ἁρμονίαν εὐαρμοσίαν τινά, οὐκ ἐπιστήμην, παραδιδούσα, καὶ κατὰ θυθμὸν εὐθυθμίαν, ἐν τε τοῖς λόγοις ἕτερα τούτων ἀδελφά, ἔφη, ἄττα ἔχουσα, καὶ ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι ἦσαν· μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτόν τι ἀγαθόν,
- B οἶον σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἀκριβέστατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀναμιμνήσκεις με· τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Γλαύκων, τί ἂν εἶη τοιοῦτον; αἰ

τε γὰρ τέχνηαι βάνανσοί που ἄπασαι ἐδοξαν εἶναι. Πῶς δ' οὐ; καὶ μὴν τί ἐτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον; Φέρε, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μηδὲν ἐτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ πάντα τεινόντων τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; Οἶον τοῦτο τὸ κοινόν, ᾧ πᾶσαι προσχρῶνται τέχνηαι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστῆμαι, ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν. Ποῖον; ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸ ἐν κεφαλῶν ἀριθμόν τε καὶ λογισμόν. ἢ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ὡς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ πολεμικῆ; Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη. Παγγέλοιον γοῦν, ἔφη, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγωδίαις Παλαμῆθης ἐκάστοτε ἀποφαίνει. ἢ οὐκ ἐννενόηκας, ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὐρῶν τὰς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστήσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἔξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τᾶλλα πάντα, ὡς πρὸ τοῦ ἀναριθμῆτων ὄντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὡς εἴοικεν, οὐδ' ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότης, εἶπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπίστατο; καίτοι ποῖόν τιν' αὐτὸν οἶε στρατηγὸν εἶναι; Ἄτοπόν τιν', ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές.

VII. Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῶ ἀνδρὶ θήσομεν καὶ λογίζεσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι; Πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὀτιοῦν μέλλει τάξεων ἐπατεῖν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσσεσθαι. Ἐννοεῖς οὖν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ; Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι ὧν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὀρθῶς, ἔλκτικῶ ὄντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ, τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν δηλῶσαι. ἄ γὰρ διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῶ ἀγωγὰ τε εἶναι οἱ λέγομεν καὶ αἴ, ξυνθεατῆς γενόμενος ξύμφαθι ἢ ἄπειπε, ἵνα καὶ τοῦτο

σαφέστερον ἴδωμεν εἰ ἔστιν οἶον μαντεύομαι. Δείκνυ, ἔφη. Δείκνυμι δὴ, εἶπον, εἰ καθορᾶς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ὡς ἱκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρινόμενα, τὰ δὲ παντάπασι διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέψασθαι, ὡς τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης. Τὰ πόρρωθεν, ἔφη, φαινόμενα δῆλον ὅτι λέγεις καὶ τὰ ἐσκιαγραφημένα. Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, ἔτυχες οὐ λέγω. Ποῖα μὲν, ἔφη, λέγεις; Τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα μὴ ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν αἰσθησιν ἅμα· τὰ δ' ἐκβαίνοντα ὡς παρακαλοῦντα τίθῃμι, ἐπειδὴν ἡ αἰσθησις μηδὲν μᾶλλον τοῦτο ἢ τὸ ἐναντίον δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν προσπίπτουσα εἴτε πόρρωθεν. ὦδε δὲ ἂν λέγω σαφέστερον εἶσει. οὔτοι, φασί, τρεῖς ἂν εἶεν δάκτυλοι, ὅ τε σμικρότατος καὶ ὁ δευτέρος καὶ ὁ μέσος. Πάνυ γ', ἔφη. Ὡς ἐγγύθεν τοίνυν ὄρωμένους λέγοντός μου διανοοῦ. ἀλλὰ μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος, καὶ ταύτη γε οὐδὲν διαφέρει, εἴαν τε ἐν μέσῳ ὄραται εἴαν τ' ἐν ἐσχάτῳ, εἴαν τε λευκὸς εἴαν τε μέλας, εἴαν τε παχὺς εἴαν τε λεπτὸς, καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γὰρ τοῦτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερῆσθαι τί ποτ' ἔστι δάκτυλος· οὐδαμοῦ γὰρ ἡ ὄψις αὐτῇ ἅμα ἐσημῆκε τὸν δάκτυλον τοῦναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως τό γε τοιοῦτον νοήσεως οὐκ ἂν παρακλητικὸν οὐδ' ἐγερτικὸν εἴη. Εἰκότως. Τί δὰ δὴ; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἢ ὄψις ἄρα ἱκανῶς ὄρα, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ αὐτῶν κείσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ὡσαύτως πάχος καὶ λεπτότητα ἢ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἢ ἀφή; καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἄρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ ὦδε ποιεῖ ἐκάστη αὐτῶν· πρῶτον μὲν ἢ ἐπὶ τῷ σκληρῷ τετραγυμένη αἰσθησις ἠνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετα-

χθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταῦτόν σκληροί τε καὶ μαλακὸν αἰσθανομένη; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιούτοις αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν, τί ποτε σημαίνει αὕτη ἢ αἰσθησις τὸ σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει, καὶ ἡ τοῦ κούφου καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ κοῦφον καὶ βαρὺ, εἰ τό τε βαρὺ κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον βαρὺ σημαίνει; Καὶ γάρ, ἔφη, αὐταὶ γε ἄτοποι τῇ ψυχῇ αἰ B ἐρμηνεῖται καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι. Εἰκότως ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον μὲν πειραῖται λογισμὸν τε καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἐν εἴτε δύο ἐστὶν ἕκαστα τῶν εἰσαγγελιομένων. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ἐὰν δύο φαίνηται, ἕτερόν τε καὶ ἐν ἐκάτερον φαίνεται; *Ναί.* Εἰ ἄρα ἐν ἐκάτερον, ἀμφοτέρω δὲ δύο, τά γε δύο κενωρισμένα νοήσει· οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστα γε δύο ἐνόει, ἀλλ' ἐν. Ὅρθῶς. Μέγα μὲν καὶ ὄψις καὶ μικρὸν ἐώρα, C φαμέν, ἀλλ' οὐ κενωρισμένον ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἢ γάρ; *Ναί.* Διὰ δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὐτὴ καὶ μικρὸν ἢ νόησις ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα ἀλλὰ διωρισμένα, τούναντίον ἢ κείνη. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν ἐντεῦθεν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν, τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ μέγα αὐτὴ καὶ τὸ μικρόν; Παντάπασιν μὲν οὖν. Καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν νοητόν, τὸ δ' ὄρατόν ἐκαλέσαμεν. Ὅρθότατ', ἔφη. D

VIII. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λεγεῖν, ὡς τὰ μὲν παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστὶ, τὰ δ' οὐ, ἃ μὲν εἰς τὴν αἰσθησιν ἅμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει, παρακλητικὰ ὀριζόμενος, ὅσα δὲ μὴ, οὐκ ἐγεργικὰ τῆς νοήσεως. Μανθάνω τοίνυν ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτως. Τί οὖν; ἀριθμὸς τε καὶ τὸ ἐν πότερον δοκεῖ εἶναι; Οὐ ξυνοῶ, ἔφη. Ἀλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ μὲν γὰρ ἰκανῶς αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὄραται ἢ ἄλλη τινὶ αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἐν, οὐκ ἂν ὀλκὸν εἴη ἐπὶ τὴν οὐ- E

σίαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν· εἰ δ' αἰεὶ τι αὐ-
 τῷ ἅμα ὀράται ἐναντίωμα, ὥστε μῆδὲν μᾶλλον ἐν ἧ καὶ
 τοῦναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινοῦντος δὴ δέοι ἂν ἦδη
 καὶ ἀναγκάζοιτ' ἂν ἐν αὐτῷ ψυχὴ ἀπορεῖν καὶ ζητεῖν, κι-
 νοῦσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἐννοίαν, καὶ ἀνερωτᾶν, τί ποτ' ἐστὶν
 525 αὐτὸ τὸ ἐν, καὶ οὕτω τῶν ἀγωγῶν ἂν εἴη καὶ μεταστρεπτι-
 κῶν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος θέαν ἢ περὶ τὸ ἐν μάθησις. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἢ περὶ τὸ αὐτὸ ὄψις·
 ἅμα γὰρ ταῦτόν ὡς ἐν τε ὀρῶμεν καὶ ὡς ἄπειρα τὸ πλῆ-
 θος. Οὐκοῦν εἶπερ τὸ ἐν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ξύμπας ἀριθμὸς
 ταῦτόν πέπονθε τούτῳ; Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μὴν λογιστικὴ
 τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πάσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα
 B δέ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν. Ἐπερφυῶς μὲν οὖν.
 Ὡν ζητοῦμεν ἄρα, ὡς ἔοικε, μαθημάτων ἂν εἴη· πολεμικῶ
 μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα, φιλο-
 σόφῳ δὲ διὰ τὸ τῆς οὐσίας ἀπτεόν εἶναι γενέσεως ἐξανα-
 δύντι, ἢ μῆδέποτε λογιστικῶ γενέσθαι. Ἔστι ταῦτ', ἔφη.
 Ὁ δέ γε ἡμέτερος φύλαξ πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος τυγ-
 χάνει ὦν. Τί μὴν; Προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἂν εἴη, ὃ
 Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τη
 C πόλει τῶν μεγίστων μεθέξειν, ἐπὶ λογιστικὴν ἵεναι καὶ ἀνθ-
 ἀπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἕως ἂν ἐπὶ θέαν τῆς
 τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ
 ὦνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελε-
 τῶντας, ἀλλ' ἔνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ὄρα-
 στῶνῆς τε μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ
 οὐσίαν. Κάλλιστ', ἔφη, λέγεις. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, νῦν
 D καὶ ἐννοῶ ῥηθέντος τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος,
 ὡς κομψόν ἐστὶ καὶ πολλαχῇ χρῆσιμον ἡμῖν πρὸς ὃ βου-
 λόμεθα, εἰάν τοῦ γνωρίζειν ἔνεκά τις αὐτὸ ἐπιτηδεύῃ, ἀλλὰ
 μὴ τοῦ καπηλεύειν. Πῆ δὴ; ἔφη. Τοῦτό γε, ὃ νῦν δὴ ἐλέ-
 γομεν, ὡς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αἰ-

τῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῆ ἀπο-
 δεχόμενον, ἐάν τις αὐτῇ ὄρατὰ ἢ ἀπτὰ σώματα ἔχοντας
 ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς
 περὶ ταῦτα θεινοὺς [δύο] ὡς, ἐάν τις αὐτὸ τὸ ἐν ἐπιχειρῆ E
 τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελοῦσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται,
 ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκείνοι πολλαπλασιοῦσιν,
 εὐλαβούμενοι μὴ ποτε φανῆ τὸ ἐν μὴ ἐν ἀλλὰ πολλὰ μό-
 ρια. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τί οὖν οἶει, ὦ Γλαύκων,
 εἰ τις ἔροιτο αὐτούς, ὦ θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν 526
 διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἐν οἶον ὑμεῖς ἀξιοῦτέ ἐστιν, ἴσον τε
 ἕκαστον πᾶν παντὶ καὶ οὐδὲ σμικρὸν διαφέρων, μόριόν τε
 ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν; τί ἂν οἶει αὐτούς ἀποκρίνασθαι;
 Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέγουσιν, ὧν διανοηθῆναι
 μόνον ἐγὼ φέρει, ἄλλως δ' οὐδαμῶς μεταχειρίζεσθαι δυνα-
 τόν. Ὁρᾶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ὅτι τῷ ὄντι ἀναγκαῖον B
 ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεται γε προς-
 ἀναγκάζον αὐτῇ τῇ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐ-
 τὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ
 αὐτό. Τί δαί; τόδε ἤδη ἐπεσκέψω, ὡς οἷ τε φύσει λογιστι-
 κοὶ εἰς πάντα τὰ μαθήματα ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀξεῖς φύονται,
 οἷ τε βραδεῖς, ἂν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται,
 καὶ μὴδὲν ἄλλο ὠφεληθῶσιν, ὅμως εἰς γε τὸ ὀξύτεροι αὐ-
 τοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιδόασιν; Ἔστιν, ἔφη,
 οὕτως. Καὶ μὴν, ὡς ἐγὼ μαι, ἃ γε μελῶ πόνον παρέχει C
 μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν φραδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν
 εὔροις ὡς τοῦτο. Οὐ γὰρ οὖν. Πάντων δὴ ἕνεκα τούτων
 οὐκ ἀφαιτέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παι-
 δευτέοι ἐν αὐτῷ. Ἐὐμφημι, ἦ δ' ὅς.

IX. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἶπον, ἐν ἡμῖν κείσθω· δεύ-
 τερον δὲ τὸ ἐχόμενον τούτου σκεψώμεθα ἄρά τι προσήκει
 ἡμῖν. Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο,
 ἦν δ' ἐγώ. Ὅσον μὲν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ τεί- D

νει, δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις
 καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρα-
 τίας, καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐ-
 ταῖς τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις, διαφέροι ἂν αὐτὸς αὐτοῦ
 γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὢν. Ἄλλ' οὖν δῆ, εἶπον, πρὸς μὲν τὰ
 τοιαῦτα βραχὺ τι ἂν ἔξαρκοῖ γεωμετρίας τε καὶ λογισμῶν
 μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορρωτέρω προλὸν σκοπεῖ-
 E σθαι δεῖ, εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει, πρὸς τὸ ποιεῖν κατιδεῖν
 ῥᾶου τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν. τείνει δέ, φαμέν, πάντα αὐ-
 τόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μετα-
 στρέφεσθαι, ἐν ᾧ ἔστι τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος, ὃ
 δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκ-
 οῦν εἰ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προσήκει, εἰ δὲ
 γένεσιν, οὐ προσήκει. Φαμέν γε δῆ. Οὐ τοίνυν τοῦτό γε,
 527 ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν, ὅσοι καὶ σμικρὰ γεω-
 μετρίας ἐμπειροί, ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη πᾶν τὸ ὑναντίον
 ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζο-
 μένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μὲν πού μάλα γελοίως τε καὶ
 ἀναγκαιῶς· ὡς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως ἕνεκα
 πάντας τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσι τετραγωνίζειν τε
 καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθειγγό-
 B μενοι· τὸ δ' ἔστι πού πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως ἕνεκα ἐπι-
 τηθευόμενον. Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτο
 ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; Ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως,
 ἀλλ' οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολλυμένου. Εὐο-
 μολόγητον, ἔφη· τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος ἡ γεωμετρικὴ γνώσις
 ἐστίν. Ὀλοκὸν ἄρα, ᾧ γενναῖε, ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἰη
 ἂν καὶ ἀπεργαστικὸν φιλοσόφου διανοίας πρὸς τὸ ἄνω
 σχεῖν ἂ νυν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. Ὡς οἶόν τε μάλιστα,
 C ἔφη. Ὡς οἶόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα προστακτέον,
 ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοὶ μηδενὶ τρόπῳ γεωμετρίας
 ἀφέξονται. καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ σμικρά. Ποῖα;

ἡ δ' ὄς. Ἄ τε δὴ σὺ εἶπες, ἦν δ' ἐγώ, τὰ περὶ τὸν πόλεμον, καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε κάλλιον ἀποδέχσθαι, ἴσμεν πού ὅτι τῷ ὄλῳ καὶ παντὶ διοίσει ἡμέτερος τε γεωμετρίας καὶ μῆ. Τῷ παντὶ μέντοι νῆ Δί', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς νέοις; Τιθῶμεν, ἔφη.

Χ. Τί δαί; τρίτον θῶμεν ἀστρονομίαν; ἢ οὐ δοκεῖ; D
 Ἐμοιγ' οὖν, ἔφη· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαίσθητοτέρως ἔχειν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργία οὐδὲ ναυτιλία προσήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγία οὐχ ἥττον. Ἡδὺς εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλοὺς, μὴ δοκῆς ἄχρηστα μαθήματα προστάττειν. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναξωπυρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων E ἐπιτηδευμάτων, κρεῖττον ὃν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁράται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα ξυνοδοκεῖ, ἀμηχάνως ὡς εὐ' δόξεις λέγειν· ὅσοι δὲ τούτου μηδαμῆ ἠσθημένοι εἰσίν, εἰκότως ἠγγήσονται σε λέγειν οὐδὲν ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὀρωσιν ἀξίαν λόγου ὠφέλειαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἢ οὐ πρὸς 528 οὐδετέρους, ἀλλὰ σαυτοῦ ἔνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλῳ, εἴ τις τι δύναίτο ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι. Οὕτως, ἔφη, αἰροῦμαι, ἐμαντοῦ ἔνεκα τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι. Ἄναγε τοῖνον, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τοῦπίσω· νῦν δὴ γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸ ἐξῆς ἐλάβομεν τῆ γεωμετρίας. Πῶς λαβόντες; ἔφη. Μετὰ ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ ὃν ἤδη στερεὸν λαβόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ λαβεῖν· ὀρθῶς δὲ ἔχει ἐξῆς μετὰ B δευτέραν αὔξην τρίτην λαμβάνειν. ἔστι δέ που τοῦτο περὶ τὴν τῶν κύβων αὔξην καὶ τὸ βᾶθους μετέχον. Ἔστι γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταῦτά γε, ὧ Σώκρατες, δοκεῖ οὐπω εὐρῆσθαι. Διττα γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἴτια· ὅτι τε οὐδεμία πόλις ἐν-

τίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται χαλεπὰ ὄντα, ἐπιστά-
 του τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἄνευ οὐ οὐκ ἂν εὖροιεν· ὃν
 πρῶτον μὲν γενέσθαι χαλεπὸν, ἔπειτα καὶ γενομένου, ὡς
 νῦν ἔχει, οὐκ ἂν πείθοντο οἱ περὶ ταῦτα ζητητικοὶ μεγα-
 C λοφρονούμενοι. εἰ δὲ πόλις ὄλη ξυνεπιστατοὶ ἐντίμως
 ἄγουσα αὐτά, οὗτοί τε ἂν πείθοντο καὶ ξυνεχῶς τε ἂν καὶ
 ἐντόμως ζητούμενα ἐκφανῆ γένοιτο ὅπη ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν
 ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ
 τῶν ζητούντων, λόγον οὐκ ἔχόντων καθ' ὃ τι χρήσιμα,
 ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα βία ὑπὸ χάριτος ἀνξάνεται, καὶ
 D οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ φανῆναι. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, τό γε
 ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως ἔχει. ἀλλὰ μοι σαφέστερον εἰπέ
 ἂ νῦν δὴ ἔλεγες. τὴν μὲν γὰρ πού τοῦ ἐπιπέδου πραγμα-
 τείαν γεωμετρίαν ἐτίθης. Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Εἰτά γ', ἔφη,
 τὸ μὲν πρῶτον ἀστρονομίαν μετὰ ταύτην, ὕστερον δ' ἀνε-
 χώρησας. Σπεύδων γάρ, ἔφην, ταχὺ πάντα διεξελεῖν
 μᾶλλον βραδύνω· ἐξῆς γὰρ οὐσαν τὴν βάθους ἀξίης
 μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσῃ γελοίως ἔχει, ὑπερβάς αὐτὴν μετὰ
 E γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν οὐσαν βάθους.
 Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τιθῶ-
 μεν μάθημα ἀστρονομίαν, ὡς ὑπαρχούσης τῆς νῦν παρα-
 λειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετή. Εἰκός, ἦ δ' ὅς· καὶ
 ὃ γε νῦν δὴ μοι, ὦ Σώκρατες, ἐπέπληξας περὶ ἀστρονο-
 μίας ὡς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν ἦ σὺ μετέρχει ἐπαινω.
 529 παντὶ γὰρ μοι δοκεῖ δῆλον, ὅτι αὕτη γε ἀναγκάζει ψυχὴν
 εἰς τὸ ἄνω ὄραῖν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει. Ἴσως,
 ἦν δ' ἐγώ, παντὶ δῆλον πλὴν ἐμοί· ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ οὐ-
 τως. Ἀλλὰ πῶς; ἔφη. Ὡς μὲν νῦν αὐτὴν μεταχειρίζονται
 οἱ εἰς φιλοσοφίαν ἀνάγοντες, πάνυ ποιεῖν κάτω βλέπειν.
 Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὴν
 περὶ τὰ ἄνω μάθησιν λαμβάνειν παρὰ σαντῶ ἢ ἐστι· κιν-
 B δυνεύεις γάρ, καὶ εἰ τις ἐν ὀροφῇ ποικίλματα θεώμενος

ἀνακύπτων καταμανθάνοι τι, ἡγεῖσθαι ἂν αὐτὸν νοήσει ἀλλ' οὐκ ὄμμασι θεωρεῖν. ἴσως οὖν καλῶς ἡγεῖ, ἐγὼ δ' εὐηθικῶς. ἐγὼ γὰρ αὐτὸ οὐ δύναμαι ἄλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἢ ἐκεῖνο, ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ἦ καὶ τὸ ἀόρατον· ἐὰν δέ τις ἄνω κεχηνῶς ἢ κάτω συμμεμυκῶς τῶν αἰσθητῶν ἐπιχειρῇ τι μανθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἂν ποτέ φημι αὐτόν — ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων — οὔτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχὴν, κἂν ἐξ ὑψίστης νέων ἐν γῆ ἢ ἐν θαλάττῃ μανθάνῃ.

XI. Δίκην, ἔφη, ἔχω· ὀρθῶς γὰρ μοι ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν μανθάνειν παρὰ ἂ νῦν μανθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὠφελίμως πρὸς ἂ λέγομεν μαθήσεσθαι; Ὡδε, ἦν δ' ἐγώ. ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπέπερ ἐν ὄρατῷ πεποίκιλται, κάλλιστα μὲν ἡγεῖσθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἄς τὸ ὄν τάχος καὶ ἡ οὔσα βραδυτῆς ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθεῖσι σχήμασι φορὰς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται καὶ τὰ ἐνόητα φέρει· ἂ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτὰ, ὄψει δ' οὔ· ἢ σὺ οἶει; Οὐδαμῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, εἶπον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλία παραδείγμασι χρηστέον τῆς πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἔνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἂν εἰ τις ἐντύχοι ὑπὸ Δαιδάλου ἢ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ γραφῆως διαφερόντως γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν. ἡγήσαιτο γὰρ ἂν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας, ἰδὼν τὰ τοιαῦτα, κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασία, γελοῖον μὲν ἐπισκοπεῖν ταῦτα σπουδῇ, ὡς τὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτοῖς ληψόμενον ἴσων ἢ διπλασίων ἢ ἄλλης τινὸς συμμετρίας. Τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ ὄντι δὴ ἀστρονομικόν, ἦν δ' ἐγώ, ὄντα οὐκ οἶει ταῦτ' ἐπίσσεσθαι εἰς τὰς τῶν ἄστρον φορὰς ἀποβλέποντα; νομίσαι μὲν, ὡς οἶόν τε κάλλιστα τὸ τοι-

αὐτὰ ἔργα συστήσασθαι, οὕτω ξυνεστάναι τῷ τοῦ ουρα-
 νοῦ δημιουργῷ αὐτόν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ νυκτὸς
 πρὸς ἡμέραν ξυμμετρίαν καὶ τούτων πρὸς μῆνα καὶ μη-
 νὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον πρὸς τε ταῦτα
 B καὶ πρὸς ἄλληλα, οὐκ ἄτοπον, οἶει, ἡγήσεται τὸν νομί-
 ζοντα γίνεσθαι τε ταῦτα ἀεὶ ὡσαύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν
 παραλλάττειν, σῶμά τε ἔχοντα καὶ ὀρώμενα, καὶ ζητεῖν
 παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν
 δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι. Προβλήμασιν ἄρα, ἦν δ'
 ἐγώ, χρώμενοι ὡσπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν
 C μέτιμεν· τὰ δ' ἐν τῷ οὐρανῷ εἴσομεν, εἰ μέλλομεν ὄντως
 ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες χρήσιμον τὸ φύσει φρόνι-
 μον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν. Ἡ πολλαπλάσιον,
 ἔφη, τὸ ἔργον ἢ ὡς νῦν ἀστρονομεῖται προστάττεις. Οἴμαι
 δέ γε, εἶπον, καὶ τἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστάξειν
 ἡμᾶς, εἴαν τι ἡμῶν ὡς νομοθετῶν ὄφελος ἦ.

XII. Ἀλλὰ γάρ τι ἔχεις ὑπομνήσαι τῶν προσηκόντων
 μαθημάτων; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὕτωςί. Οὐ μὲν ἔν,
 ἀλλὰ πλείω, ἦν δ' ἐγώ, εἶδη παρέχεται ἡ φορὰ, ὡς ἐγῶμαι.
 D τὰ μὲν οὖν πάντα ἰσῶς ὅστις σοφὸς ἔξει εἰπεῖν· ἃ δὲ καὶ
 ἡμῖν προφανῆ, δύο. Ποῖα δὴ; Πρὸς τούτῳ, ἦν δ' ἐγώ,
 ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφη, ὡς
 πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα πέπηγεν, ὡς πρὸς ἐναρμόνιον
 φορὰν ὧτα παγήναι, καὶ αὐταὶ ἀλλήλων ἀδελφαὶ τινες αἱ
 ἐπιστῆμαι εἶναι, ὡς οἱ τε Πυθαγόρειοί φασι καὶ ἡμεῖς, ὧ
 Γλαύκων, ξυγγωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὕτως, ἔφη.
 E Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων πευ-
 σόμεθα, πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς τού-
 τοις· ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν τὸ ἡμέτερον.
 Ποῖον; Μὴ ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρῶσιν ἡμῖν μαν-
 θάνειν, οὐς θρέβομεν, καὶ οὐκ ἐξήκον ἐκείσε ἀεὶ, οἳ πάντα
 δεῖ ἀφήκειν, οἶον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέγομεν. ἢ

οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ περὶ ἀρμονίας ἕτερον τοιοῦτον ποιούσι; 531
 τὰς γὰρ ἀκουόμενας αὐτὴν συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλή-
 λους ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι πο-
 νοῦσιν. Νῆ τοὺς θεοὺς, ἔφη, καὶ γελοῖως γε, πυκνώματ'
 ἅττα ὀνομάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ ὄντα, οἷον ἐκ
 γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἱ μὲν φασιν ἔτι κατακού-
 ειν ἐν μέσῳ τινὰ ἡχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διά-
 στημα, ὃ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφισβητοῦντες ὡς ὅμοιον ἤδη
 φθεγγομένων, ἀμφοτέροι ὄντα τοῦ νοῦ προσθησάμενοι. B
 Σὺ μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορ-
 δαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν
 κολλόπων στρεβλοῦντας. ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἢ εἰκὼν
 γίγνηται, πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων καὶ κατηγορίας
 πέρι καὶ ἔξαρνήσεως καὶ ἀλαξουείας χορδῶν, παύομαι τῆς
 εἰκόνοσ καὶ οὐ φημι τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὓς
 ἔφαμεν νῦν δὴ περὶ ἀρμονίας ἐρήσεσθαι. ταῦτόν γὰρ ποι-
 οῦσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γὰρ ἐν ταύταις ταῖς C
 συμφωνίαις ταῖς ἀκουόμεναις ἀριθμοὺς ζητοῦσιν, ἀλλ'
 οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίστασιν ἐπισκοπεῖν, τίνες ζύμφωνοι
 ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὐ, καὶ διὰ τί ἐκάτεροι. Δαιμόνιον γάρ,
 ἔφη, πράγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς
 τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν, ἄλλως δὲ μεταδιω-
 κόμενον ἄχρηστον. Εἰκόσ γ', ἔφη.

XIII. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων
 ὧν διεληλύθαμεν μέθοδος εἰάν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων κοινω- D
 νίαν ἀφίκηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῆ ταῦτα ἢ
 ἔστιν ἀλλήλοις οἰκεία, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἃ βουλόμεθα
 τὴν πραγματείαν καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή,
 ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. ἀλλὰ πάμ-
 πολυ ἔργον λέγεις, ὦ Σώκρατες. Τοῦ προοιμίου, ἦν δ'
 ἐγώ, ἢ τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἴσμεν, ὅτι πάντα ταῦτα προοι-
 μιά ἐστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου, ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γὰρ που

E δοκοῦσί γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ
 τὸν Δί', ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ἄν ἐγὼ ἐντετύ-
 χηκα. Ἄλλ' ἤδη, εἶπον, μὴ δυνατοὶ τινες ὄντες δοῦναί τε
 καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἰσεσθαι ποτέ τι ἄν φαμὲν δεῖν
 532 εἰδέναι; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ
 Γλαῦκων, οὗτος ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος, ὃν τὸ διαλέγε-
 σθαι περαίνει; ὃν καὶ ὄντα νοητὸν μιμοῖτ' ἂν ἢ τῆς ὄψεως
 δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη τὰ ζῶα ἐπιχειρεῖν
 ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ
 πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον. οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι
 ἐπιχειρῇ, ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ'
 αὐτὸ ὃ ἐστιν ἕκαστον ὄρμα, κἄν μὴ ἀποστῇ, πρὶν ἂν αὐτὸ
B ὃ ἐστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίνεται τῷ
 τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ ὄρατοῦ.
 Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οὐ διαλεκτικὴν ταύ-
 την τὴν προείαν καλεῖς; Τί μὴν; Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ,
 λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφή ἀπὸ τῶν σκιῶν
 ἐπὶ τὰ εἰδῶλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν
 ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῶα τε καὶ φυτὰ καὶ
C τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἐτ' ἀδυναμία βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν
 ὕδασι φαντάσματα θεία καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ
 εἰδώλων σκιὰς δι' ἐτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον
 κρίνειν ἀποσκιαζομένας, πᾶσα αὕτη ἢ πραγματεία τῶν
 τεχνῶν, ἃς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαν-
 αγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν
 τοῖς οὔσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι
D πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὄρατῷ
 τόπῳ. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἀποδέχομαι οὕτω. καὶ τοι παντά-
 πασί γέ μοι δοκεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἄλλον δ'
 αὖ τρόπον χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δέ — οὐ γὰρ ἐν
 τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὐθις πολλά-
 κισ ἐπανιτέον — ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ'

αὐτοῖον δὴ τον νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν οὕτως, ὡσπερ
τὸ προοίμιον διήλθωμεν. λέγε οὖν, τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ
διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἶδη διέστηκε, **Ε**
καὶ τίνες αὐτοῦ ὁδοί. αὐταὶ γὰρ ἂν ἤδη, ὡς ἔοικεν, αἰ πρὸς
αὐτὸ ἄγουσαι εἶεν, οἱ ἀφικομένων ὡσπερ ὁδοῦ ἀνάπαντα
ἂν εἴη καὶ τέλος τῆς πορείας. Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε
Γλαύκων, οἷός τ' ἔσει ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν **533**
ἂν προθυμίας ἀπολλίποι· οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν
ἴδοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθές, ὃ γε δὴ μοι φαίνεται. εἰ δ'
ὄντως ἢ μὴ, οὐκέτ' ἄξιον τοῦτο δυσχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὅτι
μὲν δὴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἰσχυριστέον. ἢ γάρ; Τί μὴν;
Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις μόνη ἂν φή-
νειεν ἐμπείρω ὄντι ὧν νῦν δὴ διήλθωμεν, ἄλλη δὲ οὐδαμῆ
δυνατόν; Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον δυσχυρίζεσθαι. Τόδε
γούν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβητήσει λέγουσιν, ὡς **Β**
αὐτοῦ γε ἐκάστου πέρι, ὃ ἔστιν ἕκαστον, ἄλλη τις ἐπιχει-
ρεῖ μέθοδος ὁδῶν περὶ παντὸς λαμβάνειν, ἀλλ' αἰ μὲν ἄλλαι
πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰδὼν
ἢ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις ἢ πρὸς θεραπείαν τῶν
φρομένων τε καὶ συντιθεμένων ἅπασαι τετράφαται· αἰ δὲ
λοιπαί, ἃς τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμε-
τρίας τε καὶ τὰς ταύτης ἐπομένους, ὁρῶμεν ὡς ὄνειρώττουσι **С**
μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν
ὑποθέσεισι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἕωσι, μὴ δυνάμε-
ναι λόγον διδόναι αὐτῶν. ὦ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε, τε-
λευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἕξ οὗ μὴ οἶδε συμπλέκεται, τίς
μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέ-
σθαι; Οὐδεμία, ἢ δ' ὅς.

XIV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη
ταύτη πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιρουῦσα, ἐπ' αὐτὴν
τὴν ἀρχήν, ἵνα βεβαιώσῃται, καὶ τῶ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρ- **D**
βαρικῶ τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορρωρηνμένον ἠρέμα

ἔλκει και ἀνάγει ἄνω, συνερίθους και συμπεριαγωγούς
 χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἄς ἐπιστήμας μὲν πολλά-
 κισ προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου,
 ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης.
 διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἐν γε τῷ πρόσθεν που ὠρισάμεθα· ἔστι
 δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος ἀμφισβήτησις, οἷς το-
 E σούτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν πρόκειται. Οὐ γὰρ οὖν,
 ἔφη· ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἔξω σαφήνειαν, * ἄ*
 λέγει ἐν ψυχῇ,* ἀρκέσει*. Ἀρέσκει γοῦν, ἦν δ' ἐγὼ, ὡσπερ
 τὸ πρότερον, τὴν μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην καλεῖν,
 534 δευτέραν δὲ διάνοιαν, τρίτην δὲ πίστιν και εἰκασίαν τετάρ-
 την· και ξυναμφότερα μὲν ταῦτα δόξαν, ξυναμφότερα δ'
 ἐκεῖνα νόησιν· και δόξαν μὲν περὶ γένεσιν, νόησιν δὲ περὶ
 οὐσίαν· και ὅ τι οὐσία πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς δόξαν,
 και ὅ τι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν και
 διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν· τὴν δ' ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλογίαν
 και διαίρεσιν διχῇ ἐκατέρου, δοξαστοῦ τε και νοητοῦ,
 ἐῷμεν, ὡ Γλαύκων, ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων
 B ἐμπλήση ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες. Ἄλλὰ μὴν ἐμοιγ',
 ἔφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι ἐπεσθαι, ξυνδοκεῖ.
 ἼΗ και διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον ἐκάστου λαμβάνοντα
 τῆς οὐσίας; και τὸν μὴ ἔχοντα, καθ' ὅσον ἂν μὴ ἔχη λόγον
 αὐτῷ τε και ἄλλῳ δίδοναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ τού-
 του οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς γὰρ ἂν, ἢ δ' ὅς, φαίην; Οὐκ-
 οῦν και περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὡσαύτως· ὅς ἂν μὴ ἔχη διορί-
 σασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων ἀφελῶν τὴν τοῦ
 C ἀγαθοῦ ἰδέαν, και ὡσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων
 διεξιῶν, μὴ κατὰ δόξαν ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος
 ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται,
 οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις εἰδέναι τὸν οὕτως ἔχοντα
 οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἀλλ' εἰ πη εἰδώλου τινὸς ἐφά-
 πτεται, δόξῃ, οὐκ ἐπιστήμῃ ἐφάπτεσθαι, και τὸν νῦν βίον

ὄνειροπολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξεργέσθαι, εἰς Αἶδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθά- D
ναι; Νῆ τὸν Δία, ἧ δ' ὅς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἀλλὰ μὴν τοὺς γε σαυτοῦ παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἂν ἐάσαις, ὡς ἐγῶμαι, ἀλόγους ὄντας ὥσπερ γραμμαῖς ἄρχοντας ἐν τῇ πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἧς ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπι- E
στημονέστατα οἰοί τ' ἔσονται; Νομοθετήσω, ἔφη, μετὰ γε σοῦ. Ἄρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφη ἐγώ, ὥσπερ θριγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἢ διαλεκτικῇ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρω ὀρθῶς ἂν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ τῶν μαθημάτων; Ἐμοιγ', ἔφη. 535

XV. Διανομὴ τοίνυν, ἧν δ' ἐγώ, τὸ λοιπὸν σοι, τίσι ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον, ἔφη. Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων, οἷους ἐξελέξαμεν; Πῶς γάρ, ἧ δ' ὅς, οὐ; Τὰ μὲν ἄλλα τοίνυν, ἧν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἴου δεῖν ἐκλεκτέας εἶναι· τοὺς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους προαιρετέον, καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρὸς δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς B
τὰ ἦθη, ἀλλὰ καὶ ἅ τῆδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα ἐκτέον αὐτοῖς. Ποῖα δὴ διαστέλλει; Δριμύτητα, ᾧ μακάριε, ἔφη, δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν, καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν· πολὺ γάρ τοι μᾶλλον ἀποδειλιῶσι ψυχὰι ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις· οἰκειότερος γὰρ αὐταῖς ὁ πόνοσ, ἴδιος ἄλλ' οὐ κοινὸς ὢν μετὰ τοῦ σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα δὴ καὶ ἄρρατον καὶ πάντη φιλόπουνον ζητητέον. ἢ τιμὴν τῷ τρόπῳ οἶει C
τά τε τοῦ σώματος ἐθέλησεν τινὰ διαπονεῖν καὶ τοσαύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν; Οὐδένα, ἧ δ' ὅς, ἐάν

μη παντάπασί γ' ἢ εὐφυής. Τὸ γοῦν νῦν ἀμάρτημα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφία διὰ ταῦτα προσπέπτωκεν, ὃ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἄπτονται· οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἄπτεσθαι, ἀλλὰ γνησίους. Πῶς; ἔφη.

D Πρῶτον μὲν, εἶπον, φιλοποιία οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀφόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεια φιλόπουνον, τὰ δ' ἡμίσεια ἄπουνον· ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστῆς μὲν καὶ φιλόθηρος ἢ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῆ, φιλομαθῆς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῆ· χωλὸς δὲ καὶ ὁ τάναντία τούτου μεταβληκῶς τὴν φιλοποιίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἦν δ' ἐγώ, ταῦτόν τοῦτο ἀνά-

E πηρον ψυχὴν θήσομεν, ἢ ἂν τὸ μὲν ἐκούσιον ψεῦδος μισῆ καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτὴ τε καὶ ἑτέρων ψευδομένων ὑπεργανακτῆ, τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχεται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλισκομένη μὴ ἀγανακτῆ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύνηται; Παντάπασι

536 μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη οὐχ ἦκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γνήσιον ὅταν γὰρ τις μὴ ἐπίστηται τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, λαυθάνουσι χωλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι, πρὸς ὃ τι ἂν τύχωσι τούτων, οἱ μὲν φίλοις, οἱ δὲ ἄρχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. Ἡμῖν δὴ, ἦν δ' ἐγώ, πάντα τὰ

B τοιαῦτα διευλαβητέον, ὡς ἂν μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην μάθησιν καὶ τοσαύτην ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἢ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτῆ, τὴν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν, ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τάναντία πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν. Αἰσχρὸν μὲντ' ἂν εἴη, ἢ δ' ὅς. Πάνυ μὲν οὖν, εἶπον· γελοῖον δ' ἐγῶγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔοικα παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἐπελαθόμεν, ἦν

δ' ἐγώ, ὅτι ἐπαίξομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινόμενος εἶπον. λέ- C
γων γὰρ ἅμα ἐβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ ἰδὼν προπε-
πηλακισμένην ἀναξίως ἀγανακτήσας μοι δοκῶ καὶ ὡσπερ
θυμωθεὶς τοῖς αἰτίοις σπουδαιότερον εἰπεῖν ἢ εἶπον. Οὐ
μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ οὖν ὡς γ' ἐμοὶ ἀκροατῆ. Ἄλλ' ὡς
ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ρήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὅτι
ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ πρὸς βύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ
ταύτῃ οὐκ ἐγχαρῆσει. Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ὡς γηρά- D
σκων τις πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἦττον ἢ τρέχειν,
νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. Ἀνάγκη,
ἔφη.

XVI. Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ
πάσης τῆς προπαιδείας, ἦν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαι-
δευθῆναι, παιδῶν οὐσίᾳ χρηθὴ προβάλλειν, οὐχ ὡς ἐπάναγκες
μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δὲ; Ὅτι,
ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον E
χρηθὴ μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βία πο-
νούμενοι χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῇ δὲ
βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. Ἀληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν
βία, εἶπον, ὧ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν ἀλλὰ
παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷός τ' ἦς καθορᾶν ἐφ' 537
ὃ ἕκαστος πέφυκεν. Ἔχει δ' λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν
μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἐφαμεν
τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ ἐάν
που ἀσφαλὲς ἦ, προσακτέον ἐγγὺς καὶ γευστέον αἵματος,
ὡσπερ τοὺς σκύλακας; Μέμνημαι, ἔφη. Ἐν πᾶσι δὲ τού-
τοις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις,
ὅς ἂν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνεται, εἰς ἀριθμὸν τινα ἐγκρι-
τέον. Ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικίᾳ; Ἡνίκα, ἦν δ' ἐγώ, τῶν ἀναγ- B
καίων γυμνασίων μεθιένται. οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε
δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι.
κόποι γὰρ καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμιοι· καὶ ἅμα μία καὶ

αὕτη τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἕκαστος ἐν τοῖς γυ-
 μνασίοις φανεῖται. Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη. Μετὰ δὲ τοῦτον
 τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἰκοσιετῶν οἱ προκριθέν-
 C τες τιμᾶς τε μείζους τῶν ἄλλων οἴσονται, τὰ τε χύδην μα-
 θήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ γενόμενα τούτοις συνακτέον
 εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων τῶν μαθημάτων καὶ τῆς
 τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν, εἶπεν, ἡ τοιαύτη μάθησις
 βέβαιος ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται. Καὶ μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγώ,
 πείρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μή· ὁ μὲν γὰρ συνοπτικός
 διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ οὐ. Ξυνοίομαι, ἡ δ' ὄς. Ταῦτα τοί-
 D νυν, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει σε ἐπισκοποῦντα, οἱ ἂν μάλιστα
 τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὧσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν μαθήμασι, μόνι-
 μοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις, τούτους αὖ,
 ἐπειδὴν τὰ τριάκοντα ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν προκρίτων
 προκρινάμενον εἰς μείζους τε τιμᾶς καθιστάναι καὶ σκο-
 πεῖν τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει βασανίζοντα, τίς ὁμμά-
 των καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως δυνατὸς μεθιέμενος ἐπ'
 αὐτὸ τὸ ὄν μετ' ἀληθείας ἰέναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς
 φυλακῆς ἔργον, ὧ ἔταίρε. Τί μάλιστα; ἡ δ' ὄς. Οὐκ ἐν-
 E νοεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν γι-
 γνόμενον ὅσον γίγνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας που,
 ἔφην ἐγώ, ἐμπίπλυνται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θάυμαστὸν οὖν
 τι οἶει, εἶπον, πάσχειν αὐτούς, καὶ οὐ ξυγγιγνώσκεις; Πῆ
 μάλιστα; ἔφη. Οἶον, ἦν δ' ἐγώ, εἰ τις ὑποβολιμαῖος τρα-
 φεῖη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῶ δὲ καὶ μεγάλῳ γένει
 538 καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενόμενος αἰσθοῖτο, ὅτι οὐ
 τούτων ἐστὶ τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῶ ὄντι γεν-
 νήσαντας μὴ εὔροι, τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι, πῶς ἂν
 διατεθείη πρὸς τε τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑποβολο-
 μένους ἐν ἐκείνῳ τε τῶ χρόνῳ, ὧ οὐκ ἤδει τὰ περὶ τῆς
 ὑποβολῆς, καὶ ἐν ὧ αὐ ἤδει; ἡ βούλει ἐμοῦ μαντενομένου
 ἀκοῦσαι; Βούλομαι, ἔφη.

XVII. Μαντεύομαι τοίνυν, εἶπον, μᾶλλον αὐτὸν τι-
 μᾶν ἂν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους οἰκει- B
 οὺς δοκοῦντας ἢ τοὺς κολακεύοντας, καὶ ἦττον μὲν ἂν πε-
 ριδεῖν ἐνδεεῖς τινός, ἦττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι ἢ εἰ-
 πεῖν εἰς αὐτούς, ἦττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνοις ἢ
 τοῖς κόλαξιν, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκόσ, ἔφη.
 Αἰσθόμενον τοίνυν τὸ ὄν μαντεύομαι αὐτὸν περὶ μὲν τοῖ-
 οὺς ἀνεῖναι ἂν τὸ τιμᾶν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ δὲ τοὺς
 κόλακας ἐπιτείνει, καὶ πείθεσθαι τε αὐτοῖς διαφερόντως
 ἢ πρότερον καὶ ζῆν ἂν ἤδη κατ' ἐκείνους, ξυνόντα αὐτοῖς C
 ἀπαρακαλύπτως, πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιου-
 μένων οἰκειῶν, εἰ μὴ πάνυ εἴη φύσει ἐπιεικής, μέλειν τὸ
 μηδέν. Πάντ', ἔφη, λέγεις οἷά περ ἂν γένοιτο. ἀλλὰ πῆ
 πρὸς τοὺς ἀπιομένους τῶν λόγων αὕτη φέρει ἢ εἰκῶν;
 Τῆδε. ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παιδῶν περὶ δικαίων καὶ
 καλῶν, ἐν οἷς ἐκτεθράμμεθα ὥσπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχ-
 οῦντές τε καὶ τιμῶντες αὐτά. Ἔστι γάρ. Οὐκοῦν καὶ
 ἄλλα ἐναντία τούτων ἐπιτηδεύματα ἠδονὰς ἔχοντα, ἃ κο- D
 λακεύει μὲν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ ἔλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δ'
 οὐ, τοὺς καὶ ὀπιοῦν μετρίους· ἀλλ' ἐκείνα τιμῶσι τὰ πά-
 τρια καὶ ἐκείνοις πειθαρχοῦσιν. Ἔστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν
 δ' ἐγώ· ὅταν τὸν οὕτως ἔχοντα ἐλθὸν ἐρώτημα ἐρηται, τί
 ἔστι τὸ καλόν, καὶ ἀποκριναμένου, ὃ τοῦ νομοθέτου
 ἤκουεν, ἐξελέγχη ὁ λόγος, καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῆ ἐλέγ-
 χων εἰς δόξαν καταβάλλη, ὡς τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ E
 αἰσχρόν, καὶ περὶ δικαίου ὡσαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἃ μά-
 λιστα ἦγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἶει ποιήσειν αὐτὸν
 πρὸς αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας; Ἀνάγκη, ἔφη,
 μήτε τιμᾶν ἔτι ὁμοίως μήτε πείθεσθαι. Ὅταν οὖν, ἦν δ'
 ἐγώ, μήτε ταῦτα ἠγῆται τίμια καὶ οἰκεία, ὥσπερ πρὸ τοῦ,
 τά τε ἀληθῆ μὴ εὐρίσκη, ἔστι πρὸς ὅποιον βίον ἄλλον ἢ 539
 τὸν κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται; Οὐκ ἔστιν,

ἔφη. Παράνομος δὴ, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομιμοῦ. Ἄνάγκη. Οὐκοῦν, ἔφη, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων ἀπτομένων καί, ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον; Καὶ ἐλέου γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα μὴ γίγηται ὁ ἔλεος οὗτος περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένῳ παντὶ τρόπῳ τῶν λόγων ἀπτέον; Καὶ μάλ', ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν οὐ μία B μὲν εὐλάβεια αὕτη συχνή, τὸ μὴ νέους ὄντας αὐτῶν γεύεσθαι; οἶμαι γάρ σε οὐ λεληθέναι, ὅτι οἱ μειρακίσκοι, ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιᾶ αὐτοῖς καταχρῶνται, αἰεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον αἰεὶ. Ἐπεφρυᾶς μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι, C σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἠγέσθαι ὧν περ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοὶ τε καὶ τὸ ὄλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ὁ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δ' ἐγώ, τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἂν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τάληθές μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιᾶς χάριν παίζοντα καὶ ἀντιλέγοντα, καὶ αὐτός τε με- D τριώτερος ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτιμωτέρου ποιήσει. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ' εὐλαβείᾳ πάντα προείρηται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους, οἷς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μὴ ὡς νῦν ὁ τυχὼν καὶ οὐδὲν προσήκων ἐρχεται ἐπ' αὐτό; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη.

XVIII. Ἀρκεῖ δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως, μηδὲν ἄλλο πράττουσι, ἀλλ' ἀντιστροφῶς γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις, ἔτη δι- E πλάσια ἢ τότε; Ἐξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις; Ἀμέλει, εἶπον, πέντε θές. μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔβονται σοι εἰς

τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τὰ τε
 περὶ τὸν πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μὴδ' ἐμπειρία
 ὑστερῶσι τῶν ἄλλων· καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις βασιανιστέοι,
 εἰ ἐμμενοῦσιν ἐλκόμενοι πανταχόσε ἢ τι καὶ παρακινήσου- 540
 σιν. Χρόνον δέ, ἢ δ' ὅς, πόσον τοῦτον τίθης; Πεντεκαί-
 δεκα ἔτη, ἢ δ' ἐγώ. γενομένων δὲ πεντηκοντοῦτων τοὺς
 διασωθέντας καὶ ἀριστεύσαντας πάντα πάντη ἐν ἔργοις τε
 καὶ ἐπιστήμασι πρὸς τέλος ἤδη ἀκτέον, καὶ ἀναγκαστέον
 ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸ ἀποβλέψαι
 τὸ πᾶσι φῶς παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παρα-
 δείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἰδιώτας καὶ
 ἑαυτοὺς κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει ἐκάστους, B
 τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίᾳ διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ μέ-
 ρος ἦκη, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἄρχον-
 τας ἐκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα, οὐχ ὡς καλόν τι ἀλλ' ὡς
 ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους ἀεὶ παιδεύσαν-
 τας τοιοῦτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως φύλακας,
 εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν· μνημεῖα δ' αὐτοῖς
 καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Πυθία C
 ξυναναιρῇ, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μὴ, ὡς εὐδαίμοσί τε καὶ
 θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὧς Σώκρατες,
 ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἀρχούσας γε,
 ἢ δ' ἐγώ, ὧς Γλαύκων. μὴδὲν γάρ τι οἶου με περὶ ἀνδρῶν
 εἰρηκέναι μᾶλλον ἢ εἰρηκα ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἂν αὐ-
 τῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὅρθῶς, ἔφη, εἴπερ
 ἴσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομεν.
 Τί οὖν; ἔφην· ξυγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεως τε καὶ πολι- D
 τείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὰ
 μὲν, δυνατὰ δὲ πη, καὶ οὐκ ἄλλη ἢ εἰρηται, ὅταν οἱ ὡς
 ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ εἷς, ἐν πόλει γε-
 νόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγήσάμε-
 νοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐθενὸς ἀξίας, τὸ δὲ ὀρθὸν

- Ε περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμὰς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον, καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὐξοντες αὐτὸ διασκευωρήσονται τὴν ἑαυτῶν πόλιν; Πῶς; ἔφη. Ὅσοι μὲν ἄν, ἢν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ πόλει, πάντας ἐκ-
 541 πέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἡθῶν, ἃ καὶ οἱ γουῆς ἔχουσι, θρέψονται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις, οὓσιν οἷοις διεληλύθαμεν τότε· καὶ οὕτω τάχιστα τε καὶ ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν αὐτὴν τε εὐδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος, ἐν ᾧ ἄν ἐγγένηται, πλείστα
 Β ὀνήσειν; Πολύ γ', ἔφη· καὶ ὡς ἄν γένοιτο, εἶπερ ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ᾧ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι. Οὐκοῦν ἄθην ἤδη, εἶπον ἐγώ, ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περὶ τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου ταύτῃ ἀνδρός; δῆλος γάρ που καὶ οὗτος, οἷον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι. Δῆλος, ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾷς, δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

 Η.

- 543 I. Ἐλεν· ταῦτα μὲν δὴ ὁμολόγηται, ᾧ Γλαύκων, τῇ μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναικάς, κοινούς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν, ὡσαύτως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονοτάς ἀρίστους. Ὁμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε
 Β ξυνεχωρήσαμεν, ὡς, ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες, ἄγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικιοῦσιν εἰς οἰκῆσεις οἷας προείπομεν, ἴδιον μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ

πᾶσι· πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι καὶ τὰς κτήσεις, εἰ
 μνημονεύεις, διωμολογησάμεθ' ἃ που οἶαι ἔσονται αὐτοῖς.
 Ἀλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι γε οὐδὲν οὐδένα ψόμεθα δεῖν
 κεκτηῖσθαι ἢ νῦν οἱ ἄλλοι, ὥσπερ δὲ ἀθλητὰς τε πολέ-
 μου καὶ φύλακας, μισθὸν τῆς φυλακῆς δεχομένους εἰς C
 ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφήν παρὰ τῶν ἄλλων, αὐτῶν
 τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι. Ὁρθῶς, ἔφην,
 λέγεις. ἄλλ' ἄγε, ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνη-
 σθῶμεν, πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν αὐ-
 τὴν ἴωμεν. Οὐ χαλεπόν, ἔφη. σχεδὸν γάρ, καθάπερ νῦν,
 ὡς διεληλυθὼς περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιῶ λέ- D
 γων, ὡς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἶαν τότε διήλθες, τι-
 θείης πόλιν, καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὁμοῖον, καὶ ταῦτα, ὡς
 ἔοικας, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα· ἄλλ'
 οὐκ ἔτι τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν 544
 δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα
 εἶδη εἶναι, ἢν καὶ περὶ λόγον ἄξιον εἶη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐ-
 τῶν τὰ ἁμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκείναις αὐτοῖς ὁμοίους, ἵνα
 πάντας αὐτοὺς ἰδόντες καὶ ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον
 καὶ τὸν κάκιστον ἄνδρα ἐπισκεψαίμεθα, εἰ ὁ ἄριστος εὐ-
 δαιμονέστατος καὶ ὁ κάκιστος ἀθλιώτατος ἢ ἄλλως ἔχοι·
 καὶ ἐμοῦ ἐρομένου, τίνας λέγοις τὰς τέτταρας πολιτείας,
 ἐν τούτῳ ὑπέλαβε Πολέμαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος, καὶ B
 οὕτω δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν λόγον δεῦρ' ἀφίξαι. Ὁρθό-
 τατα, εἶπον, ἐμνημόνευσας. Πάλιν τοίνυν, ὥσπερ παλαι-
 στής, τὴν αὐτὴν λαβὴν πάρεχε, καὶ τὸ αὐτὸ ἐμοῦ ἐρομέ-
 νου πειρῶ εἰπεῖν, ἅπερ τότε ἐμελλες λέγειν. Ἐάνπερ, ἦν
 δ' ἐγώ, δύνωμαι. Καὶ μὲν, ἦ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς
 ἀκοῦσαι, τίνας ἔλεγες τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλε- C
 πῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσει. εἰσὶ γὰρ ἄς λέγω, αἵπερ καὶ ὀνό-
 ματα ἔχουσιν, ἦ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἢ Κρη-
 τική τε καὶ Λακωνική αὕτη· καὶ δευτέρα ἢ δευτέρως ἐπαι-

νουμένη, καλουμένη δ' ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτεία· ἢ τε ταύτη διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη δημοκρατία, καὶ ἡ γενναία δὴ τυραννὶς καὶ [ἡ] πασῶν τούτων διαφέρουσα, τέταρτόν τε καὶ ἔσχατον πόλεως
 D νόσημα. ἢ τινα ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πολιτείας, ἣτις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ τινὶ κέεται; δυναστεία γὰρ καὶ ὠνηταὶ βασιλείαι καὶ τοιαῦταί τινες πολιτεῖαι μεταξὺ τι τούτων πού εἰσιν, εὔροι δ' ἂν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἕλληνας. Πολλοὶ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται.

II. Οἴσθ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἶδη τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι, ὅσα περ καὶ πολιτειῶν; ἢ οἶει ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίνεσθαι,
 E ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἃ ἂν ὥσπερ φέσαντα τὰλλα ἐφεκλύσθηται; Οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς πέντε ἂν εἴεν. Τί μῆν;
 545 Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἤδη, ὃν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον ὀρθῶς φημὲν εἶναι. Διεληλύθαμεν. Ἄρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο διτέον τοὺς χείρους, του φιλόνηκόν τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἐστῶτα πολιτείαν, καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν, ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰδόντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἢ σκέψις ἢ, πῶς ποτὲ ἢ
 B ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε περὶ τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος, ἵνα ἡ Θρασυμάχῳ πειθόμενοι διώκωμεν ἀδικίαν ἢ τῷ νῦν προφαινομένῳ λόγῳ δικαιοσύνην; Παντάσῃ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον. Ἄρ' οὖν, ὥσπερ ἠρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτεῖαις πρότερον σκοπεῖν τὰ ἡθῆ ἢ ἐν τοῖς ἰδιώταις, ὡς ἐναργέστερον ὄν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν· ὄνομα γὰρ οὐκ ἔχω λεγόμενον

ἄλλο· ἢ τιμοκρατίαν ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον· πρὸς δὲ ταύτην τὸν τοιοῦτον ἄνδρα σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, αὐτίς δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προῦθέμεθα ἱκανοὶ κριταὶ γενέσθαι; Κατὰ λόγον γέ τοι ἄν, ἔφη, οὕτω γίγνεται ἢ τε θέα καὶ ἢ κρίσις.

III. Φέρε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν, τίνα τρόπον τιμοκρατία γένοιτ' ἂν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τότε μὲν ἀπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται· ὁμοιοῦντος δέ, καὶ πάνυ ὀλίγον ἢ, ἀδύνατον κινήθηναι; Ἔστι γὰρ οὕτως. Πῶς οὖν δῆ, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ἢ πόλις ἡμῖν κινήθησεται, καὶ πῆ στασιάζουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἢ βούλει, ὥσπερ Ὀμηρος, εὐχόμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν, ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἔρεσχηλούς, ὡς δὴ σπουδῆ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν; Πῶς; Ὡδέ πως· χαλεπὸν μὲν κινήθηναι πόλιν οὕτω ξυστάσαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστίν, οὐδ' ἢ τοιαύτη ξύστασις τὸν ἅπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθῆσεται· λύσις δὲ ἦδε. οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία ψυχῆς τε καὶ σωμαίων γίνονται, ὅταν περιτροπαὶ ἐκάστοις κύκλων περιφορὰς ξυνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ ἐναντίας· γένους δὲ ὑμετέρου εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας καίπερ ὄντες σοφοί, οὓς ἡγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε, οὐδὲν μᾶλλον λογισμῶ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ πάρευσιν αὐτοὺς καὶ γεννήσουσι παῖδάς ποτε οὐ δέον. ἔστι δὲ θείῳ μὲν γεννητῷ περίοδος, ἦν ἀριθμὸς περιλαμ-

βάνει τέλειος, ἀνθρωπεῖω δὲ ἐν ᾧ πρώτῳ ἀυξήσεις δυνά-
 μεναί τε καὶ δυναστευόμεναι, τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας
 δὲ ὄρους λαβοῦσαι ὁμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων καὶ
 C ἀυζόντων καὶ φθινόντων, πάντα προσήγορα καὶ ρητὰ
 πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπαδί
 συζυγείς δύο ἀρμονίας παρέχεται τρεῖς ἀυξηθεῖς, τὴν μὲν
 ἴσην ἰσάκις, ἑκατὸν τοσαντάκις, τὴν δὲ ἰσομήκη μὲν τῇ,
 προμήκη δέ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ διαμέτρων ρητῶν
 πεμπαδός, δεομένων ἐνὸς ἐκάστων, ἀρρήτων δὲ δυεῖν,
 ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος. ξύμπας δὲ οὗτος ἀριθμὸς γεω-
 μετρικὸς τοιούτου κύριος, ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων γε-
 D νέσεων, ἄς ὅταν ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικί-
 ζωσι νύμφας νυμφίοις παρὰ καιρὸν, οὐκ εὐφυεῖς οὐδ'
 εὐτυχεῖς παῖδες ἔσονται· ὧν καταστήσουσι μὲν τοὺς ἀρί-
 στους οἱ πρότεροι, ὅμως δὲ ὄντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν πα-
 τέρων αὐτῶν δυνάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρῶτον ἄρξονται ἀμε-
 λεῖν φύλακες ὄντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἠγῆσάμε-
 νοι τὰ μουσικῆς, [δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς]. ὅθεν
 E ἀμουςότεροι γενήσονται ὑμῖν οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων ἄρ-
 χοντες οὐ πάνυ φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ δοκι-
 547 μάξειν τὰ Ἡσιόδου τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη, χρυσοῦν τε
 καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν· ὁμοῦ δὲ μιγέντος
 σιδηροῦ ἀργυρῷ καὶ χαλκοῦ χρυσῷ ἀνομοιότης ἐγγενήσε-
 ται καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμωστος, ἃ γενόμενα, οὗ ἂν ἐγγέ-
 νηται, ἀεὶ τίκτει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι γενεᾶς
 χρηὴ φάναι εἶναι στάσιν, ὅπου ἂν γίγνηται αἰεὶ. Καὶ ὀρθῶς
 γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν. Καὶ γάρ, ἦν δ'
 ἐγώ, ἀνάγκη Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, τὸ μετὰ
 B τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγώ, γενομέ-
 νης εἰλέκτην ἄρα ἑκατέρω τῶ γενεῖ, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ
 χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν καὶ οἰκίας χρυ-
 σίου τε καὶ ἀργύρου, τῶ δ' αὖ, τὸ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυ-

ροῦν, ἄτε οὐ πενομένω, ἀλλὰ φύσει ὄντε πλουσίω, τὰς ψυχὰς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἡγέτην· βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς μέσον ἰσολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους ἰδιώσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς C ἐλευθέρους φίλους τε καὶ τροφῆας δουλωσάμενοι τότε περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἢ μεταβάσις ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν μέσῳ τις ἂν εἴη ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἢ πολιτεία; Πάνυ μὲν οὖν.

IV. Μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω· μεταβάσα δὲ πῶς οἰκήσει; ἢ φανερόν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν πολιτείαν, τὰ δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἅτ' ἐν μέσῳ οὕσα, τὸ δὲ τι καὶ αὐτῆς ἔξει ἴδιον; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας καὶ γεωργῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπολεμοῦν αὐτῆς καὶ χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἄλλον χρηματισμοῦ, ξυσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν προτέραν μιμήσεται; Ναί. Τῷ δέ γε φοβείσθαι τοὺς σοφοὺς E ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἄτε οὐκέτι κεκτημένην ἀπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας ἀλλὰ μικτούς, ἐπὶ δὲ θυμοειδεῖς τε καὶ ἀπλουστέρους ἀποκλίνειν, τοὺς πρὸς πόλεμον μᾶλλον πεφνυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, καὶ τοὺς περὶ 548 ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν, καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν, αὕτη ἑαυτῆς αὐτὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἔξει; Ναί. Ἐπιθυμηταὶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ἄτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἱ θέμενοι ἂν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ αὐτὸ περιβόλους οἰκήσεων, ἀτεχνῶς νεοττίας ἰδίας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξί B

τε καὶ οἷς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ ἂν δαπανῶντο. Ἀληθέστατα, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ἄτε τιμῶντες καὶ οὐ φανερώς κτώμενοι, φιλιαναλωταὶ δὲ ἄλλοτρίων δι' ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρα τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥσπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πειθοῦς ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης τῆς μετὰ λόγων τε καὶ φιλοσοφίας ἡμεληκῆναι
 C καὶ πρεσβυτέρως γυμναστικὴν μουσικῆς τετιμηκῆναι. Παντάπασι, ἔφη, λέγεις μεμιγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γάρ, ἦν δ' ἐγώ· διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἓν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατουῦντος, φιλονεικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Σφόδρα γε, ἦ δ' ὄς. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγонуῖα
 D καὶ τοιαύτη ἂν τις εἴη, ὡς λόγῳ σχῆμα πολιτείας ὑπογράφαντα μὴ ἀκριβῶς ἀπεργάσασθαι διὰ τὸ ἐξαρκεῖν μὲν ἰδεῖν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τὸν τε δικαιοτάτον καὶ τὸν ἀδικιώτατον, ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργον εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἦθη μηδὲν παραλιπόντα διελεθεῖν. Καὶ ὀρθῶς, ἔφη.

V. Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνὴρ; πῶς τε γενόμενος ποῖός τέ τις ὢν; Οἶμαι μὲν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτουῖ τείνειν ἔνεκά γε
 E φιλονεικίας. Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, τουτό γε· ἀλλὰ μοι δοκεῖ τάδε οὐ κατὰ τουτόν πεφυκῆναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτόν, ἦν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον. φιλόμουσον δὲ καὶ φιλήκοον μὲν, ῥητορικὸν δ' οὐδαμῶς.
 549 καὶ δούλοις μὲν τις ἂν ἄγχιος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, ὥσπερ ὁ Ἰκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέροις δὲ ἡμερος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιώων ἄρχειν οὐδ' ἀπὸ τοιοῦτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστής τέ τις ὢν καὶ

φιλόθηνος. Ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἦθος ἐκείνης τῆς πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τοιοῦτος νέος μὲν ὢν καταφρονοῖ ἄν, ὅσῳ δὲ πρεσβύτερος γίγνοιτο, B
 μᾶλλον αἰεὶ ἀσπάξοιτο ἂν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι ἐλλικρινῆς πρὸς ἀρετὴν διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ἦ δ' ὅς ὁ Ἀδείμαντος. Λόγου, ἦν δ' ἐγώ, μουσικῆ κεκραμένου· ὅς μόνος ἐγγενόμενος σωτὴρ ἀρετῆς διὰ βίον ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι. Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔστι μὲν γ', ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἐοικώς. Πάνυ μὲν οὖν. Γίγνεται δέ γ', εἶπον, οὗτος ᾧδὲ πως, C
 ἐνίστε πατρὸς ἀγαθοῦ ὢν νέος υἱὸς ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ εὖ πολιτευομένη, φεύγοντος τὰς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι, ὥστε πράγματα μὴ ἔχειν. Πῆ δῆ, ἔφη, γίγνεται; Ὅταν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς ἀκούῃ ἀχθομένης, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ D
 ἔστι, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἔπειτα ὀρώσης μὴ σφόδρα περὶ χρήματα σπουδάζοντα μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον ἰδίᾳ τε ἐν δικαστηρίοις καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥαθύμως πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν προσέχοντα αἰεὶ αἰσθάνηται, ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶντα μήτε ἀτιμάζοντα· ἐξ ἀπάντων τούτων ἀχθομένης τε καὶ λεγούσης, ὡς ἄνανδρός τε αὐτῷ ὁ πατήρ καὶ λίαν ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὲ ὅσα καὶ οἷα φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. E
 Καὶ μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς. Οἴσθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων ἐνίστε λάθρα πρὸς τοὺς υἱεῖς τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὖνοι εἶναι, καὶ ἐάν τινα ἰδῶσιν ἢ ὀφείλοντα χρήματα, ᾧ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἢ τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακελεύονται ὅπως, ἐπειδὴν ἀνὴρ γένηται, τιμωρήσεται πάν-

550 τας τοὺς τοιούτους καὶ ἀνὴρ μᾶλλον ἔσται τοῦ πατρὸς καὶ ἐξιὼν ἕτερα τοιαῦτα ἀκούει καὶ ὄρα, τοὺς μὲν τὰ αὐτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει ἡλιθίους τε καλουμένους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ ὄντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ αὐτῶν τιμωμένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ ὄρων, καὶ αὐτὸς τοῦ πατρὸς λόγους ἀκούων τε καὶ ὄρων τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων,

B τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἄρδοντός τε καὶ αὐξοντος, τῶν δὲ ἄλλων τό τε ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν φύσιν, ὁμίλλαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρησθαι, εἰς τὸ μέσον ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἦλθε, καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονείκῳ καὶ θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνὴρ. Κομιδῆ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληλυθέναι

C Ἐχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν δευτέρου ἀνδρα. Ἐχομεν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν ἄλλον ἄλλη πρὸς πόλει τεταγμένον, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Εἴη δέ γ' ἄν, ὡς ἐγὼ μαι, ὀλιγαρχία ἢ μετὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν. Λέγεις δέ, ἦ δ' ὅς, τὴν ποίαν κατάστασιν ὀλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ' ἐγώ, πολιτείαν, ἐν ἣ ὁ μὲν πλούσιοι ἄρχουσι, πένητι δὲ οὐ μέτεστιν ἀρχῆς. Μανθάνα, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ὡς μεταβαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, φητέον; Ναί. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον, ὡς μεταβαίνει. Πῶς; Τὸ ταμειον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο ἐκάστῳ χρυσίου πληρούμενον ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον μὲν γὰρ δαπάνας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσι, καὶ τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο παρ-

E ἄγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοὶ τε καὶ γυναικῆς αὐτῶν. Εἰ-

κός, ἔφη. Ἐπειτά γε, οἶμαι, ἄλλος ἄλλον ὄρων καὶ εἰς ζῆλον ἰὼν τὸ πλῆθος τοιοῦτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός. Τοῦντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προΐοντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσῳ ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσοῦτῳ ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἢ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διεστήκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἐκατέρου ἀεὶ τοῦναντίον ῥέποντε; Καὶ μάλ', ἔφη. Τιμωμένου δὴ πλούτου ἐν πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα ἀρετὴ τε 551 καὶ οἱ ἀγαθοί. Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτως. Ἄντι δὴ φιλονεύκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες ἐγένοντο, καὶ τον μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσί τε καὶ θαυμάζουσι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσιν. Πάννυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται ὄρον πολιτείας ὀλιγαρχικῆς ταξάμενοι B πλῆθος χρημάτων, οὗ μὲν μᾶλλον ὀλιγαρχία, πλέον, οὗ δ' ἥττον, ἔλαττον, προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν, ὧ ἂν μὴ ἢ οὐσία εἰς τὸ ταχθὲν τίμημα, ταῦτα δὲ ἢ βία μεθ' ὀπλων διαπράττονται, ἢ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ κατάστασις ὡς ἔπος εἰπεῖν αὕτη. Ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας, καὶ ποῖα ἐστὶν ἃ ἔφαμεν αὐτὴν ἀμαρτήματα ἔχειν;

C

VII. Πρῶτον μὲν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὄρος αὐτῆς οἴός ἐστιν. ἄθρει γάρ, εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῖτο κυβερνήτας ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἶη, μὴ ἐπιτρέποι. Πονηράν, ἢ δ' ὅς, τὴν ναυτιλίαν αὐτοὺς ναυτίλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὕτως ὄτου οὖν [ἢ τινος] ἀρχῆς; Οἶμαι ἐγωγε. Πλὴν πόλεως, ἦν δ' ἐγώ, ἢ καὶ πόλεως πέρι; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτη καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον ὀλιγαρχία ἂν ἔχοι ἀμαρτήματα. Φαίνεται. Τί δαί; τόδε D

ἄρά τι τούτου ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Το μὴ μίαν ἀλλὰ δύο ἀνάγκη εἶναι τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πενήτων, τὴν δὲ πλουσίων, οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις. Οὐδὲν μὰ Δί', ἔφη, ἔλαττον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦδε καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἴσως πόλεμόν τινα πολεμεῖν διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρωμένους τῷ πλήθει ὀπλι-

E σμένῳ δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρωμένους ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικούς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ μάχεσθαι, καὶ ἅμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε φιλοχρημάτους. Οὐ καλόν. Τί δέ; ὃ πάλαι ἐλοιδороῦμεν, τὸ πολυ-

552 πραγμονεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους καὶ πολεμοῦντας ἅμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἣ δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν; Οὐδ' ὀπωστιοῦν. Ὅρα δὴ, τούτων πάντων τῶν κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὕτη πρώτη παραδέχεται. Τὸ ποῖον; Τὸ ἐξεῖναι πάντα τὰ αὐτοῦ ἀποδοῦσθαι καὶ ἄλλῳ κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε χρηματιστὴν μήτε δημιουργὸν μήτε ἱππέα μήτε ὀπλίτην,

B ἀλλὰ πένητα καὶ ἄπορον κεκλημένον. Πρώτη, ἔφη. Οὐκ οὖν διακωλύεται γε ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις τὸ τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἂν οἱ μὲν ὑπέρπλουτοι ἦσαν, οἱ δὲ παντάπασι πένητες. Ὅρθῶς. Τόδε δὲ ἄθρει· ἄρα ὅτε πλούσιος ὢν ἀνήλισκεν ὁ τοιοῦτος, μᾶλλον τι τότε ἦν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν; ἢ ἐδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε ἀρχῶν οὔτε ὑπηρέτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἐτοιμῶν ἀναλωτῆς; Οὕτως, ἔφη· ἐδόκει,

C ἦν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτῆς. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν αὐτόν, ὡς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγίγνεται, σμήνους νόσημα, οὕτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγίγνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη, ὡς Σώκρατες. Οὐκοῦν, ὡς Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν πτηνοὺς κηφῆνας πάντας ἀκέντρος ὁ θεὸς πεποίηκε, τοὺς δὲ πεζοὺς τοῦ-

τους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους δὲ θεινὰ κέντρα
 ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ πρὸς τὸ γῆρας
 τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κενεντρωμένων πάντες ὅσοι κέ- D
 κληνται κακοῦργοι; Ἀληθῆστατα, ἔφη. Δῆλον ἄρα, ἦν δ'
 ἐγώ, ἐν πόλει, οὐκ ἂν ἴδῃς πτωχοὺς, ὅτι εἰσὶ πού ἐν τούτῳ
 τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε καὶ βαλαντιατόμοι
 καὶ λερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν δημιουργ-
 οί. Δῆλον, ἔφη. Τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πό-
 λεσι πτωχοὺς οὐχ ὄραξ ἐνόησας; Ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας
 τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων. Μὴ οὖν οἴομεθα, ἔφη ἐγώ, E
 καὶ κακοῦργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας,
 οὓς ἐπιμελεῖα βία κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἴομεθα μὲν οὖν,
 ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ δι' ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφήν καὶ
 κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους ἀν-
 τόθι ἐγγίγνεσθαι; Φήσομεν. Ἄλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις
 ἂν εἴη ἢ ὀλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα,
 ἴσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι, ἔφη. Ἀπειρογάσθω δὴ ἡμῖν 553
 καὶ αὕτη, ἦν δ' ἐγώ, ἢ πολιτεία, ἢ ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν,
 ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἄρχοντας. τὸν δὲ ταύτη ὁμοιον
 μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὥς τε γίγνεται οἷός τε γενόμενος
 ἔστιν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

VIII. Ἄρ' οὖν ὥδε μάλιστα εἰς ὀλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ
 τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὅταν αὐτοῦ παῖς
 γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῖ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκεί-
 νου ἴχνη διώκη, ἔπειτα αὐτὸν ἴδῃ ἐξαίφνης πταίσαντα
 ὥσπερ πρὸς ἔρματι πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὐ- B
 τοῦ καὶ ἑαυτόν, ἢ στρατηγήσαντα ἢ τιν' ἄλλην μεγάλην
 ἀρχὴν ἄρξαντα, εἶτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτό-
 μενον ὑπὸ συκοφαντῶν, ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ
 ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκόσ
 γ', ἔφη. Ἰδὼν δέ γε, ὦ φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέ-
 σας τὰ ὄντα δείσας, οἶμαι, εὐθύς ἐπὶ κεφαλὴν ὠθεῖ ἐκ τοῦ

C θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυ-
μοειδὲς ἐκείνο, καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ πενίας πρὸς χρημα-
τισμὸν τραπόμενος γλίσχρος καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμε-
νος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα ξυλλέγεται. ἄρ' οὐκ οἶει
τὸν τοιοῦτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκείνον τὸ ἐπιθυ-
μητικὸν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίζειν καὶ μέγαν βασι-
λέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινά-
κας πυραξωννύντα; Ἔγωγ', ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶμαι, λογι-
D στικὸν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἐνθεν καὶ ἐνθεν παρα-
καθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν
ἄλλο ἐὰν λογίξεσθαι οὐδὲ σκοπεῖν ἄλλ' ἢ ὀπόθεν ἐξ ἐλατ-
τόνων χρημάτων πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν καὶ τι-
μῶν μηδὲν ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτι-
μεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἐνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν
τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολή
οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἰσχυρά ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς φιλοχρή-
E ματον. Ἄρ' οὖν οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ὀλιγαρχικός ἐστιν; Ἡ
γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀνδρός ἐστι τῇ πολιτείᾳ,
ἐξ ἧς ἢ ὀλιγαρχία μετέστη. Σκοπῶμεν δὴ εἰ ὅμοιος ἂν εἴη.
Σκοπῶμεν.

IX. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου
554 ποιεῖσθαι ὅμοιος ἂν εἴη; Πῶς δ' οὐ; Καὶ μὴν τῷ γε φει-
δωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης, τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον
τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλίας, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ
παρεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὡς
ματαιίους. Πάννυ μὲν οὖν. Αὐχμηρός γέ τις, ἦν δ' ἐγώ,
ἂν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς
B ἀνὴρ· οὐς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος· ἢ οὐχ οὗτος ἂν εἴη
ὁ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ
χρήματα γοῦν μάλιστα ἐντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ
τοιοῦτῳ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, παιδεία ὁ τοιοῦτος
προσέσχηκεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν τυφλὸν ἡγεμόνο

τοῦ χοροῦ ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὐ, ἦν δ' ἐγώ.
 τόδε δὲ σκόπει. κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν
 ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικὰς,
 τὰς δὲ κακούργους, κατεχομένας βία ὑπὸ τῆς ἄλλης ἐπι- C
 μελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἷσθ' οὖν, εἶπον, οἱ ἀποβλέψας
 κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας; Ποῖ; ἔφη. Εἰς τὰς τῶν
 ὀρφανῶν ἐπιτροπεύσεις καὶ εἰ πού τι αὐτοῖς τοιοῦτον
 ξυμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἐξουσίας λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῖν.
 Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τούτῳ δῆλον, ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις ξυμ-
 βολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος εἶναι,
 ἐπιεικεῖ τινὶ ἑαυτοῦ βία κατέχει ἄλλας κακὰς ἐπιθυμίας D
 ἐνούσας, οὐ πείθων, ὅτι οὐκ ἄμεινον, οὐδ' ἡμερῶν λόγῳ,
 ἀλλ' ἀνάγκη καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας τρέμων;
 Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νῆ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, τοῖς
 πολλοῖς γε αὐτῶν εὐρήσεις, ὅταν δέη τἀλλότρια ἀναλί-
 σκειν, τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας.
 Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, σφόδρα. Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ἀστασίαστος
 ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ εἰς ἀλλὰ διπλοῦς τις, ἐπιθυμίας
 δὲ ἐπιθυμιῶν ὡς τὸ πολὺ κρατούσας ἂν ἔχοι βελτίους χει- E
 ρόνων. Ἔστιν οὕτως. Διὰ ταῦτα δῆ, οἶμαι, εὐσχημονέ-
 στερος ἂν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἴη· ὁμοιομητικῆς δὲ καὶ
 ἡρμωσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθῆς ἀρετῆ πόρρω ποι ἐκφεύγοι
 ἂν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν ἀνταγωνιστῆς γε ἰδίᾳ ἐν
 πόλει ὁ φειδωλὸς φαῦλος ἢ τινος νίκης ἢ ἄλλης φιλοτιμίας 555
 τῶν καλῶν, χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἔνεκα καὶ
 τῶν τοιούτων ἀγῶνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας
 τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείρειν καὶ ξυμπααρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμα-
 χίαν τε καὶ φιλονεικίαν, ὀλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν ὀλι-
 γαρχικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα, ἔφη.
 Ἐτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπιστοῦμεν, μὴ κατὰ τὴν ὀλιγαρχου-
 μένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν φειδωλὸν τε καὶ χρηματιστὴν
 τεταχθαι; Οὐδαμῶς, ἔφη.

B **Χ.** Δημοκρατίαν δὴ, ὡς ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, τίνα τε γίγνεται τρόπον γενομένη τε πόλιν τίνα ἔχει, ἵν' αὖ τὸν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς τρόπον γνόντες παραστησάμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Ὅμοίως γοῦν ἄν, ἔφη, ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μεταβάλλει μὲν τρόπον τίνα τοιούδε ἐξ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ὡς πλουσιώτατον δεῖν γίνεσθαι; Πῶς δὴ; Ἄτε, οἶμαι, ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι οὐκ ἐθέλουσιν εἰργεῖν νόμῳ τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γίνωνται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὐτῶν, ἵνα ἀνούμενοι τὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰσθανεῖζοντες ἔτι πλουσιώτεροι καὶ ἐντιμότεροι γίνωνται. Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν δῆλον ἤδη τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλοῦτον τιμᾶν καὶ σωφροσύνην ἅμα ἱκανῶς κτᾶσθαι ἐν τοῖς πολίταις ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τοῦ ἐτέρου ἀμελεῖν ἢ τοῦ ἐτέρου;

D Ἐπιεικῶς, ἔφη, δῆλον. Παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ ἐφιέντες ἀκολασταίνειν οὐκ ἀγεννεῖς ἐνίοτε ἀνθρώπους πένητας ἠνάγκασαν γενέσθαι. Μάλα γε. Κάθηται δὴ, οἶμαι, οὗτοι ἐν τῇ πόλει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμένοι, οἱ μὲν ὀφείλοντες χρεᾶ, οἱ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἱ δὲ ἀμφοτέρω, μισοῦντές τε καὶ ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησαμένοις τὰ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις, νεωτερισμοῦ

E ἐρῶντες. Ἔστι ταῦτα. Οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες, οὐδὲ δοκοῦντες τούτους ὁρᾶν, τῶν λοιπῶν τὸν αἰεὶ ὑπέκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες, καὶ τοῦ πατρὸς

556 ἐκγόνους τόκους πολλαπλασίους κομιζόμενοι, πολὺν τὸν κηφήνα καὶ πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολὺν; Οὔτε γ' ἐκέλευ, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον κακὸν ἐκκαόμενον ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἰργοντες τὰ αὐτοῦ ὅποι τις βούλεται τρέπειν, οὔτε τῆδε, ἢ αὐτὰ κατὰ ἕτερον νόμον τὰ τοιαῦτα λύεται. Κατὰ δὴ τίνα; Ὅς μετ' ἐκεῖνον

ἐστι δεύτερος καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς
 πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλὰ τις τῶν
 ἐκουσίων ξυμβολαίων προστάτῃ ξυμβάλλειν, χρηματι- B
 ζοῖντο μὲν ἂν ἤττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δ' ἐν
 αὐτῇ φύοιτο τῶν τοιούτων κακῶν, οἷων νῦν δὴ εἴπομεν.
 Καὶ πολὺ γε, ἢ δ' ὅς. Νῦν δέ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ
 τοιαῦτα τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ
 πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν ἄρ' C
 οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ
 τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μαλακοὺς δὲ καρτε-
 ρεῖν πρὸς ἡδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς; Τί μὴν; Αὐ- C
 τοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων ἡμεληκότας, καὶ
 οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεπονημένους ἀρετῆς ἢ τοὺς πέ-
 νητας; Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι ὅταν πα-
 ραβάλλωσιν ἀλλήλοις οἷ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι ἢ
 ἐν ὁδῶν πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ
 θεωρίας ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γιγνόμενοι ἢ συ-
 στρατιῶται, ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεώ- D
 μνοι, μηδαμῆ ταύτῃ καταφρουῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν
 πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς ἀνήρ πένης, ἡλιωμένος,
 παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς
 ἔχοντι σάρκας ἀλλοτριᾶς, ἰδη ἄσθματός τε καὶ ἀπορίας
 μεστόν, ἄρ' οἶει αὐτὸν οὐχ ἡγεῖσθαι κακίᾳ τῇ σφετέρᾳ
 πλουτεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ ἄλλον ἄλλῳ παραγγέλλειν,
 ὅταν ἰδίᾳ ξυγγίγνωνται, ὅτι ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶ παρ' E
 οὐδέν; Εὖ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, ὅτι οὕτω ποιοῦσιν.
 Οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς φοπῆς ἐξωθεν
 δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ
 τῶν ἐξω στασιάζει αὐτὸ αὐτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταῦτα
 ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἐξω-
 θεν ἐπαγομένην ἢ τῶν ἐτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως
 ξυμμαχίαν ἢ τῶν ἐτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε

καὶ αὐτὴ αὐτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στα-
 557 σιάζει; Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δὴ, οἶμαι, γίγνεται,
 ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν
 ἐτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μετα-
 δῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν [καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ κλήρων
 αἱ ἀρχαὶ ἐν αὐτῇ γίνονται]. Ἔστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κα-
 τάστασις δημοκρατίας, εἴαν τε καὶ δι' ὄπλων γένηται εἴαν
 τε καὶ διὰ φόβον ὑπεξελεθόντων τῶν ἐτέρων.

XI. Τίνα δὴ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτοι τρόπον οἰκοῦσι;
 B καὶ ποία τις ἡ τοιαύτη αὐτῆ πολιτεία; δῆλον γὰρ ὅτι ὁ τοι-
 οῦτος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη.
 Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις
 μεστὴ καὶ παρρησίας γίγνεται, καὶ ἐξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν
 ὅτι τις βούλεται; Λέγεται γε δὴ, ἔφη. Ὅπου δέ γε ἐξου-
 σία, δῆλον ὅτι ἰδίαν ἕκαστος ἂν κατασκευῆν τοῦ αὐτοῦ
 βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἕκαστον ἀρέσκοι. Δῆ-
 C λον. Παντοδαποὶ δὴ ἂν, οἶμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ μά-
 λιστ' ἐγγίγνοντο ἄνθρωποι. Πῶς γὰρ οὐ; Κινδυνεύει,
 ἦν δ' ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν πολιτειῶν εἶναι, ὥσπερ
 λιμάτιον ποικίλον πᾶσιν ἄνθεσι πεποικιλμένον, οὕτω καὶ
 αὕτη πᾶσιν ἥθεσι πεποικιλμένη καλλίστη ἂν φαίνοιτο·
 καὶ ἴσως μὲν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταύτην, ὥσπερ οἱ παῖδές τε
 καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἂν πολ-
 λοι κρίνειαν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ ἔστι γε, ᾧ μακάριε, ἦν
 D δ' ἐγώ, ἐπιτήδειον ζητεῖν ἐν αὐτῇ πολιτείᾳ. Τί δὴ; Ὅτι
 πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει διὰ τὴν ἐξουσίαν, καὶ κινδυ-
 νεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν, ὃ νῦν δὴ ἡμεῖς
 ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον εἶναι εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι
 πόλιν, ὃς ἂν αὐτὸν ἀρέσκη τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι,
 ὥσπερ εἰς παντοπώλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλε-
 ξαμένῳ οὕτω κατοικίξειν. Ἴσως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἂν ἀποροῖ
 E παραδειγμάτων. Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, εἶπον, εἶναι

ἄρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδ' ἂν ἦς Ικανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὐτὸ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλη, μηδὲ πολεμῆν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἄγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῆς εἰρήνης, μηδ' αὐτὸ, ἐὰν τις ἄρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ δικάζειν, μηδὲν ἤττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν, ἐὰν αὐτῷ σοὶ ἐπλή, ἄρ' οὐ θεσπεσία ὡς ἠδεῖα ἢ τοιαύτη διαγωγὴ ἐν τῷ 558 παραντίκα; Ἴσως, ἔφη, ἐν γε τούτῳ. Τί δαί; ἢ πραότης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὐπω εἶδες ἐν τοιαύτῃ πολιτεία, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς, οὐδὲν ἤττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφόμενων ἐν μέσῳ, καὶ ὡς οὔτε φροντίζοντος οὔτε ὀργῶντος οὐδενὸς περινοστέϊ ὥσπερ ἦρας; Καὶ πολλοὺς γ', ἔφη. Ἡ δὲ συγγνώμη καὶ οὐδ' ὅπωςτιοῦν σμικρολογία αὐτῆς, ἀλλὰ B καταφρόνησις ὣν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνύοντες, ὅτε τὴν πόλιν ὠκίζομεν, ὡς εἰ μὴ τις ὑπερβεβλημένην φύσιν ἔχοι, οὐποτ' ἂν γένοιτο ἀνήρ ἀγαθός, εἰ μὴ παῖς ὦν εὐθύς παῖξοι ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηθεύοι τὰ τοιαῦτα πάντα, ὡς μεγαλοπρεπῶς καταπατησας' ἅπαντα ταῦτα οὐδὲν φροντίζει, ἐξ ὁποῖων ἂν τις ἐπιτηθευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ ἰὼν πράττη, ἀλλὰ τιμᾶ, ἐὰν φῆ μόνον εὐνοῦς εἶναι τῷ πλήθει. C Πάνυ γ', ἔφη, γενναία. Ταῦτά τε δῆ, ἔφη, ἔχοι ἂν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη, ὡς ἔοικεν, ἠδεῖα πολιτεία καὶ ἄναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητά τινα ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις διανεμούσα. Καὶ μάλ', ἔφη, γνώριμα λέγεις.

XII. Ἄθρει δῆ, ἦν δ' ἐγώ, τίς ὁ τοιοῦτος ἰδία. ἢ πρῶτον σκεπτέον, ὥσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα τρόπον γίννεται; Ναί, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐχ ὄδε; τοῦ φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ ὀλιγαρχικοῦ γένοιτ' ἂν, οἶμαι, υἱὸς ὑπὸ D τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἡθεσιν; Τί γάρ οὔ; Βία δῆ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὐτῷ ἠδονῶν, ὅσαι ἀναλωτικαὶ μὲν, χρηματιστικαὶ δὲ μὴ· αἱ δῆ οὐκ ἀναγκαῖαι

κέκληνται. Δῆλον, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μη σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὀρισώμεθα τὰς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μῆ; Βούλομαι, ἦ δ' ὅς. Οὐκ οὐν ἄστε οὐκ ἂν οἰοί τ' εἶμεν ἀποτρέψαι, δικαίως ἂν ἀναγκαῖαι καλοῖντο, καὶ ὅσαι ἀποτελούμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς; τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀνάγκη· ἢ οὐ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὴ τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, 559 τὸ ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δαί; ἄς γέ τις ἀπαλλάξειεν ἄν, εἰ μελετῶ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τούναντιον, πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἄρ' οὐ καλῶς ἂν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προελώμεθα δὴ τι παράδειγμα ἐκατέρων, αἷ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς; Οὐκοῦν χρη. Ἄρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ ὄψου ἀναγκαῖος ἂν εἴη; Οἶμαι. Ἡ μὲν γέ που τοῦ σίτου κατ' ἀμφοτέρα ἀναγκαῖα, ἢ τε ὠφέλιμος ἢ τε παῦσαι ξῶντα *οὐ* δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὄψου, εἰ πῆ τινα ὠφέλειαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; ἢ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερά μὲν σώματι, C βλαβερά δὲ ψυχῇ πρὸς τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφρονεῖν, ἄρα γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγκαῖα ἂν καλοῖτο; Ὀρθότατα μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μῆν; Οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν ἄλλων φήσομεν; Οὕτως. Ἄρ' οὖν καὶ ὃν νῦν δὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μὴ ἀναγκαίων, D τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων φειδωλόν τε καὶ ὀλιγαρχικόν· Ἄλλα τί μῆν;

XIII. Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, λέγωμεν, ὡς ἐξ ὀλι-

γαρχικῶν δημοκρατικὸς γίνεται. φαίνεται δέ μοι τά γε
 πολλὰ ὧδε γίνεσθαι. Πῶς; Ὅταν νέος τεθραμμένος ὡς
 νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδευτός τε καὶ φειδωλῶς, γεύσῃται
 κηφῆνων μέλιτος καὶ ξυγγένηται αἰθῶσι θηροῖσι καὶ δεινοῖς,
 παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἐχούσας
 δυναμένους σκευάζειν, ἐνταῦθά που οἶον εἶναι ἀρχὴν αὐ-
 τῷ μεταβολῆς ὀλιγαρχικῆς τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατικὴν. E
 Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ὥσπερ ἡ πόλις μετέβαλλε
 βοηθησάσης τῷ ἑτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἐξῶθεν ὁμοίας
 ὁμοίῳ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθοῦντος αὐτῷ εἰ-
 δους ἐπιθυμιῶν ἐξῶθεν τῷ ἑτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ ξυγγε-
 νοῦς τε καὶ ὁμοίου; Παντάπασι μὲν οὖν. Καὶ ἂν μὲν,
 οἶμαι, ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχία,
 ἢ ποθεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων νο- 560
 θετούντων τε καὶ κακίζόντων, στάσις δὴ καὶ ἀντίστασις
 καὶ μάχη ἐν αὐτῷ πρὸς αὐτὸν τότε γίνεται. Τί μὲν; Καὶ
 ποτὲ μὲν, οἶμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ ὀλιγαρχ-
 κῷ, καὶ τινες τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν διεφθάρησαν, αἱ δὲ
 καὶ ἐξέπεσον, αἰδοῦς τινὸς ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου
 ψυχῇ, καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γίνεται γὰρ ἐνίοτε, ἔφη.
 Αὐθις δέ, οἶμαι, τῶν ἐκπεσουσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι ὑπο-
 τρεφόμεναι ξυγγενεῖς δι' ἀνεπιστημοσύνην τροφῆς πα- B
 τρὸς πολλαὶ τε καὶ ἰσχυραὶ ἐγένοντο. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη,
 οὕτω γίνεσθαι. Οὐκοῦν εἰλικυδάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς
 ὁμιλίαις, καὶ λάθρα ξυγγιγνόμεναι πλήθος ἐνέτεκον. Τί
 μὲν; Τελευτῶσαι δὴ, οἶμαι, κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς
 ψυχῆς ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε καὶ
 ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν, οἱ δὲ ἄριστοι
 φρουροὶ τε καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσὶ διανοί- C
 αῖς. Καὶ πολὺ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες, οἶμαι,
 λόγοι τε καὶ δόξαι ἀντ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον
 τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ τοιούτου. Σφόδρα γ', ἔφη. Ἄρ'

οὐν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς λωτοφάγους ἐλθῶν φανερωῶς κατοικεῖ, καὶ ἂν παρ' οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικνηται, κλήσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ βασιλικοῦ τείχους ἐν αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν παριᾶσιν οὔτε πρέσβεις πρε-
 D σβυτέρων λόγους ἰδιωτῶν εἰσδέχονται, αὐτοὶ τε κρατοῦσι μαχόμενοι, καὶ τὴν μὲν αἰδῶ ἡλιθιότητα ὀνομάζοντες ᾧθουσίην ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὔσαν πείθοντες ὑπερορίζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν. Σφόδρα γε. Τούτων δὲ γέ που κενώ-
 E σαντες καὶ καθήραντες τὴν τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἦδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναιδείαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι, ὕβριν μὲν εὐπαιδευσίαν καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ ἐλευθερίαν, ἀσωτίαν δὲ με-
 561 γαλοπρέπειαν, ἀναιδείαν δὲ ἀνδρίαν. ἄρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγώ, νέος ὢν μεταβάλλει ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου τὴν τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδονῶν ἐλευθέρωσίν τε καὶ ἄνεσιν; Καὶ μάλα γ', ἦ δ' ὅς, ἐναργῶς. Ζῆ δὴ, οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους ἢ μὴ ἀναγκαίους ἡδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ πόρους καὶ διατριβὰς· ἀλλ' ἂν εὐτυχῆς ἦ καὶ μὴ πέρα ἐκβακχευθῆ, ἀλλὰ τι καὶ πρεσβύ-
 B τερος γενόμενος, τοῦ πολλοῦ θοροῦ βου παρελθόντος, μέρος τε καταδέξεται τῶν ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθούσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν ἐνδῶ, εἰς ἴσον δὴ τι καταστήσας τὰς ἡδονὰς διάγει, τῇ παραπιπτούσῃ ἀεὶ ὡσπερ λαχούσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδούς, ἕως ἂν πληρωθῆ, καὶ αὐτίς ἄλλη, οὐδεμίαν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἔξ ἴσου τρέφων. Πάννυ μὲν οὖν

Καὶ λόγον γ', ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ παριείς εἰς τὸ φρούριον, εἴαν τις λέγῃ, ὡς αἱ μὲν εἰσι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἡδοναί, αἱ δὲ τῶν πονη- C ρῶν, καὶ τὰς μὲν χρῆ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε καὶ δουλοῦσθαι· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε καὶ ὁμοίας φησὶν ἀπάσας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ ἴσου. Σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακειόμενος τοῦτο δρᾷ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ διαξῆ τὸ καθ' ἡμέραν οὕτω χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ μὲν μεθύων καὶ καταυλού- μενος, αὐθις δὲ ὑδροποτῶν καὶ κατισχναινόμενος, τοτὲ δ' D αὐ γυμναζόμενος, ἔστι δ' ὅτε ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων· πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅτι ἂν τύχῃ λέγει τε καὶ πράττει· κἂν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτῃ φέρεται, ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τοῦτ' αὐ, καὶ οὔτε τις τάξις οὔτε ἀνάγκη ἐπεστὶν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ' ἡδὺν τε δὴ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ μακάρῳ καλῶν τὸν βίον τοῦτον χρῆται αὐτῷ διὰ παντός. Παντάπασι, ἢ δ' ὅς, διελήλυθας βίον ἰσο- E νομικοῦ τινὸς ἀνδρός. Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ παντοδαπόν τε καὶ πλείστων ἡθῶν μεστόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥσπερ ἐκείνην τὴν πόλιν, τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι· ὃν πολλοὶ ἂν καὶ πολλαὶ ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων πλείστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα. Οὕτω γάρ, ἔφη, ἔστιν. Τί οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὡς δημοκρατικὸς ὁρ- 562 θῶς ἂν προσαγορευομενος; Τεταχθω, ἔφη.

XIV. Ἡ καλλίστη δη, ἦν δ' ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος. Κομιδῆ γ', ἔφη. Φέρε δὴ, τίς τρόπος τυραννίδος, ὃ φίλε ἑταῖρε, γίνεται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρατίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον. Δῆλον. Ἄρ' οὖν τρόποι τινὰ τὸν αὐτὸν ἐκ τε ὀλιγαρχίας δημοκρατία γίννεται

- B καὶ ἐκ δημοκρατίας τυραννίς; Πῶς; Ὁ προὔθεντο, ἦν δ' ἐγώ, ἀγαθόν, καὶ δι' οὗ ἡ ὀλιγαρχία καθίστατο — τοῦτο δ' ἦν [ὑπέρ]πλοῦτος· ἦ γάρ; Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπώλλυ. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ ὁ δημοκρατία ὀρίζεται ἀγαθόν, ἡ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει; Λέγεις δ' αὐτὴν τί ὀρίζεσθαι; Τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον.
- C τοῦτο γάρ που ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἀκούσαιοις ἂν ὡς ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ ταύτῃ ἄξιον οἰκεῖν ὅστις φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γὰρ δὴ, ἔφη, καὶ πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ἦα νῦν δὴ ἐρῶν, ἡ τοῦ τοιοῦτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησί τε καὶ παρασκευάζει τυραννίδος δεηθῆναι; Πῶς; ἔφη. Ὅταν, οἶμαι, δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν οἰνοχόων προστατούνταν τύχῃ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῆ, τοὺς ἄρχοντας δὴ, ἂν μὴ πάνυ πρᾶοι ᾧσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει αἰτιωμένη ὡς μιαιφόνους τε καὶ ὀλιγαρχικούς. Δρωῖσι γάρ, ἔφη, τοῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων κατηκόους προπηλακίζει ὡς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας, τοὺς δὲ ἄρχοντας μὲν ἀρχομένοις, ἀρχομένους δὲ ἄρχουσιν ὁμοίους ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἐπαινεῖ τε καὶ τιμᾶ. Ἄρ' οὐκ ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν τὸ τῆς ἐλευθερίας ἴνα; Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ καταδύεσθαι γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, εἰς τε τὰς ἰδίας οἰκίας καὶ τελευτᾶν μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχίαν ἐμφυομένην. Πῶς, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον λέγομεν; Οἶον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παιδί ὁμοίον γίνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι τοὺς υἱεῖς, υἱὸν δὲ πατρί, καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι μήτε δεδιέναι τοὺς γονεάς, ἵνα δὴ ἔλευθερος ἦ· μέτοικον δὲ ἀστῶ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ ἐξισοῦσθαι, καὶ ξένον ὡσαύτως. Γίγνεται γὰρ οὕτως, ἔφη.

Ταῦτά τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σμικρὰ τοιάδε ἄλλα γίννεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ φοιτητὰς φυβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταὶ τε διδασκάλων ὀλιγοῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως οἱ μὲν νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες ξυγκαθιέντες τοῖς νέοις εὐτραπελίας τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίπλανται, μιμούμενοι τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι μηδὲ δεσποτικοί. Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔσχατον, ὦ φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅσον γίννεται ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἑωνημένοι καὶ αἱ ἑωνημένοι μηδὲν ἤττον ἐλεύθεροι ὥσι τῶν πριαμένων. ἐν γυναιξὶ δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὄση ἡ ἰσονομία καὶ ἐλευθερία γίννεται, ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν. Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλου, ἔφη, ἐροῦμεν ὅ τι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα; Πάννυ γε, εἶπον. καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω· τὸ μὲν γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθερωτέρα ἐστὶν ἐνταῦθα ἢ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἂν τις πείθοιτο ἄπειρος. ἀτεχνῶς γὰρ αἱ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἰαίπερ αἱ δέσποιναί γίννονται τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι, πάννυ ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰδισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἐξίστηται· καὶ τᾶλλα πάντα οὕτω μεστὰ ἐλευθερίας γίννεται. Τὸ ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὄναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν πορευόμενος θαμὰ αὐτὸ πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἦν δ' ἐγώ, πάντων τούτων ξυνηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς ἀπαλὴν τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε κἂν ὀτιοῦν δουλείας τις προσφέρηται, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευτῶντες γὰρ που οἶσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσι γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῆ μηδεὶς αὐτοῖς ἢ δεσπότης. Καὶ μάλ', ἔφη, οἶδα.

XV. Αὕτη μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἡ ἀρχὴ R

οὐτωςὶ καλὴ καὶ νεανικὴ, ὅθεν τυραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ
 δοκεῖ. Νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; Ταύ-
 τόν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενόμενον
 ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἰσχυ-
 ρότερον ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δη-
 μοκρατίαν· καὶ τῷ ὄντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ
 εἰς τοῦναντίον μεταβολὴν ἀνταποδιδόναι, ἐν ᾧραις τε καὶ
 564 ἐν φυτοῖς καὶ ἐν σώμασι, καὶ δὴ καὶ ἐν πολιτείαις οὐχ ἦμι-
 στα. Εἰκόσ, ἔφη. Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς
 ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτῃ καὶ
 πόλει. Εἰκόσ γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης
 πολιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ οἷμαι
 τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγρια-
 τάτη. Ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἄλλ' οὐ τοῦτ', οἷμαι, ἦν δ'
 B ἐγώ, ἠρώτας, ἀλλὰ ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε φνύμε-
 νον ταύτῃ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ δουλοῦται αὐτήν. Ἀληθῆ, ἔφη,
 λέγεις. Ἐκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἔλεγον, τὸ τῶν ἀργῶν
 τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον
 ἠγούμενον αὐτῶν, τὸ δ' ἀνανδρότερον ἐπόμενον· οὓς δι,
 ἀφωμοιοῦμεν κηφήσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι, τοὺς δὲ
 ἀκέντροις. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Τούτῳ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,
 ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένῳ, οἷον περὶ
 C σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή· ὡ δὴ καὶ δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἰα-
 τρὸν τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἦττον ἢ σοφὸν μελι-
 τουργὸν πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν ὅπως μὴ
 ἐγγενήσεσθον, ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅ τι τάχιστα ξύν
 αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον. Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς,
 παντάπασί γε. Ὡδε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, λάβωμεν, ἴν' εὐ-
 κρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα. Πῶς; Τριχῆ διαστη-
 σάμεθα τῷ λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν, ὡσπερ οὖν καὶ
 D ἔχει. Ἐν μὲν γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται
 δι' ἐξουσίαν οὐκ ἔλαττον ἢ ἐν τῇ ὀλιγαρχουμένῃ. Ἔστιν

οὕτως. Πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἐκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ μὴ ἐντιμον εἶναι, ἀλλ' ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται· ἐν δημοκρατία δὲ τοῦτό που τὸ προεστὸς αὐτῆς, ἐκτὸς ὀλίγων, καὶ τὸ μὲν δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ' ἄλλο περὶ τὰ βήματα προσίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος, ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου διοικεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ χωρὶς τινῶν ὀλίγων. Μάλα γε, ἢ δ' ὅς. Ἄλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους. Τὸ ποῖον; Χρηματιζομένων που πάντων οἱ κοσμιώτατοι φύσει ὡς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίνονται. Εἰκόσ. Πλείστον δὴ, οἶμαι, τοῖς κηφήσι μέλι καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦθεν βλίττεται. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφη, παρὰ γε τῶν σμικρὰ ἐχόντων τις βλίσειεν; Πλουσίοι δὴ, οἶμαι, οἱ τοιοῦτοι καλοῦνται κηφήνων βοτάνῃ. Σχεδόν τι, ἔφη.

XVI. Δῆμος δ' ἂν εἴη τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοὶ 565 τε καὶ ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὃ δὲ πλείστον τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρατία, ὅταν περ ἀθροισθῇ. Ἔστι γάρ, ἔφη· ἀλλ' οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνῃ. Οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἦν δ' ἐγώ, ἀεὶ, καθ' ὅσον δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ δήμῳ τὸ πλείστον αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γὰρ οὐν, B ἢ δ' ὅς, οὕτως. Ἀναγκάζονται δὴ, οἶμαι, ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ πραττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι ἂν ἀφαιροῦνται. Πῶς γὰρ οὐ; Αἰτίαν δὲ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἑτέρων, κἂν μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτεροῦσθαι, ὡς ἐπιβουλεύουσι τῷ δήμῳ καὶ εἰσιν ὀλιγαρχικοί. Τί μὴν; Οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες, ἐπειδὴν ὀρώσι τὸν δῆμον οὐχ ἐκόντα, ἀλλ' ἀγνοήσαντά τε καὶ ἐξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων, ἐπιχειροῦντα σφᾶς ἀδικεῖν, τότε ἦδη, εἴτε βούλονται εἴτε C

μή, ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὶ γίνονται, οὐχ ἐκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἐκείνος ὁ κηφὴν ἐντίκει κεντῶν αὐτούς. Κομιδῆ μὲν οὖν. Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλήλων γίνονται. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν ἓνα τινὰ ἀεὶ δῆμος εἴωθε διαφερόντως προϊστασθαι ἑαυτοῦ, καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν; Εἴωθε γάρ.

D Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον, ὅτι, ὅταν περ φύηται τύραννος, ἐκ προστατικῆς ῥίξης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλάστανει. Καὶ μάλα δῆλον. Τίς ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ προστατοῦ ἐπὶ τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὴν ταῦτόν ἄρξεται δρᾶν ὁ προστατῆς τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λέγεται; Τίς, ἔφη. Ὡς ἄρα ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγγνου, ἐν ἄλλοις ἄλλων ἱερείων ἐνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη

E δὴ τοῦτω λύκῳ γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; Ἔγωγε. Ἄρ' οὖν οὕτω καὶ ὃς ἂν δήμου προεστῶς, λαβὼν σφόδρα παιδόμενον ὄχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίου αἵματος, ἀλλ' ἀδίκως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικαστήρια ἄγων μισοφονίῃ, βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττη τε καὶ στόματι ἀνοσίῳ γενόμενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀν-
 566 δρηλατῆ καὶ ἀποκτιννύῃ καὶ ὑποσημαίνῃ χρεῶν τε ἀποκοπᾶς καὶ γῆς ἀναδασμόν, ἄρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκη δὴ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ εἵμαρται ἢ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἢ τυραννεῖν καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὗτος δὴ, ἔφη, ὁ στασιάξων γίννεται πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας. Οὗτος. Ἄρ' οὖν ἐκπεσὼν μὲν καὶ κατελθὼν βία τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειρωγασμένος κατέρχεται; Δῆλον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτόν
 B ὧσιν ἢ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ θανατῷ ἐπιβουλευουσιν ἀποκτιννύναι λάθρα. Φιλεῖ γοῦν, ἢ δ' ὅς, οὕτω γίννεσθαι. Τὸ δὴ τυραννικὸν αἵτημα τὸ πολυθρύλητον ἐπὶ τοῦτω πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβη-

κότες ἐξευρίσκουσιν, αἰτεῖν τὸν δῆμον φύλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ἦ ὁ τοῦ δήμου βοηθός. Καὶ μάλ', C ἔφη. Διδόασι δὴ, οἶμαι, δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θαρρήσαντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ χρήματα ἔχων καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὃ ἔταίρε, κατὰ τὸν Κροίσω γενόμενον χρησμὸν

πολυψήφιδα παρ' Ἐρμον

φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδ' αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, δευτέρον αὐτῆς αἰδεσθεῖη. Ὁ δέ γε, οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. Ἀνάγκη. Ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκείνος αὐτὸς δῆλον δὴ ὅτι μέγας μεγαλοστί, οὐ κείται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἔστηκεν D ἐν τῷ δίφῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀποτελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

XVII. Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν δ' ἐγώ, τοῦ τε ἀνδρός καὶ τῆς πόλεως, ἐν ἧ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγένηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἄρ' οὖν, εἶπον, οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελαῖ τε καὶ ἀσπάζεται πάντας, ὃ ἂν περιτυγχάνῃ, καὶ οὔτε τύραννός φησιν εἶναι, ὑπισχνεῖται τε πολλὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, E χρεῶν τε ἠλευθέρωσε, καὶ γῆν διένειμε δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν, καὶ πᾶσιν ἰλεῶς τε καὶ πρᾶος εἶναι προσποιεῖται; Ἀνάγκη, ἔφη. Ὅταν δέ γε, οἶμαι, πρὸς τοὺς ἔξω ἐχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ διαφθείρῃ, καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πολέμους τινὰς ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρεῖᾳ ἡγεμόνος ὁ δῆμος ἦ. Εἰκόσ γε. Οὐκ- 567 οὖν καὶ ἵνα χρήματα εἰσφέροντες πένητες γιγνόμενοι πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζονται εἶναι καὶ ἦττον αὐτῷ ἐπιβουλεύουσιν; Δῆλον. Καὶ ἄν γέ τις, οἶμαι, ὑποπτέυῃ ἐλευθέρα φρονήματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ ἄρχειν, ὅπως ἂν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύῃ, ἐν-

- δούς τοῖς πολεμίοις; τούτων πάντων ἔνεκα τυράννῳ ἀεὶ ἀνάγκη πόλεμον ταράττειν; *Ανάγκη.* Ταῦτα δὴ ποιοῦντα
 B ἔτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις; Πῶς γὰρ οὐ;
 Οὐκοῦν καὶ τινὰς τῶν ξυγκαταστησάντων καὶ ἐν δυνάμει ὄντων παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῖς γιγνομένοις, οἳ ἂν τυγχάνωσιν ἀνδρικώτατοι ὄντες; *Εἰκόσ γε.* Ὑπεξαιρεῖν δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλλει ἄρξειν, ἕως ἂν μήτε φίλων μήτ' ἐχθρῶν λίπη μηδένα, ὅτου τι ὄφελος. *Δῆλον.* Ὅξέως ἄρα δεῖ ὄραῖν αὐτόν, τίς ἀνδρείος, τίς μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως εὐδαίμων ἐστίν, ὥστε τούτοις ἅπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μή, πολεμῖῳ εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἕως ἂν καθήρη τὴν πόλιν. *Καλόν γε,* ἔφη, *καθαρόν.* *Ναί,* ἦν δ' ἐγώ, *τὸν ἐναντίον ἢ οἱ ἰατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν γὰρ τὸ χειριστὸν ἀφαιροῦντες λείπουνσι τὸ βέλτιστον, ὁ δὲ τοῦναντίον.* Ὡς ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει.
- D XVIII. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγώ, ἀνάγκη δέδεται, ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν οὐχί, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθάνηται ταῦτα δρῶν, τοσοῦτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων δεήσειται; Πῶς γὰρ οὐ; *Τίνες οὖν οἱ πιστοί, καὶ πόθεν αὐτούς μεταπέμψεται;* *Αὐτόματοι,* ἔφη, *πολλοὶ ἤξουσι πετόμενοι, εἰὰν τὸν μισθὸν διδῶ.* *Κηφῆνας,*
 E ἦν δ' ἐγώ, *νῆ τὸν κύνα, δοκεῖς αὐτὸν τινὰς μοι λέγειν ξενικούς τε καὶ παντοδαπούς.* *Ἀληθῆ γάρ,* ἔφη, *δοκῶ σοι.* *Τί δέ;* αὐτόθεν ἄρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειεν; Πῶς; *Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι.* *Σφόδρα γ',* ἔφη· *ἐπεὶ τοὶ καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί εἰσιν.* Ἡ μακάριον, ἦν δ'

ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ τοιούτοις φίλοις τε καὶ πῖ- 568
στοῖς ἀνδράσι χρῆται, τοὺς προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας.
'Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆται. Καὶ θαυμάζουσι δὴ,
εἶπον, οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτὸν καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολι-
ται, οἱ δ' ἐπίεικεις μισοῦσί τε καὶ φεύγουσιν; Τί δ' οὐ
μέλλουσιν; Οὐκ ἐτός, ἦν δ' ἐγώ, ἦ τε τραγῳδία ὄλως σο-
φὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τι
δὴ; "Οτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέρξατο,
ὡς ἄρα σοφοὶ τύρανοί εἰσι τῶν σοφῶν συνουσία. καὶ B
ἔλεγε δῆλον ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφοὺς οἷς ξύνεστιν.
Καὶ ὡς ἰσόθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ
ἕτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. Τοιγάρτοι,
ἔφην, ἄτε σοφοὶ ὄντες οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταί ξυγγιγνώ-
σκουσιν ἡμῖν τε καὶ ἐκείνοις, ὅσοι ἡμῶν ἐγγὺς πολιτεύου-
ται, ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἄτε
τυραννίδος ὑμνητάς. Οἶμαι ἐγώ, ἔφη, ξυγγιγνώσκου-
σιν ὅσοι πέρ γε αὐτῶν κομποί. Εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας C
περιμόντες πόλεις, ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους, καλὰς φωνὰς
καὶ μεγάλας καὶ πιδανὰς μισθωσάμενοι εἰς τυραννίδας τε
καὶ δημοκρατίας ἔλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκ-
οῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶν-
ται, μάλιστα μὲν, ὥσπερ τὸ εἰκόσ, ὑπὸ τυράννων, δεύτε-
ρον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας· ὅσῳ δ' ἂν ἀνωτέρῳ ἴωσι πρὸς
τὸ ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἢ D
τιμῆ, [ἦ] ὥσπερ ὑπὸ ἄσθματος ἀδυνατουῦσα πορεύεσθαι.
Πάνυ μὲν οὖν.

XIX. 'Ἀλλὰ δὴ, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν· λέγω-
μεν δὲ πάλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον τὸ κα-
λόν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταυτόν, πόθεν
θρέφεται. Δῆλον, ἔφη, ὅτι, ἐάν τε ἰερὰ χρήματα ἢ ἐν τῇ
πόλει, ταῦτα ἀναλώσει ὅποι ποτὲ ἂν αἰεὶ ἐξαρκῆ, τὸ τῶν
ἀποδομένων, ἐλάττους εἰσφορὰς ἀναγκάζων τὸν δῆμον

Ε εἰσφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλείπη; Δῆλον, ἔφη, ὅτι
 ἐκ τῶν πατρῶων θρέφεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται τε καὶ
 ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ὁ δῆμος ὁ
 γεννήσας τὸν τύραννον θρέφει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους.
 Πολλὴ αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη. Πῶς δὲ λέγεις; εἶπον· ἔάν δὲ
 ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ ὁ δῆμος, ὅτι οὔτε δίκαιον τρέφεσθαι
 ὑπὸ πατρὸς υἱὸν ἠβῶντα, ἀλλὰ τούναντιον ὑπὸ υἱέος πα-
 569 τέρα, οὔτε τούτου αὐτόν ἕνεκα ἐγέννησέ τε καὶ κατέστη-
 σεν, ἵνα, ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς
 αὐτοῦ δούλοις τρέφοι ἐκείνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ
 ξυγκλύδων ἄλλων, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ κα-
 λῶν ἀγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθῆι ἐκεί-
 νου προστάντος, καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως
 αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥσπερ πατὴρ υἱὸν ἐξ οἰκίας
 μετὰ ὀχληρῶν ξυμποτῶν ἐξελαύνων; Γινώσεταιί γε, νῆ
 Β Δία, ἦ δ' ὅς, τότ' ἦδη ὁ δῆμος, οἷος οἶον θρέμμα γεννῶν
 ἠσπάζετό τε καὶ ἠΰξε, καὶ ὅτι ἀσθενέστερος ἂν ἰσχυροτέ-
 ρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πα-
 τέρα βιάζεσθαι, κἂν μὴ πείθεται, τύπτειν ὁ τύραννος;
 Ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὄπλα. Πατραλοῖαν, ἦν δ' ἐγώ,
 λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καὶ ὡς ἔοικε
 τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἂν ἦδη τυραννὶς εἴη, καὶ τὸ λεγό-
 μενον ὁ δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων εἰς
 C πῦρ δούλων δεσποτείας ἂν ἐμπεπτωκῶς εἴη, ἀντὶ τῆς πολ-
 λῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε
 καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ
 μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν; εἶπον· οὐκ ἐμ-
 μελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἔάν φῶμεν ἱκανῶς διεληλυθῆναι,
 ὡς μεταβαίνει τυραννὶς ἐκ δημοκρατίας, γενομένη τε οἷα
 ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν ἱκανῶς, ἔφη.

I. Αὐτὸς δὴ λοιπός, ἦν δ' ἐγώ, ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ 571
 σκέψασθαι, πῶς τε μεθίσταται ἐκ δημοκρατικοῦ, γενόμε-
 νός τε ποῖός τις ἐστί καὶ τίνα τρόπον ζῆ, ἄθλιον ἢ μακά-
 ριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἐτι οὗτος, ἔφη. Οἴσθ' οὖν, ἦν δ'
 ἐγώ, ὃ ποθῶ ἐτι; Τὸ ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οἶαί τε
 καὶ ὄσαι εἰσίν, οὗ μοι δοκοῦμεν ἱκανῶς διηρησθαι. τού-
 του δὴ ἐνδεῶς ἔχοντος, ἀσαφεστέρα ἐσται ἢ ζήτησις οὗ B
 ζητοῦμεν. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὄς, ἔτ' ἐν καλῷ; Πάννυ μὲν οὖν
 καὶ σκόπει γ' ὃ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν. ἔστι δὲ τόδε.
 τῶν μὴ ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσί
 τινές μοι εἶναι παράνομοι, αἱ κινδυνεύουσι μὲν ἐγγίγνε-
 σθαι παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπὸ τε τῶν νόμων καὶ τῶν
 βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ
 παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι ἢ ὀλίγαι λείπεσθαι καὶ ἀσθε-
 νεῖς, τῶν δὲ ἰσχυρότεροι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ καὶ τίνας, C
 ἔφη, ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐγειρομέ-
 νας, ὅταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εὖδῃ, ὅσον λογιστικὸν
 καὶ ἡμερον καὶ ἄρχον ἐκείνου, τὸ δὲ θηριῶδες τε καὶ
 ἄγριον, ἢ σίτων ἢ μέθης πλησθέν, σκιρτᾷ τε καὶ ἀπώσα-
 μενον τὸν ὕπνον ζητῆ ἰέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὐτοῦ
 ἦθη· οἴσθ' ὅτι πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾷ ποιεῖν, ὡς
 ἀπὸ πάσης λελυμένον τε καὶ ἀπηλλαγμένον αἰσχύνης καὶ
 φρονήσεως. μητρὶ τε γὰρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ὡς οἴεται, D
 οὐδὲν ὀκνεῖ, ἄλλω τε ὄτρωον ἀνθρώπων καὶ θεῶν καὶ
 θηρίων, μαιφονεῖν τε ὀτιοῦν, βρώματός τε ἀπέχεσθαι
 μηδενός· καὶ ἐνὶ λόγῳ οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει οὔτ'
 ἀναισχυντίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ὅταν δέ γε, οἴ-
 μαι, ὑγιεινῶς τις ἐχῆ αὐτὸς αὐτοῦ καὶ σωφρόνως, καὶ εἰς

τὸν ὕπνον ἢ τὸ λογιστικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ καὶ ἐστια-
 σας λόγων καλῶν καὶ σκέψεων, εἰς σύννοιαν αὐτὸς αὐ-
 E τῷ ἀφικόμενος, τὸ ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδεία δους
 μήτε πλησμονῇ, ὅπως ἂν κοιμηθῆ καὶ μὴ παρέχη θό-
 572 ρυβον τῷ βελτίστῳ χαῖρον ἢ λυπούμενον, ἀλλ' ἐὰ
 αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόνον καθαρὸν σκοπεῖν καὶ ὀρέγεσθαι.
 του καὶ αἰσθάνεσθαι ὃ μὴ οἶδεν, ἢ τι τῶν γεγονότων ἢ
 ὄντων ἢ καὶ μελλόντων, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ θυμοειδὲς
 πραῦνας καὶ μὴ τισιν εἰς ὄργας ἐλθῶν κεκινημένῳ τῷ
 θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τὰ δύο εἶδη, το τρίτον
 δὲ κινήσας, ἐν ᾧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται, οὕτως ἀναπαύη-
 ται, οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ μάλιστα ἄπτε-
 B ται καὶ ἤκιστα παράνομοι τότε αἱ ὄψεις φαντάζονται τῶν
 ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, οἶμαι οὕτως. Ταῦτα
 μὲν τοίνυν ἐπὶ πλεόν ἐξήχθημεν εἰπεῖν· ὃ δὲ βουλόμεθα
 γινῶναι, τόδ' ἐστίν, ὡς ἄρα δεινόν τι καὶ ἄγριον καὶ ἄνο-
 μου ἐπιθυμιῶν εἶδος ἐκάστῳ ἔνεστι, καὶ πάνυ δοκοῦσιν
 ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι· τοῦτο δὲ ἄρα ἐν τοῖς ὕπνοις
 γίγνεται ἐνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν καὶ ξυγχωρεῖς,
 ἄθρει. Ἀλλὰ ξυγχωρῶ.

C II. Τὸν τοίνυν δημοτικὸν ἀναμνήσθητι οἶον ἔφαμεν
 εἶναι. ἦν δέ που γεγωναὶς ἐκ νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ τε-
 θραμμένος, τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας,
 τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους, ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ
 ἔνεκα γιγνομένας, ἀτιμάζοντι. ἦ γάρ; *Ναί.* Συγγενομέ-
 νος δὲ κομποτέροις ἀνδράσι καὶ μεστοῖς ὧν ἄρτι διήλθο
 μιν ἐπιθυμιῶν, ὀρμήσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἐκεί-
 νων εἶδος μίσει τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας, φύσιν δὲ τῶν
 D διαφθειρόντων βελτίῳ ἔχων, ἀρόμενος ἀμφοτέρωσθε κατ-
 ἔστη εἰς μέσον ἀμφοῖν τοῖν τρόποιν, καὶ μετρίως δῆ, ὡς
 ᾤετο, ἐκάστων ἀπολαύων οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παρά-
 νομον βίον ζῆ, δημοτικὸς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγωναὶς. Ἦν

γάρ, ἔφη, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τον τοιοῦτον. Θὲς
 τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν τοῦ τοιοῦτου ἤδη πρεσβυτέρου
 γεγονότος νέον υἷον ἐν τοῖς τούτου αὐτῷ ἤθεσι τεθραμμέ-
 νον. Τίθῃμι. Τίθει τοίνυν καὶ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα περὶ αὐτὸν
 γιγνόμενα, ἅπερ καὶ περὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἀγόμενόν τε **Ε**
 εἰς πᾶσαν παρανομίαν, ὀνομαζομένην δ' ὑπὸ τῶν ἀγόν-
 των ἐλευθερίαν ἄπασαν, βοηθοῦντά τε ταῖς ἐν μέσῳ ταυ-
 ταις ἐπιθυμίαις πατέρα τε καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους, τοὺς
 δ' αὐτῷ παραβοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλπίσωσιν οἱ δεινοὶ μά-
 γοι τε καὶ τυραννοποιοὶ οὗτοι μὴ ἄλλως τὸν νέον καθέξειν,
 ἔρωτά τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην
 τῶν ἀργῶν καὶ τὰ ἔτοιμα διανεμομένων ἐπιθυμιῶν, ὑπό- 573
 πτερον καὶ μέγαν κηφῆνά τινα· ἢ τί ἄλλο οἶει εἶναι τὸν
 τῶν τοιούτων ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὄς, ἀλλ' ἢ τοῦτο.
 Οὐκοῦν ὅταν περὶ αὐτὸν βομβοῦσαι αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι,
 θυμιαμάτων τε γέμουσαι καὶ μύρων καὶ στεφάνων καὶ
 οἴνων καὶ τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἡδονῶν ἀνει-
 μένων, ἐπὶ τὸ ἔσχατον αὐξοῦσαι τε καὶ τρέφουσαι πόθου
 κέντρον ἐμποιήσωσι τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖται τε
 ὑπὸ μανίας καὶ οἰστράου οὗτος ὁ προστάτης τῆς ψυχῆς, καὶ **Β**
 ἐάν τινας ἐν αὐτῷ δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιουμένας
 χρηστὰς καὶ ἐτι ἐπαισχυνομένας, ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω
 ὠθεῖ παρ' αὐτοῦ, ἕως ἂν καθήρῃ σωφροσύνης, [καὶ] μα-
 νίας δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ. Παντελῶς, ἔφη, τυραννικοῦ
 ἀνδρὸς λέγεις γενεσιν. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ πάλαι
 διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ Ἔρως λέγεται; Κινδυνεύει,
 ἔφη. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, εἶπον, καὶ μεθυσθεῖς ἀνὴρ τυραν-
 νικόν τι φρόνημα ἴσχει; Ἴσχει γάρ. Καὶ μὴν ὁ γε μαινό- **Γ**
 μενος καὶ ὑποκεκμηκῶς οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ
 θεῶν ἐπιχειρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρχειν. Καὶ
 μάλ', ἔφη. Τυραννικὸς δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ δαιμόνιε, ἀνὴρ
 ἀκριβῶς γίγνεται, ὅταν ἢ φύσει ἢ ἐπιτηδεύμασιν ἢ ἀμ-

φοτέροις μεθυστικός τε καὶ ἐρωτικός καὶ μελαγχολικός γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν.

D **III.** Γίνεται μὲν, ὡς εἰοικεν, οὕτω καὶ τοιοῦτος ἀνηρξῆ δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιζόντων, ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς. Λέγω δὴ, ἔφη. οἶμαι γάρ, τὸ μετὰ τοῦτο ἔορται γίνονται παρ' αὐτοῖς καὶ κῶμοι καὶ θάλειαι καὶ ἐταῖραι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὧν ἂν Ἔρωσ τυράννος ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα. Ἀνάγκη, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πολλὰ καὶ δεινὰ παραβλαστάνουσιν ἐπιθυμίαι ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἐκάστης, πολλῶν θεόμεναι; Πολλὰ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται, ἐάν τινες ὧσι πρόσοδοι.

E Πῶς δ' οὐ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ καὶ τῆς οὐσίας παραιρέσεις. Τί μήν; Ὅταν δὲ δὴ πάντ' ἐπιλείπη, ἄρα οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοᾶν πυκνὰς τε καὶ σφοδρὰς ἐννευοττευμένας, τοὺς δ' ὥσπερ ὑπὸ κέντρων ἐλανομένους τῶν τε ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, πάσαις ταῖς ἄλλαις ὥσπερ δορυφόροις ἡγουμένου, οἰστρᾶν καὶ σκοπεῖν, τίς τι ἔχει, ὃν δυνατὸν ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα ἢ βιασάμενον; Σφόδρα γ', ἔφη

574 Ἀναγκαῖον δὴ πανταχόθεν φέρειν, ἢ μεγάλας ὠδίσι τε καὶ ὀδύναις ξυνέχεσθαι. Ἀναγκαῖον. Ἄρ' οὖν, ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνώμεναι τῶν ἀρχαίων πλέον εἶχον καὶ τὰ ἐκείνων ἀφηροῦντο, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιῶσει νεώτερος ὧν πατρός τε καὶ μητρὸς πλέον ἔχειν καὶ ἀφαιρέσθαι, ἐάν τὸ αὐτοῦ μέρος ἀναλώσῃ, ἀπονειμάμενος τῶν πατρῶων; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Ἄν δὲ δὴ αὐτῷ μὴ ἐπιτρέ-

B πωσιν, ἄρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῖ ἂν κλέπτειν καὶ ἀπατᾶν τοὺς γονεάς; Πάντως. Ὅποτε δὲ μὴ δύναίτο, ἀρπάξοι ἂν καὶ βιάζοιτο μετὰ τοῦτο; Οἶμαι, ἔφη. Ἀντεχομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὧ θανμάσιε, γέροντός τε καὶ γράος, ἄρ' εὐλαβηθεῖν ἂν καὶ φείσασθαι μὴ τι δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν; Οὐ πάννυ, ἢ δ' ὅς, ἔγωγε θαρρῶ περὶ τῶν

γονέων τοῦ τοιούτου. Ἄλλ', ὦ Ἀδεύμαντε, πρὸς Διός, ἔνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἑταίρας γεγонуίας τὴν παλαι φίλην καὶ ἀναγκαίαν μητέρα, ἢ ἔνεκα ὠραίου C νεωστὶ φίλου γεγонуότος οὐκ ἀναγκαίου τὸν ἄωρόν τε καὶ ἀναγκαῖον πρεσβύτην πατέρα καὶ τῶν φίλων ἀρχαιότατον δοκεῖ ἄν σοι ὁ τοιοῦτος πληγαῖς τε δοῦναι καὶ καταδουλώσασθαι ἄν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνοις, εἰ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ἀγάγοιτο; Ναὶ μὰ Δί', ἢ δ' ὄς. Σφόδρα γε μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικεν εἶναι τὸ τυραννικὸν υἷον τεκεῖν. Πάνυ γ' ἔφη. Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπιλείπη τον D τοιοῦτον, πολὺ δὲ ἦδη ξυνειλεγμένον ἐν αὐτῷ ἢ τὸ τῶν ἡδονῶν σμῆνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφάπεται τοίχου ἢ τινος ὀψὲ νύκτωρ λόντος τοῦ ἱματίου, μετὰ δὲ ταῦτα ἱερὸν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἃς πάλαι εἶχε δόξας ἐκ παιδὸς περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχροῶν, τὰς δικαίας ποιουμένας, αἰ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμένα, δορυφοροῦσαι τὸν ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου, αἰ πρότερον μὲν ὄναρ ἐλύοντο ἐν ὕπνῳ, ὅτε ἦν αὐτὸς ἐτι ὑπὸ E νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ· τυραννευθεὶς δὲ ὑπὸ ἔρωτος, οἷος ὀλιγάκις ἐγίγνετο ὄναρ, ὕπαρ τοιοῦτος αἰεὶ γενόμενος, οὔτε τινὸς φόνου δεινοῦ ἀφέξεται οὔτε βρώματος οὔτ' ἔργου, ἀλλὰ τυραννικῶς ἐν αὐτῷ 575 ὁ ἔρωσ ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἄτε αὐτὸς ὦν μόνναρχος, τὸν ἔχοντά τε αὐτὸν ὡσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν, ὄθεν αὐτόν τε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν θόρυβον θρέψει, τὸν μὲν ἐξωθεν εἰσεληλυθότα ἀπὸ κακῆς ὀμιλίας, τὸν δ' ἐνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα. ἢ οὐχ οὔτος ὁ βίος τοῦ τοιούτου; Οὔτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἄν μὲν γε, ἦν δ' ἐγώ, ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι ἐν πόλει ὧσι καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος σωφρονῆ, B ἐξελθόντες ἄλλον τινὰ δορυφοροῦσι τύραννον ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, ἐάν που πόλεμος ἦ· ἐάν δ' ἐν εἰρήνῃ τε καὶ

ἡσυχία γένωνται, αὐτοῦ δὴ ἐν τῇ πόλει κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλά. Τὰ ποῖα δη λέγεις; Οἷα κλέπτουσι, τοιχωρχοῦσι, βαλαντιοτομοῦσι, λωποδυτοῦσιν, ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἔστι δ' ὅτε συκοφαντοῦσιν, ἐὰν δυνατοὶ ᾧσι λέγειν, καὶ ψευδομαρτυροῦσι καὶ δωροδοκοῦσιν.

C Σμικρὰ γ', ἔφη, κακὰ λέγεις, ἐὰν ὀλίγοι ᾧσιν οἱ τοιοῦτοι. Τὰ γὰρ σμικρὰ, ἣν δ' ἐγώ, πρὸς τὰ μεγάλα σμικρὰ ἔστι, καὶ ταῦτα δη πάντα πρὸς τύραννον πονηρὰ τε καὶ ἀθλιότητι πόλεως, τὸ λεγόμενον, οὐδ' ἕκταρ βάλλει. ὅταν γὰρ δη πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῖς, καὶ αἰσθῶνται ἑαυτῶν τὸ πλῆθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον γεννῶντες μετὰ δήμου ἀνοίας ἐκεῖνον, ὃς ἂν αὐτῶν μάλιστα αὐτὸς ἐν αὐτῷ μέγιστον καὶ

D πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ τύραννον ἔχη. Εἰκότως γ', ἔφη· τυραννικώτατος γὰρ ἂν εἴη. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν ἐκόντες ὑπέκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπη ἡ πόλις, ᾧσπερ τότε μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαζεν, οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, ἐὰν οἷός τ' ἦ, κολάσεται ἐπεισαγόμενος νέους ἐταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δη δουλεύουσαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρητῆς φασι, καὶ πατρίδα ἔξει τε καὶ θρέψει· καὶ τοῦτο δη τὸ τέ-

E λος ἂν εἴη τῆς ἐπιθυμίας τοῦ τοιούτου ἀνδρός. Τοῦτο, ἦ δ' ὅς, παντάπασί γε. Οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, οὗτοί γε τοιοῖδε γίνονται ἰδίᾳ καὶ πρὶν ἄρχειν· πρῶτον μὲν οἷς ἂν ξυνῶσιν, ἣ κόλαξιν ἑαυτῶν ξυνόντες καὶ πᾶν ἐτοιμίους ὑπηρετεῖν, ἣ ἐὰν τού τι δέωνται, αὐτοὶ ὑποπεσόντες, πάντα σχήματα τολμῶντες ποιεῖν ὡς οἰκεῖοι, διαπραξάμενοι δὲ ἄλλοτριοι; Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι φίλοι μὲν οὐδέποτε οὐδενί, ἀεὶ δὲ του δεσπόζοντες ἢ δουλεύοντες ἄλλῳ, ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικῆ φύσις ἀεὶ ἄγευστος. Πάνν μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐκ ὀρθῶς ἂν τοὺς τοιοῦτους ἀπίστους καλοῖμεν; Πῶς δ' οὐ; Καὶ μὴν ἀδίκους γε ὡς οἷόν τε μάλιστα, εἴπερ ὀρθῶς ἐν τοῖς

πρόσθεν ὠμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἶόν ἐστιν. B
 Ἀλλὰ μὴν, ἢ δ' ὅς, ὀρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν,
 ἦν δ' ἐγώ, τὸν κάκιστον. ἔστι δέ που, οἶον ὄναρ διήλθο-
 μεν, ὅς ἂν ὕπαρ τοιοῦτος ἦ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗ-
 τος γίγνεται, ὅς ἂν τυραννικώτατος φύσει ᾖ μοναρχήσῃ,
 καὶ ὅσῳ ἂν πλείω χρόνον ἐν τυραννίδι βιῶ, τοσοῦτον
 μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη διαδεξάμενος τὸν λόγον ὁ
 Γλαύκων.

IV. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅς ἂν φαίνεται πονηρότατος, C
 καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ ὅς ἂν πλείστον χρόνον
 καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστα τε καὶ πλείστον χρόνον
 τοιοῦτος γεγονὼς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ
 δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γοῦν οὕτως ἔχειν. Ἄλλο τι
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην
 πόλιν ἂν εἴη ὁμοιότητι, δημοτικὸς δὲ κατὰ δημοκρατου-
 μένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτως; Τί μὴν; Οὐκοῦν, ὅ τι πόλις
 πρὸς πόλιν ἀρετῇ καὶ εὐδαιμονίᾳ, τοῦτο καὶ ἀνὴρ πρὸς
 ἄνδρα; Πῶς γὰρ οὐ; Τί οὖν ἀρετῇ τυραννουμένη πόλις D
 πρὸς βασιλευομένην, οἶαν τὸ πρῶτον διήλθομεν; Πᾶν
 τούναντίον, ἔφη· ἢ μὲν γὰρ ἀρίστη, ἢ δὲ κακίστη. Οὐκ
 ἐρήσομαι, εἶπον, ὁποτέραν λέγεις· δῆλον γάρ· ἀλλ' εὐ-
 δαιμονίας τε αὐτὴ καὶ ἀθλιότητος ὡσαύτως ἢ ἄλλως κρῖνεις;
 καὶ μὴ ἐκπληττώμεθα πρὸς τὸν τύραννον ἕνα ὄντα βλέ-
 ποντες, μηδ' εἰ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκείνον, ἀλλ' ὡς χρῆ ὅλην
 τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, καταδύντες εἰς ἅπα- E
 σαν καὶ ἰδόντες οὕτω δόξαν ἀποφαινώμεθα. Ἄλλ' ὀρθῶς,
 ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον παντί, ὅτι τυραννουμένης μὲν
 οὐκ ἐστὶν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονε-
 στέρα. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ αὐτὰ
 ταῦτα προκαλούμενος ὀρθῶς ἂν προκαλοίμην, ἀξιώων 577
 κρῖνειν περὶ αὐτῶν ἐκείνον, ὅς δύναται τῇ διανοίᾳ εἰς ἀν-
 δρὸς ἡθὸς ἐνδύς διδεῖν, καὶ μὴ καθάπερ παῖς ἔξωθεν

ορῶν ἐκπλήττεται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν προστασεως, ἣν πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζονται, ἀλλ' ἱκανῶς διορᾷ; εἰ οὖν οἰοίμην δεῖν ἐκείνου πάντας ἡμᾶς ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρῖναι, ξυνφικηκότος δὲ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ παραγεγονότος ἐν τε ταῖς κατ' οἰκίαν πράξεσιν, ὡς πρὸς ἐκά-

B στους τοὺς οἰκείους ἔχει, ἐν οἷς μάλιστα γυμνὸς ἂν ὀφθείη τῆς τραγικῆς σκευῆς, καὶ ἐν αὐτοῖς δημοσίοις κινδύνοις, καὶ ταῦτα πάντα ἰδόντα κελεύοιμεν ἐξαγγέλλειν, πῶς ἔχει εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ὁ τύραννος πρὸς τοὺς ἄλλους; Ὁρθότατ' ἂν, ἔφη, καὶ ταῦτα προκαλοῖο. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, προσποιησώμεθα ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἂν κρῖναι καὶ ἤδη ἐντυχόντων τοιοῦτοις, ἵνα ἔχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἃ ἐρωτῶμεν; Πάνυ γε.

C V. Ἴθι δὴ μοι, ἔφη, ὧδε σκόπει. τὴν ὁμοιότητα ἀναμιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καθ' ἕκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἑκατέρου λέγε. Τὰ ποῖα; ἔφη. Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς πόλιν εἰπεῖν, ἐλευθέραν ἢ δούλην τὴν τυραννουμένην ἔρεις; Ὡς οἶόν τ', ἔφη, μάλιστα δούλην. Καὶ μὴν ὀρᾷς γε ἐν αὐτῇ δεσπο-

D τας καὶ ἐλευθέρους. Ὁρῶ, ἔφη, σμικρὸν γέ τι τοῦτο· τὸ δὲ ὄλον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιεικέστατον ἀτί-

D μως τε καὶ ἀθλίως δοῦλον. Εἰ οὖν, εἶπον, ὅμοιος ἀνὴρ τῇ πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τάξιν ἐνεῖναι, καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ ἀνελευθερίας γέμειν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῆς τὰ μέρη δουλεύειν, ἅπερ ἦν ἐπιεικέστατα, σμικρὸν δὲ καὶ τὸ μοχθηρότατον καὶ μαυικώτατον δεσπόμενον; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν; δούλην ἢ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυχὴν; Δούλην δὴ που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἦ γε αὐτὴ δούλη καὶ τυραννουμένη πόλις ἥκιστα ποιεῖ ἃ βούλεται; Πολύ γε. Καὶ ἡ τυραν-

E νουμένη ἄρα ψυχὴ ἥκιστα ποιήσει ἃ ἂν βουληθῇ, ὡς περὶ ἄλλης εἰπεῖν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ οἴστρου αἰεὶ ἐλκομένη βία τα

ραχῆς καὶ μεταμελείας μεστή ἔσται. Πῶς γὰρ οὐ; Πλου-
 σίαν δὲ ἢ πενομένην ἀνάγκη τὴν τυραννουμένην πόλιν
 εἶναι; Πενομένην. Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννικὴν πενιχρὰν 578
 καὶ ἄπληστον ἀνάγκη αἰεὶ εἶναι. Οὕτως, ἢ δ' ὅς. Τί δέ;
 φόβου γέμειν ἄρ' οὐκ ἀνάγκη τὴν γε τοιαύτην πόλιν τόν
 τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολλή γε. Ὀδυρμούς δὲ καὶ στεναγ-
 μούς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας οἶσι ἐν τινι ἄλλῃ πλείους
 εὐρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν ἀνδρὶ δὲ ἡγεῖτὰ τοιαῦτα ἐν ἄλλῳ
 τινὶ πλείω εἶναι ἢ ἐν τῷ μαινομένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν τε καὶ
 ἐρώτων τούτῳ τῷ τυραννικῷ; Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη. Εἰς
 πάντα δῆ, οἶμαι, ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀποβλέψας B
 τὴν γε πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιωτάτην ἐκρίνας. Οὐκοῦν
 ὀρθῶς; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς
 αὐτοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις εἰς ταῦτά ταῦτα ἀποβλέπων;
 Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιωτάτον εἶναι τῶν ἄλλων ἀπάντων.
 Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτ' ὀρθῶς λέγεις. Πῶς; ἢ δ' ὅς.
 Οὐπω, ἔφην, οἶμαι, οὗτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα. Ἄλλα
 τίς μὴν; Ὅδε ἴσως σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου ἀθλιώτερος.
 Ποῖος; Ὅς ἄν, ἦν δ' ἐγώ, τυραννικὸς ὢν μὴ ἰδιώτην βίον C
 καταβιῶ, ἀλλὰ δυστυχῆς ἢ καὶ αὐτῷ ὑπὸ τινος συμφορᾶς
 ἐκπορισθῆ ὥστε τυράννω γενέσθαι. Τεκμαίρομαι σε, ἔφη,
 ἐκ τῶν προειρημένων ἀληθῆ λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ'
 οὐκ οἶεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ
 λόγῳ σκοπεῖν. περὶ γὰρ τοι τοῦ μεγίστου ἢ σκέψις, ἀγα-
 θοῦ τε βίου καὶ κακοῦ. Ὀρθότατα, ἢ δ' ὅς. Σκόπει δῆ, εἰ
 ἄρα τί λέγω. δοκεῖ γὰρ μοι δεῖν ἐννοῆσαι ἐκ τῶνδε περὶ D
 αὐτοῦ σκοποῦντας. Ἐκ τίνων; Ἐξ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἰδιω-
 τῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πόλεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτην-
 ται. οὗτοι γὰρ τοῦτό γε προσόμοιον ἔχουσι τοῖς τυράννοις,
 τὸ πολλῶν ἄρχειν· διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλῆθος. Δια-
 φέρει γάρ. Οἶσθ' οὖν ὅτι οὗτοι ἀδελῶς ἔχουσι καὶ οὐ φο-
 βοῦνται τοὺς οἰκέτας; Τί γὰρ ἄν φοβοῖντο; Οὐδέν, εἶπον

ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; **Ναί**, ὅτι γε πᾶσα ἡ πόλις ἐνὶ ἐκά-
E στῶ βοηθεῖ τῶν ἰδιωτῶν. Καλῶς, ἣν δ' ἐγώ, λέγεις. τί δέ;
 εἴ τις θεῶν ἄνδρα ἓνα, ὅτῳ ἐστὶν ἀνδράποδα πεντήκοντα
 ἢ πλείω, ἄρας ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ γυναῖκα καὶ
 παῖδας θείη εἰς ἐρημίαν μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας τε καὶ τῶν
 οἰκετῶν, ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῶν ἐλευθέρων μέλλοι βοη-
 θήσῃν, ἐν ποίῳ ἄν τινι καὶ πόσῳ φόβῳ οἶει γενέσθαι αὐ-
 τὸν περὶ τε αὐτοῦ καὶ παιδῶν καὶ γυναικός, μὴ ἀπόλοιτο
579 ὑπὸ τῶν οἰκετῶν; Ἐν παντί, ἣ δ' ὅς, ἔγωγε. Οὐκοῦν ἀναγ-
 κάζοιτο ἄν τις ἤδη θωπεύειν αὐτῶν τῶν δούλων, καὶ
 ὑπισχνεῖσθαι πολλὰ καὶ ἐλευθεροῦν οὐδὲν δεόμενος, καὶ
 κόλαξ αὐτὸς ἄν θεραπεύοντων ἀναφανείη; Πολλὴ ἀνάγκη,
 ἔφη, αὐτῷ, ἢ ἀπολωλέναι. Τί δ', εἰ καὶ ἄλλους, ἣν δ'
 ἐγώ, ὁ θεὸς κύκλῳ κατοικίσεις γείτονας πολλοὺς αὐτῷ,
 οἳ μὴ ἀνέχονται, εἴ τις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἄξιοι, ἀλλ'
 εἰ πού τινα τοιοῦτον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχάταις τιμω-
B ροῖντο τιμωρίαις; Ἔτι ἄν, ἔφη, οἶμαι, μᾶλλον ἐν παντί
 κακοῦ εἴη, κύκλῳ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων
 Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ μὲν δεσμοτηρίῳ δέδεται ὁ τύ-
 ραννος, φύσει ὦν οἶον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παν-
 τοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός· λίχνῳ δὲ ὄντι αὐ-
 τῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδημῆσαι
 ἔξεστιν οὐδαμῶσε οὔτε θεωρηῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι
 ἐλευθεροὶ ἐπιθυμηταὶ εἰσι, καταδεδυκῶς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ
C τὰ πολλὰ ὡς γυνὴ ζῆ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις·
 εἴαν τις ἔξω ἀποδημῆ καὶ τι ἀγαθὸν ὀρεῖ; Παντάπασι μὲν
 οὖν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρπούτα
 ἀνήρ, ὃς ἄν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πολιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ
 ἀθλιώτατον ἐκρινας, τὸν τυραννικόν, μὴ ὡς ἰδιώτης κα-
 ταβίῳ, ἀλλ' ἀναγκασθῆ ὑπό τινος τύχης τυραννεῦσαι,
 καὶ ἑαυτοῦ ὦν ἀκράτωρ ἄλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν, ὥσπερ

εἴ τις κάμνοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ μὴ ἰδιω-
 τεύων ἀλλ' ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμε- D
 νος ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον. Παντάπασιν, ἔφη,
 ὁμοιώτατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες. Οὐκ-
 οὔν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος
 ἄθλιον, καὶ τοῦ ὑπὸ σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλε-
 πώτερον ἔτι ζῆ ὁ τυραννῶν; Κομιδῆ γ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα
 τῇ ἀληθείᾳ, κἂν εἰ μὴ τῷ δοκεῖ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ
 ὄντι δοῦλος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας καὶ κόλαξ
 τῶν πονηροτάτων· καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὅπωςτιοῦν E
 ἀποπιμπλάς, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης τῇ
 ἀληθείᾳ φαίνεται, ἐάν τις ὄλην ψυχὴν ἐπίστηται θεάσα-
 σθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου, σφαδασμῶν
 τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῇ τῆς πόλεως διαθέσει ἢς
 ἄρχει ἔοικεν. ἔοικε δέ· ἦ γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν 580
 καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂ τὸ πρό-
 τερον εἴπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίννε-
 σθαι αὐτῷ ἢ πρότερον διὰ τὴν ἀρχὴν φθονερῶ, ἀπίστω,
 ἀδίκῳ, ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ, καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ
 τροφεῖ, καὶ ἔξ ἀπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ δυσ-
 τυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ τοιούτους
 ἀπεργάζεσθαι. Οὐδεὶς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἐχόντων ἀντε-
 ρεῖ. Ἴδι δὴ μοι, ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη, ὥσπερ ὁ διὰ πάντων B
 κριτῆς ἀποφαίνεται, καὶ σὺ οὕτω, τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν
 δόξαν εὐδαιμονία καὶ τίς δεύτερος, καὶ τοὺς ἄλλους ἐξῆς
 πέντε ὄντας κρῖνε, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, ὀλιγαρχικόν,
 δημοκρατικόν, τυραννικόν. Ἄλλὰ ῥαδίᾳ, ἔφη, ἢ κρίσις.
 καθάπερ γὰρ εἰσηλθόν, ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρῖνω ἀρετῇ
 καὶ κακίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσά-
 μεθα οὖν κήρυκα, ἦν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἀνεῖπω, ὅτι ὁ Ἄρι-
 στωνος υἱὸς τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιοτάτον εὐδαιμονε- C
 στατον ἔκρινε, τοῦτον δ' εἶναι τὸν βασιλικώτατον καὶ βα-

σιλεύοντα αὐτοῦ, τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικιώτατον ἀθλιώτατον, τοῦτον δὲ αὐτὸν τυγχάνειν ὄντα, ὃς ἂν τυραννικώτατος ᾖ ἑαυτοῦ τε ὃ τι μάλιστα τυραννῆ καὶ τῆς πόλεως; Ἀνειρήσθω σοι, ἔφη. Ἡ οὖν προσαναγορεύω, εἶπον, εἴάν τε λανθάνωσι τοιοῦτοι ὄντες εἴάν τε μὴ πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεούς; Προσαναγόρευε, ἔφη.

- D VII. Εἶεν δὴ, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἢ ἀπόδειξις μία ἂν εἴη· δευτέραν δὲ δεῖ τήνδε, εἴάν τι δόξη, εἶναι. Τίς αὕτη; Ἐπειδὴ, ὡσπερ πόλις, ἦν δ' ἐγὼ, διήρηται κατὰ τρία εἶδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἑνὸς ἐκάστου τριχῆ, [τὸ λογιστικὸν] δέξεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην; Τήνδε. τριῶν ὄντων τριτταὶ καὶ ἡδοναὶ μοι φαίνονται, ἑνὸς ἐκάστου μία ἰδία· ἐπιθυμῖαι τε ὡσαύτως καὶ ἀρχαί. Πῶς λέγεις; ἔφη. Τὸ μὲν, φαμέν, ἦν ᾧ μανθάνει ἄνθρωπος, τὸ δὲ ᾧ θυμοῦται, τὸ δὲ τρίτον διὰ πολυειδίαν
- E ἐνὶ οὐκ ἔσχομεν ὀνόματι προσεῖπεν ἰδίῳ αὐτοῦ, ἀλλὰ ὃ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἶχεν ἐν αὐτῷ, τούτῳ ἐπωνομάσαμεν. ἐπιθυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν διὰ σφοδρότητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν καὶ ἀφροδίσια καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα, καὶ φιλοχρήματον
- 581 δὴ, ὅτι διὰ χρημάτων μάλιστα ἀποτελοῦνται αἱ τοιαῦται ἐπιθυμῖαι. Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους, μάλιστ' ἂν εἰς ἓν κεφάλαιον ἀπερειδοίμεθα τῷ λόγῳ, ὥστε τι ἡμῖν αὐτοῖς δηλοῦν, ὅποτε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος λέγομεν, καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερδὲς ὀρθῶς ἂν καλοῖμεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ; τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι φαμέν καὶ νικᾶν καὶ εὐδοκί-
- B μειν αἰεὶ ὄλον ὠρμησθαι; Καὶ μάλα. Εἰ οὖν φιλότικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσαγορεύοιμεν, ἢ ἔμμελῶς ἂν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἀλλὰ μὴν ᾧ γε μανθάνομεν, παντὶ δῆλον ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν ὅπη ἔχει

πάν ἀεὶ τέταται, καὶ χρημάτων τε καὶ δόξης ἤμιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολύ γε. Φιλομαθὲς δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἂν καλοῦμεν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἄρχει ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μὲν C τοῦτο, τῶν δὲ τὸ ἕτερον ἐκείνων, ὁπότερον ἂν τύχη; Οὕτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώπων λέγωμεν τὰ πρῶτα τριτὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον, φιλόνικον, φιλοκερδές; Κομιδῆ γε. Καὶ ἡδονῶν δὴ τρία εἶδη, ὑποκείμενον ἐν ἐκάστῳ τούτων; Πάνυ γε. Οἶσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εἰ θέλοις τρεῖς τοιοῦτους ἀνθρώπους ἐν μέρει ἕκαστον ἀνερωτᾶν, τίς τούτων τῶν βίων ἡδιστος, τὸν ἑαυτοῦ ἕκαστος μάλιστα ἐγκωμιάσεται; ὃ γε χρηματιστικὸς πρὸς τὸ κερ- D δαίνειν τὴν τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονὴν ἢ τὴν τοῦ μανθάνειν οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἐγώ· οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων ἡδονὴν φορτικὴν τινα ἡγείται, καὶ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν, ὃ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν καὶ φλυαρίαν; Οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγώ, τί οἰώμεθα τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι τ' ἀληθὲς ὅπῃ ἔχει καὶ ἐν τῷ τοιοῦτῳ E τινὶ ἀεὶ εἶναι μανθάνοντα; τῆς ἡδονῆς οὐ πάνυ πόρρω, καὶ καλεῖν τῷ ὄντι ἀναγκαίως, ὥς οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενον, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν; Εὖ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι.

VIII. Ὅτε δὴ οὖν, εἶπον, ἀμφισβητοῦνται ἐκάστου τοῦ εἶδους αἱ ἡδοναὶ καὶ αὐτὸς ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἰσχίον ζῆν μηδὲ τὸ χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ ἡδίον καὶ ἀλυπότερον, πῶς ἂν εἰδῆμεν, τίς 582 αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν. Ἄλλ' ὧδε σκόπει. τίνι χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθῆσεσθαι; ἄρ' οὐκ ἐμπειρία τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχει ἂν τις βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἂν; ἔφη. Σκόπει δὴ· τριῶν ὄντων τῶν ἀνδρῶν τίς

ἐμπειρότατος πασῶν ὧν εἶπομεν ἡδονῶν; πότερον ὁ φι-
 λοκερδῆς, μανθάνων αὐτήν τὴν ἀλήθειαν οἷόν ἐστιν, ἐμ-
 B πειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι τῆς ἀπὸ τοῦ εἰδέναι ἡδονῆς, ἢ
 ὁ φιλόσοφος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν; Πολύ, ἔφη, διαφέ-
 ρει. τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἐτέρων ἐκ παιδὸς
 ἀρξάμενος· τῷ δὲ φιλοκερδεῖ, ὅπῃ πέφυκε τὰ ὄντα μαν-
 θάνοντι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ὡς γλυκεῖά ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη
 γεύεσθαι οὐδ' ἐμπείρω γίνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ
 προθυμουμένω οὐ δάδιον. Πολὺ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, διαφέ-
 ρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος ἐμπειρία ἀμφοτέρων
 C τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἄρα
 μᾶλλον ἄπειρός ἐστι τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς ἢ ἐκεί-
 νος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῖν; Ἄλλὰ τιμῆ μὲν, ἔφη, ἐάνπερ
 ἐξεργάζωνται ἐπὶ ὁ ἕκαστος ὠρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἔπεται·
 καὶ γὰρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμᾶται καὶ ὁ ἀνδρεῖος
 καὶ ὁ σοφός, ὥστε ἀπὸ γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷόν ἐστι, πάντες
 τῆς ἡδονῆς ἐμπειροί· τῆς δὲ τοῦ ὄντος θείας, οἶαν ἡδο-
 νήν ἔχει, ἀδύνατον ἄλλω γεγεῦσθαι πλὴν τῷ φιλοσόφῳ.
 D Ἐμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἔνεκα κάλλιστα τῶν ἀνδρῶν
 κρίνει οὗτος. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετὰ γε φρονήσεως μό-
 νος ἐμπειρος γεγονῶς ἐσται. Τί μὴν; Ἄλλὰ μὴν καὶ δι'
 οὗ γε δεῖ ὄργανου κρίνεσθαι, οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο
 ὄργανον οὐδὲ τοῦ φιλοτίμου, ἀλλὰ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ
 ποῖον; Διὰ λόγων που ἔφαμεν δεῖν κρίνεσθαι. ἦ γὰρ;
 Ναί. Λόγοι δὲ τούτου μάλιστα ὄργανον. Πῶς δ' οὐ;
 Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει ἄριστα ἐκρίνετο τὰ
 E κρινόμενα, ἃ ἐπήγει ὁ φιλοκερδῆς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἂν
 ἦν ταῦτα ἀληθέστατα εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ
 νίκη καὶ ἀνδρείᾳ, ἄρ' οὐχ ἃ ὁ φιλότιμός τε καὶ ὁ φιλότι-
 κος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δ' ἐμπειρία καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ;
 Ἄνάγκη, ἔφη, ἃ ὁ φιλόσοφος τε καὶ ὁ φιλόλογος ἐπαινεῖ,
 583 ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν ἄρ' οὐσῶν τῶν ἡδονῶν ἢ τού-

του του μερους τῆς ψυχῆς, ᾧ μανθάνομεν, ἡδίστη ἂν εἴη, καὶ ἐν ᾧ ἡμῶν τοῦτο ἄρχει, ὁ τούτου βίος ἡδιστος; Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη· κύριος γοῦν ἐπαινέτης ὧν ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτοῦ βίον ὁ φρόνιμος. Τίνα δὲ δευτέρον, εἶπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν ἡδονὴν φησιν ὁ κριτῆς εἶναι; Δῆλον ὅτι τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ φιλοτίμου· ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἢ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. Ὑστατην δὲ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς, ὡς ἔοικεν. Τί μὴν; ἢ δ' ὅς.

ΙΧ. Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτω δὴ ἐφεξῆς ἂν εἴη καὶ δις B
 νενικηκῶς ὁ δίκαιος τὸν ἄδικον· τὸ δὲ τρίτον Ὀλυμπικῶς
 τῷ σωτήρι τε καὶ τῷ Ὀλυμπίῳ Διί, ἄθρει ὅτι οὐδὲ πανα-
 ληθῆς ἐστὶν ἢ τῶν ἄλλων ἡδονὴ πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου
 οὐδὲ καθαρὰ, ἀλλ' ἐσκιαγραφημένη τις, ὡς ἐγὼ δοκῶ μοι
 τῶν σοφῶν τινὸς ἀκηκοέναι. καίτοι τοῦτ' ἂν εἴη μέγι-
 στον τε καὶ κυριώτατον τῶν πτωμάτων. Πολύ γε· ἀλλὰ
 πῶς λέγεις; Ὡδ', εἶπον, ἐξευρήσω, σοῦ ἀποκρινομένου
 ζητῶν ἅμα. Ἐρώτα δὴ, ἔφη. Λέγε δὴ, ἦν δ' ἐγὼ· οὐκ C
 ἐγαντίον φαμὲν λύπην ἡδονῇ; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ
 μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι εἶναι τι; Εἶναι μέντοι. Με-
 ταξὺ τούτοις ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ὃν ἡσυχίαν τίνα περὶ ταῦτα
 τῆς ψυχῆς; ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸ λέγεις; Οὕτως, ἢ δ' ὅς.
 Ἄρ' οὐ μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγὼ, τοὺς τῶν καμνόντων λό-
 γους, οὓς λέγουσιν ὅταν κάμνωσιν; Ποίους; Ὡς οὐδὲν
 ἄρα ἐστὶν ἡδίων τοῦ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν D
 κάμνειν, ἡδιστον ὄν. Μέμνημαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν
 περιωδυνία τιτὲ ἐχομένων ἀκούεις λεγόντων, ὡς οὐδὲν
 ἡδίων τοῦ παύσασθαι ὀδυνώμενον; Ἀκούω. Καὶ ἐν ἄλ-
 λοις γε, οἶμαι, πολλοῖς τοιούτοις αἰσθάνει γιγνομένους
 τοὺς ἀνθρώπους, ἐν οἷς, ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι
 καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιούτου ἐγκωμιάξουσιν ὡς ἡδιστον,
 οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γάρ, ἔφη, τότε ἡδὺ ἴσως καὶ ἀγαπη-
 τον γίγνεται, ἡσυχία. Καὶ ὅταν παύσῃται ἄρα, εἶπον, E

- χαίρων τις, ἢ τῆς ἡδονῆς ἡσυχία λυπηρὸν ἔσται. Ἴσως, ἔφη. Ὁ μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι, τὴν ἡσυχίαν, τοῦτο ποτε ἀμφοτέρα ἔσται, λύπη τε καὶ ἡδονή. Ἔοικεν. Ἡ καὶ δυνατὸν τὸ μηδέτερον ὄν ἀμφοτέρα γίνεσθαι; Οὐ μοι δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἡδὺ ἐν ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ λυπηρὸν κίνησις τις ἀμφοτέρω ἔστίον· ἢ οὐ;
- 584 **Ναί.** Τὸ δὲ μήτε λυπηρὸν μήτε ἡδὺ οὐχὶ ἡσυχία μέντοι καὶ ἐν μέσῳ τούτοις ἐφάνη ἄρτι; Ἐφάνη γάρ. Πῶς οὖν ὀρθῶς ἔστι τὸ μὴ ἀλγεῖν ἡδὺ ἡγεῖσθαι ἢ τὸ μὴ χαίρειν ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἔστιν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν ἡδὺ καὶ παρὰ τὸ ἡδὺ ἀλγεινὸν τότε ἢ ἡσυχία, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων πρὸς ἡδονῆς ἀλήθειαν, ἀλλὰ ῥοητεία τις. Ὡς
- Β** γοῦν ὁ λόγος, ἔφη, σημαίνει. Ἴδὲ τοίνυν, ἔφην ἐγώ, ἡδονάς, αἱ οὐκ ἐκ λυπῶν εἰσίν, ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῆς ἐν τῷ παρόντι οὕτω τοῦτο πεφυκέναι, ἡδονὴν μὲν παῦλαν λύπης εἶναι, λύπην δὲ ἡδονῆς. Ποῦ δὴ, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλὰ μὲν, εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δ' εἰ θέλεις ἐννοῆσαι τὰς περὶ τὰς ὀσμὰς ἡδονάς. αὗται γάρ οὐ προλυπηθέντι ἐξαίφνης ἀμήχανοι τὸ μέγεθος γίνονται, παυσάμεναί τε λύπην οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα,
- Γ** ἔφη. Μὴ ἄρα πειθώμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν λύπης ἀπαλλαγὴν, μὴδὲ λύπην τὴν ἡδονῆς. Μὴ γάρ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, αἱ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνουσαι καὶ λεγόμεναι ἡδοναὶ σχεδὸν αἱ πλεῖσταί τε καὶ μέγισταί τούτου τοῦ εἶδους εἰσὶ, λυπῶν τινὲς ἀπαλλαγαί. Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελλόντων τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προησθήσεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταῦτα ἔχουσιν; Κατὰ ταῦτά.
- Δ** **Χ.** Οἴσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οἷαί εἰσι καὶ ᾧ μάλιστα ἐοικασιν; Τῷ; ἔφη. Νομίζεις τι, εἶπον, ἐν τῇ φύσει εἶναι τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, τὸ δὲ μέσον; Ἐγώ γε. Οἶει οὖν

ἔν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερόμενον πρὸς μέσον ἄλλο τι οἰε-
 σθαι ἢ ἄνω φέρεσθαι; καὶ ἐν μέσῳ στάντα, ἀφορῶντα
 ὄθεν ἐνήνεκται, ἄλλοθί που ἂν ἡγείσθαι εἶναι ἢ ἐν τῷ
 ἄνω, μὴ ἑωρακότα τὸ ἀληθῶς ἄνω; Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε,
 ἔφη, ἄλλως οἶμαι οἰηθῆναι ἂν τὸν τοιοῦτον. Ἄλλ' εἰ πά-
 λιν γ', ἔφη, φέροιτο, κάτω τ' ἂν οἴοιτο φέρεσθαι καὶ Ε
 ἀληθῆ οἴοιτο; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν ταῦτα πάσχοι ἂν
 πάντα διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι τοῦ ἀληθινῶς ἄνω τε ὄν-
 τος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆλον δῆ. Θαυμάζοις ἂν οὖν,
 εἰ οἱ ἄπειροι ἀληθείας περὶ πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς
 δόξας ἔχουσι, πρὸς τε ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ τὸ μεταξὺ
 τούτων οὕτω διάκεινται, ὥστε, ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν
 φέρωνται, ἀληθῆ τε οἴονται καὶ τῷ ὄντι λυποῦνται, ὅταν 585
 δὲ ἀπὸ λύπης ἐπὶ τὸ μεταξὺ, σφόδρα μὲν οἴονται πρὸς
 πληρώσει τε καὶ ἡδονῇ γίνεσθαι, ὥσπερ πρὸς μέλαν
 φαιὸν ἀποσκοποῦντες ἀπειρία λευκοῦ, καὶ πρὸς τὸ ἄλυ-
 πον οὕτω λύπην ἀφορῶντες ἀπειρία ἡδονῆς ἀπατῶνται;
 Μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον,
 εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὡδέ γ' οὖν, εἶπον, ἐννόει· οὐχὶ πείνα
 καὶ δίψα καὶ τὰ τοιαῦτα κενώσεις τινές εἰσι τῆς περὶ τὸ Β
 σῶμα ἕξεως; Τί μὴν; Ἄγνοια δὲ καὶ ἀφροσύνη ἄρ' οὐ
 κενότης ἐστὶ τῆς περὶ ψυχὴν αὐτῆς ἕξεως; Μάλα γε. Οὐκ-
 οῦν πληροῖτ' ἂν ὅ τε τροφῆς μεταλαμβάνων καὶ ὁ νοῦν
 ἰσχων; Πῶς δ' οὐ; Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα τοῦ ἥττον
 ἢ τοῦ μᾶλλον ὄντος; Δῆλον, ὅτι τοῦ μᾶλλον. Πότερα οὖν
 ἡγεῖ τὰ γένη μᾶλλον καθαρᾶς οὐσίας μετέχειν, τὰ οἶον
 σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ ὄψου καὶ ξυμπάσης τροφῆς, ἢ τὸ
 δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ καὶ ξυλλή- C
 βδην αὐτῆς πάσης ἀρετῆς; ὣδε δὲ κρῖνε· τὸ τοῦ ἀεὶ ὁμοίου
 ἐχόμενον καὶ ἀθανάτου καὶ ἀληθείας, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον
 ὄν καὶ ἐν τοιοῦτῳ γιγνόμενον, μᾶλλον εἶναι σοὶ δοκεῖ, ἢ
 τὸ μηδέποτε ὁμοίου καὶ θνητοῦ, καὶ αὐτὸ τοιοῦτο καὶ ἐν

τοιούτῳ γιγνόμενον; Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ αἰ
 ὁμοίου. Ἡ οὖν ἀνομοίου οὐσία οὐσίας τι μᾶλλον ἢ ἐπι-
 στήμης μετέχει; Οὐδαμῶς. Τί δ', ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο.
 Εἰ δὲ ἀληθείας ἦττον, οὐ καὶ οὐσίας; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν
 D ὅλως τὰ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν
 αὐτῶν περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν ἦττον ἀληθείας τε
 καὶ οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ
 οἶει οὕτως; Ἔγωγε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλον ὄντων πλη-
 ρούμενον καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὄντως μᾶλλον πληροῦται
 ἢ τὸ τῶν ἦττον ὄντων καὶ αὐτὸ ἦττον ὄν; Πῶς γὰρ οὐ;
 Εἰ ἄρα τὸ πληροῦσθαι τῶν φύσει προσηκόντων ἡδύ ἐστι,
 E τὸ τῶ ὄντι καὶ τῶν ὄντων πληρούμενον μᾶλλον μᾶλλον
 ὄντως τε καὶ ἀληθεστέρως χαίρειν ἂν ποιοῖ ἡδονῇ ἀληθεῖ,
 τὸ δὲ τῶν ἦττον ὄντων μεταλαμβάνον ἦττόν τε ἂν ἀλη-
 θῶς καὶ βεβαίως πληροῖτο καὶ ἀπιστοτέρας ἂν ἡδονῆς καὶ
 ἦττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. Ἀναγκαιότατα, ἔφη. Οἱ
 586 ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἄπειροι, εὐχαίαις δὲ καὶ τοῖς
 τοιούτοις αἰ ἐξυπνότες, κάτω, ὡς ἔοικε, καὶ μέχρι πάλιν
 πρὸς τὸ μεταξὺ φέρονται τε καὶ ταύτη πλανῶνται διὰ
 βίου, ὑπερβάντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἀληθῶς ἄνω οὔτε
 ἀνέβλεψαν πώποτε οὔτε ἠνέχθησαν, οὐδὲ τοῦ ὕψους τῶ
 ὄντι ἐπληρώθησαν, οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρᾶς ἡδονῆς
 ἐγεύσαντο, ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω αἰ βλέποντες
 καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας βόσκονται χορτα-
 B ζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἔνεκα τῆς τούτων πλεονεξίας
 λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κέρασι τε
 καὶ ὀπλαῖς ἀποκτινύουσι δι' ἀπληστίαν, ἅτε οὐχὶ τοῖς οὐ-
 σιν οὐδὲ τὸ ὄν οὐδὲ τὸ στέγον ἑαυτῶν πιμπλάντες. Παν-
 τελῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὃ Σώκρατες,
 χρησμοφθεῖς βίου. Ἄρ' οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἡδοναῖς ξυ-
 εῖναι μειμιγμέναις λύπαις, εἰδώλοισ τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς
 καὶ ἐσκιαγραφημέναις, ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας θέσεως

αποχραιομέναις, ὥστε σφοδρούς ἐκατέρας φαίνεσθαι καὶ C
 ἔρωτας ἑαυτῶν λυτιῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν καὶ
 περιμαχῆτους εἶναι, ὥσπερ τὸ τῆς Ἑλένης εἰδωλον ὑπὸ
 τῶν ἐν Τροίᾳ Σησίχορός φησι γενέσθαι περιμάχητον
 ἀγνοία τοῦ ἀληθοῦς; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτόν τι
 αὐτὸ εἶναι.

XI. Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἕτερα τοιαῦτα ἀνάγκη γίνεσθαι, ὅς ἂν αὐτὸ τοῦτο διαπράττηται ἢ φθόνῳ διὰ φιλοτιμίαν ἢ βία διὰ φιλονικίαν ἢ θυμῷ διὰ δυσκολίαν, πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων D
 ἄνευ λογισμοῦ τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἢ δ' ὅς, ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦτο εἶναι. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· θαρροῦντες λέγωμεν, ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλοκερδὲς καὶ τὸ φιλόνικον ὅσαι ἐπιθυμῖαι εἰσὶν, αἱ μὲν ἂν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἐπόμεναι καὶ μετὰ τούτων τὰς ἡδονὰς διώκουσαι, ἃς ἂν τὸ φρόνιμον ἐξηγῆται, λαμβάνωσι, τὰς ἀληθεστάτας τε λήφονται, ὡς οἷόν τε αὐταῖς ἀληθεῖς λαβεῖν, ἅτε ἀληθείᾳ ἐπομένων, καὶ τὰς ἑαυτῶν οἰκειάς, εἶπερ τὸ βέλτιστον E
 ἐκάστω τοῦτο καὶ οἰκειότατον; Ἄλλὰ μὴν, ἔφη, οἰκειότατόν γε. Τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἐπομένης ἀπάσης τῆς ψυχῆς καὶ μὴ στασιαζούσης ἐκάστω τῷ μέρει ὑπάρχει εἰς τε τὰ ἄλλα τὰ ἑαυτοῦ πράττειν καὶ δικαίῳ εἶναι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἡδονὰς τὰς ἑαυτοῦ ἕκαστον καὶ τὰς βελτίστας καὶ εἰς τὸ δυνατὸν τὰς ἀληθεστάτας καρποῦσθαι. Κομιδῇ μὲν οὖν. 587
 Ὅταν δὲ ἄρα τῶν ἐτέρων τι κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐτῷ μῆτε τὴν ἑαυτοῦ ἡδονὴν ἐξευρίσκειν, τὰ τε ἄλλ' ἀναγκάζειν ἀλλοτριᾶν καὶ μὴ ἀληθῆ ἡδονὴν διώκειν. Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν ἂν πλείστον φιλοσοφίας τε καὶ λόγου ἀφέστηκε, μάλιστα ἂν τοιαῦτα ἐξεργάζοιτο; Πολύ γε. Πλείστον δὲ λόγου ἀφίσταται οὐχ ὅπερ νόμου τε καὶ τάξεως; Δῆλον δὴ. Ἐφάνησαν δὲ πλείστον ἀφεστῶσαι οὐχ αἱ ἐρωτικαὶ τε καὶ τυραννικαὶ ἐπιθυμῖαι; Πολύ γε. Ἐλάχιστον δὲ αἱ βα-

σιλικαί τε καὶ κόσμιοι; *Ναί.* Πλείστον δὴ, οἶμαι, ἀλη-
 θοῦς ἡδονῆς καὶ οἰκείας ὁ τύραννος ἀφεστῆξει, ὁ δὲ ὀλί-
 γιστον. *Ἀνάγκη.* Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ τύραννος
 βιώσεται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἡδίστα. Πολλὴ ἀνάγκη. *Οἶσθ'*
οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ ἀηδέστερον ζῆ τύραννος βασιλέως;
Ἄν εἴπῃς, ἔφη. Τριῶν ἡδονῶν, ὡς ἔοικεν, οὐσῶν, μιᾶς
μὲν γνησίας, δυοῖν δὲ νόθαιν, τῶν νόθων εἰς τὸ ἐπέκεινα
 C *ὑπερβὰς ὁ τύραννος, φυγῶν νόμον τε καὶ λόγον, δούλαις*
τισὶ δορυφόροις ἡδοναῖς ξυνοικεῖ, καὶ ὁπόσῳ ἐλαττοῦται
οὐδὲ πάνυ ῥάδιον εἰπεῖν, πλὴν ἴσως ᾧδε. Πῶς; ἔφη. Ἀπὸ
τοῦ ὀλιγαρχικοῦ τρίτος που ὁ τύραννος ἀφειστήκει· ἐν
*μέσῳ γὰρ αὐτῶν ὁ δημοτικὸς ἦν. *Ναί.* Οὐκοῦν καὶ ἡδο-*
νῆς τρίτῳ εἰδώλῳ πρὸς ἀλήθειαν ἀπ' ἐκείνου ξυνοικοῖ
ἄν, εἰ τὰ πρόσθεν ἀληθῆ; Οὕτως. Ὁ δὲ γε ὀλιγαρχικὸς
 D *ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ αὐτὸς τρίτος, ἐὰν εἰς ταῦτόν ἀριστοκρα-*
τικὸν καὶ βασιλικὸν τιθῶμεν. Τρίτος γάρ. Τριπλασίον
ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς ἡδονῆς ἀφέ-
στηκε τύραννος. Φαίνεται. Ἐπίπεδον ἄρ', ἔφη, ὡς ἔοικε,
τὸ εἰδῶλον κατὰ τὸν τοῦ μήκους ἀριθμὸν ἡδονῆς τυ-
ραννικῆς ἂν εἴη. Κομιδῆ γε. Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τρί-
την αὐξην δῆλον δὴ ἀπόστασιν ὄσῃν ἀφεστηκῶς γίννε-
 E *ται. Δῆλον, ἔφη, τῷ γε λογιστικῷ. Οὐκοῦν ἐάν τις με-*
ταστρέψας ἀληθείᾳ ἡδονῆς τὸν βασιλέα τοῦ τυράννου
ἀφεστηκότα λέγῃ, ὅσον ἀφέστηκεν, ἐννεακαικεκοσικαι-
επτακοσιοπλασιάκις ἡδίου αὐτὸν ζῶντα εὐρήσει τελειω-
θείσῃ τῇ πολλαπλασιώσει, τὸν δὲ τύραννον ἀναιρότερον
τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀποστάσει. Ἀμήχανον, ἔφη, λογισμὸν κα-
 588 *ταπεφόρηκας τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν, τοῦ τε δι-*
καίου καὶ τοῦ ἀδίκου, πρὸς ἡδονὴν τε καὶ λύπην. Καὶ μέν-
τοι καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκοντά γε, ἦν δ' ἐγώ, βλοῖς ἀριθ-
μόν, εἶπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ νύκτες καὶ
μῆνες καὶ ἐνιαυτοί. Ἄλλὰ μήν, ἔφη, προσήκουσιν. Οὐκ-

ον εἰ τοσοῦτον ἡδονῇ νικᾷ ὁ ἀγαθός τε καὶ δίκαιος τὸν κακόν τε καὶ ἄδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὄσῳ πλεον νικήσει εὐσημοσύνη τε βίου καὶ κάλλει καὶ ἀρετῇ; Ἀμηχάνῳ μέντοι νῆ Δία, ἔφη.

XII. Εἶεν δὴ, εἶπον· ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γεγόναμεν, ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἃ δεῦρ' ἤκομεν· ἦν δέ που λεγόμενον, λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ τελέως μὲν ἀδίκῳ, δοξαζομένῳ δὲ δίκαιῳ. ἦ οὐχ οὕτως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν οὖν. Νῦν δὴ, ἔφην, αὐτῷ διαλεγώμεθα, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα τό τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἦν ἐκάτερον ἔχει δύναμιν. Πῶς; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ, ἴνα εἰδῆ ὁ ἐκεῖνα λέγων οἷα ἔλεγεν. Ποίαν τινά; ἦ δ' ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἷαι C μυθολογοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἦ τε Χιμαίρας καὶ ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέγονται ξυμπεφυκῆναι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι. Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἔχοντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων, καὶ δυνατοῦ μεταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα. Δεινοῦ πλάστου, ἔφη, τὸ ἔργον· ὅμως δέ, ἐπειδὴ εὐπλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν D τοιούτων λόγος, πεπλάσθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δὲ ἀνθρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥά· καὶ πέπλασται. Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα, ὥστε πη ξυμπεφυκῆναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Περιπλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἐνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τῷ μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὀρᾶν, ἀλλὰ τὸ ἔξω B μόνον ἔλυτρον ὀρᾶντι, ἓν ζῶον φαίνεσθαι, ἀνθρώπων. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ λέγοντι, ὡς λυσιτελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράττειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ

παντοδαπὸν θηρίον εὐωχοῦντι ποιεῖν ἰσχυρὸν καὶ τὸν
λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν λέοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον λιμο-
589 κτονεῖν καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ, ὥστε ἔλκεσθαι ὅπῃ ἂν ἐκείνων
ὀπότερον ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτερον ἐτέρῳ ξυνηθίζειν μηδὲ
φίλον ποιεῖν, ἀλλ' ἔῃν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαι τε καὶ
μαχόμενα ἐσθίειν ἄλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη, ταῦτ'
ἂν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινωῶν. Οὐκοῦν αὖ ὁ τὰ δίκαια
λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἂν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα
λέγειν, ὄθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς ἄνθρωπος ἔσται ἐγ-
B κρατέστατος, καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος ἐπιμελή-
σεται ὥσπερ γεωργός, τὰ μὲν ἡμερα τρέφων καὶ τιθα-
σεύων, τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον ποιη-
σάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδύ-
μενος, φίλα ποιησάμενος ἀλλήλοις τε καὶ αὐτῷ, οὕτω
θρέψει; Κομιδῇ γὰρ αὖ λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαι-
C νωῶν. Κατὰ πάντα τρόπον δὴ ὁ μὲν τὰ δίκαια ἐγκωμιάζων
ἀληθῆ ἂν λέγοι, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ψεύδοιτο. πρὸς τε γὰρ
ἡδονὴν καὶ πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπουμένῳ ὁ
μὲν ἐπαινέτης τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν
ὕγιες οὐδ' εἰδῶς ψέγει ὅ τι ψέγει. Οὐ μοι δοκεῖ, ἦ δ' ὄς,
οὐδαμῇ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πράως, οὐ γὰρ ἐκὼν
ἀμαρτάνει, ἐρωτῶντες· ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ
αἰσχροῦ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτ' ἂν φαῖμεν γεγονέναι· τὰ
D μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ ἴσως τὰ ὑπὸ τῷ
θεῷ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως, αἰσχροῦ δὲ τὰ
ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἡμερον δουλούμενα; ξυμφήσει ἢ πῶς;
Ἐάν μοι, ἔφη, πείθεται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, ὅτῳ λυσιτε-
λεῖ ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ
τοιούνδε τι γίνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον ἅμα καταδου-
λοῦται τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἦ εἰ μὲν
E λαβὼν χρυσίον υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ ταῦτ' εἰς
ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἐλυσιτέλει

οὐδ' ἂν κάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν, εἰ δὲ τὸ ἑαυτοῦ
 θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθραιότατῳ τε καὶ μιαιωτάτῳ δουλοῦ-
 ται καὶ μηδὲν ἔλειπ, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ πολὺ ἐπὶ 590
 δεινότερῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἢ Ἐριφύλη ἐπὶ
 τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὄρμον δεξαμένη; Πολὺ μέντοι,
 ἢ δ' ὅς ὁ Γλαύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρι-
 νοῦμαι.

XIII. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀκολασταίνειν οἷσι διὰ τοιαῦτα
 πάλαι ψέγεσθαι, ὅτι ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινὸν τὸ
 μέγα ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Ἀἴ-
 λων, ἔφη. Ἡ δ' αὐθάδεια καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν
 τὸ λεοντῶδες τε καὶ ὄφεῶδες αὖξηται καὶ συντείνηται B
 ἀναρμόστως; Πάννυ μὲν οὖν. Τρυφή δὲ καὶ μαλθακία
 οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ ἀνέσει ψέγεται,
 ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί μὴν; Κολακεία δὲ καὶ
 ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸ τούτο, τὸ θυμοειδὲς,
 ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ, καὶ ἔνεκα χρημάτων καὶ τῆς
 ἐκείνου ἀπληστίας προπηλακιζόμενον ἐθίξῃ ἐκ νέου ἀντι
 λέοντος πίθηκον γίνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία C
 δὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τί, οἷσι, ὄνειδος φέρει; ἢ δι' ἄλλο
 τι φήσομεν ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου
 εἶδος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ θρεμ-
 μάτων, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύματα αὐ-
 τῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἔοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν
 ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ ὁμοίου ἄρχηται οἷονπερ ὁ βέλτι-
 στος, δοῦλον αὐτόν φαμεν δεῖν εἶναι ἐκείνου τοῦ βελτί- D
 στού, ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ θεῖον ἄρχον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ
 τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύ-
 μαχος ᾤετο τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὡς ἄμεινον ὄν παντὶ
 ὑπὸ θεῖου καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἰκεῖον
 ἔχοντος ἐν αὐτῷ, εἰ δὲ μὴ, ἔξωθεν ἐφεστῶτος, ἵνα εἰς δύ-
 ναμιν πάντες ὅμοιοι ᾤμεν καὶ φίλοι τῷ αὐτῷ κυβερνώ-

μενοι; Καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη. Δηλοῖ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
 E ὁ νόμος, ὅτι τοιοῦτον βουλευέται, πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει
 ξύμμαχος ὢν· καὶ ἡ τῶν παιδῶν ἀρχή, τὸ μὴ ἔαν ἐλευ-
 θεροὺς εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτεῖαν
 591 καταστήσωμεν, καὶ τὸ βέλτιστον θεραπεύσαντες τῷ παρ'
 ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὁμοίου καὶ ἄρ-
 χοντα ἐν αὐτῷ, καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφίεμεν. Δηλοῖ
 γάρ, ἡ δ' ὅς. Πῆ δὴ οὖν φήσομεν, ὦ Γλαύκων, καὶ κατὰ
 τίνα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν ἢ ἀκολασταίνειν ἢ τι αἰ-
 σχρὸν ποιεῖν, ἐξ ὧν πονηρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ χρή-
 ματα ἢ ἄλλην τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῆ, ἡ δ'
 ὅς. Πῆ δ' ἀδικοῦντα λανθάνειν καὶ μὴ διδόναι δίκην
 B λυσιτελεῖν; ἢ οὐχὶ ὁ μὲν λανθάνων ἔτι πονηρότερος γί-
 γνεται, τοῦ δὲ μὴ λανθάνοντος καὶ κολαζομένου τὸ μὲν
 θηριῶδες κοιμίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἡμεροῦ ἐλευθε-
 ροῦται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βελτίστην φύσιν καθιστα-
 μένη τιμιωτέραν ἔξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ δι-
 καιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἢ σῶμα ἰσχύν τε καὶ
 κάλλος μετὰ ὑγείας λαμβάνου, τοσοῦτῳ ὅσῳ περ ψυχὴ
 σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν
 C ὅ γε νοῦν ἔχων πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς τοῦτο ξυντείνας βιώ-
 σεται, πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἃ τοιαύτην αὐτοῦ
 τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται, τὰ δὲ ἄλλ' ἀτιμάζων; Δῆλον,
 ἔφη. Ἐπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἔξιν καὶ τροφήν
 οὐχ ὅπως τῇ θηριῶδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ ἐπιτρέψας ἐν-
 ταῦθα τετραμμένος ζήσει, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν βλέ-
 πων, οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων, ὅπως ἰσχυρὸς ἢ ὑγιὴς ἢ
 καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ' αὐτῶν,
 D ἀλλ' αἰεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἀρμονίαν τῆς ἐν τῇ ψυχῇ
 ἔνεκα ξυμφωνίας ἀρμοττόμενος [φαίνεται]. Παντάπασι
 μὲν οὖν, ἔφη, εἴανπερ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς εἶναι.
 Οὐκοῦν, εἶπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει ξύν-

ταξίν τε καὶ ξυμφωνίαν; καὶ τὸν ὄγκον τοῦ πλήθους οὐκ ἐκπληττόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακαρισμοῦ ἄπειρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων; Οὐκ οἶομαι, ἔφη. Ἄλλ' ἀποβλέπων γε, εἶπον, πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείαν ^E καὶ φυλάττων, μὴ τι παρακινῆ αὐτοῦ τῶν ἐκεῖ διὰ πλήθος οὐσίας ἢ δι' ὀλιγότητα, οὕτως κυβερνῶν προσθήσει καὶ ἀναλώσει τῆς οὐσίας καθ' ὅσον ἂν οἶός τ' ἦ. Κομιδῆ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τιμάς γε, εἰς ταῦτόν ἀποβλέπων, τῶν μὲν μεθέξει καὶ γεύσεται ἐκῶν, ἄς ἂν ἡγή- ⁵⁹² ται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσῃν, ἄς δ' ἂν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἔξιν, φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τὰ γε πολιτικά ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήθηται. Νῆ τὸν κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἴσως ἐν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῆ τύχη. Μανθάνω, ἔφη· ἐν ἣ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ, ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ^B ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὄρῳ καὶ ὄρῶντι ἑαυτὸν κατοικίσειν· διαφέρει δὲ οὐδέν, εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκός γ', ἔφη.

1.

I. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐ- ⁵⁹⁵ τῆς ἐννοῶ, ὡς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὀρθῶς ὠκίζομεν τὴν πόλιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐνθυμηθεῖς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῇ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὄση μιμητική· παντὸς γὰρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ ἐναργέστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἕκαστα ^B

διήρηται τὰ τῆς ψυχῆς εἶδη. Πῶς λέγεις; Ὡς μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρήσθαι — οὐ γὰρ μου κατερεῖτε πρὸς τοὺς τῆς ιραγῳδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μιμητικούς — λῶβη ἔοικεν εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν ἀκουόντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι αὐτὰ οἷα τυγχάνει ὄντα. Πῆ δὴ, ἔφη, διανοούμενος λέγεις; Ῥητέον, ἦν δ' ἐγώ, καίτοι φιλία γέ τίς με καὶ αἰδῶς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ Ὀμήρου ἀποκωλύει λέγειν. ἔοικε μὲν γὰρ τῶν καλῶν ἀπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. ἀλλ' οὐ γὰρ πρόγε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ, ἀλλ', ὃ λέγω, ρητέον. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἄκουε δὴ, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου. Ἐρώτα. Μίμησιν ὅπως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν ὃ τί ποτ' ἐστίν; οὐδὲ γὰρ τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυνηοῶ, τί βούλεται εἶναι. Ἢ που ἄρ', ἔφη, ἐγὼ συνηοήσω. Οὐδέν γε, ἦν δ' ἐγώ, 596 ἄτοπον, ἐπεὶ πολλά τοι ὀξύτερον βλέπόντων ἀμβλύτερον ὁρῶντες πρότεροι εἶδον. Ἔστιν, ἔφη, οὕτως· ἀλλὰ σοῦ παρόντος οὐδ' ἄν προθυμηθῆναι οἷός τε εἶην εἰπεῖν, εἰ τί μοι καταφαίνεται· ἀλλ' αὐτὸς ὄρα. Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰσθυσίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἐν ἑκάστων εἰσάθαμεν τίθεσθαι περὶ ἕκαστα τὰ πολλά, οἷς ταύτων ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἦ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὃ τι βούλει τῶν πολλῶν. Β οἷον, εἰ θέλεις, πολλαὶ πού εἰσι κλίνας καὶ τραπέζαι. Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ ἰδέαι γέ που περὶ ταῦτα τὰ σκευὴ δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης. Ναί. Οὐκοῦν καὶ εἰσάθαμεν λέγειν, ὅτι ὁ δημιουργὸς ἑκατέρου τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἰδέαν βλέπων οὕτω ποιεῖ ὃ μὲν τὰς κλίνας, ὃ δὲ τὰς τραπέζας, αἷς ἡμεῖς χρώμεθα, καὶ τᾶλλα κατὰ ταῦτά; οὐ γὰρ που τὴν γε ἰδέαν αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν· πῶς γάρ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ὄρα δὴ καὶ τόνδε τίνα C καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν ποῖον; Ὡς πάντα ποιεῖ

ὅσαπερ εἰς ἕκαστος τῶν χειροτεχνῶν. Δεινόν τινα λέγεις
καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὐπω γε, ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φή-
σεις. ὁ αὐτὸς γὰρ οὗτος χειροτέχνης οὐ μόνον πάντα οἶός
τε σκεύη ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φνόμενα ἅπαντα
ποιεῖ καὶ ζῶα πάντα ἐργάζεται, τὰ τε ἄλλα καὶ ἑαυτὸν,
καὶ πρὸς τούτοις γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ
ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν Ἄιδου ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται.
Πάνυ θαυμαστὸν, ἔφη, λέγεις σοφιστήν. Ἀπιστεῖς; ἦν δ' D
ἐγώ· καὶ μοι εἰπέ· τὸ παράπαν οὐκ ἂν σοι δοκεῖ εἶναι
τοιούτος δημιουργός, ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἂν τού-
των ἀπάντων ποιητής, τινὶ δὲ οὐκ ἂν; ἢ οὐκ αἰσθάνει,
ὅτι καὶν αὐτὸς οἶός τ' εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ
τινι; Καὶ τίς, ἔφη, ὁ τρόπος οὗτος; Οὐ χαλεπός, ἦν δ'
ἐγώ, ἀλλὰ πολλαχῆ καὶ ταχὺ δημιουργούμενος· τάχιστα
δέ που, εἰ θέλεις λαβὼν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῆ·
ταχὺ μὲν ἥλιον ποιήσεις καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ταχὺ δὲ E
γῆν, ταχὺ δὲ σαυτὸν τε καὶ τᾶλλα ζῶα καὶ σκευή καὶ φυτὰ
καὶ πάντα ὅσα νῦν δὴ ἐλέγετο. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ
μέντοι ὄντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εἰς
δέον ἔρχει τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γάρ, οἶμαι, δημιουρ-
γῶν καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἢ γάρ; Πῶς γὰρ οὐ; Ἀλλὰ
φήσεις οὐκ ἀληθῆ, οἶμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἢ ποιεῖ. καίτοι
τρόπῳ γέ τινι καὶ ὁ ζωγράφος κλίην ποιεῖ. ἢ οὐ; Ναί,
ἔφη, φαινομένην γε καὶ οὗτος.

II. Τί δὲ ὁ κλινοποιός; οὐκ ἄρτι μέντοι ἔλεγες, ὅτι 597
οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ, ὃ δὴ φαμεν εἶναι ὃ ἐστι κλίην, ἀλλὰ κλί-
νην τινά; Ἔλεγον γάρ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ὃ ἐστι ποιεῖ, οὐκ ἂν
τὸ ὄν ποιοῖ, ἀλλὰ τι τοιοῦτον οἶον τὸ ὄν, ὄν δὲ οὐ· τελέως
δὲ εἶναι ὄν τὸ τοῦ κλινουργοῦ ἔργον ἢ ἄλλου τινὸς χειρο-
τέχνου εἰ τις φαίη, κινδυνεύει οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγειν; Οὐκ-
ουν, ἔφη, ὥς γ' ἂν δόξειε τοῖς περὶ τοὺς τοιούσδε λόγους
διατρίβουσιν. Μηδὲν ἄρα θαυμάζωμεν, εἰ καὶ τοῦτο ἀμν-

- B** θρόν τι τυγχάνει ὄν πρὸς ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφη, ἐπ' αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τοῦτον, τίς ποτ' ἐστίν; Εἰ βούλει, ἔφη. Οὐκοῦν τριτταί τινες κλῖναι αὐταὶ γίνονται· μία μὲν ἢ ἐν τῇ φύσει οὐσα, ἣν φαίμεν ἄν, ὡς ἐγῶμαι, θεὸν ἐργάσασθαι. ἢ τίν' ἄλλον; Οὐδένα, οἶμαι. Μία δέ γε ἦν ὁ τέκτων. Ναί, ἔφη. Μία δὲ ἦν ὁ ζωγράφος. ἢ γάρ; Ἔστω. Ζωγράφος δὴ, κλινοποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἶδεσι κλινῶν. Ναί
- C** τρεῖς. Ὁ μὲν δὴ θεός, εἴτε οὐκ ἐβούλετο, εἴτε τις ἀνάγκη ἐπῆν μὴ πλεόν ἢ μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι αὐτὸν κλίην, οὕτως ἐποίησε μίαν μόνον αὐτὴν ἐκείνην ὃ ἐστὶ κλίην· δύο δὲ τοιαῦται ἢ πλείους οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσιν. Πῶς δὴ; ἔφη. Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δύο μόνας ποιήσεις, πάλιν ἄν μία ἀναφανείη, ἣς ἐκείναι ἄν αὐ ἀμφοτέραι τὸ εἶδος ἔχοιεν, καὶ εἴη ἄν ὃ ἐστὶ κλίην ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. Ὅρθῶς, ἔφη. Ταῦτα δὴ,
- D** οἶμαι, εἰδὼς ὁ θεός, βουλόμενος εἶναι ὄντως κλίης ποιητῆς ὄντως οὔσης, ἀλλὰ μὴ κλίης τινὸς μηδὲ κλινοποιός τις, μίαν φύσει αὐτὴν ἐφυσεν. Ἔοικεν. Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν τούτου προσαγορεύωμεν ἢ τι τοιοῦτον; Δίκαιον γοῦν, ἔφη, ἐπειδήπερ φύσει γε καὶ τοῦτο καὶ τὰλλα πάντα πεποίηκεν. Τί δὲ τὸν τέκτονα; Ἄρ' οὐ δημιουργὸν κλίης; Ναί. Ἡ καὶ τὸν ζωγράφον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιούτου; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ τί αὐ-
- E** τὸν κλίης φήσεις εἶναι; Τοῦτο, ἢ δ' ὅς, ἔμοιγε δοκεῖ μετριώτατ' ἄν προσαγορεύεσθαι, μιμητῆς οὐ ἐκείνοι δημιουργοί. Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμητὴν καλεῖς; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα ἐστὶ καὶ ὁ τραγωδιοποιός, εἴπερ μιμητῆς ἐστὶ, τρίτος τις ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας πεφυκώς, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν μὲν δὴ μιμη-
- 598 τὴν ἁμολογήκαμεν· εἰπέ δέ μοι περὶ τοῦ ζωγράφου τότε·

πότερα ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει ἕκαστον δοκεῖ σοι ἐπι-
 χειρεῖν μιμεῖσθαι ἢ τὰ τῶν δημιουργῶν ἔργα; Τὰ τῶν
 δημιουργῶν, ἔφη. Ἄρα οἷα ἔστιν ἢ οἷα φαίνεται; τοῦτο
 γὰρ ἐτι διόρισον. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ὡδε· κλίνη, εἴαν τε
 ἐκ πλαγίου αὐτὴν θεῶ εἴαν τε καταντικρὺ ἢ ὀπηροῦν, μή τι
 διαφέρει αὐτὴ ἐαντῆς, ἢ διαφέρει μὲν οὐδέν, φαίνεται δὲ
 ἄλλοῖα; καὶ τᾶλλα ὡσαύτως; Οὕτως, ἔφη· φαίνεται, δια-
 φέρει δ' οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ σκόπει· πρὸς πότερον η
 γραφικὴ πεποιήται περὶ ἕκαστον; πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς
 ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ φαινόμενον, ὡς φαίνεται,
 φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὔσα μίμησις; Φαντάσματος,
 ἔφη. Πόρρω ἄρα που τοῦ ἀληθοῦς ἢ μιμητικὴ ἔστι καί,
 ὡς ἔοικε, διὰ τοῦτο πάντα ἀπεργάζεται, ὅτι σμικρόν τι
 ἕκαστον ἐφάπτεται, καὶ τοῦτο εἰδῶλον. οἶον ὁ ζωγράφος,
 φαμέν, ζωγραφῆσει ἡμῖν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλ-
 λους δημιουργούς, περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαῖων τῶν τε-
 C
 χνῶν· ἀλλ' ὁμως παῖδάς τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώπους, εἰ
 ἀγαθὸς εἴη ζωγράφος, γράψας ἂν τέκτονα καὶ πόρρωθεν
 ἐπιδεικνύς ἕξαπατῶ ἂν τῷ δοκεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα
 εἶναι. Τί δ' οὐ; Ἄλλὰ γάρ, οἶμαι, ὦ φίλε, τόδε δεῖ περὶ
 πάντων τῶν τοιούτων διανοεῖσθαι· ἐπειδὴν τις ἡμῖν
 ἀπαγγέλλῃ περὶ του, ὡς ἐνέτυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπι-
 σταμένῳ τὰς δημιουργίας καὶ τᾶλλα πάντα, ὅσα εἰς ἕκα-
 στος οἶδεν, οὐδὲν ὅ τι οὐχὶ ἀκριβέστερον ὅτουοῦν ἐπιστα-
 D
 μένῳ, ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἄν-
 θρωπος, καί, ὡς ἔοικεν, ἐντυχὼν γόητί τινι καὶ μιμητῇ
 ἐξηπατήθη, ὥστε ἔδοξεν αὐτῷ πάσσοφος εἶναι, διὰ τὸ
 αὐτὸς μὴ οἶός τ' εἶναι ἐπιστήμην καὶ ἀνεπιστημοσύνην
 καὶ μίμησιν ἐξετάσαι. Ἀληθέστατα, ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπισκεπτέον
 τὴν τε τραγωδίαν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς Ὅμηρον,
 ἐπειδὴ τινων ἀκούομεν, ὅτι οὗτοι πάσας μὲν τέχνας

- F. ἐπίστανται, πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς ἀρετὴν
 καὶ κακίαν, καὶ τὰ γε θεῖα· ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀγαθὸν
 ποιητὴν, εἰ μέλλει περὶ ὧν ἂν ποιῆ καλῶς ποιήσῃν,
 εἰδῶτα ἄρα ποιεῖν, ἢ μὴ οἶόν τε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὲ
 ἐπισκέψασθαι, πότερον μιμηταῖς τούτοις οὗτοι ἐντυχόν-
 599 τες ἐξηπάτηνται καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ὀρῶντες οὐκ αἰ-
 σθάνονται τριτὰ ἀπέχοντα τοῦ ὄντος καὶ ῥάδια ποιεῖν
 μὴ εἰδῶσι τὴν ἀληθειαν· φαντάσματα γάρ, ἀλλ' οὐκ ὄντα
 ποιοῦσιν· ἢ τι καὶ λέγουσι καὶ τῶ ὄντι οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ
 ἴσασι περὶ ὧν δοκοῦσι τοῖς πολλοῖς εὖ λέγειν. Πάνυ μὲν
 οὖν, ἔφη, ἐξεταστέον. Οἷμαι οὖν, εἰ τις ἀμφοτέρωθεν δύναται
 ποιεῖν, τό τε μιμηθησόμενον καὶ τὸ εἰδῶλον, ἐπὶ τῇ τῶν
 εἰδῶλων δημιουργίᾳ ἑαυτὸν ἀφείναι ἂν σπουδάζειν καὶ
 B τοῦτο προστήσασθαι τοῦ ἑαυτοῦ βίου ὡς βέλτιστον ἔχοντα;
 Οὐκ ἔγωγε. Ἄλλ' εἶπερ γε, οἶμαι, ἐπιστήμων εἴη τῇ ἀλη-
 θείᾳ τούτων πέρι, ἄπερ καὶ μιμεῖται, πολὺ πρότερον ἐν
 τοῖς ἔργοις ἂν σπουδάσειεν ἢ ἐπὶ τοῖς μιμήμασι, καὶ πει-
 ρῶτο ἂν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπεῖν μνημεῖα,
 καὶ εἶναι προθυμοῦτ' ἂν μᾶλλον ὁ ἐγκωμιαζόμενος ἢ ὁ
 ἐγκωμιάζων. Οἶμαι, ἔφη· οὐ γὰρ ἐξ ἴσου ἢ τε τιμὴ καὶ ἡ
 ὠφέλεια. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν λό-
 C γον Ὅμηρον ἢ ἄλλον ὄντιναοῦν τῶν ποιητῶν ἐρωτῶντες,
 εἰ ἰατρικὸς ἦν τις αὐτῶν ἀλλὰ μὴ μιμητὴς μόνον ἰατρι-
 κῶν λόγων, τίνας ἰγυεῖς ποιητὴς τις τῶν παλαιῶν ἢ τῶν
 νέων λέγεται πεποιηκέναι, ὥσπερ Ἀσκληπιός. ἢ τίνας μα-
 θητὰς ἰατρικῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς ἐκρόνους,
 μηδ' αὖ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἀλλ'
 ἐῶμεν· περὶ δὲ ὧν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ
 λέγειν Ὅμηρος, πολέμων τε πέρι καὶ στρατηγιῶν καὶ διοι-
 D κήσεων πόλεων καὶ παιδείας πέρι ἀνθρώπου, δίκαιόν ποῦ
 ἐρωτᾶν αὐτὸν πυνθανομένους· ὦ φίλε Ὅμηρε, εἶπερ μὴ
 τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἰ ἀρετῆς πέρι, εἰδῶλου δημιου-

γός, ὃν δὴ μιμητὴν ὠρισάμεθα, ἀλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οἷός τε ἦσθα γινώσκειν, ποῖα ἐπιτηδεύματα βελτίους ἢ χείρους ἀνθρώπους ποιεῖ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τίς τῶν πόλεων διὰ σὲ βέλτιον ᾤκησεν, ὥσπερ διὰ Λυκούργου Λακεδαιμόνων καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλὰ μεγάλα τε καὶ μικρὰ· σὲ δὲ τίς αἰτιᾶται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι καὶ σφᾶς ὠφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γὰρ Ἰταλία καὶ Σικελία, καὶ ἡμεῖς Σόλων· σὲ δὲ τίς; ἔξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη ὁ Γλαύκων· οὐκ οὐν λέγεται γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὀμηριδῶν. Ἀλλὰ δὴ τίς πόλεμος ἐπὶ Ὀμήρου ὑπ' ἐκείνου ἄρχοντος ἢ ξυμβουλευόντος εὐπο- 600 λεμηθεὶς μνημονεύεται; Οὐδεὶς. Ἀλλ' οἶα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλὰ ἐπίνοια καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ἢ τινὰς ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὐτὸς Θάλεω τε περὶ τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσία, ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμῶν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται Ὀμηρος γενέσθαι, οἱ ἐκείνον ἡγάπων ἐπὶ συνουσίᾳ καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδὸν τινα παρέδωσαν βίου Ὀμηρικῆν, ὥσπερ Πυθαγόρας αὐτὸς τε Β διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ ἡγαπήθη, καὶ οἱ ὕστεροι ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πη δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδ' αὐτὸς, ἔφη, τοιοῦτον οὐδέν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὃς Σώκρατες, Ἰσως, ὁ τοῦ Ὀμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἂν γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανεῖν, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὀμήρου ἀληθῆ. λέγεται γὰρ, ὡς πολλή τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔζη.

IV. Λέγεται γὰρ οὐν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οἶει, ὃς Γλαύκων, εἰ τῷ ὄντι οἷός τ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὀμηρος, ἅτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γινώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἡγαπᾶτο ὑπ' αὐτῶν;

ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ
 Κεῖτος καὶ ἄλλοι πάμπολλοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν παρ-
 D ιστάναι ἰδίᾳ ξυγγιγνόμενοι, ὡς οὔτε οἰκίαν οὔτε πόλιν
 τὴν αὐτῶν διοικεῖν οἰοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφειὸς αὐτῶν
 ἐπιστατήσωσι τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω
 σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς
 περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι. Ὅμηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ'
 ἐκείνου, εἶπερ οἷός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνιάναι ἀνθρώ-
 πους, ἢ Ἡσίοδον ῥαψῳδεῖν ἂν περιμόντας εἶων, καὶ οὐχὶ
 μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντείχοντο ἢ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἠνάγκαζον
 E παρὰ σφίσιν οἴκοι εἶναι, ἢ εἰ μὴ ἐπειθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαι-
 दाγῶγον ὄπη ἤεσαν, ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν;
 Παντάπασιν, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὦ Σώκратες, ἀληθῆ λέγειν.
 Οὐκοῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὀμήρου ἀρξαμένους πάντας τοὺς
 ποιητικὸς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων,
 περὶ ὧν ποιοῦσι, τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ἄπτεσθαι; ἀλλ'
 ὥσπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ ζωγράφος σκνυτοτόμον ποιήσει
 601 δοκοῦντα εἶναι, αὐτός τε οὐκ ἐπαῖων περὶ σκνυτοτομίας
 καὶ τοῖς μὴ ἐπαίουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων
 θεωροῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτω δὴ, οἶμαι, καὶ τὸν
 ποιητικὸν φήσομεν χρώματ' ἅττα ἐκάστων τῶν τεχνῶν
 τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασι ἐπιχρωματίζειν αὐτὸν οὐκ ἐπαί-
 οντα ἀλλ' ἢ μιμείσθαι, ὥστε ἐτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν
 B λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, ἐὰν τε περὶ σκνυτοτομίας τις λέγη
 ἐν μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ ἀρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγε-
 σθαι, ἐὰν τε περὶ στρατηγίας ἐὰν τε περὶ ἄλλου ὀτουοῦν·
 οὕτω φύσει αὐτὰ ταῦτα μεγάλην τινα κήλησιν ἔχειν. ἐπεὶ
 γυμνωθέντα γε τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν
 ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα
 φαίνεται. τεθέασαι γάρ που. Ἔγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν
 δ' ἐγώ, ἔοικε τοῖς τῶν ὠραίων προσώποις, καλῶν δὲ μὴ,
 οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπη; Παντά-

πασιν, ἢ δ' ὄς. Ἴθι δὴ, τόδε ἄθροι· ὁ τοῦ εἰδώλου ποιη-
 τῆς, ὁ μιμητῆς, φαμέν, τοῦ μὲν ὄντος οὐδὲν ἐπαίει, τοῦ δὲ
 φαινομένου· οὐχ οὕτως; *Ναί.* Μὴ τοίνυν ἡμίσεως αὐτὸ C
 καταλίπωμεν ῥηθέν, ἀλλ' ἱκανῶς ἴδωμεν. Λέγε, ἔφη.
 Ζωγράφος, φαμέν, ἡγίας τε γράψει καὶ χαλινόν; *Ναί.*
 Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ χαλκεύς; Πάνυ γε. Ἄρ'
 οὖν ἐπαίει, οἷας δεῖ τὰς ἡγίας εἶναι καὶ τὸν χαλινόν, ὁ
 γραφεύς; ἢ οὐδ' ὁ ποιήσας, ὃ τε χαλκεὺς καὶ ὁ σκυτεὺς,
 ἀλλ' ἐκεῖνος, ὃσπερ τούτοις ἐπίσταται χρῆσθαι, μόνος, ὁ
 ἱππικός; Ἀληθέστατα. Ἄρ' οὖν οὐ περὶ πάντα οὕτω φή-
 σομεν ἔχειν; Πῶς; Περὶ ἕκαστον ταύτας τινὰς τρεῖς τέ- D
 χνας εἶναι, χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμησομένην; *Ναί.*
 Οὐκοῦν ἀρετὴ καὶ κάλλος καὶ ὀρθότης ἐκάστου σκεύους
 καὶ ζώου καὶ πράξεως οὐ πρὸς ἄλλο τι ἢ τὴν χρεῖαν ἐστί,
 πρὸς ἣν ἂν ἕκαστον ἢ πεποιημένον ἢ πεφυκός; Οὕτως.
 Πολλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν χρώμενον ἐκάστῳ ἐμπειροτάτον
 τε εἶναι, καὶ ἄγγελον γίνεσθαι τῷ ποιητῇ, οἷα ἀγαθὰ ἢ
 κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρεῖα ᾧ χρῆται· οἷον ἀύλητῆς πον ἀ-
 λοποιῶ ἔξαγγέλλει περὶ τῶν ἀύλων, οἳ ἂν ὑπηρετῶσιν ἐν E
 τῷ ἀύλειν, καὶ ἐπιτάξει οἷους δεῖ ποιεῖν, ὁ δ' ὑπηρετήσει.
 Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς ἔξαγγέλλει περὶ χρηστῶν
 καὶ πονηρῶν ἀύλων, ὁ δὲ πιστεύων ποιήσει; *Ναί.* Τοῦ
 αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν ποιητῆς πίστιν ὀρθὴν ἔξει περὶ
 κάλλους τε καὶ πονηρίας, ξυνὼν τῷ εἰδότητι καὶ ἀναγκα-
 ζόμενος ἀκούειν παρὰ τοῦ εἰδότητος· ὁ δὲ χρώμενος ἐπι- 602
 στήμην. Πάνυ γε. Ὁ δὲ μιμητῆς πότερον ἐκ τοῦ χρῆσθαι
 ἐπιστήμην ἔξει ὢν ἂν γράφῃ, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μὴ,
 ἢ δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἰδότητι καὶ
 ἐπιτάττεσθαι οἷα χρῆ γράφειν; Οὐδέτερα. Οὔτε ἄρα εἰ-
 σεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητῆς περὶ ὧν ἂν μιμῆται
 πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Οὐκ ἔοικεν. Χαρίεις ἂν εἶη ὁ
 ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς πρὸς σοφίαν περὶ ὧν ἂν ποιῇ.

B Οὐ πάνυ. Ἄλλ' οὖν δὴ ὁμῶς γε μιμῆσται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἐκάστου, ὅπῃ πονηρὸν ἢ χρηστὸν· ἀλλ', ὡς βoικεν, οἶον φαίνεται καλὸν εἶναι τοῖς πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσι, τοῦτο μιμῆσται. Τί γὰρ ἄλλο; Ταῦτα μὲν δὴ, ὡς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν διωμολόγηται, τὸν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου περὶ ὧν μιμεῖται, ἀλλ' εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν τὴν μίμησιν, τοὺς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἀπτομένους ἐν λαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι πάντας εἶναι μιμητικούς ὡς οἶόν τε μάλιστα. Πάνυ μὲν οὖν.

C V. Πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, τὸ δὲ δὴ μιμείσθαι τοῦτο οὐ περὶ τρίτου μὲν τί ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; **Ναί.** Πρὸς δὲ δὴ ποῖόν τί ἐστι τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον τὴν δύναμιν, ἦν ἔχει; Τοῦ ποίου τινὲς πέρι λέγεις; Τοῦ τοιοῦδε. ταῦτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἴσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ ταῦτά καμπύλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατι τε θεωμένοις καὶ ἔξω, καὶ κοιλὰ τε δὴ καὶ ἐξέχοντα διὰ τὴν περὶ τὰ χρώ-

D ματα αὐτὴν πλάνην τῆς ὄψεως, καὶ πᾶσά τις ταραχὴ δῆλη ἡμῖν ἐνοῦσα αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ· ὥ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι τῆς φύσεως ἢ σκιαγραφία ἐπιθεμένη γοητείας οὐδὲν ἀπολείπει καὶ ἡ θανατοποιία καὶ αἱ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται μηχαναί. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ἰστάναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν, ὥστε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μείζον ἢ ἔλαττον ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρησάν

E ἢ καὶ στήσαν; Πῶς γὰρ οὐ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ λογιστικοῦ ἂν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργον. Τούτου γὰρ οὖν. Τούτῳ δὲ πολλάκις, μετρησάντι καὶ σημαίνοντι μείζω ἅττα εἶναι ἢ ἐλάττω ἕτερα ἐτέρων ἢ ἴσα, τάναντία φαίνεται ἅμα περὶ ταῦτά. **Ναί.** Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ ἅμα περὶ ταῦτά ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ

ὀρθῶς γ' ἔφαμεν. Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς 603
 ψυχῆς τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἂν εἴη ταυτόν. Οὐ γὰρ οὖν.
 Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λογισμῷ πιστεῦον βέλτιστον
 ἂν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μὴν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιούμενον
 τῶν φαύλων ἂν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο τοίνυν
 διομολογήσασθαι βουλόμενος ἔλεγον, ὅτι ἡ γραφικὴ καὶ
 ὄλως ἡ μιμητικὴ πόρρω μὲν τῆς ἀληθείας ὄν τὸ αὐτῆς
 ἔργον ἀπεργάζεται, πόρρω δ' αὐφρονήσεως ὄντι τῷ ἐν B
 ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἑταίρα καὶ φίλη ἐστὶν ἐπ' οὐδενὶ
 ὑγιεῖ οὐδ' ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἧ δ' ὅς. Φαύλη ἄρα
 φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾷ ἡ μιμητικὴ. Ἔοικεν.
 Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἡ κατὰ τὴν ὄψιν μόνου, ἢ καὶ κατα
 τὴν ἀκοήν, ἦν δὴ ποιήσιν ὀνομάζομεν; Εἰκός γ', ἔφη, καὶ
 ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τῷ εἰκότι μόνου πιστεύ-
 σωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸ αὐτὸ ἐλθῶμεν
 τῆς διανοίας τοῦτο, ᾧ προσομιλεῖ ἡ τῆς ποιήσεως μιμη- C
 τικὴ, καὶ ἴδωμεν, φαῦλον ἢ σπουδαῖον ἐστίν. Ἀλλὰ χρῆ.
 Ὡδε δὴ προθώμεθα· πράττοντας, φαμέν, ἀνθρώπους
 μιμεῖται ἡ μιμητικὴ βιαίους ἢ ἐκουσίας πράξεις, καὶ ἐκ
 τοῦ πράττειν ἢ εὐ οἰομένους ἢ κακῶς πεπραγένοι, καὶ ἐν
 τούτοις δὴ πᾶσιν ἢ λυπουμένους ἢ χαίροντας. μὴ τι ἄλλο
 ἢ παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἄρ' οὖν ἐν ἅπασιν τούτοις ὁμο-
 νοητικῶς ἀνθρώπος διάκειται; ἢ ὥσπερ κατὰ τὴν ὄψιν D
 ἐστασίαζε καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ δόξας ἅμα περὶ τῶν
 αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πράξεσι στασίαζει τε καὶ μάχεται
 αὐτὸς αὐτῷ; ἀναμιμνήσκομαι δέ, ὅτι τοῦτό γε νῦν οὐδὲν
 δεῖ ἡμᾶς διομολογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῖς ἄνω λόγοις ἱκανῶς
 πάντα ταῦτα διομολογησάμεθα, ὅτι μυρίων τοιούτων
 ἐναντιωμάτων ἅμα γιγνομένων ἡ ψυχὴ γέμει ἡμῶν.
 Ὄρθῶς, ἔφη. Ὄρθῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὁ τότε ἀπελί-
 πομεν, νῦν μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι διεξελεῖν. Τὸ E
 ποῖον; ἔφη. Ἀνὴρ, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιεικῆς τοιαῦσδε τύχης με-

τασχών, υἱὸν ἀπολέσας ἢ τι ἄλλο ὧν περὶ πλείσιον ποιέται, ἐλέγομέν που καὶ τότε ὅτι ῥᾶστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τόδε ἐπισκεψώμεθα· πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται, ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς
 604 λύπην; Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τό γε ἀληθές. Τὸ δὲ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἶπέ· πότερον μᾶλλον αὐτὸν οἶει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαι τε καὶ ἀντιτείνειν, ὅταν ὁράται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὐτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν ὁράται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγγασθαι, ἂ εἴ τις αὐτοῦ ἀκούοι αἰσχύνοιτ' ἄν, πολλὰ δὲ ποιήσει, ἂ οὐκ ἂν δεξαίτο τινα ἰδεῖν δρωῶντα. Οὕτως ἔχει, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον λόγος
 B καὶ νόμος ἐστί, τὸ δὲ ἔλκον ἐπὶ τὰς λύπας αὐτὸ τὸ πάθος; Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα δύο φαμέν αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι. Πῶς δ' οὗ; Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον τῷ νόμῳ ἔτοιμον πείθεσθαι, ἢ ὁ νόμος ἐξηγείται; Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅ τι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον
 C ὄν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅ τι τάχιστα παραγίνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδῶν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἢ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλευέσθαι, ἣν δ' ἐγώ, περὶ τὸ γεγονὸς καὶ ὡσπερ ἐν πτώσει κύβων πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὐτοῦ πράγματα, ὅπῃ ὁ λόγος αἰρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας καθάπερ παῖδας ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν, ἀλλ' αἰ
 D ἐδίξεν τὴν ψυχὴν ὅ τι τάχιστα γίνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαι τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε καὶ νοσησαν, ἰατρικῆ θρηνηδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατα γοῦν ἂν τις, ἔφη, πρὸς

τὰς τύχας οὕτω προσφέροιο. Οὐκοῦν, φαμέν, τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἔπεσθαι. Δῆλον δὴ. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀδυρμούς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν ἄρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἄργόν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν· τὸ δὲ φρόνιμόν τε καὶ ἠσυχίον ἦθος, παραπλήσιον ὃν ἀεὶ αὐτὸ αὐτῷ, οὔτε θάδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμούμενον εὐπετέες καταμαθεῖν, ἄλλως τε καὶ πανηγύρει καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις εἰς θέατρα ξυλληγομένοις. ἀλλοτρίου γάρ που πάθους ἢ μίμησις αὐτοῖς γίνεσθαι. Παντάπασιν μὲν οὖν. Ὅ δὲ μιμητικὸς ποιη- 605 τῆς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ γε καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτητικόν τε καὶ ποικίλον ἦθος διὰ τὸ εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον. Οὐκοῦν δικαίως ἂν αὐτοῦ ἦδη ἐπιλαμβανοίμεθα, καὶ τιθεῖμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ ζωγράφῳ; καὶ γὰρ τῷ φαῦλα ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν ἔοικεν αὐτῷ, καὶ τῷ πρὸς ἕτερον τοιοῦτον ὀμιλεῖν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ Β ταύτῃ ὁμοίωται· καὶ οὕτως ἦδη ἂν ἐν δίκῃ οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν εὐνομεῖσθαι πόλιν, ὅτι τοῦτο ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ τρέφει καὶ ἰσχυρὸν ποιῶν ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν, ὥσπερ ἐν πόλει ὅταν τις μοχθηροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν παραδιδῷ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαριστέρους φθειρῇ, ταῦτόν τε καὶ τὸν μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν κακὴν πολιτείαν ἰδίᾳ ἐκάστου τῇ ψυχῇ ἐμποιεῖν, τῷ ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον καὶ οὔτε τὰ μείζω οὔτε τὰ ἐλάττω διαγιγνώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν μεγάλα ἠγρομένῳ, τοτὲ δὲ C σμικρὰ, εἰδῶλα εἰδωλοποιοῦντα, τοῦ δὲ ἀληθοῦς πόρρω πάνν ἀφεστῶτα. Πάνν μὲν οὖν.

VII. Οὐ μέντοι πῶ τό γε μέγιστον κατηγορήκαμεν

αὐτῆς. τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπεικείεις ἱκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι,
 ἐκτός πάντων τινῶν ὀλίγων, πάνθεινόν που. Τί δ' οὐ μέλ-
 λει, εἴπερ γε δρᾷ αὐτό; Ἀκούων σκοπεῖ. οἱ γὰρ που βέλ-
 τιστοὶ ἡμῶν ἀκροώμενοι Ὀμήρου ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τρα-
 D γωδιοποιῶν μιμουμένου τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει ὄντα
 καὶ μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὄδυρμοῖς, ἢ καὶ
 ἄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἷσθ' ὅτι χαίρομέν τε καὶ ἐν-
 δόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπόμεθα ξυμπάσχοντες, καὶ σπουδά-
 ζοντες ἐπαινοῦμεν ὡς ἀγαθὸν ποιητὴν, ὃς ἂν ἡμᾶς ὁ τι
 μάλιστα οὕτω διαθῆ. Οἶδα· πῶς δ' οὐ; Ὅταν δὲ οἰκειῖν
 τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὐ' ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ
 καλλωπιζόμεθα, ἂν δυνώμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτε-
 E ρεῖν, ὡς τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὄν, ἐκεῖνο δὲ γυναικός, ὃ τότε
 ἐπηνοῦμεν. Ἐννοῶ, ἔφη. Ἡ καλῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος
 ὁ ἐπαινος ἔχει, τὸ ὁρῶντα τοιοῦτον ἄνδρα, οἷον ἑαυτόν
 τις μὴ ἀξιοῖ εἶναι ἀλλ' αἰσχύνοιτο ἂν, μὴ βδελύττεσθαι
 ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ
 606 εὐλόγῳ ἔοικεν. Naί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ἐκεῖνη γ' αὐτὸ σκο-
 ποίης. Πῆ; Εἰ ἐνθυμοῖο, ὅτι τὸ βία κατεχόμενον τότε ἐν
 ταῖς οἰκειαῖς ξυμφοραῖς καὶ πεπεινηκός τοῦ δακρῦσαι τε
 καὶ ἀποδύρασθαι ἱκανῶς καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὄν
 τοιοῦτον οἷον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ὑπὸ
 τῶν ποιητῶν πιμπλάμενον καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτι-
 στον ἡμῶν, ἅτε οὐχ ἱκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ οὐδὲ
 ἔθει, ἀνίησι τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἅτε
 B ἀλλότρια πάθη θεωροῦν καὶ ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὄν, εἰ
 ἄλλος ἀνὴρ ἀγαθὸς φάσκων εἶναι ἀκαίρως πενθεῖ, τοῦτον
 ἐπαινεῖν καὶ ἐλεεῖν· ἀλλ' ἐκεῖνο κερδαίνειν ἡγείται, τὴν
 ἡδονὴν, καὶ οὐκ ἂν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι καταφρο-
 νήσας ὄλου τοῦ ποιήματος. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ὀλίγοις
 τισὶ μέτεστιν, ὅτι ἀπολαβεῖν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων
 εἰς τὰ οἰκεία· θρέψαντα γὰρ ἐν ἐκείνοις ἰσχυρὸν τὸ ἐλε-

εινὸν οὐ δῆδιον ἐν τοῖς αὐτοῦ πάθεσι κατέχειν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἄρ' οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, C
ὅτι, ἂν αὐτὸς αἰσχύνιοιο γελωτοποιῶν, ἐν μιμήσει δὴ κωμωδικῇ ἢ καὶ ἰδίᾳ ἀκούων * ἐὰν * σφόδρα χαρῆς καὶ μὴ μισῆς ὡς πονηρά, ταῦτόν ποιεῖς ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις; ὁ γὰρ τῷ λόγῳ αὐτὸν κατεῖχες ἐν σαυτῷ βουλόμενον γελωτοποιεῖν, φοβούμενος δόξαν βωμολοχίας, τότε αὐτὸν ἀνίης καὶ ἐκεῖ νεανικὸν ποιήσας ἐλαθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξενεχθῆεις ὥστε κωμωδιοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ D
περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ἡδέων ἐν τῇ ψυχῇ, ἃ δὴ φάμεν πάσῃ πράξει ἡμῖν ἐπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς ἡ ποιητικὴ μίμησις ἐργάζεται; τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα, δέον ἀνχμεῖν, καὶ ἄρχοντα ἡμῖν καθίστησι, δέον ἄρχεσθαι αὐτά, ἵνα βελτίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων καὶ ἀθλιωτέρων γιγνώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάναι, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅταν Ὀμήρου ἐπαινέταις E
ἐντύχης λέγουσιν, ὡς τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν οὗτος ὁ ποιητής, καὶ πρὸς διοίκησίν τε καὶ παιδείαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιον ἀναλαβόντι μανθάνειν τε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν πάντα τὸν αὐτοῦ βίον κατασκευασάμενον ζῆν, φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάξεσθαι ὡς ὄν- 60
τας βελτίστους εἰς ὅσον δύνανται, καὶ συγχωρεῖν Ὀμηρον ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγωδιοποιῶν, εἰδέναι δέ, ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκώμια τοῖς ἀγαθοῖς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν· εἰ δὲ τὴν ἡδυσμένην Μοῦσαν παραδέξει ἐν μέλεσιν ἢ ἐπεσιν, ἡδονὴ σοὶ καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ κοινῆ ἀεὶ δόξαντος εἶναι βελτίστου λόγου. Ἀληθέστατα, ἔφη.

VIII. Ταῦτα δὴ, ἔφην, ἀπολελογίσθω ἡμῖν ἀναμνη- B
σθεῖσι περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς

πόλεως ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὖσαν· ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς
 ἦρει. προσεῖπωμεν δὲ αὐτῇ, μὴ καὶ τινα σκληρότητα
 ἡμῶν καὶ ἀγροικίαν καταγνῶ, ὅτι παλαιὰ μὲν τις διαφορὰ
 φιλοσοφία τε καὶ ποιητικῆ· καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς δε
 σπότην κύων ἐκείνη κραυγάζουσα, καὶ μέγας ἐν ἀφρόνων
 C κενεαγορίαισι, καὶ ὁ τῶν διασόφων ὄχλος κρατῶν, καὶ οἱ
 λεπτῶς μεριμνῶντες ὅτι ἄρα πέπονται, καὶ ἄλλα μυρία
 σημεῖα παλαιᾶς ἐναντιώσεως τούτων. ὅμως δὲ εἰρήσθω,
 ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα ἔχοι λόγον εἰπεῖν ἢ πρὸς ἡδονὴν ποιη-
 τικὴ καὶ ἡ μίμησις, ὡς χρὴ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομου-
 μένῃ, ἄσμενοι ἂν καταδεχοίμεθα· ὡς ξύνισμέν γε ἡμῖν
 αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς· ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀλη-
 θές οὐχ ὅσοι προδιδόναι. ἢ γάρ, ὦ φίλε, οὐ κηλεῖ ὑπ'
 D αὐτῆς καὶ σύ, καὶ μάλιστα ὅταν δι' Ὀμήρου θεωρῆς αὐ-
 τήν; Πολύ γε. Οὐκοῦν δικαία ἐστὶν οὕτω κατιέναι, ἀπο-
 λογησομένη ἐν μέλει ἢ τινι ἄλλῳ μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν.
 Δοῖμεν δὲ γέ που ἂν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ
 ποιητικοί, φιλοποιηταὶ δέ, ἄνευ μέτρου λόγον ὑπὲρ αὐτῆς
 εἰπεῖν, ὡς οὐ μόνον ἡδεῖα ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη πρὸς τὰς πο-
 λιτείας καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινόν ἐστι· καὶ εὐμενῶς
 E ἀκουσόμεθα. κερδανοῦμεν γάρ που, ἐὰν μὴ μόνον ἡδεῖα
 φανῆ ἀλλὰ καὶ ὠφελίμη. Πῶς δ' οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερ-
 δαίνειν; Εἰ δέ γε μὴ, ὦ φίλε ἐταῖρε, ὥσπερ οἱ ποτέ του
 ἐρασθέντες, ἐὰν ἡγήσωνται μὴ ὠφελίμου εἶναι τὸν ἔρωτα,
 βία μὲν, ὅμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτως, διὰ τὸν ἐγ-
 γεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαύτης ποιήσεως ὑπὸ τῆς τῶν
 608 καλῶν πολιτειῶν τροφῆς, εὖνοι μὲν ἐσόμεθα φανῆναι
 αὐτὴν ὡς βελτίστην καὶ ἀληθεστάτην, ἕως δ' ἂν μὴ οἶα
 τ' ἢ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασόμεθ' αὐτῆς ἐπάδοντες ἡμῖν
 αὐτοῖς τούτου τὸν λόγον, ὃν λέγομεν, καὶ ταύτην τὴν
 ἐπρωδὴν, εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν
 τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. ἀισθόμεθα δ' οὖν, ὡς οὐ

σπουδαστέον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει ὡς ἀληθείας τε ἀπτο-
 μένη καὶ σπουδαία, ἀλλ' εὐλαβητέον αὐτὴν ὄν τῷ ἀκροω-
 μένῳ, περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας δεδιότι, καὶ νομιστέα B
 ἅπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἣ δ' ὄς, ξύμ-
 φημι. Μέγας γάρ, ἔφην, ὁ ἀγών, ὃ φίλε Γλαύκων, μέγας,
 οὐχ ὅσος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἢ κακὸν γενέσθαι, ὥστε οὔτε
 τιμῇ ἐπαρθέντα οὔτε χρήμασιν οὔτε ἀρχῇ οὐδεμιᾶ οὐδέ
 γε ποιητικῇ ἄξιον ἀμελῆσαι δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης
 ἀρετῆς. Ξύμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὧν διεληλύθαμεν· οἶμαι δὲ
 καὶ ἄλλον ὄντινον.

IX. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, τά γε μέγιστα ἐπίχειρα ἀρε- C
 τῆς καὶ προκειμένα ἄθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι,
 ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μεῖζω ἐστὶν ἄλλα.
 Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο; πᾶς
 γὰρ οὗτός γε ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος πρὸς
 πάντα ὀλίγος πού τις ἂν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη. Τί
 οὖν; οἶει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσοῦτου δεῖν χρόνου
 ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τοῦ παντός; Οἶμαι ἐγὼγ', D
 ἔφη· ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; Οὐκ ἦσθησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
 ἀθάνατος ἡμῶν ἢ ψυχὴ καὶ οὐδέποτε ἀπόλλυται; καὶ ὄς
 ἐμβλέψας μοι καὶ θαυμάσας εἶπε Μὰ Δί', οὐκ ἐγῶγε· σὺ
 δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῶ γ', ἔφην· οἶμαι δὲ καὶ
 σύ· οὐδὲν γὰρ χαλεπὸν. Ἔμοιγ', ἔφη· σοῦ δ' ἄν ἠδέως
 ἀκούσαιμι τὸ οὐ χαλεπὸν τοῦτο. Ἀκούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ.
 Λέγε μόνον, ἔφη. Ἀγαθόν τι, εἶπον, καὶ κακὸν καλεῖς;
 Ἔγῶγε. Ἄρ' οὖν ὥσπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοεῖ; Τὸ E
 ποῖον; Τὸ μὲν ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν τὸ κακὸν
 εἶναι, τὸ δὲ σώζον καὶ ὠφελούν τὸ ἀγαθόν. Ἔγῶγ', ἔφη.
 Τί δέ; κακὸν ἐκάστῳ τι καὶ ἀγαθὸν λέγεις; οἶον ὀφθαλ-
 μοῖς ὀφθαλμίαν καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι νόσον, σίτῳ τε 609
 ἐρουσίβην, σηπεδόνα τε ξύλοις, χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἰόντῃ
 καί, ὅπερ λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἐκάστῳ κακὸν τε

καὶ νόσημα; Ἐγώ, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν τῷ τι τούτων προσγένηται, πονηρὸν τε ποιεῖ ὧ̄ προσεγένετο, καὶ τελευτῶν ὄλον διέλυσε καὶ ἀπώλεσεν; Πῶς γὰρ οὐ; Το ξύμ-φυτον ἄρα κακὸν ἐκάστου καὶ ἡ πονηρία ἑκαστον ἀπόλ-
B λυσει, ἢ εἰ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἂν ἄλλο γε αὐτὸ ἔτι διαφθείρειεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μὴ ποτέ τι ἀπολέσει, οὐδὲ αὐτὸ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν. Πῶς γὰρ ἂν; ἔφη. Ἐὰν ἄρα τι εὐρίσκωμεν τῶν ὄντων, ὧ̄ ἔστι μὲν κακόν, ὃ ποιεῖ αὐτὸ μοχθηρὸν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἷόν τε αὐτὸ λύειν ἀπολλύνον, οὐκ ἤδη εἰσόμεθα, ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως ὄλεθρος οὐκ ἦν; Οὕτως, ἔφη, εἰκός. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγὼ ψυχῇ ἄρ' οὐκ ἔστιν ὃ ποιεῖ αὐτὴν κακὴν; Καὶ μάλ', ἔφη.
C ἂ νῦν δὴ διήμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ ἀκολασία καὶ δειλία καὶ ἀμαθία. Ἡ οὖν τι τούτων αὐτὴν διαλύει τε καὶ ἀπολλυσι; καὶ ἐννόει, μὴ ἐξαπατηθῶμεν οἰηθέντες τὸν ἄδικον ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν ληφθῇ ἀδικῶν, τότε ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονηρίας οὕσης ψυχῆς· ἀλλ' ὧ̄δε ποιεῖ· ὧ̄σπερ σῶμα ἢ σώματος πονηρία νόσος οὕσα τήκει καὶ διόλλυσι καὶ ἄγει εἰς τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἂ νῦν δὴ ἐλέγομεν ἅπαντα ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας, τῷ προσ-
D καθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθειρούσης, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀφικνεῖται — οὐχ οὕτως; Ναί. Ἴδι δὴ, καὶ ψυχὴν κατα τὸν αὐτὸν τρόπον σκόπει, ἄρα ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ ἡ ἄλλη κακία τῷ ἐνεῖναι καὶ προσκαθῆσθαι φθείρει αὐτὴν καὶ μαραινει, ἕως ἂν εἰς θάνατον ἀγαθοῦσα τοῦ σώματος χωρίση. Οὐδαμῶς, ἔφη, τοῦτό γε. Ἀλλὰ μέντοι ἐκεῖνό γε ἄλογον, ἦν δ' ἐγώ, τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύναι τι, τὴν δὲ αὐτοῦ μὴ. Ἄλογον. Ἐννόει γάρ, ἦν
E δ' ἐγώ, ὧ̄ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων πονηρίας, ἢ ἂν ἡ αὐτῶν ἐκείνων, εἴτε παλαιότης εἴτε σαπρότης εἴτε ἠτίσοῦν οὕσα, οὐκ οἰόμεθα δεῖν σῶμα ἀπολλυσθαι· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμποιῇ ἡ αὐτῶν πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώ-

ματι σώματος μοχθηρίαν, φήσομεν αὐτὸ δι' ἐκεῖνα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κακίας νόσου οὔσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σι- 610
τίων πονηρίας ἄλλων ὄντων ἄλλο ὄν τὸ σῶμα, ὑπ' ἄλλο-
τρίου κακοῦ μὴ ἐμποιήσαντος τὸ ἐμφυτον κακόν, οὐδέ-
ποτε ἀξιόσομεν διαφθείρεσθαι. Ὁρθότατ' ἄν, ἔφη,
λέγοις.

Χ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον, ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν μὴ
σώματος πονηρία ψυχῇ ψυχῆς πονηρίαν ἐμποιῇ, μὴ ποτε
ἀξιῶμεν ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ ἄνευ τῆς ἰδίας πονηρίας
ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, τῷ ἑτέρου κακῷ ἕτερον. Ἔχει γάρ,
ἔφη, λόγον. Ἡ τοίνυν ταῦτα ἐξελεγκῶμεν ὅτι οὐ καλῶς
λέγομεν, ἢ ἕως ἄν ἡ ἀνέλεγκτα, μὴ ποτε φῶμεν ὑπὸ πυρε- B
τοῦ μηδ' αὐ' ὑπ' ἄλλης νόσου μηδ' αὐ' ὑπὸ σφαγῆς, μηδ'
εἰ τις ὅ τι σμικρότατα ὄλον τὸ σῶμα κατατέμοι, ἔνεκα τού-
των μηδὲν μᾶλλον ποτε ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἄν τις
ἀποδείξῃ, ὡς διὰ ταῦτα τὰ παθήματα τοῦ σώματος αὐτῇ
ἐκεῖνη ἀδικωτέρα καὶ ἀνοσιωτέρα γίνεταί· ἀλλοτρίου δὲ
κακοῦ ἐν ἄλλῳ γιγνομένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἐκάστῳ μὴ ἐγγι-
γνομένου, μήτε ψυχὴν μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι τινα C
ἀπόλλυσθαι. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γε οὐδεὶς ποτε
δείξει, ὡς τῶν ἀποθνήσκόντων ἀδικιώτεραι αἱ ψυχαὶ διὰ
τὸν θάνατον γίνονται. Ἐὰν δέ γέ τις, ἔφην ἐγώ, ὁμόσε
τῷ λόγῳ τολμᾷ λέγειν καὶ λέγειν, ὡς πονηρότερος καὶ ἀδι-
κώτερος γίνεταί ὁ ἀποθνήσκων, ἵνα δὴ μὴ ἀναγκάξῃται
ἀθανάτους τὰς ψυχὰς ὁμολογεῖν, ἀξιόσομέν που, εἰ ἀληθῆ
λέγει ὁ ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον τῷ
ἔχοντι ὥσπερ νόσον, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἀποκτινύν- D
τος τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἀποθνήσκειν τοὺς λαμβάνοντας
αὐτό, τοὺς μὲν μάλιστα θάττον, τοὺς δ' ἥττον σχολαίτε-
ρον, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ νῦν διὰ τοῦτο ὑπ' ἄλλων δίκην ἐπι-
τιθέντων ἀποθνήσκουσιν οἱ ἄδικοι. Μὰ Δί', ἢ δ' ὅς, οὐκ
ἄρα πάνθεινον φανεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ

λαμβάνοντι· ἀπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη κακῶν· ἀλλὰ μᾶλλον οἶμαι αὐτὴν φανήσεσθαι πᾶν τούναντίον τοὺς ἄλλους
 E ἀποκτινῦσαν, εἶπερ οἶόν τε, τὸν δ' ἔχοντα καὶ μάλα ζω-
 τικὸν παρέχουσαν, καὶ πρὸς γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρουπνον·
 οὕτω πόρρω που, ὡς ἔοικεν, ἐσκήνηται τοῦ θανάσιμος
 εἶναι. Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ὅποτε γὰρ δὴ μὴ ἱκανὴ
 ἦ γε οἰκεία πονηρία καὶ τὸ οἰκεῖον κακὸν ἀποκτείνει καὶ
 ἀπολέσαι ψυχὴν, σχολῆ τὸ γε ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμέ-
 νον κακὸν ψυχὴν ἢ τι ἄλλο ἀπολεῖ, πλὴν ἐφ' ᾧ τέτακται.
 Σχολῆ γ', ἔφη, ὡς γε τὸ εἰκός. Οὐκοῦν ὅποτε μηδ' ὑφ'
 611 ἐνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκείου μήτε ἄλλοτριού, δῆλον
 ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ ἀεὶ ὄν εἶναι, εἰ δ' ἀεὶ ὄν, ἀθάνατον.
 Ἀνάγκη, ἔφη.

XI. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτως ἐχέτω· εἰ δ'
 ἔχει, ἐννοεῖς, ὅτι ἀεὶ ἂν εἶεν αἱ αὐταί. οὔτε γὰρ ἂν που
 ἐλάττους γένοιτο μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης, οὔτε αὖ πλεί-
 οους· εἰ γὰρ ὀτιοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἶσθ'
 ὅτι ἐκ τοῦ θνητοῦ ἂν γίγνοιτο καὶ πάντα ἂν εἴη τελευ-
 τῶντα ἀθάνατα. Ἀληθῆ λέγεις. Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, μήτε
 B τοῦτο οἰώμεθα, ὃ γὰρ λόγος οὐκ ἔασει, μήτε γε αὖ τῆ
 ἀληθεστάτῃ φύσει τοιοῦτον εἶναι ψυχὴν, ὥστε πολλῆς
 ποικιλίας καὶ ἀνομοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν αὐτὸ
 πρὸς αὐτό. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ φάδιον, ἦν δ' ἐγώ,
 ἀίδιον εἶναι σύνθετόν τε ἐκ πολλῶν καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ
 κεχηρμένον συνθέσει, ὡς νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχὴ. Οὐκ-
 ουν εἰκός γε. Ὅτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχὴ, καὶ ὃ ἄρτι
 λόγος καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἂν· οἶον δ' ἐστὶ τῇ ἀλη-
 C θείᾳ, οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸ θεάσασθαι ὑπὸ τε τῆς τοῦ
 σώματος κοινωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς
 θεώμεθα, ἀλλ' οἶόν ἐστι καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον
 ἱκανῶς λογισμῷ διαθεατέον, καὶ πολὺ κάλλιον αὐτὸ εὐ-
 ρήσει καὶ ἐναργέστερον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διό-

ψεται και πάντα ἂ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἰπομεν μὲν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ, οἷον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι διακειμένον αὐτό, ὡσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὀρῶντες οὐκ ἂν ἐτι ῥαδίως αὐτοῦ ἴδοιεν τὴν D ἀρχαίαν φύσιν, ὑπὸ τοῦ τὰ τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη τὰ μὲν ἐκκεκλάσθαι, τὰ δὲ συντετριφθαι και πάντως λελωβῆσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἄλλα δὲ προσπεφυκέναι, ὄστρεά τε και φυκία και πέτρας, ὡστε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ εἰοικέναι ἢ οἷος ἦν φύσει, οὕτω και τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα διακειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν· ἀλλὰ δεῖ, ὦ Γλαῦκων, ἐκεῖσε βλέπειν. Ποῖ; ἢ δ' ὄς. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς, και ἐννοεῖν ὧν ἄπτεται και οἷων ἐφίεται ὀμιλιῶν, E ὡς ξυγγενῆς οὔσα τῷ τε θείῳ και ἀθανάτῳ και τῷ ἀεὶ ὄντι, και οἷα ἂν γένοιτο τῷ τοιοῦτῳ πᾶσα ἐπισπομένη και ὑπὸ ταύτης τῆς ὀρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν ᾧ νῦν ἐστὶ, και περικρουσθεῖσα πέτρας τε και ὄστρεα, ἂ νῦν αὐτῇ ἄτε γῆν ἐστιωμένη γεηρὰ και πετρώδη πολλὰ και 612 ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἐστιάσεων. και τότε ἂν τις ἴδοι αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φύσιν, εἴτε πολυειδῆς εἴτε μονοειδῆς εἴτε ὄπη ἔχει και ὅπως· νῦν δὲ τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε και εἶδη, ὡς ἐγῶμαι, ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλύθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

XII. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τὰ τε ἄλλα ἀπελυσάμεθα ἐν τῷ λόγῳ, και οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης B ἐπηνέγκαμεν, ὡσπερ Ἡσιόδον τε και Ὅμηρον ἡμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἄριστον εὔρομεν, και ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τ' ἔχη τὸν Γύγου δακτύλιον, ἐάν τε μή, και πρὸς τοιοῦτῳ δακτυλίῳ τὴν Αἰδος κυνήν; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαῦκων, νῦν ἤδη ἀνεπίφθονόν ἐστι πρὸς ἐκείνοις και τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ και τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ

- C ἀποδοῦναι, ὅσους τε καὶ οἴους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἐτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἢ δ' ὄς. Ἄρ' οὖν ἀποδώσατέ μοι ἃ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; Ἐδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι καὶ τὸν ἄδικον δίκαιον. ὑμεῖς γὰρ ἠγείσθε, κἄν εἰ μὴ δυνατὸν εἶη ταῦτα λανθάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἔνεκα, ἵνα αὐτῇ δικαιοσύνη πρὸς
- D ἀδικίαν αὐτὴν κριθείη. ἢ οὐ μνημονεύεις; Ἀδικοῖην μὲντ' ἄν, ἔφη, εἰ μὴ. Ἐπειδὴ τοίνυν κεκριμένοι εἰσίν, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥσπερ ἔχει δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων, καὶ ἡμᾶς ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτως, ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομίσῃται, ἃ ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη δίδωσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ ἐξαπατῶσα τοὺς τῷ ὄντι λαμβάνοντας αὐτήν.
- E Δίκαια, ἔφη, αἰτεῖ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσατε, ὅτι θεοὺς γε οὐ λανθάνει ἐκάτερος αὐτῶν οἷός ἐστιν; Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λανθάνετον, ὁ μὲν θεοφιλῆς ἄν εἶη, ὁ δὲ θεομισῆς, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ὁμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα. Τῷ δὲ θεοφιλεῖ οὐχ ὁμολο-
- 613 γήσομεν, ὅσα γε ἀπὸ θεῶν γίνεταί, πάντα γίνεσθαι ὡς οἶόν τε ἄριστα, εἰ μὴ τι ἀναγκαῖον αὐτῷ κακὸν ἐκ προτέρας ἁμαρτίας ὑπήρχεν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ' ἐν πενίᾳ γίγνηται ἐάν τ' ἐν νόσοις ἢ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κακῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσῃ ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπὸ γε θεῶν ποτὲ ἀμελεῖται, ὅς ἂν προθυμείσθαι ἐθέλλῃ δίκαιος γίνεσθαι καὶ ἐπιτηδεύων
- B ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τάναντία τούτων δεῖ διανοεῖ-

σθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ θεῶν τοιαῦτ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώπων; ἄρ' οὐχ ὧδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὄν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε καὶ ἄδικοι δρωσιν ὅπερ οἱ δρομῆς, ὅσοι ἂν θέωσιν εὐ' ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω μή; τὸ μὲν πρῶτον ὀξέως ἀποπηδῶσι, τελευτῶντες δὲ C καταγέλαστοι γίνονται, τὰ ὅτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ εἰς τέλος ἐλθόντες τὰ τε ἄθλα λαμβάνουσι καὶ στεφανοῦνται. οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺν ξυμβαίνει· πρὸς τέλος ἐκάστης πράξεως καὶ ὀμιλίας καὶ τοῦ βίου εὐδοκιμοῦσί τε καὶ τὰ ἄθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται; Καὶ μάλα. Ἀνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ τούτων, ἅπερ αὐτὸς ἔλεγε περὶ τῶν ἀδίκων; ἐρῶ γὰρ δὴ, ὅτι οἱ μὲν δίκαιοι, ἐπειδὴν πρεσβύτεροι γένονται, ἐν τῇ αὐτῶν πόλει ἄρχουσί τε ἂν βούλωνται τὰς ἀρχάς, γαμοῦσί τε ὁπόθεν ἂν βούλωνται, ἐκιδιόασί τε εἰς οὓς ἂν ἐθέλωσι, καὶ πάντα, ἃ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε· καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἰρεθέντες καταγέλαστοί εἰσι καὶ γέροντες γιγνόμενοι ἄθλιοι προπηλακίζονται ὑπὸ E ξένων τε καὶ ἀστῶν, μαστιγούμενοι καὶ ἄἄροικα ἔφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων, [εἶτα στρεβλώσονται καὶ ἐκκαυθήσονται.] πάντα ἐκεῖνα οἴου καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι ὡς πάσχουσιν. ἀλλ' ὃ λέγω, ὄρα εἰ ἀνέξει. Καὶ πάνυ, ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις.

XIII. Ἄ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ξῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἄθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γί- 614 γνεται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ δικαιοσύνη, τοιαῦτ' ἂν εἴη. Καὶ μάλ', ἔφη, καλὰ τε καὶ βέβαια. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδέν ἐστι πληθεῖ οὐδὲ μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα, ἃ τελευτήσαντα ἐκάτερον περι-

μένει. χρὴ δ' αὐτὰ ἀκούσαι, ἵνα τελέως ἐκάτερος αὐτῶν ἀπειλήφῃ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκούσαι. **Λ**έγοις **B** ἄν, ἔφη, ὡς οὐ πολλὰ ἄλλ' ἤδιον ἀκούοντι. Ἄλλ' οὐ μέντοι σοι, ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίμου γε ἀπόλογον ἐρῶ, ἀλλ' ἀλκίμου μὲν ἀνδρός, Ἡρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὅς ποτε ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων τῶν νεκρῶν ἤδη διεφθαρμένων, ὑγιῆς μὲν ἀηρέθη, κομισθεὶς δ' οἴκαδε μέλλων θάπτεσθαι δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενος ἀνεβίω, ἀναβιούς δ' ἔλεγεν ἅ ἐκεῖ ἴδοι. ἔφη δέ, ἐπειδὴ οὐ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορεύεσθαι **C** μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν ᾧ τῆς τε γῆς δὴ εἶναι χάσματα ἐχομένῳ ἀλλήλοιν καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα καταντικρῦ· δικαστὰς δὲ μετὰξὺ τούτων καθῆσθαι, οὓς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὀπίσθεν σημεῖα πάντων ὧν ἐπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰπεῖν, ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ καὶ διακελεύειντο οἱ ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὄρᾶν δὴ ταύτη μὲν καθ' ἐκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχὰς, ἐπειδὴ αὐταῖς δικασθῆναι, κατὰ δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μεστὰς ἀύχμου τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαρὰς· **E** καὶ τὰς αἰεὶ ἀφικνουμένας ὥσπερ ἐκ πολλῆς πορείας φαίνεσθαι ἦκειν, καὶ ἀσμένους εἰς τὸν λειμῶνα ἀπιούσας οἶον ἐν πανηγύρει κατασκηναῖσθαι, καὶ ἀσπάζεσθαι τε ἀλλήλας ὅσαι γνώριμαί, καὶ πυνθάνεσθαι τὰς τε ἐκ τῆς γῆς ἠκούσας παρὰ τῶν ἑτέρων τὰ ἐκεῖ καὶ τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ παρ' ἐκείναις, διηγέσθαι δὲ ἀλλήλαις τὰς μὲν ὀδυ-

ρομένας τε καὶ κλαιούσας, ἀναμνησκόμενας ὅσα τε καὶ 615
οἷα πάθοιεν καὶ ἴδοιεν ἐν τῇ ὑπὸ γῆς πορεία — εἶναι δὲ
τὴν πορείαν χιλιέτη — τὰς δ' αὖ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐπα-
θείας διηγείσθαι καὶ θεὰς ἀμηγάνους τὸ κάλλος. τὰ μὲν
οὖν πολλά, ὡς Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγῆσασθαι· τὸ
δ' οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πάποτε τινα ἠδίκη-
σαν καὶ ὄσους ἕκαστοι, ὑπὲρ ἀπάντων δίκην δεδωκέναι ἐν
μέρει, ὑπὲρ ἑκάστου δεκάκις, τοῦτο δ' εἶναι κατὰ ἑκατον-
ταετηρίδα ἑκάστην, ὡς βίου ὄντος τοσοῦτου τοῦ ἀνθρώ- B
πίνου, ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτί-
νοιεν· καὶ οἷον εἰ τινες πολλῶν θανάτων ἦσαν αἴτιοι, ἢ
πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα καὶ εἰς δουλείας ἐμβεβλη-
κότες, ἢ τινος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι, πάντων τούτων
δεκαπλασίας ἀλγηδόνας ὑπὲρ ἑκάστου κομίσαιντο, καὶ αὖ
εἰ τινες εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσιοι
γεγονότες εἶεν, κατὰ ταυτὰ τὴν ἀξίαν κομίζονται. τῶν δὲ C
εὐθύς γενομένων καὶ ὀλίγον χρόνον βιούντων πέρι ἄλλα
ἔλεγεν οὐκ ἄξια μνήμης· εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε καὶ εὐ-
σεβείας καὶ γονέας καὶ ἀντόχειρος φόνου μείζους ἔτι τοὺς
μισθοὺς διηγείτο. ἔφη γὰρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτώμενῳ
ἐτέρῳ ὑπὸ ἐτέρου, ὅπου εἶη Ἄρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἄρ-
διαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἐν τινὶ πόλει τύραννος ἐγε-
ρόνει, ἥδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, γέροντά
τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ πρεσβύτερον ἀδελφόν, καὶ ἄλλα D
δὴ πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ὡς ἔλεγετο. ἔφη οὖν
τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, οὐχ ἦκει, φάναι, οὐδ' ἂν ἦξει
δεῦρο.

XIV. Ἐθεασάμεθα γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν
θεαμάτων. ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στομίου ἤμεν μέλλοντες
ἀνιέναι καὶ τὰλλα πάντα πεπονθότες, ἐκεῖνόν τε κατείδο-
μεν ἐξαίφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους
τυράννους· ἦσαν δὲ καὶ ἰδιῶται τινες τῶν μεγάλα ἡμαρ-

Ε τηκότων· οὕς οιομένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο
 τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυκᾶτο, ὅποτε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως
 ἐχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκῶς δίκην ἐπιχει-
 ροῖ ἀνιέναι. ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι
 ἰδεῖν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα τοὺς
 μὲν διαλαβόντες ἤγον, τὸν δὲ Ἄρδιαῖον καὶ ἄλλους συμ-
 616 ποδίσαντες χεῖράς τε καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, καταβαλόν-
 τες καὶ ἐκδείραντες, εἰλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσκα-
 λάθων κνάπτοντες καὶ τοῖς ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες,
 ὧν ἔνεκά τε καὶ εἰς ὃ τι [τὸν τάρταρον] ἐμπεσοῦμενοι
 ἄγιοιτο, ἐνθα δὴ φόβων, ἔφη, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν
 σφίσι γεγονότων τοῦτον ὑπερβάλλειν, μὴ γένοιτο ἐκάστω
 τὸ φθέγμα, ὅτε ἀναβαίνοι, καὶ ἀσμενέστατα ἕκαστον σιγή-
 σαντος ἀναβῆναι. καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε καὶ τιμωρίας
 Β τοιαύτας τινὰς εἶναι, καὶ αὐτὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντι-
 στρόφους· ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἐκάστοις ἐπὶ
 ἡμέραι γένοιτο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὀγδόῃ πο-
 ρεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν
 ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς
 εὐθύ, οἶον κίονα, μάλιστα τῇ ἰριδι προσφερῆ, λαμπρότε-
 ρον δὲ καὶ καθαρώτερον. εἰς ὃ ἀφικέσθαι προελθόντας
 C ἡμερησίαν ὁδόν, καὶ ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον τὸ φῶς ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμῶν τεταμένα· εἶναι
 γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ζύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἶον τὰ ὑπο-
 ζώματα τῶν τριήρων, οὕτω πᾶσαν ξυνέχον τὴν περιφο-
 ράν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνάγκης ἄτρακτον, δι'
 οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὐ τὴν μὲν ἡλα-
 κάτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος, τὸν δὲ
 σφόνδυλον μικτὸν ἐκ τε τούτου καὶ ἄλλων γενῶν. τὴν δὲ
 D τοῦ σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε· τὸ μὲν σχῆμα οἷα περ
 ἢ τοῦ ἐνθάδε· νοῆσαι δὲ δεῖ ἐξ ὧν ἔλεγε τοιόνδε αὐτὸν
 εἶναι, ὡσπερ ἂν εἴ ἐν ἐνὶ μεγάλῳ σφονδύλῳ κοίλῳ κα.

ἔξεγλυμμένῳ διαμπερὲς ἄλλος τοιοῦτος ἐλάττων ἐγκείτο ἀρμόττων, καθάπερ οἱ κάδοι οἱ εἰς ἀλλήλους ἀρμόττοντες· καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον καὶ ἄλλους τέταρ-
 ρας. ὅκτω γὰρ εἶναι τοὺς ξύμπαντας σφονδύλους, ἐν ἀλ-
 λήλοις ἐγκειμένους, κύκλους ἄνωθεν τὰ χεῖλη φαίνοντας, E
 νῶτον συνεχῆς ἐνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν
 ἡλακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὀγδόου διαμπερὲς
 ἐλληλάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε καὶ ἐξωτάτῳ σφόνδυ-
 λον πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλον ἔχειν, τὸν δὲ τοῦ
 ἕκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τετάρτου, τέταρτον δὲ
 τὸν τοῦ ὀγδόου, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἐβδόμου, ἕκτον δὲ
 τὸν τοῦ πέμπτου, ἑβδομον δὲ τὸν τοῦ τρίτου, ὀγδοον δὲ
 τὸν τοῦ δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν
 δὲ τοῦ ἐβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὀγδόου τὸ χρωῶμα
 ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔχειν προσλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευ- 617
 τέρου καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκεί-
 νων, τρίτον δὲ λευκότετον χρωῶμα ἔχειν, τέταρτον δὲ ὑπέ-
 ρυθρον, δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν ἕκτον. κυκλεῖσθαι δὲ
 δὴ στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὄλον μὲν τὴν αὐτὴν φοράν,
 ἐν δὲ τῷ ὄλῳ περιφερομένῳ τοὺς μὲν ἐντὸς ἐπὶ τὰ κύκλους
 τὴν ἐναντίαν τῷ ὄλῳ ἡρέμα περιφέρεσθαι, αὐτῶν δὲ τού-
 των τάχιστα μὲν ἴεναι τὸν ὀγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἅμα B
 ἀλλήλοις τὸν τε ἑβδομον καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον· τὸν τρί-
 τον δὲ φορᾶ ἴεναι, ὡς σφίσι φαίνεσθαι, ἐπανακυκλούμε-
 νον τὸν τέταρτον· τέταρτον δὲ τὸν τρίτον καὶ πέμπτον
 τὸν δεύτερον. στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης
 γόνασιν. ἐπὶ δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἐκάστου
 βεβηκέναι Σειρήνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν λεί-
 σαν ἀνὰ τόνον· ἐκ πασῶν δὲ ὅκτω οὐσῶν μίαν ἀρμονίαν
 ξυμφωνεῖν. ἄλλας δὲ καθημένας περίξ δι' ἴσου τρεῖς, ἐν
 θρόνῳ ἐκάστην, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης Μοίρας λευχει- C
 μονούσας, στέμματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας, Λάχεσιν

τε καὶ Κλωθῶ καὶ Ἄτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἄρμονίαν, Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθῶ δὲ τὰ ὄντα, Ἄτροπον δὲ τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθῶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφορᾶν, διαλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ Ἄτροπον τῇ ἀριστερᾷ τὰς ἐντὸς αὐτῶν ὡσαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει ἑκατέρας ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι.

- D XV. Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθύς δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινὰ σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαστῆσαι, ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπὶ τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν· Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. ψυχὰι ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου
- E θνητοῦ γένους θανατηφόρου. οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἰρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἰρείσθω βίον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον, ἦν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἔξει. αἰτία ἐλομένου· θεὸς ἀνάτιος. ταῦτα εἰπόντα ῥῖψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους, τὸν δὲ παρ' αὐτὸν
- 618 πεσόντα ἕκαστον ἀναιρείσθαι, πλήν οὐ· ἔδὲ οὐκ ἔᾶν· τῶ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι, ὁπόστος εἰλήχειν. μετὰ δὲ τοῦτο αὐθις τὰ τῶν βίων παραδείγματα εἰς τὸ πρόσθεν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω τῶν παρόντων, εἶναι δὲ παντοδαπά· ζώων τε γὰρ πάντων βίους καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας· τυραννίδας τε γὰρ εἰ αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχείας τελευτώσας· εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν
- B ἐπὶ εἶδεσι καὶ κατὰ κάλλη καὶ τὴν ἄλλην ἰσχύν τε καὶ ἀγωνίαν, τοὺς δ' ἐπὶ γένεσι καὶ προγόνων ἀρεταῖς, καὶ ἀδοκίμων κατὰ ταῦτά, ὡσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν· ψυχῆς δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι διὰ τὸ ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλον ἐλομέ-

ιην βίον ἄλλοίαν γίγνεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἀλλήλοις τε καὶ
 πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δὲ ὑγίαις μεμι-
 χθαι, τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. ἔνθα δὴ, ὡς ἔοικεν, ὦ
 φίλε Γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπων, καὶ διὰ ταῦτα
 μάλιστα ἐπιμελητέον, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τῶν ἄλλων μα- C
 θημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος καὶ ζητητῆς
 καὶ μαθητῆς ἔσται, ἐάν ποθεν οἴός τ' ἦ μαθεῖν καὶ ἐξευ-
 ρεῖν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατόν καὶ ἐπιστήμονα, βίον καὶ
 χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα, τὸν βελτίω ἐκ τῶν
 δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἰρεῖσθαι, καὶ ἀναλογιζόμενον
 πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα, ξυντιθέμενα ἀλλήλοις καὶ
 διαιρούμενα πρὸς ἀρετὴν βίου πῶς ἔχει, εἰδέναι, τί κάλ-
 λος πενία ἢ πλοῦτος κραθῆναι καὶ μετὰ ποίας τινὸς ψυχῆς D
 ἔξεως κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἐργάζεται, καὶ τί εὐγένειαι καὶ
 δυσγένειαι καὶ ιδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἰσχυρές καὶ ἀσθέ-
 νειαι καὶ εὐμάθειαι καὶ δυσμάθειαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα
 τῶν φύσει περὶ ψυχὴν ὄντων καὶ τῶν ἐπικτήτων τί ξυγ-
 κεραυνύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται, ὥστε ἐξ ἀπάντων
 αὐτῶν δυνατόν εἶναι συλλογισάμενον αἰρεῖσθαι, πρὸς
 τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τὸν τε χεῖρω καὶ τὸν
 ἀμείνω βίον, χεῖρω μὲν καλοῦντα ὃς αὐτὴν ἐκείσε ἄξει, εἰς E
 τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δὲ ὅστις εἰς τὸ δικαιο-
 τέραν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐάσει· ἐωράκαμεν γάρ,
 ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὕτη κρατίστη αἴρεσις.
 ἀδαμαντίνως δὴ δεῖ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς Αἴδου 619
 ἰέναι, ὅπως ἂν ἦ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλοῦτων τε
 καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ ἐμπесῶν εἰς τυραννίδας
 καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις πολλὰ μὲν ἐργάσῃται καὶ ἀνή-
 κεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθη, ἀλλὰ γινῶ τὸν μέσον
 ἀεὶ τῶν τοιούτων βίον αἰρεῖσθαι καὶ φεύγειν τὰ ὑπερβάλ-
 λοντα ἐκατέρωσε καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ δυνατόν καί.

ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα· οὕτω γὰρ εὐδαιμονέστατος γίγνεται ἄνθρωπος.

- B XVI. Καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν ἄγγελος ἤγγελλε τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν· καὶ τελευταίῳ ἐπιόντι, ξὺν νῶ ἐλομένῳ, συντόνως ζῶντι κείται βίος ἀγαπητός, οὐ κακός, μήτε ὁ ἄρχων αἰρέσεως ἀμελείτω μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω· εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πρῶτον λαχόντα
- C ἔφη εὐθύς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἐλέσθαι, καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας οὐ πάντα ἱκανῶς ἀνασκεψάμενον ἐλέσθαι, ἀλλ' αὐτὸν λαθεῖν ἐνουῖσαν εἰμαρμένην, παιδῶν αὐτοῦ βρώσεις καὶ ἄλλα κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαι τε καὶ ὀδύρεσθαι τῆν αἴρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προρρηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου· οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας καὶ παντα μᾶλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκόντων, ἐν τεταγμένη πολιτεία ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει ἄνευ φιλοσοφίας
- D ἀρετῆς μετεληφότα. ὥς δὲ καὶ εἰπεῖν οὐκ ἐλάττους εἶναι ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀλίσκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦκοντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους· τῶν δ' ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλούς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας ἄλλους τε ἑωρακότας, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὰς αἰρέσεις ποιείσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι, καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ εἴ τις ἀεί, ὁπότε εἰς τὸν ἐνθάδε βίον ἀφικνοῖτο, ὑγιῶς
- E φιλοσοφοῖ καὶ ὁ κληρὸς αὐτῷ τῆς αἰρέσεως μὴ ἐν τελευταίοις πίπτει, κινδυνεύει ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθάθεν ἐκείσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην γὰρ δὴ ἔφη τὴν θείαν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὥς ἕκασται αἱ
- 620 ψυχαὶ ἤροῦντο τοὺς βίους· ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι

καὶ γελοίαν καὶ θαυμασίαν· κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προ-
τέρου βίου τὰ πολλὰ αἰρεῖσθαι. ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη
τὴν ποτε Ὀρφῆως γενομένην κύκνου βίου αἰρουμένην,
μίσει τοῦ γυναικείου γένους διὰ τὸν ὑπ' ἐκείνων θάνατον
οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικί γεννηθεῖσαν γενέσθαι· ἰδεῖν
δὲ τὴν Θαμύρου ἀηδόνης ἐλομένην· ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον
μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἴρεσιν, καὶ ἄλλα ζῶα
μουσικὰ ὡσαύτως, εἰκοστὴν δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλέσθαι B
λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύ-
γουσαν ἀνθρώπου γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὄπλων
κρίσεως· τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος· ἐχθρὰ δὲ καὶ
ταύτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τὰ πάθη ἀετοῦ δια-
λάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχὴν,
κατιθοῦσαν μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι
παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ C
τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν· πόρρω
δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερόλιτου πίδη-
κον ἐνδυομένην· κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὀδυσσεώς, λαχοῦσαν
πασῶν ὑστάτην, αἰρησομένην ἔναι· μνήμη δὲ τῶν προ-
τέρων πόνων φιλοτιμίας λεωφηκυῖαν ζητεῖν περιουῶσαν
χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος, καὶ μόγις
εὐρεῖν κείμενόν ποῦ καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων,
καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἐπραξε καὶ πρώτη D
λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἐλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θη-
ρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἔναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ
μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἡμέρα μετα-
βάλλοντα, καὶ πάσας μῆξεις μίγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὐν πά-
σας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἠρῆσθαι, ὡσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει
προσιέναι πρὸς τὴν Λάχῃσιν· ἐκείνην δ' ἐκάστω, ὃν εἴλετο
δαίμονα, τοῦτον φύλακα ζυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀπο- E
πληρωτὴν τῶν αἰρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν
πρὸς τὴν Κλωθῶ ὑπὸ τὴν ἐκείνης χειρὰ τε καὶ ἐπιστροφὴν

- τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἦν λαχῶν εἴλετο μοῦραν· ταύτης δ' ἐφαψάμενον ἀνδρὶς ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρώπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα·
- 621 ἐντεῦθεν δὲ δὴ ἀμεταστρεπτὶ ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης ἰέναι θρόνον, καὶ δι' ἐκείνου διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διήλθον, πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Αἰθήης πεδῖον διὰ καύματος τε καὶ πνίγους δεινοῦ· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δένδρων τε καὶ ὄσα γῆ φύει· σκῆνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἐσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀρελλῆτα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν, τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σωζομένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ ἀεὶ πίνοντα
- B πάντων ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντὴν τε καὶ σεισμόν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλη φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν, ἄττοντας ὥσπερ ἀστέρας. αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν ἕωθεν αὐτὸν κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ. καὶ οὕτως, ὦ Γλαύκων,
- C μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο, καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς Αἰθήης ποταμόν εὖ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν οὐ μιανθησόμεθα· ἀλλ' ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες ἀθάνατον ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι, πάντα δὲ ἀγαθὰ, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἐξόμεθα καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ὦμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε, καὶ ἐπειδὴν τὰ ἄθλα
- D αὐτῆς κομιζώμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαιρούμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιετεί πορείᾳ, ἣν διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν.

OCT 5 1916

Hobbes "Three Laws of Nature": 1588-1679

- i Man as a reasonable being makes peace his object,
- ii To secure peace he surrenders certain of his natural rights
- iii He must abide consistently by this surrender i.e. by his covenants.

See also 19th Cent. Nov. 1881; "A New Line Post"
Lord Lytton.

- 1 God is good
- 2 God is true and this (a) in himself (i.e. un-
changeable either from within or without) and, 3!
in relation to us i.e. he cannot lie or appear
other than he is

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 04201 5308

**DO NOT REMOVE
OR
CARD**

